

STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ ZA:

**URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA
NASELJA CRES NA 7 (UPU 1)**

NARUČITELJ:
GRAD CRES

VITA PROJEKT d.o.o.
za projektiranje i savjetovanje u zaštiti okoliša
HR-10000 Zagreb, Ilica 191C

Tel: + 385 (0)1 3774 240
Fax: + 385 (0)1 3751 350
Mob: + 385 (0)98 398 582

email: info@vitaprojekt.hr
www.vitaprojekt.hr

Nositelj zahvata: Grad Cres

Naslov: Strateška studija utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Radni nalog: RN/2022/014

Ovlaštenik: VITA PROJEKT d.o.o. Zagreb

Voditelj izrade: Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch.,
univ.spec.oecoling.

Suradnici: Mihaela Meštrović, mag. ing. prosp. arch.
Goran Lončar, mag. oecol., mag. geogr.
Ivana Tomašević, mag. ing. prosp. arch.

Ostali suradnici: Vita projekt d.o.o.:

Romanna Sofia Vučković, mag. ing. geol.

Tanja Težak, mag. ing. aedif.

Dora Čukelj, mag. oecol.

dr. sc. Neven Tandarić, mag. geogr.

Lucija Josipa Hercezi, mag. soc.

Filip Šegović, mag. ing. geol.

dr.sc. Tanja Krenenić, mag. geogr.

Grga Frangeš, dipl. etn./ inf.

Mario Zaccaria, mag. archeol.

Miše Renić, dipl. ing. arh; ovlaštteni arhitekt

Marko Pejić, mag. ethnol. et anthrop./ mag. hist. art.

Datum izrade: Kolovoz, 2023.

Direktor
Domagoj Vranješ
mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20

URBROJ: 517-05-1-2-21-15

Zagreb, 23. prosinca 2021.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u rješenju ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

- I. Ovlašteniku VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, OIB: 99339634780 izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša prema članku 40. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša:
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.
 2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš.
 8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća.
 9. Izrada programa zaštite okoliša.
 10. Izrada izvješća o stanju okoliša.

12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.
 14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskog izvješća.
 15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime
 20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe sastavnica okoliša
 23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša
 25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša« i znaka EU Ecolabel.
 26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- IV. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020. godine kojim je pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik) OIB: 99339634780, podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenim stručnjacima navedenim u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020. godine koje je izdalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Svojim zahtjevom ovlaštenik je tražio da se stručnjakinja koja više nije njihov zaposlenik Ivana Šarić mag.biol. izostavi s popisa zaposlenika.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da se navedena stručnjakinja može izostaviti sa popisa.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

VIŠA STRUČNA SAVJETNICA

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki V. izreke rješenja.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!, s povratnicom!**)
2. Državni inspektorat, Šubićeva 29, Zagreb
3. Evidencija, ovdje

POPIS

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-21-15 od 23. prosinca 2021.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temeljnog izvješća	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
9. Izrada programa zaštite okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
10. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća	voditelj naveden pod točkom 8.	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna, i projekcija za potrebe sastavnica okoliša	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Priatelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Priatelj okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.

Sadržaj

Sadržaj	1
1 Uvod.....	4
1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš.....	4
1.2 Provedeni postupci i radnje.....	5
2 Kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)	6
2.1 Obuhvat UPU-a	6
2.2 Svrha i cilj UPU-a	6
2.3 Nacrt prijedloga UPU-a.....	8
3 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima.....	10
3.1 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na državnoj razini	10
3.2 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini.....	16
3.3 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na lokalnoj razini	18
4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma.....	20
5 Postojeće stanje okoliša	25
5.1 Prostorni obuhvat.....	25
5.2 Geološka i geomorfološka obilježja	28
5.3 Georaznolikost	30
5.4 Seizmološka obilježja.....	30
5.5 Hidrogeološka i hidrološka obilježja	31
5.6 Vodna tijela	32
5.6.1 Podzemne vode.....	33
5.6.2 Priobalne vode	34
5.6.3 Kakvoća mora za kupanje	34
5.6.4 Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda.....	35
5.6.5 Opasnost i rizik od poplava	37
5.7 Zrak	43
5.8 Klimatološka obilježja	43
5.8.1 Klimatske promjene.....	44
5.8.1.1 Dosadašnji trendovi.....	44
5.8.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena	48
5.8.3 Klimatske promjene na razini Primorsko-goranske županije	51

5.9	Bioraznolikost	52
5.10	Šume i šumarstvo	57
5.11	Divljač i lovstvo.....	58
5.12	Tlo i poljoprivreda	59
5.13	Zaštićena područja	64
5.14	Kulturna baština.....	65
5.15	Krajobrazna obilježja	72
5.16	Stanovništvo i naseljenost	77
5.17	Zdravlje ljudi	78
5.18	Turizam	79
5.19	Infrastruktura	80
5.19.1	Cestovni promet.....	80
5.19.2	Pomorski promet.....	81
5.19.3	Energetski infrastrukturni sustav	81
5.19.4	Sustavi javne vodoopskrbe i odvodnje	82
5.19.5	Gospodarenje otpadom	82
6	Postojeći okolišni problemi koji su važni za UPU	83
7	Mogući razvoj okoliša bez provedbe UPU-a	84
8	Okolišne značajke područja na koje provedba UPU-a može značajno utjecati	85
9	Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš	88
9.1	Vode i more.....	92
9.2	Zrak	95
9.3	Klimatološka obilježja i klimatske promjene	96
9.3.1	Ublažavanje klimatskih promjena (utjecaj provedbe UPU-a na klimatske promjene)	96
9.3.2	Prilagodba na klimatske promjene (utjecaj klimatskih promjena na provedbu UPU-a)	97
9.4	Bioraznolikost	100
9.5	Tlo i poljoprivreda	103
9.6	Kulturna baština.....	105
	Metodologija, postupci, ciljevi	105
	Analiza utjecaja na kulturnu baštinu UPU Cres na kulturna dobra u njegovom obuhvatu	106
	Područje stare povijesne jezgre (zona zaštite A)	107
1.	Područje uz obalu, od kapele sv. Nikole na zapadu do vile Rivijera na istoku, između Lungomare sv. Mikule i Ulice Melin	109

2.	Područje uz obalu od vile Rivijera na zapadu do kapele sv. Lucije na istoku, između Lungomare sv. Mikule i ulice Melin	111
3.	Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule.....	113
4.	Područje Puntohjep (Melin) sjeverno od gradske kule te zapadno od Ulice Melin do rubova zone B zaštite	115
5.	Područje sjeverno od ulice Put fortece, istočno od ulice Melin, zapadno od ulice Turion, južno od gradskog groblja	118
6.	Područje gradskog groblja	120
7.	Područje Dari.....	122
8.	Brajdice – područje Osnovne škole	126
9.	Područje od Brajdica na sjeveru do Trga sv. Frane na jugu te od Šetališta 20. travnja do ceste D100	126
10.	Područje Zazid, Cons, Autobusni kolodvor	128
11.	Brodogradilište.....	130
12.	Franjevački samostan	131
13.	Obalni pojas između Franjevačkog samostana i Benediktinskog samostana - Jadranska obala, obala sv. Benedikta.....	132
14.	Benediktinski samostan	133
15.	Brajdi, područje nove stambene izgradnje	135
	Zaključci	136
9.7	Krajobrazna obilježja	143
9.8	Stanovništvo i naseljenost	147
9.9	Zdravlje ljudi	148
9.10	Turizam	149
9.11	Infrastruktura	151
9.12	Kumulativni utjecaji.....	152
9.13	Prekogranični utjecaj	154
9.14	Pregled prepoznatih utjecaja.....	154
10	Mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša	156
11	Uvjeti zaštite prirode iz Mišljenja Prethodne ocjene prihvatljivosti UPU-a za ekološku mrežu	165
12	Razmotrene razumne alternative UPU-a	166
13	Izvori podataka	168
14	Popis propisa	172
15	Prilozi	174

1 Uvod

Gradsko vijeće Grada Cresa započeo je postupak izrade Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) donošenjem Odluke o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) u ožujku 2021. godine (Klasa: 350-01/19-1/3, Urbroj: 2213/02-01/01-21-51).

Prilog 1) Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

NAZIV PLANA	Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)
NOSITELJ IZRADE PLANA:	Grad Cres, Jedinstveni upravni odjel Grada Cresa
IZRAĐIVAČ PLANA:	Urbanistica d.o.o.

1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Postupak SPUO provodi se za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) (dalje u tekstu: UPU Cres), čiji je nositelj izrade Grad Cres, Jedinstveni upravni odjel Grada Cresa (u daljnjem tekstu: Upravni odjel). Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* i *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš* (NN 3/17). U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom. Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Rješenju Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-05-1-2-21-15 od 23. prosinca 2021. godine) pod točkom 1. Izrada studija o značajnom utjecaju

strategije, plana ili programa na okoliš uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.

1.2 Provedeni postupci i radnje

Gradonačelnik Grada Cresa je dana 24. veljače 2020. godine donio Odluku o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) (KLASA: 350-01/19-1/3, URBROJ: 2213/02-01-02-20-33). Temeljem navedene odluke Grad Cres je proveo postupak Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja UPU-a Cres na okoliš u sklopu koje je utvrđeno da nije moguće isključiti mogućnost značajnog utjecaja na okoliš provedbom UPU-a, s naglaskom na kulturnu baštinu i krajolik, na osnovu čega se utvrđuje da je potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš. U sklopu postupka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš UPU Cresa proveden je postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu predmetnog UPU-a. Na temelju prethodnog mišljenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike (Klasa: 612-07/20-38/299, Urbroj: 517-20-2 od 10. travnja 2020. godine) o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja provedbe UPU-a na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko - goranske županije (Klasa: 351-01/20-04/29, Urbroj: 2170/1-03-08/7-20-13 od 26. svibnja 2020.) dalo je mišljenje da je UPU prihvatljiv za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu, uz primjenu uvjeta zaštite prirode (navedenih u poglavlju 11). Gradonačelnik Grada Cresa donosi Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) (Klasa: 350-01/19-1/3, Urbroj: 2213/02-01-02-20-52, Cres, 06. travnja 2021. godine) u kojoj je opisan način i koraci pri provedbi strateške procjene utjecaja na okoliš. Upravni odjel je proveo postupak određivanja sadržaja Strateške studije, sukladno članku 8. *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš*, na način da je pribavio mišljenja tijela određenih posebnim propisima o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u Strateškoj studiji, vezano na područje iz djelokruga toga tijela. U svrhu informiranja javnosti, Informaciju o provedbi postupka određivanja sadržaja Strateške studije objavljena je na internetskim stranicama Grada Cresa 13.4.2021. godine. Odluka o sadržaju Strateške studije utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) donesena je 6.4.2022. Odluka o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) donesena je 13.4.2022.g. Nakon druge sjednice stručnog Povjerenstva, datuma 19.7.2023. godine, doneseno je Mišljenje da je Strateška studija cjelovita i stručno utemeljena.

Prilog 2) Mišljenje o prihvatljivosti Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) za ekološku mrežu

Prilog 3) Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Prilog 4) Odluka o sadržaju Strateške studije utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Prilog 5) Mišljenje da je Strateška studija utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) cjelovita i stručno utemeljena

2 Kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Razlog za donošenje novog UPU-a je činjenica da su II. ID PPUG Cresa usvojenim u prosincu 2018. godine granice građevinskog područja naselja Cres izmijenjene u odnosu na postojeći UPU, temeljem obaveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije. Konkretno, građevinskom području naselja priključene su turističke zone koje se nalaze uz naselje (T22 Grabar, T14, Grabar (sjever), T12 Zakol i T11 Kimen), komunalno-servisna zona Cres - Pogonski ured HEP te sportsko rekreacijska zona Dari. S obzirom na navedene promjene, potrebno je usklađenje s planovima višeg reda.

UPU Cres definiran je sljedećim prostorno-planskim dokumentima:

- Prostorni plan Primorsko goranske županije („Službene novine Primorsko goranske županije“, broj 32/13, 7/17-ispr., 41/18 i 4/19-pročišćeni tekst, 18/22 i 40/22-pročišćeni tekst),
- Prostorni plan uređenja Grada Cresa („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 31/02, 23/06, 03/11, 42/18).

2.1 Obuhvat UPU-a

UPU-om Cresa je obuhvaćen prostor građevinskog područja naselja Cres - NA7 i izdvojeno građevinsko područje groblja, određeni Prostornim planom uređenja Grada Cresa te pripadajuća površina mora, unutar koje su planirani dijelovi uređenih plaža, kao i dijelova luka - luke otvorene za javni promet Cres i luke posebne namjene - brodogradilišta. Površina područja UPU Cresa iznosi 131,2 ha.

2.2 Svrha i cilj UPU-a

PPUG-om Cresa određene su sljedeće smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja za građevinsko područje naselja Cres (NA7):

- Postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju;
- Razgraničiti kopneni i morski dio naselja- pojedina namjena prostora uz obalnu crtu mora treba biti odgovarajuće određena na moru s jasnim razgraničenjem kopnenog i morskog dijela pojedine namjene;
- Na razini građevinskog područja naselja Cres postignuti minimalnu gustoću od 30 st/ha;
- Poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja;
- Poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina u naselju;
- Osigurati prostor za komunalne građevine i površine, određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo);
- Osigurati minimalno 10 m²/stanovniku parkovnih površina;
- Osigurati javna parkirališna pretežito;

- Osigurati prostor za komunalni privez plovila, sukladno namjeni na obalnom dijelu naselja;
- Osigurati proširenje pojasa gradskih plaža, obalne šetnice, biciklističkih staza
- Uspostaviti lokalni pomorski promet;
- Usporedno graditi/rekonstruirati sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom/rekonstrukcijom vodovoda te rješavati oborinsku odvodnju;
- Prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela;
- Osigurati minimalne sadržaje javne i društvene namjene (obrazovni, zdravstveni, zabavni, kulturni, upravni, pravosudni, vjerski i drugi slični sadržaji).

Preporuča se planirati:

- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) minimalno 10% naselja,
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko turistička namjena) do 30% površine naselja,
- udio površina namijenjenih prometu do 20% naselja.

Prema Odluci o izradi UPU-a potrebno je:

- Planirati sportsko rekreacijske sadržaje, predviđa se izgradnja otvorenih i poluotvorenih igrališta (mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka i dr.), polivalentna sportska dvorana i ostalih pomoćnih građevina (svlačionice i sl.), bazena te smještaj rekreacijskih, pratećih, zabavnih i uslužnih (ugostiteljsko-trgovačkih) djelatnosti;
- Redefinirati sportske i rekreacijske sadržaje uz osnovnu školu;
- Sagledati mogućnosti redefiniranja namjene i sadržaja unutar zahvata Brodogradilišta sa uklanjanjem plivajućeg doka;
- Utvrditi mogućnosti i uvjete gradnje/rekonstrukcije na užem pojasu Lungomara Sv. Mikule do hotela Kimen za sportsko rekreacijske i turističko/ ugostiteljske sadržaje;
- Predvidjeti mogućnost korekcije postojeće obalne linije za pješačku i biciklističku komunikaciju te dohranjivanje odnosno povećanje novih sunčališta te proširivanje postojećih mulića kako bi se zadovoljila povećana potreba za novim sunčalištima na gradskim plažama;
- Planirati dislokaciju postojeće benzinske stanice, policijske postaje te vatrogasnog doma na za to primjereniju i pristupačniju lokaciju u široj kontaktnoj zoni naselja Cres;
- Planirati lokaciju za Dom umirovljenika.

2.3 Nacrt prijedloga UPU-a

Nacrt prijedloga UPU-a sadrži tekstualni i grafički dio plana. Tekstualni dio obuhvaća poglavlja Obrazloženje (potpoglavlja Polazišta, Ciljevi prostornog uređenja, Plan prostornog uređenja) i Odredbe za provođenje. Odredbe za provođenje čine podlogu za stratešku procjenu utjecaja na okoliš, a obuhvaćaju sljedeće:

1. UVJETE ODREĐIVANJA I RAZGRANIČAVANJA POVRŠINA JAVNIH I DRUGIH NAMJENA – koji obuhvaćaju stambenu namjenu, mješovitu namjenu, javnu i društvenu namjenu, gospodarsku namjenu, sportsko - rekreacijsku namjenu, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava i groblje

2. UVJETE SMJEŠTAJA GRAĐEVINA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI – koji obuhvaćaju uvjete smještaja građevina unutar površine proizvodne - pretežito industrijske namjene – brodogradilište, uvjete smještaja građevina unutar površina poslovne namjene - višenamjenske poslovne građevine, pretežito trgovačke - tržnice i komunalno - servisne namjene, uvjeti smještaja građevina unutar površina ugostiteljsko - turističke namjene - vrste hotel te uvjete smještaja građevina gospodarskih djelatnosti unutar površina mješovite namjene

3. UVJETE SMJEŠTAJA GRAĐEVINA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI – koji obuhvaćaju građevine društvene namjene unutar povijesne jezgre, građevine društvene namjene na površinama mješovite namjene te građevine društvene namjene na površinama javne i društvene namjene

3.a. UVJETE SMJEŠTAJA GRAĐEVINA SPORTSKO - REKREACIJSKE NAMJENE

4. UVJETE I NAČIN GRADNJE GRAĐEVINA STAMBENE NAMJENE

5. UVJETE UREĐENJA ODNOSNO GRADNJE, REKONSTRUKCIJE I OPREMANJA PROMETNE, ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE I KOMUNALNE MREŽE S PRIPADAJUĆIM OBJEKTIMA I POVRŠINAMA – koji obuhvaćaju uvjete gradnje prometne mreže, pošte i elektroničke komunikacije, elektroenergetskog sustava, sustava distribucije prirodnog plina i opskrbe građevina energijom iz obnovljivih izvora, sustava vodoopskrbe, sustava odvodnje otpadnih voda i uređenja vodotoka i voda

6. UVJETE UREĐENJA JAVNIH ZELENIH POVRŠINA

7. MJERE ZAŠTITE PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA I GRAĐEVINA I AMBIJENTALNIH VRIJEDNOSTI

8. POSTUPANJE S OTPADOM

9. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ – koje uključuju mjere zaštite tla, mjere za čuvanje i poboljšanje kvalitete voda i mora, mjere za zaštitu i poboljšanje kakvoće zraka, mjere zaštite od prekomjerne buke, mjere posebne zaštite te mjere za sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera

10. MJERE PROVEDBE PLANA

Grafički dio UPU-a Cres sadrži sljedeće kartografske prikaze:

1. Korištenje i namjena površina

2.1. Prometna i ulična mreža

2.2. Pošta i elektroničke komunikacije

2.3. Elektroenergetski sustav

2.4. Distribucija prirodnog plina

2.5. Vodnogospodarski sustav – vodoopskrba

2.6. Vodnogospodarski sustav – odvodnja i uređenje vodotoka i voda

3. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina

4. Način i uvjeti gradnje

U poglavlju 9. Vjerojatno značajni utjecaj na okoliš dan je sažeti tablični pregled planiranih aktivnosti UPU-a (one koje još nisu realizirane).

3 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima

U ovom poglavlju dan je pregled strategija, planova i programa koji su povezani s provedbom UPU-a na državnoj, regionalnoj (županijskoj) razini i lokalnoj razini. Prikazani su osnovni ciljevi navedenih dokumenata koji su vezani za sadržaj UPU-a te njihov međusobni odnos sa UPU-om.

3.1 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Tablica 1. Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVITKA REPUBLIKE HRVATSKE (NN 30/09)	<p>Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske.</p> <p>U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka: 1. stanovništvo; 2. okoliš i prirodna dobra; 3. usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju; 4. ostvarivanje socijalne kohezije i pravde; 5. postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije; 6. jačanje javnog zdravstva; 7. povezivanje RH; 8. zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka.</p> <p>Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.</p> <p>Održivi razvitak pretpostavlja ostvarivanje tri opća cilja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilnoga gospodarskog razvitka; 2. Pravedne raspodjele socijalnih mogućnosti; 3. Zaštite okoliša. 	<p>Provedba UPU-a doprinijet će ciljevima strategije u sektoru zaštite okoliša očuvanjem voda - unaprjeđenjem stupnja pokrivenosti javnom vodoopskrbom, izgradnjom sustava odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda i dostupnosti kanalizacijske mreže. UPU-om se pripisuju mjere zaštite i poboljšanja kvalitete tla, voda, mora, zraka, čime se također pridonosi cilju zaštite okoliša.</p> <p>UPU-om se planira kvalitetna i sigurna opskrba energijom te se omogućuje opskrba toplinskom i električnom energijom korištenjem obnovljivih izvora što pridonosi postizanju energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije.</p>

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
STRATEGIJA PROSTORNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE (NN 106/17)	Opći cilj određen Strategijom prostornog razvoja je „uravnotežen i održiv prostorni razvoj na principima teritorijalne kohezije u funkciji poboljšanja kvalitete života i ublažavanja depopulacijskih trendova, uz očuvanje identiteta prostora.“ Strategijom je određeno pet prioriteta: 1. Održivost prostorne organizacije, 2. Očuvnost identiteta prostora, 3. Prometna povezanost, 4. Razvoj energetskog sustava, 5. Otpornost na promjene.	UPU je u skladu s ciljem i prioritetima Strategije prostornog razvoja RH.
PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE (NN 50/99, 84/13)	Ciljevima prostornog uređenja, gospodarsko-razvojni okvir određen je težnjom Hrvatske da poveća kvalitetu življenja i uravnoteži razvoj svih područja Države, da unaprijedi učinkovitost gospodarstva prilagođenog tržišnim uvjetima te se tako uključi u europske razvojne sustave i svjetsku razmjenu. Ključnu ulogu s gledišta korištenja prostora imaju poljoprivreda, turizam i industrija, a osobito značenje promet i infrastruktura, posebice vodno gospodarstvo zbog višestrukog utjecaja na prostor. U odnosu na položaj Hrvatske, razvojne i prostorne okolnosti, osnovni ciljevi prostornog razvoja su: 1. Osnažiti prostorno razvojnu strukturu Države, 2. Povećati vrijednost i kvalitetu prostora i okoliša. 3. Racionalno koristiti i zaštititi nacionalna dobra, 4. Uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja, 5. Razvijati infrastrukturne sustave, 6. Osigurati učinkovitost sustava prostornog uređenja i 7. Usmjeriti prostorno-razvojne prioritete. Navedeni ciljevi dalje su razrađeni kroz sljedeće tematske cjeline: 1. Stanovništvo i naselja, 2. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi, 3. Gospodarske djelatnosti u prostoru, 4. Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša, te 5. Osnovne smjernice za uređenje prostora.	UPU je u skladu s ciljevima Programa prostornog uređenja.
STRATEGIJA I AKCIJSKI PLAN ZAŠTITE PRIRODE REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 2017. DO 2025. GODINE (NN 72/17)	Strategija, kao temeljni dokument zaštite prirode, ima za cilj očuvati raznolikost žive prirode, održavati funkcionalne ekosustave i omogućiti dugoročni održivi razvitak. Promovira smanjivanje direktnih i indirektnih utjecaja na bioraznolikost i georaznolikost, održivo korištenje prirodnih dobara, kao i jednoliku raspodjelu dobiti koja proizlazi iz korištenja genetskih izvora. Strategijom se, među ostalim, želi postići da prirodne vrijednosti postanu svima prepoznatljive te da se primjenom najnovijih znanstvenih i stručnih spoznaja osigura donošenje kvalitetnih strateških odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Pet strateških ciljeva strategije su: 1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode, 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode, 4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi i 5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.	Iako UPU nema karakteristike koje direktno pridonose ostvarenju navedenih ciljeva, mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš te mjere zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti propisane odredbama za provođenje plana pridonose cilju 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara.

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
STRATEGIJA I AKCIJSKI PLAN ZAŠTITE BIOLOŠKE I KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI REPUBLIKE HRVATSKE (NN 143/08)	<p>Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske je temeljni dokument zaštite prirode koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.</p> <p>Opći strateški ciljevi ove strategije su: 1. Očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske, 2. Ispuniti sve obveze koje proizlaze iz procesa pridruživanja Europskoj uniji i usklađivanja zakonodavstva s relevantnim direktivama i uredbama EU (Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, CITES uredbama), 3. Ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama i dr., 4. Osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima, 5. Utvrditi i ocijeniti stanje biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, uspostaviti informacijski sustav zaštite prirode s bazom podataka povezanom u informacijski sustav države, 6. Poticati unaprjeđivanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih načina obrazovanja o biološkoj raznolikosti i sudjelovanje javnosti u postupcima odlučivanja i 7. Razvijati mehanizme provedbe propisa kroz jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta, obrazovanjem, razvojem znanstvenih resursa, obavješćivanjem, razvojem mehanizama financiranja.</p>	<p>UPU u odredbama za provođenje propisuje mjere zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti čime pridonosi 1. cilju Strategije. UPU nema karakteristike koje pridonose ostvarenju preostalih ciljeva.</p>
NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE (NN 13/21)	<p>Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine služi kao krovni dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. Dokument se temelji na konkurentnim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Vizija Hrvatske 2030. godine je: „Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“. Strategijom je određeno ukupno 13 strateških ciljeva u četiri razvojna smjera.</p> <p>Razvojnom smjeru „Održivo gospodarstvo i društvo“ pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom, 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske. <p>Razvojnom smjeru „Jačanje otpornosti na krize“ pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život, 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji, 7. Sigurnost za stabilan razvoj. 	<p>UPU je generalno u skladu s razvojnim smjerovima Nacionalne razvojne strategije, no budući da se radi o planu lokalne razine, ne doprinosi osobito ostvarenju strateških ciljeva.</p> <p>Planirano očuvanje i uređenje zelenih javnih površina, površina rekreacijske namjene te provedbom mjera sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš i mjera zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti doprinose realizaciji cilja 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život.</p> <p>UPU-om se omogućuje opskrba toplinskom i električnom energijom korištenjem obnovljivih izvora što pridonosi cilju 8. Ekološka i</p>

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
	Razvojnom smjeru „Zelena i digitalna tranzicija“ pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva: 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva, 10. Održiva mobilnost, 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva. Razvojnom smjeru „Ravnomjeran regionalni razvoj“ pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva: 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima, 13. Jačanje regionalne konkurentnosti.	energetska tranzicija za klimatsku neutralnost.
STRATEGIJA RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA DO 2030. GODINE (NN 2/2023)	Strategija razvoja održivog turizma podloga je za oblikovanje i provedbu razvojnih turističkih politika, usklađena s nacionalnim i europskim politikama vezanim za turizam i opći gospodarski i društveni razvoj. Strategija odgovara na ključne izazove stremjeći ostvarenju kvalitativnog pomaka iz neodrživog koncepta turističkog razvoja k održivom turizmu visoke dodane vrijednosti. Strategija definira četiri strateška cilja: 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam, 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, 3. Konkurentan i inovativan turizam, 4. Otporan turizam.	UPU doprinosi ostvarenju cilja 3. kroz unapređenje turističke ponude definiranjem uvjeta za razvoj turističkih i sportsko - rekreacijskih sadržaja. Budući da se radi o pretežito izgrađenom prostoru vrijednih kulturnih i krajobraznih obilježja, uvjetima za smještaj i oblikovanje građevina, uređenje građevne čestice te mjerama zaštite prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti, UPU doprinosi i cilju 2.
STRATEGIJA PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE DO 2040. GODINE S POGLEDOM NA 2070. GODINU (NN 46/20)	Vizija Strategije prilagodbe klimatskim promjenama je: Republika Hrvatska otporna na klimatske promjene. Da bi se to postiglo postavljeni su ciljevi: 1. smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, 2. povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena i 3. iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena. Strategija prilagodbe određuje prioritetne mjere i koordinirano djelovanje kroz kratkotrajne akcijske planove te praćenje provedbe mjera. Glavni je cilj Strategije osvijestiti važnost utjecaja klimatskih promjena na društvo, ukazati na prijetnje te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, strateške i planske dokumente, programe i ostale aktivnosti koje se provode na svim razinama upravljanja. Strategijom prilagodbe definirane su mjere za prilagodbu sljedeća područja: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima i opće mjere.	UPU propisuje mjere posebne zaštite koje se određuju sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite i sukladno Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora. To obuhvaća i mjere zaštite od štetnog djelovanja voda i ekstremnih vremenskih uvjeta (suša, olujno ili orkansko nevrijeme i jaki vjetar, klizišta, snježne oborine te poledica), čime doprinosi ostvarenju cilja 1.

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
		UPU nema karakteristike koje pridonose ostvarenju preostalih ciljeva.
STRATEGIJA NISKOUGLJIČNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. S POGLEDOM NA 2050. GODINU (NN 63/21)	<p>Ovaj strateški dokument postavlja put za tranziciju prema održivom konkurentnom gospodarstvu, u kojem se gospodarski rast ostvaruje uz male emisije stakleničkih plinova. Ciljevi smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. i 2050. godine provodit će se u Republici Hrvatskoj u okviru političkog okvira koji je usvojila Europska unija. Nova strategija rasta EU formulirana kroz Europski zeleni plan postavlja cilj preobrazbe u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova. Niskougljična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom.</p> <p>Niskougljična strategija postavlja sljedeće opće ciljeve: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.</p>	UPU definira mjere zaštite i poboljšanja kakvoće zraka kojima doprinosi ostvarenju cilja 4. UPU pridonosi cilju br. 2. kroz omogućavanje korištenja obnovljivih izvora energije, zatim odredbama javnoj rasvjeti koja mora biti visokoučinkovita i pametna te omogućavanjem gradnje punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina.
INTEGRIRANI NACIONALNI ENERGETSKI I KLIMATSKI PLAN ZA REPUBLIKU HRVATSKU ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE (2019)	<p>Ključni ciljevi prikazani u Integriranom energetskom i klimatskom planu su cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, udio OIE u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost, i to iskazana kao potrošnja primarne energije i neposredna potrošnja energije. Ključne dimenzije energetske unije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dekarbonizacija, 2. energetska učinkovitost, 3. energetska sigurnost, 4. unutarnje energetske tržište, 5. istraživanje, inovacije i konkurentnost. 	UPU pridonosi ciljevima plana kroz omogućavanje korištenja obnovljivih izvora energije, zatim odredbama javnoj rasvjeti koja mora biti visokoučinkovita i pametna te omogućavanjem gradnje punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina.
STRATEGIJA ENERGETSKOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. S POGLEDOM NA 2050. GODINU (NN 25/20)	Strategija energetskog razvoja (SER) predstavlja korak prema ostvarenju vizije niskougljične energije te osigurava prijelaz na novo razdoblje energetske politike kojom se osigurava pristupačna, sigurna i kvalitetna opskrba energijom bez dodatnog opterećenja državnog proračuna u okviru državnih potpora i poticaja. Strategija uključuje širok spektar inicijativa energetske politike kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno	UPU pridonosi ciljevima strategije kroz omogućavanje korištenja obnovljivih izvora energije, zatim odredbama javnoj rasvjeti koja mora biti visokoučinkovita i pametna te

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
	<p> smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije.</p> <p> Glavni strateški ciljevi energetskog razvoja Republike Hrvatske su: (1) rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije zaustavljanjem pada domaće proizvodnje, optimalnim korištenjem postojećih kapaciteta za proizvodnju i ulaganjima u novu proizvodnju (osiguranje adekvatnog energetskog miksa s nižim emisijama stakleničkih plinova), (2) razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije, (3) veća energetska učinkovitost.</p>	<p> omogućavanjem gradnje punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina.</p>
<p> NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021.-2026. (2021)</p>	<p> Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) temelji se na strateškim dokumentima, programima, preporukama i obvezama te kao takav čini jasan i koherentan okvir za ostvarenje reformi, kao i razvojnih, socijalnih, okolišnih i svih drugih ciljeva Vlade u tekućem desetljeću.</p> <p> Cilj je NPOO-a doprinijeti ubrzanom gospodarskom rastu. Plan se sastoji od pet komponenti (Gospodarstvo; Javna uprava, pravosuđe i državna imovina; Obrazovanje, znanost i istraživanje; Tržište rada i socijalna zaštita; Zdravstvo) i jedne inicijative (Obnova zgrada).</p>	<p> Budući da se radi o urbanističkom planu uređenja koji ima lokalni karakter, UPU ne doprinosi osobito ostvarenju navedenih ciljeva. No, UPU omogućuje obnovu postojećih i gradnju novih zona i građevina gospodarskih namjena, a posebice se to odnosi na ugostiteljsko-turističku namjenu što pridonosi ostvarenju cilja o gospodarskom rastu.</p>
<p> STRATEGIJA UPRAVLJANJA VODAMA (NN 91/08)</p>	<p> Strategijom je određen temeljni dugoročni cilj upravljanja vodama, a to je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. Njome je također utvrđeno da je integralnim upravljanjem vodama potrebno: 1. osigurati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva, 2. osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene, 3. zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnoga djelovanja voda, 4. postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava (temeljem ciljeva upravljanja vodama određenih Zakonom o vodama (NN 66/19) koji su u međuvremenu u manjoj mjeri modificirani).</p>	<p> UPU-om planirano je unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda te su propisane mjere zaštite od poplava čime se jednim dijelom pridonosi ciljevima strategije.</p>

3.2 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini

Tablica 2. Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na regionalnoj razini

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
PLAN RAZVOJA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022.-2027. GODINE	<p>U središte promišljanja budućeg razvoja županije postavljeni su ljudi, njihove potrebe i razvoj njihovih potencijala. Poseban naglasak postavljen je na zajedničko sudjelovanje svih dionika regionalnog razvoja kako bi se ostvarila vizija daljnjeg razvoja županije: „Primorsko-goranska županija je konkurentna, pametna, održiva i društveno pravedna regija poželjna za život i rad.“ Strategijom su definirani prioriteti koji sadrže sljedeće posebne ciljeve: 1.1. Konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju i inovacijama, 1.2. Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju, 1.3. Atraktivno poslovno okruženje za zapošljavanje, rast i ulaganja, 2.1. Podrška osnivanju i funkcioniranju obitelji te razvoj sustava brige o djeci i mladima, 2.2. Dostupnost stanovanja i atraktivnih bolje plaćenih poslova, 3.1. Pаметan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima, 3.2. Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti, 3.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području, 4.1. Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima, 4.2. Konkurentne visokoškolske ustanove povezane s potrebama regionalnog, gospodarstva, 4.3. Suvremeni regionalni koncept usavršavanja, prekvalifikacija i cjeloživotnog učenja, 5.1. Regija zdravlja i kvalitete života, 5.2. Visok socijalni standard i dostojanstveno starenje, 5.3. Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti, 5.4. Unaprjeđenje i daljnji razvoj civilnog društva, 5.5. Razvoj mikroregija aktiviranjem razvojnih potencijala.</p>	<p>UPU posredno doprinosi ostvarenju posebnih ciljeva Plana razvoja PGŽ definiranjem urbanističkih uvjeta smještaja funkcija i sadržaja u prostor koji omogućuju ispunjenje ciljeva. UPU odredbama pridonosi uspostavi kvalitetne, dostupne i održive javna i komunalne infrastrukture u svojem obuhvatu.</p>
STRATEGIJA ZAŠTITE OKOLIŠA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE (2005.)	<p>Opći dugoročni cilj zaštite okoliša Primorsko-goranske županije glasi: Sačuvati i unaprijediti kakvoću zraka, voda, mora i tla te dosljedno provesti zaštitu prirode i bioraznolikosti, kao i vrijednog prirodnog i kulturnog naslijeđa; pratiti stanje prirode i okoliša i upravljati pritiscima na okoliš tako da se osigura ostvarenje koncepta održivog razvitka.</p> <p>Kako bi se ovaj dugoročni opći cilj ostvario potrebno je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Racionalno koristiti prirodne resurse i razvojne prednosti Primorsko-goranske županije; 2. Zaštitu okoliša uključiti u sve sektore gospodarskih i društvenih djelatnosti; 3. Provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš strategija, planova i programa koji su u izradi za područje Županije (energetskog, prometnog razvitka i dr.); 4. Očuvati vrijedan živi i neživi svijet na području Županije provedbom mjera zaštite prirode i bioraznolikosti te prirodne i kulturno-povijesne baštine; 5. Osigurati sanaciju nastalih šteta u okolišu i onečišćenjem ugroženih područja na temelju sanacijskih programa. 	<p>Definiranjem urbanističkih uvjeta i mjera zaštite okoliša, UPU doprinosi ostvarenju zadataka 1, 3, 4, 5 i 6. UPU ne sadrži aktivnosti koje pridonose ostvarenju preostalih zadataka.</p> <p>Cilju 2. doprinosi se provedbom ovog postupka strateške procjene za UPU.</p>

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
	<ol style="list-style-type: none"> Unaprijediti razinu sigurnosti i zdravlja stanovništva kroz upravljanje rizicima od industrijskih nezgoda i drugih ekoloških nesreća; Unaprijediti postojeći sustav praćenja stanja okoliša i dokumentiranja emisija u okoliš te osigurati objavljivanje dobivenih rezultata; Ekološkom edukacijom svih dobnih skupina podizati svijest građana o potrebi očuvanja okoliša; Poticati razvoj, istraživanje i primjenu za okoliš prihvatljivih tehnologija i proizvoda te znanstveno-istraživački rad u području zaštite okoliša; Ojačati međunarodnu suradnju te surađivati s tijelima državne uprave i lokalne samouprave, kao i s institucijama i udrugama građana koje brinu o zaštiti okoliša. 	
PROGRAM ZAŠTITE ZRAKA, OZONSKOG SLOJA, UBLAŽAVANJA KLIMATSKIH PROMJENA I PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA U PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI ZA RAZDOBLJE 2019.-2022. (2019.)	<p>Glavni ciljevi zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi, kvalitete življenja i okoliša u cjelini; Unaprjeđivanje cjelovitog sustava upravljanja kvalitetom zraka i praćenja kvalitete zraka na teritoriju Primorsko-goranske županije; Smanjivanje i ograničavanje emisija onečišćujućih tvari koje nepovoljno utječu na zakiseljavanje, eutrofikaciju i fotokemijsko onečišćenje; Smanjivanje i ograničavanje emisija stakleničkih plinova i tvari koje oštećuju ozonski sloj te održavanje razine odliva stakleničkih plinova; Osiguranje dostupnosti informacija javnosti vezano uz kvalitetu zraka, emisije onečišćujućih tvari, stakleničkih plinova i potrošnje tvari koje oštećuju ozonski sloj, projekcije emisija onečišćujućih tvari i stakleničkih plinova te provedbe politike i mjera za poboljšanje kvalitete zraka te ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama putem informacijskog sustava zaštite zraka. 	UPU definira mjere zaštite i poboljšanja kakvoće zraka kojima doprinosi ostvarenju cilja 1. UPU ne sadrži aktivnosti koje pridonose ostvarenju preostalih ciljeva.
STRATEŠKI PLAN RAZVOJA TURIZMA KVARNERA SA STRATEŠKIM I OPERATIVNIM MARKETING PLANOM 2016.-2020. GODINE (2016.)	<p>Glavni cilj je jačanje pozicije Kvarnera kao cjelogodišnje destinacije temeljem rasta konkurentnosti sustava turističkih doživljaja. Postavljeni cilj nalaže:</p> <ol style="list-style-type: none"> Podizanje tržišne prepoznatljivosti: prioriteti - marketing (brendiranje, tržišta, proizvodi, potrošački segmenti), image projekti (strateška kapitalna ulaganja); Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti: prioriteti - razvoj turističke ponude u priobalju i na otocima, razvoj turističke ponude u Gorskom kotaru, razvoj javne turističke infrastrukture, razvoj turističke prometne infrastrukture; Unaprjeđivanje destinacijskog upravljanja i menadžmenta: prioriteti - upravljanjem procesima, razvojem ljudskih potencijala, upravljanjem kvalitetom, upravljanjem investicijama. 	Definiranjem urbanističkih odredbi za turističku namjenu u prostoru, odnosno omogućavanjem gradnje i obnove turističke infrastrukture, UPU neizravno doprinosi ostvarenju zadataka za postizanje glavnog cilja Strateškog plana razvoja turizma.
PROSTORNI PLAN PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE, (Službene novine Primorsko-goranske županije	Ciljevi PP PGŽ su podijeljeni na sljedeći način:	UPU je u cijelosti usklađen PPPGŽ-om i na taj način doprinosi ostvarenju ciljeva

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
broj 32/13, 7/17-ispr., 41/18 i 4/19-pročišćeni tekst, 18/22 i 40/22-pročišćeni tekst)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciljevi prostornog razvitka regionalnog i državnog značenja: 1. Razvitak gradova i naselja posebnih funkcija i značajnih infrastrukturnih sustava, 2. Racionalno korištenje prirodnih izvora, 3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša 2. Ciljevi prostornog razvitka županijskog značenja: 1. Demografski razvitak, 2. Odabir prostorne i gospodarske strukture, 3. Razvitak naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture, 4. Zaštita krajobraznih vrijednosti, 5. Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina. 3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području županije: 1. Racionalno korištenje i zaštita prostora, 2. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture. 	definiranih u tom dokumentu.

3.3 Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na lokalnoj razini

Tablica 3. Odnos UPU-a s drugim odgovarajućim planovima, programima i strategijama na lokalnoj razini

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
STRATEGIJA RAZVOJA GRADA CRESA ZA RAZDOBLJE OD 2015. DO 2020. GODINE (2016.)	<p>Strateški ciljevi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poticanje diversifikacije gospodarskog razvoja: <ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje poduzetničke infrastrukture i poticajnih mjera za poduzetnike; - Održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i marikulture. 2. Razvoj održivog turizma temeljenog na komparativnim prednostima destinacije: <ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje turističkog potencijala produljenjem turističke sezone; 3. Poboljšanje kvalitete života kroz razvoj lokalne infrastrukture, zaštitu prirode i okoliša: <ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje lokalne infrastrukture; - Povećanje energetske učinkovitosti i unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom. 4. Razvoj društvenih aktivnosti, kulturne djelatnosti te poticanje uključivanja lokalne zajednice: <ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje odgojno obrazovnog sustava i sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi; - Jačanje društvenih aktivnosti lokalne zajednice. 	UPU posredno doprinosi ostvarenju strateških ciljeva Strategije razvoja Grada Cresa definiranjem urbanističkih uvjeta smještaja funkcija i sadržaja u prostoru te time omogućava gospodarski i turistički razvoj, unaprjeđenje infrastrukture itd.
PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA CRESA, II. ID (<i>Službene novine Primorsko-goranske županije</i> 31/02, 23/06-uskl, 03/11 i 42/18)	<p>Ciljevi razvoja područja Grada Cresa su dominantno usmjereni na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. razvoj primarne djelatnosti (osobito poljoprivrede, i to: maslinarstva, ovčarstva, ribarstva), 2. razvoj proizvodnih i uslužnih djelatnosti, 3. razvoj turizma, 4. očuvanje i zaštitu prirodnih resursa, 5. razvoj društvenih djelatnosti i društvene infrastrukture, 6. razvoj prometne, energetske i komunalne infrastrukture. 	UPU je u cijelosti usklađen PPUGC-om i na taj način doprinosi ostvarenju ciljeva definiranih u tom dokumentu.

NAZIV STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	CILJEVI STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	ODNOS UPU-a
POVELJA RAZVOJA OTOKA CRESA (2015.)	<p>Potpisnici ove Povelje usmjerit će aktivnosti koje provode u sklopu svojih djelatnosti, na ostvarivanje sljedećih komplementarnih i integriranih ciljeva razvoja otoka Cresa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. afirmirati i valorizirati identitet otoka unaprjeđenjem upravljanja kulturnom i prirodnom baštinom kao održivim lokalnim resursom i zajedničkim dobrom cijele otočne zajednice; 2. ostvariti društveni, gospodarski i prostorni razvoj otoka, uz uvažavanje njegovih specifičnih značajki, diversifikacijom gospodarstva temeljenog na lokalnim resursima; 3. provesti inovativne, koordinirane i koherentne investicijske projekte koji su prilagođeni lokalnim resursima te integrirani u javne politike, poduzetničke inicijative i aktivnosti zajednice; 4. stvoriti uvjete za uspostavu pozitivnih demografskih tijekova na otoku; 5. uspostaviti zajedničko upravljanje odgovornosti za razvoj otoka; 6. institucionalizirati, na državnoj razini, novi pristup lokalnom razvoju koji je primijenjen u sklopu PPLR-a i brendirati otok proglašavanjem posebnog statusa teritorija. 	<p>UPU doprinosi cilju 1. i 2. Povelje razvoja otoka Cres na način da prema konzervatorskim smjernicama propisuje uvjete za smještaj i oblikovanje građevina, uređenje građevne čestice te mjere zaštite prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti, a sve s ciljem zaštite prostora obuhvata UPU-a koji karakteriziraju vrijedna kulturna i krajobrazna obilježja.</p>
STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA: MALI LOŠINJ I CRES (2021.)	<p>Vizija turizma Malog Lošinja i Cresa glasi: „Mali Lošinj i Cres svojom kvalitetom i jedinstvenošću turističke ponude predstavljaju jednu od vodećih održivih, lifestyle i wellbeing otočnih destinacija Mediterana“.</p> <p>Ciljevi rasta za Mali Lošinj i Cres kroz kvalitativne i kvantitativne ciljeve:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ostvariti rast potražnje u pred i posezoni 2. Diverzificirati turističke proizvode 3. Ostvariti rast potrošnje po gostu 4. Osnažiti prepoznatljivost i vodljivost destinacije 	<p>Definiranjem urbanističkih odredbi za turističku namjenu u prostoru, odnosno omogućavanjem gradnje i obnove turističke infrastrukture, UPU neizravno doprinosi ostvarenju ciljevima Strategije.</p>

4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma

U ovom poglavlju dan je pregled ciljeva zaštite okoliša uspostavljenih po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji su povezani s provedbom UPU-a te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade UPU-a.

Tablica 4. Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma

KONVENCIJA/PROTOKOL/SPORAZUM	CILJEVI KONVENCIJE/PROTOKOLA/SPORAZUMA	ODNOS UPU-a
Europski zeleni plan (2019.)	Europski zeleni plan je strategija za postizanje održivosti gospodarstva EU-a transformacijom klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. EZP uključuje okvirni plan s mjerama za unaprjeđenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. U njemu se navode potrebna ulaganja i dostupni financijski alati i objašnjava kako osigurati pravednu i uključivu tranziciju. EZP obuhvaća sve gospodarske sektore, a posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija.	UPU neposredno pridonosi Europskom zelenom planu kroz mjere zaštite okoliša uključene u odredbe, a koje se odnose na različite sektore, kao i one mjere zaštite proizašle iz postupka strateške procjene. UPU omogućava korištenje obnovljivih izvora energije što pridonosi smanjenju nastanka stakleničkih plinova. Također, UPU-om se omogućavaju obnove postojećih građevina i privođenje namjeni.
Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992.). Objavljena je u NN-MU 02/92, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. srpnja 1996. Na trećoj Konferenciji stranaka Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime 1997., prihvaćen je Kyoto protokol. Republika Hrvatska potpisala je Kyoto protokol 1999., a ratificirala ga je 2. Zakonom o potvrđivanju Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime NN-MU 5/07.	Temeljni cilj Konvencije je „postići stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav. Ta razina treba se ostvariti u vremenskom okviru dovoljno dugom da omogući ekosustavu da se prilagodi na klimatske promjene da se ne ugrozi proizvodnja hrane te da se omogući nastavak ekonomskog razvoja na održiv način“. Cilj Kyotskog protokola je smanjenje emisije stakleničkih plinova u industrijaliziranim zemljama za oko 5,2% u odnosu na razine iz 1990-ih godina u razdoblju od 2008. do 2012. godine.	UPU omogućuje korištenje obnovljivih izvora energije. Također, UPU omogućuje gradnju plinoopskrbnog sustava kao alternativu korištenja električne energije i fosilnih goriva što je održivije za okoliš. UPU propisuje da javna rasvjeta mora biti visokoučinkovita i pametna te omogućava gradnju punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina.

KONVENCIJA/PROTOKOL/SPORAZUM	CILJEVI KONVENCIJE/PROTOKOLA/SPORAZUMA	ODNOS UPU-a
Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992.). Republika Hrvatska potvrdila je Konvenciju 1996. godine. Objavljena je u NN-MU br. 6/06. U okviru ove Konvencije potpisan je i Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) (NN-MU 07/02). Republika Hrvatska ratificirala je Kartagenski protokol 29. kolovoza 2002. godine i postala strankom Protokola 11. rujna 2003. godine.	Osnovni ciljevi Konvencije su osiguravanje očuvanja sveukupne biološke raznolikosti, održivo korištenje komponenata bioraznolikosti te pravedna i ravnomjerna raspodjela dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora.	UPU uključuje mjere zaštite prirodnih vrijednosti čime pridonosi osnovnom cilju Strategije. Također, u odredbe UPU-a su ugrađene i mjere zaštite bioraznolikosti proizašle iz postupka strateške procjene.
Strategija za bioraznolikost do 2030. (2020.)	Strategija za bioraznolikost do 2030. godine važan je element Europskog zelenog plana, odgovora EU-a na današnju društvenu i ekološku krizu kojim se želi osigurati pravedna i uključiva tranzicija prema održivom društvu. Nova strategija bioraznolikosti usmjerena je na ključne uzroke gubitka bioraznolikosti, poput promjena u korištenju zemljišta i mora, direktnog iskorištavanja vrsta, klimatskih promjena, onečišćenja i invazivnih stranih vrsta. Strategija za bioraznolikost sadrži specifične akcije koje se trebaju ispuniti/izvršiti do 2030, uključujući: uspostavu veće EU mreže zaštićenih područja na kopnu i moru (zaštićeno 30 % površine i kopnenih i morskih ekosustava); najmanje 10 % površine kopna i mora u EU pod režimom stroge zaštite; EU Plan za obnovu prirode – obaveza restauracija degradiranih ekosustava u cijeloj EU do 2030. (povećati udio organske poljoprivrede, obnova populacija oprašivača, osiguravanje povezanosti 25.000 km riječnog toka, smanjenje upotrebe i rizika od pesticida za barem 50 %, sadnja tri milijarde stabala...). Za provedbu ove strategije i postizanje ciljeva za očuvanje bioraznolikosti bit će ključna raspodjela obveza i odgovornosti na sve sektore.	UPU uključuje mjere zaštite prirodnih vrijednosti čime pridonosi ciljevima Strategije o bioraznolikosti. Također, u odredbe UPU-a su ugrađene i mjere zaštite bioraznolikosti proizašle iz postupka strateške procjene.
Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979., stupila na snagu 1982.). Zakon o potvrđivanju Konvencije u Hrvatskoj donesen je u travnju 2000. (NN 6/2000.).	Glavni ciljevi Konvencije su osigurati očuvanje i zaštitu divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih prirodnih staništa (navedenih u dodacima I. i II Konvencije), povećanje suradnje između ugovornih stranaka, kao i regulirati eksploataciju tih vrsta (uključujući i migratorne vrste) navedene u Dodatku 3. U tu svrhu Konvencija nameće zakonske obveze ugovornim strankama zaštititi više od 500 divljih biljnih vrsta i više od 1.000 divljih životinjskih vrsta.	Iako se obuhvat UPU-a odnosi na pretežito izgrađen prostor grada, UPU djelomično doprinosi ostvarenju glavnih ciljeva Konvencije budući da uključuje mjere zaštite prirode, a ugrađene su i mjere zaštite bioraznolikosti proizašle iz postupka strateške procjene.

KONVENCIJA/PROTOKOL/SPORAZUM	CILJEVI KOVENCIJE/PROTOKOLA/SPORAZUMA	ODNOS UPU-a
Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979, stupila na snagu 1985). Zakon o potvrđivanju Konvencije u Hrvatskoj donesen je u svibnju 2000. (NN 67/2000). U okviru ove Konvencije potpisani su sporazumi: → Sporazum o zaštiti kitova (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i susjednom Atlantskom području (ACCOBAMS) (NN-MU 06/00) → Sporazum o zaštiti europskih populacija šišmiša (EUROBATS) (NN-MU 06/00) → Sporazum o zaštiti afričko-euroazijskih migratornih ptica močvarica (AEWA) (NN-MU 06/00).	Cilj Konvencije je očuvanje migratornih vrsta divljih životinja u čitavom području njihova rasprostranjenja. Konvencija predstavlja okvir unutar kojeg države članice mogu poduzimati mjere zaštite i očuvanja migratornih vrsta i njihovih staništa na globalnoj razini.	Iako se obuhvat UPU-a odnosi na pretežito izgrađen prostor grada, UPU djelomično doprinosi ostvarenju glavnih ciljeva Konvencije budući da uključuje mjere zaštite prirode, a ugrađene su i mjere zaštite bioraznolikosti proizašle iz postupka strateške procjene.
Konvencija o močvarama (Ramsarska konvencija, 1971.). Hrvatska je, na vlastiti zahtjev, postala punopravna članica Konvencije u lipnju 1991. Odredbe Konvencije implementirane su u Nacionalnoj strategiji i akcijskom planu zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NN 143/2008). U Hrvatskoj se nalazi 5 područja koja su na popisu Ramsarske konvencije: PP Lonjsko polje, PP Kopački rit, delta rijeke Neretve, PP Vransko jezero i ribnjaci Crna Mlaka.	Cilj ovog dokumenta je očuvanje onih područja na Zemlji koja su od presudne važnosti za opstanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica od kojih mnoge čovjek koristi i u određenoj mjeri ovisi o njima te kroz mnogostruku korisnu ulogu koju ova područja imaju u životu ljudi. Misija ove konvencije je „očuvanje i mudro korištenje svih vlažnih staništa kroz aktivnosti na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, putem međunarodne suradnje, kao doprinos postizanju održivoga razvoja diljem svijeta“.	U obuhvatu UPU-a (ni na čitavom otoku) ne nalaze se močvarna staništa koja su uvrštena u Ramsarski popis.
Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca 2000.). Objavljena je u NN - MU 12/02., stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. ožujka 2004., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/04. Zakon o potvrđivanju Konvencije donesen je u rujnu 2002. godine (NN-MU 12/2002).	Konvencija ima za ciljeve promicanje zaštite krajobraza, upravljanje i planiranje te organiziranje europske suradnje o pitanjima krajobraza.	UPU uključuje mjere zaštite krajobraznih vrijednosti te su u odredbe ugrađene konzervatorske smjernice se čime pridonosi ciljevima Konvencije. Također, u odredbe UPU-a su ugrađene i mjere zaštite krajobraza proizašle iz ove strateške studije.
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (NN-MU 12/93. Usvojena: Pariz, 1972. Republika Hrvatska stranka je Konvencije na temelju notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991. Konvencija je u odnosu na RH stupila na snagu 8. listopada 1991. Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog blaga Europe (NN-MU 6/94) Zakon o	Osnovni ciljevi konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine su: Potaknuti zemlje potpisnice na praćenje i izvještavanje o stanju očuvanja područja Svjetske baštine; Pružanje stručne pomoći i profesionalnog usavršavanja za poslove očuvanja područja Svjetske baštine; U slučaju potrebe, pružanje žurne pomoći područjima Svjetske baštine koja se nalaze u neposrednoj opasnosti. Ostali ciljevi su:	U obuhvatu UPU-a nema objekata svjetske kulturne i prirodne baštine. Budući da obuhvat UPU-a većim dijelom čini zaštićena kulturno-povijesna urbana cjelina, odredbe UPU-a sadrže konzervatorske smjernice te mjere

KONVENCIJA/PROTOKOL/SPORAZUM	CILJEVI KOVENCIJE/PROTOKOLA/SPORAZUMA	ODNOS UPU-a
ratifikaciji Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana) Valletta, 1992. (NN-MU 4/04 i 9/04 objava) Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo (NN-MU 5/07).	Jačanje javne svijesti; Poticanje sudjelovanja lokalnih zajednica na očuvanje njihove kulturne i prirodne baštine; Ostvarivanje međunarodne suradnje u očuvanju kulturne i prirodne baštine.	zaštite kulturno-povijesnih cjelina i građevina i ambijentalnih vrijednosti.
Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (Sl. l. 327, 22.12.2000.).	Osiguravanje dostatnih količina površinskih i podzemnih voda dobre kakvoće potrebnih za održivu, uravnoteženu i pravičnu uporabu voda; Znatno smanjenje onečišćenja podzemnih voda; Zaštita kopnenih površinskih voda i morskih voda; Postizanje ciljeva relevantnih međunarodnih ugovora, uključujući i one koji su usmjereni na eliminaciju onečišćenja morskog okoliša	UPU doprinosi ostvarenju Okvirne direktive o vodama definiranjem mjera za očuvanje i poboljšanje kvalitete voda i mora.
Pariški sporazum (Pariz, 2015).	<p>Svrha Sporazuma je poboljšanje provedbe Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, uključujući njezin cilj. Njime se nastoji u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva pojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena, među ostalim i sljedećim mjerama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena; • povećanjem sposobnosti prilagodbe negativnim utjecajima klimatskih promjena te poticanjem otpornosti na klimatske promjene i razvoja s niskim razinama emisija stakleničkih plinova na način kojim se ne ugrožava proizvodnja hrane; • usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene. 	<p>UPU pridonosi smanjenju stvaranja stakleničkih plinova na način da omogućuje korištenje obnovljivih izvora energije. Također, UPU omogućuje gradnja plinoopskrbnog sustava kao alternativu korištenja električne energije i fosilnih goriva. UPU propisuje da javna rasvjeta mora biti visokoučinkovita i pametna te omogućava gradnju punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina.</p> <p>UPU sadrži mjere zaštite posljedica klimatskih promjena kao što su poplave i ekstremne vremenske prilike.</p>
Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelona, 1976.) Na temelju notifikacije o sukcesiji Republika Hrvatska stranka je Konvencije od 8.10.1991. (NN-MU 12/93.) Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Atena, 1980.) Na	Konvencija i protokol imaju za cilj eliminaciju onečišćenja iz kopnenih izvora izlistanih u Prilogu I Protokola; zatim ograničavanje onečišćenja tvarima ili izvorima s kopna izlistanih u Prilogu II te ispuštanja moraju biti strogo podložna postupcima izdavanja odobrenja od strane nadležnih državnih tijela, vodeći računa o odredbama Priloga III Protokola.	<p>UPU doprinosi ostvarenju Konvencije i protokola definiranjem mjera za očuvanje i poboljšanje kvalitete voda i mora.</p> <p>Morska obala je u obuhvatu UPU-a već u potpunosti pod antropogenim utjecajem,</p>

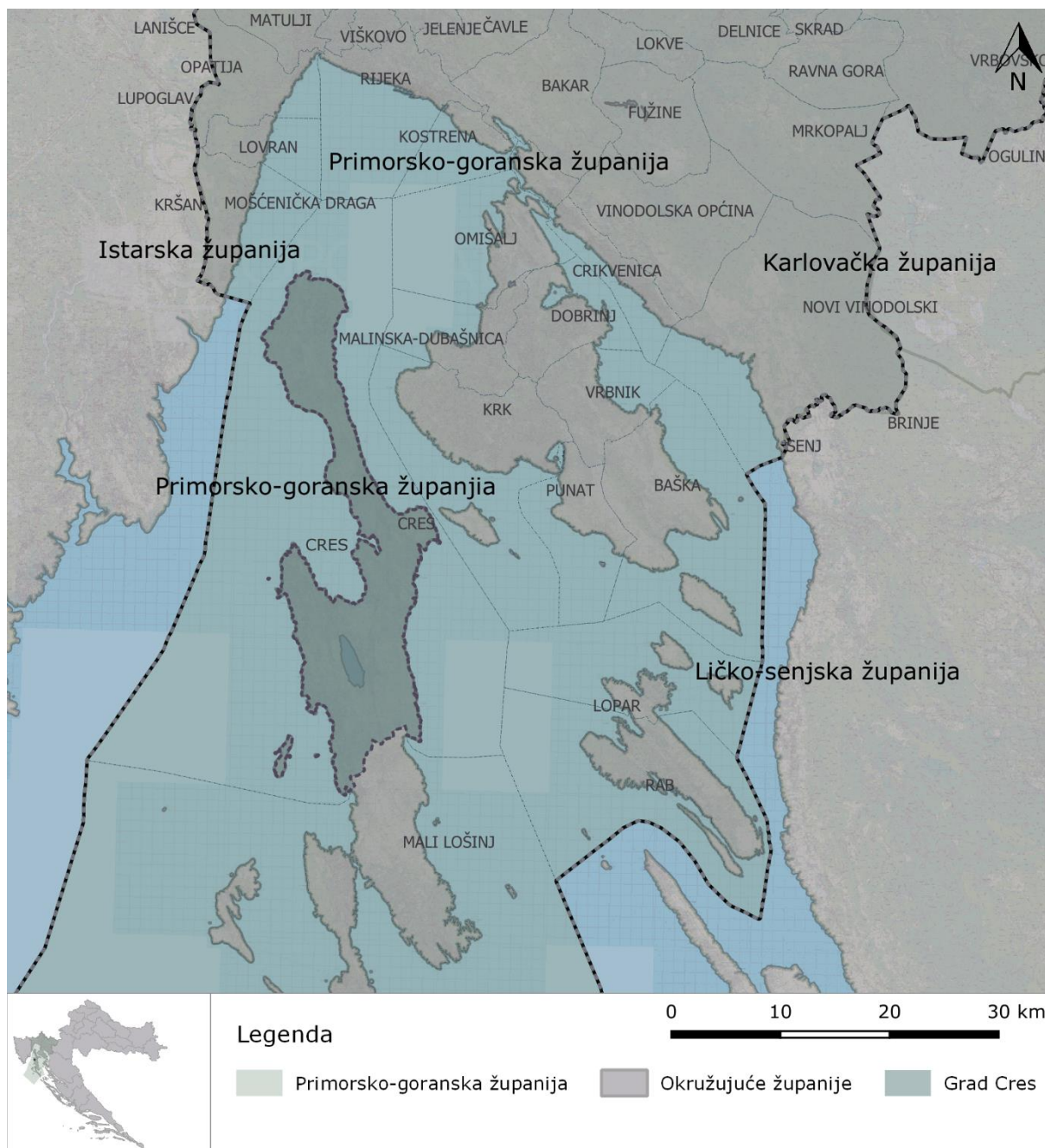
KONVENCIJA/PROTOKOL/SPORAZUM	CILJEVI KOVENCIJE/PROTOKOLA/SPORAZUMA	ODNOS UPU-a
<p>temelju notifikacije o sukcesiji Republika Hrvatska stranka je Protokola od 8.10.1991. (NN-MU 12/93).</p> <p>Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima i aktivnostima (Siracusa, 1996.), Republika Hrvatska potpisala je Protokol.</p> <p>Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Barcelona, 2008.), objavljen je u NN-MU 8/12, stupio je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 28.2.2013., a taj datum je objavljen u NN-MU 2/13.</p>	<p>Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja ima sljedeće ciljeve:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Omogućavanje, putem racionalnog planiranja aktivnosti, održivog razvitka obalnih područja osiguravanjem da su okoliš i krajobraz uzeti u obzir u suglasju s gospodarskim, socijalnim i kulturnim razvitkom; 2. Očuvanje obalnih područja na korist sadašnjih i budućih naraštaja; 3. Osiguravanje održivog korištenja prirodnih resursa, posebice u odnosu na korištenje voda; 4. Osiguravanje očuvanja cjelovitosti obalnih ekosustava, krajobraza i geomorfologije; 5. Sprječavanje i/ili smanjivanje učinaka prirodnih rizika i posebno promjene klime koji mogu biti izazvani prirodnim djelovanjem ili ljudskim djelatnostima; 6. Postizanje usklađenosti između javnih i privatnih inicijativa i svih odluka javnih vlasti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a koje utječu na korištenje obalnog područja. 	<p>a planirano je proširenje obalne šetnice i kapaciteta plaža.</p> <p>Budući da se radi o prostoru zaštićene kulturno-povijesne cjeline, u odredbe su uključene smjernice za oblikovanje prostora uz obalu.</p> <p>UPU sadrži mjere zaštite posljedica klimatskih promjena kao što su poplave i ekstremne vremenske prilike.</p>
<p>Okvirna direktiva o morskoj strategiji (2008/56/EZ)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaštita, očuvanje, omogućavanje oporavka i obnavljanje morskih i obalnih ekosustava te održivo korištenje usluga ekosustava; 2. Očuvanje zaštićenih područja u moru i ekološki značajnih područja EU NATURA 2000; 3. Smanjenje onečišćenja u morskom i obalnom okolišu u cilju očuvanja zdravlja ljudi, ekosustava i omogućavanja korištenja mora i obale; 4. Uspostavljanje i/ili održavanje ravnoteže između ljudskih aktivnosti i prirodnih resursa primjenom ekosustavskog pristupa. 	<p>UPU doprinosi ostvarenju Okvirne direktive o morskoj strategiji definiranjem mjera za očuvanje i poboljšanje kvalitete voda i mora te mjera zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti. U odredbe UPU-a ugrađene su i mjere zaštite bioraznolikosti proizašle iz postupka strateške procjene.</p>

5 Postojeće stanje okoliša

5.1 Prostorni obuhvat

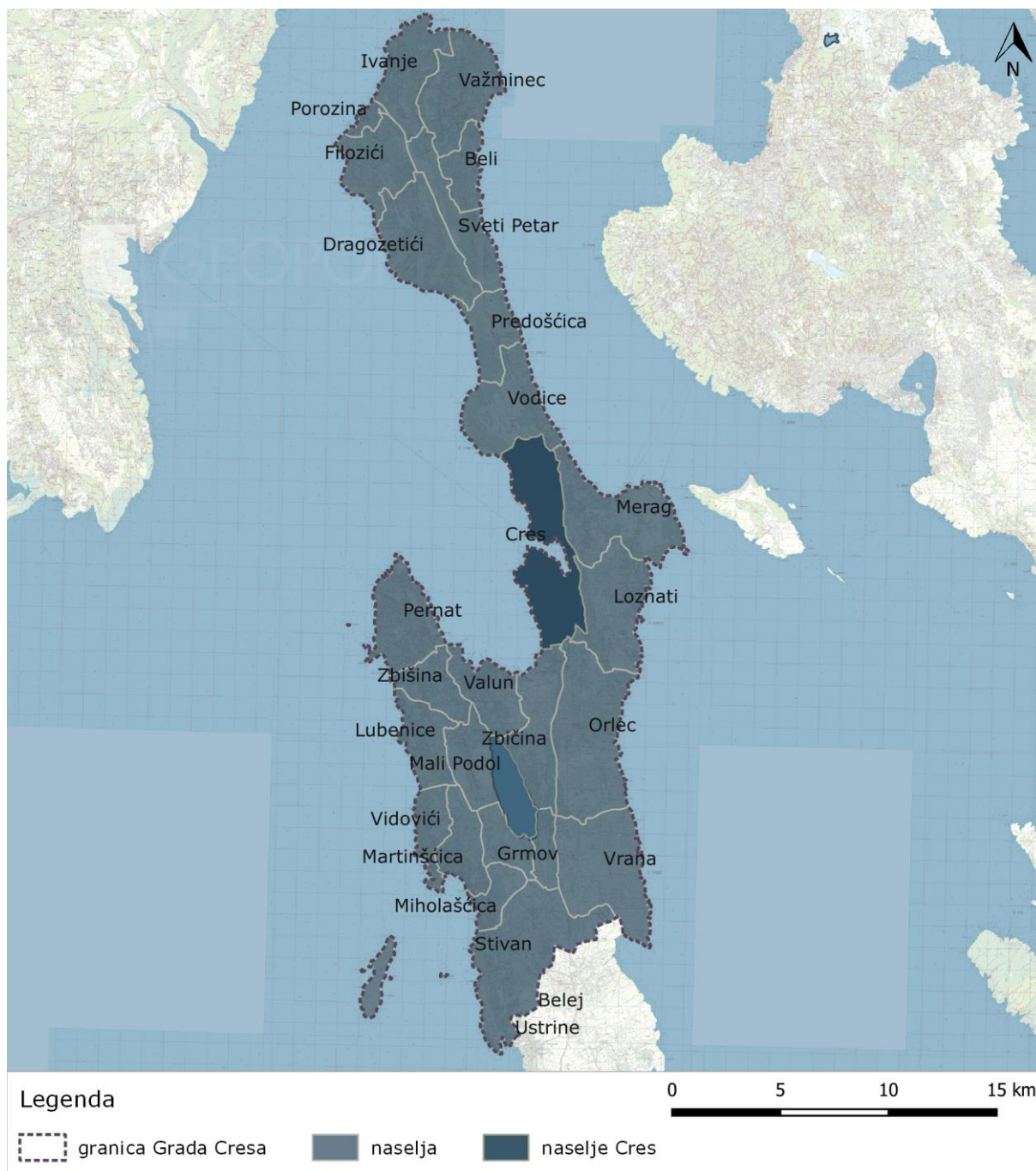
Prostorni obuhvat predmetnog UPU-a nalazi se na području naselja Cres na otoku Cresu koji je smješten u Kvarnerskom zaljevu. Otok Cres administrativno pripada Primorsko-goranskoj županiji i dvama gradovima, Gradu Cresu i Gradu Malom Lošinj. Naselje Cres pripada Gradu Cresu koji obuhvaća sjeverni i srednji dio otoka Cresa i graniči s Gradovima Rijeka, Krk, Rab te Općinama Mošćenička Draga, Kostrena, Omišalj, Malinska i Lopar te na zapadnom dijelu s Istarskom županijom (Slika 1).

Prema uvjetno-homogenoj regionalizaciji Republike Hrvatske Grad Cres dio je Kvarnerskog otočja unutar Kvarnersko-primorsko-otočnog prostora kojeg, osim cresko-lošinjske skupine otoka, čine još i otok Krka te Rab s pripadajućim manjim otocima (Magaš, 2013). Cresko-lošinjska otočna skupina je najveći otočni prostor Kvarnera. To je jedinstvena otočna skupina obilježena istaknutim krškim kamenjarsko-stočarskim krajolicima, odnosno procesima reforestacije oko Osorčice i drugih dijelova otočne skupine.

Slika 1. Geografski položaj Grada Cresa

Površina Grada Cresa iznosi 1.105 km², od čega je 291 km² kopno (oko 26 % površine) i oko 814 km² more. Grad Cres obuhvaća 26 naselja: Beli, Cres, Dragozetići, Filozići, Porozina, Grmov, Ivanje, Loznati, Lubenice, Mali Podol, Martinšćica, Merag, Miholašćica, Orlec, Pernat, Predošćica, Stanić, Stivan, Sveti Petar, Valun, Važminec, Vidovići, Vodice, Vrana, Zbičina i Zbišina (Slika 2). Predmetni UPU obuhvaća neposrednu izgrađenu zonu naselja Cres.

Slika 2. Administrativno-teritorijalna podjela Grada Cresa

5.2 Geološka i geomorfološka obilježja

Na području Grada Cresa ustanovljene su stijene isključivo sedimentnog tipa koje prema geološkoj starosti pripadaju geološkim dobima krede i paleogena, kao i mlade kvartarne tvorevine. Kredne naslage su u litološkom smislu karbonatne stijene (vapnenci, dolomitični vapnenci i karbonatne breče), a paleogenske naslage vapnenci i fliš. Kvartarne naslage su litogenetski različite i tvore slabovezani do nevezani pokrivač na krednim i paleogenskim stijenama.

Paleogenske stijene imaju sljedeće litostratigrafske članove: foraminiferski vapnenci paleocena do donjeg eocena (Pc3 E1) i naslage fliša srednjeg do gornjeg eocena (E2,3). Foraminiferski vapnenci su svijetlosmeđe do smeđe boje i slabo izražene slojevitosti. Naslage fliša sastoje se od glinovitih siltita do siltoznih glinaca s proslojcima sitnozrnastih pješčenjaka. Kredne karbonatne stijene izgrađuju gotovo cjelokupni pripadajući dio otoka Cresa (od područja Tramuntane na sjeveru do Ustrina i uvale Koromačna na jugu teritorija), kao i na otoku Zeča. Paleogenske naslage vidljive su na površini terena samo mjestimično u obliku manjih izoliranih pojaseva u području Tramuntane (foraminiferski vapnenci), na zapadnoj obali od Lubenica do Martinšćice (foraminiferski vapnenci i fliš) i između naselja Merag i drage Kruščica na istočnoj obali otoka (foraminiferski vapnenci i fliš). Kvartarne tvorevine su genetski i litološki vrlo različite. Najznačajniji litološki tipovi na kopnu su padinske tvorevine (u obliku aktivnih sipara ili vezanih sipara), crvenica (kao pokrivač na karbonatnim naslagama) i naplavine (veće površine nalaze se na sjevernom i južnom kraju luke Cres), a u podmorju marinski sedimenti. Obala sjevernog dijela otoka Cresa, hridinasta je i većim dijelom vrlo strma s brojnim strmčima. Podmorje gotovo uz samu obalu doseže dubinu od 50 m. Šljunčana žala, duljine većinom manje od 50 m, nalaze se na dnu brojnih bujičnih jaruga. Uvala luke Cres duboko je uvučena u kopno na istočnom dijelu Valunskog zaljeva. Južni dio luke Cres je zamočvaren (PPUG, 2018).

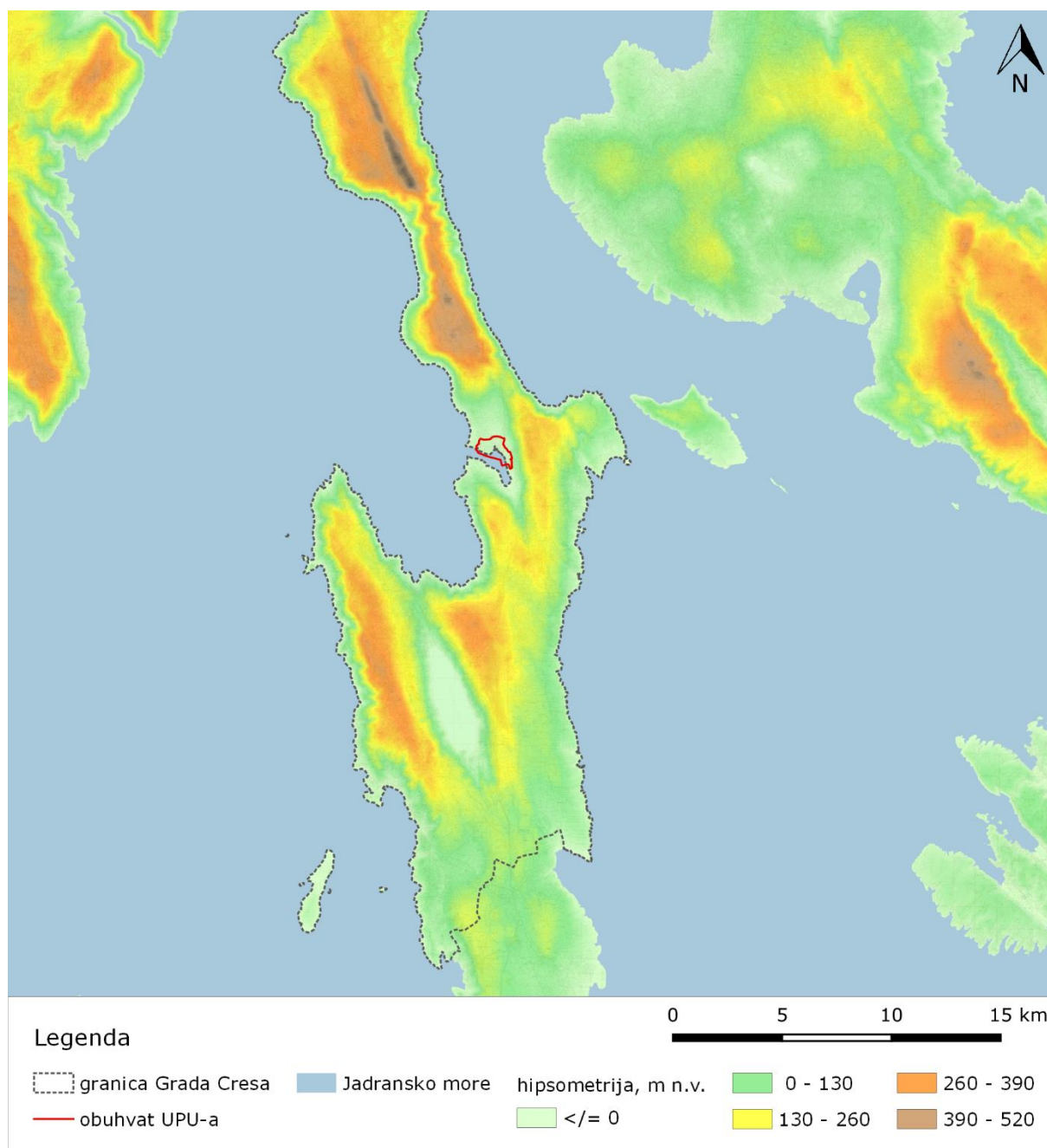
Na samoj lokaciji UPU-a, u građi terena prevladavaju smeđi, smeđe sivi i sivi uslojeni vapnenci donje kredne starosti (u obalnom pojasu). Prisutni su još dolomiti starosti na prijelaznom razdoblju iz donje u gornju kredu te bijeli i sivi slabije uslojeni vapnenci iz gornje krede. Utvrđen je rasjed orijentacije sjever-jug na sjevernom dijelu UPU-a.

Smjer pružanja otoka Cresa je u smjeru Dinarida s izraženim grebenima. U sjevernom dijelu otoka su dva grebena koja su paralelna i imaju veću nadmorsku visinu od 400 metara. Kod Velikog Gradišća, gdje je otok Cres najuži, glavni greben postepeno se spušta prema jugu i od nadmorske visine preko 500 metara daljnji lanac čine vrhovi tek nešto više iznad 300 metara. Tu je i početak srednjeg dijela otoka Cresa. U obalnom pojasu kod Lubenica je drugi greben srednjeg dijela otoka, koji se pruža uz zapadnu obalu od rta Pernat do Martinšćice. Tu su vrhovi iznad 300 metara nadmorske visine. Južno od Vranskog jezera teren se postepeno blago spušta prema Punta Križi. Između grebena Lubenica na zapadnoj obali i ostataka grebena na istočnoj obali smješten je jedan od najznačajnijih prirodnih fenomena otoka – Vransko jezero – koje predstavlja prirodni rezervoar pitke vode površine 5,75 km². Vransko jezero je najveća kriptodepresija u Hrvatskoj, tj. njegova je površina iznad razine mora, a dno (74 m dubine) mu se nalazi ispod morske razine (PPUG, 2018).

Obuhvat UPU-a nalazi se na samoj morskoj obali, na nizinskom reljefu, blagoj padini prema moru (Slika 3). Reljef sjevernog dijela obuhvata manje je razveden od južnog dijela na

kojem je najviša točka UPU-a. Uzimajući u obzir samo kopneni dio, UPU obuhvaća nadmorsku visinu između 0 i 49 m n.v.

Glavni egzokrški oblici na otoku su ponikve. Cres je zbog ljuskave strukture, uzdužnih rasjeda, pukotinskog sastava i intenzivne korozije podloga pogodan za razvoj ponikava. Karbonati su formirali površinski reljef kao i reljefne oblike endokrša. Na cijelom otoku Cresu zasad su poznate 42 speleološke pojave (Buzjak, 1997).

Slika 3. Hipsometrijska karta dijela otoka Cres

5.3 Georaznolikost

Georaznolikost je u smislu Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) raznolikost nežive prirode, a čine je raznolikost tla, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura te prirodnih pojava i procesa koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja, a stvaraju ih i danas. Osim georaznolikosti često se upotrebljava i pojam geobaštine. Geobaštinu predstavljaju značajni lokaliteti, stijene, minerali i fosili, geološki procesi, geomorfološki oblici te tla koji imaju ključnu ulogu u razumijevanju zemljine prošlosti. To su lokaliteti koji imaju znanstvenu, obrazovnu, kulturnu i/ili estetsku vrijednost, rijetki su ili ugroženi djelovanjem čovjeka, zbog čega ih je potrebno zaštititi i ostaviti budućim generacijama.

Trenutno važeći temeljni dokumenti za očuvanje geobaštine su Zakon o zaštiti prirode i Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17). Zakonom o zaštiti prirode definiraju se prirodne vrijednosti kao dijelovi prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu radi očuvanja bioraznolikosti, georaznolikosti te krajobrazne raznolikosti, zbog osjetljivosti, znanstvenog, kulturološkog, estetskog, gospodarskog i drugog javnog interesa.

Speleološki objekti su prema Zakonu o zaštiti prirode prirodno formirane podzemne šupljine (špilje, jame, ponori i dr.). Za speleološke objekte se izrađuje katastar te je isti dostupan na mrežnim stranicama Bioportala (<http://www.bioportal.hr/gis>) prema kojem se u naselju Cres ne nalaze speleološki objekti.

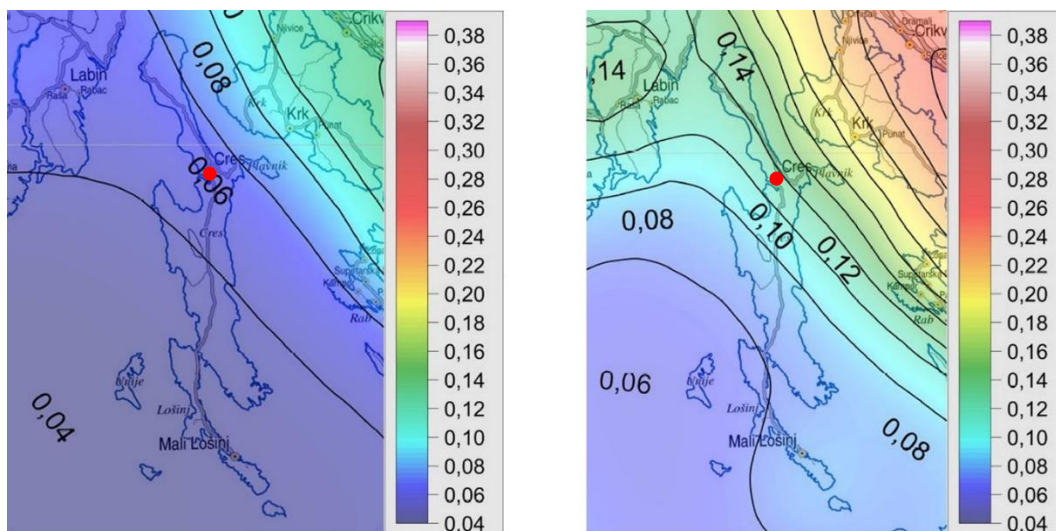
Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje. Kao ključni problemi zaštite georaznolikosti prepoznaje se nedovoljna spoznaja o vrijednosti i značaju georaznolikosti i njezinih sastavnica te neodgovarajuće obrazovanje o georaznolikosti na svim razinama. Problem u speleološkim objektima su divlje deponije otpada koje osim što ugrožavaju georaznolikost samih objekata, ugrožavaju pripadajuću faunu te pitku vodu.

5.4 Seizmološka obilježja

Područje Kvarnera je seizmički aktivno. Istraživanja pokazuju da je uzrok seizmičke aktivnosti već spomenuto regionalno podvlačenje Jadranske ploče pod Dinaride u dubini, a bliže površini strukturne promjene u obliku navlačenja. Takve strukturne promjene odražavaju se na površini pojačanim neotektonskim pokretima. Prema dosadašnjim spoznajama, u visini Istre i Cresa podvlačenje je blago, pod nagibom oko 15°, dok se ploha Mohorovičićevog diskontinuiteta, koja obilježava granicu između kore i plašta, nalazi na dubini od 18 km. Idući prema sjeveroistoku, u zoni većih gravimetrijskih gradijenata, počinje naglo tonjenje repnog horizonta na dubinu 10 do 15 km, čiji nagib doseže 30°. Najveća seizmotektonska aktivnost je u zoni prosječne širine 30 km koja se proteže od Klane preko Rijeke i Vinodola, a obuhvaća i sjeveroistočni dio otoka Krka. Ispod te zone je najveće tonjenje i najveća dubina Mohorovičićevog diskontinuiteta od preko 40 km. Sile stresa i reakcije na njega, kao i gravitacija stvaraju koncentraciju napona u dubini što izaziva potrese. Područje Grada Cresa nalazi se jugozapadno od opisane seizmotektonski

aktivne zone. Osnovna značajka seizmičnosti u kvarnerskom području je pojava većeg broja relativno slabijih potresa u seizmički aktivnim razdobljima. Hipocentri, odnosno žarišta potresa, nalaze se na dubini od svega 2 do 30 km, što je relativno plitko. Zato su potresi lokalni i obično ne zahvaćaju šire područje. Prema novim saznanjima najjači potresi na području Primorsko-goranske županije mogu doseći jačinu od $M = 6,5$. Seizmički valovi mogu doći do područja Grada Cresa i iz dva susjedna epicentralna područja: furlanskog i ljubljanskog, gdje se mogu očekivati potresi većih magnituda. Seizmički aktivno epicentralno područje nalazi se i jugozapadno, u jadranskom podmorju (PPUG, 2018).

Na slici u nastavku (Slika 4) su prikazani isjecci iz Karte potresnih područja Hrvatske (M. Herak, Geofizički Zavod PMF, Zagreb, 2011.). Kartama u nastavku prikazana su potresom prouzročena horizontalna poredbena vršna ubrzanja (agR) površine temeljnog tla tipa A čiji se premašaj tijekom bilo kojih $t=50$ godina, odnosno $t=10$ godina očekuje s vjerojatnošću od $p=10\%$. Za povratni period od 475 godina na području Cresa može se očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti 0,12 g ljestvice dok se za povratni period od 95 godina na području zahvata može očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti 0,06 g.

Slika 4. Karta potresne opasnosti otoka Cresa i okolnog područja za povratno razdoblje: 95 godina (lijevo), 475 godina (desno)

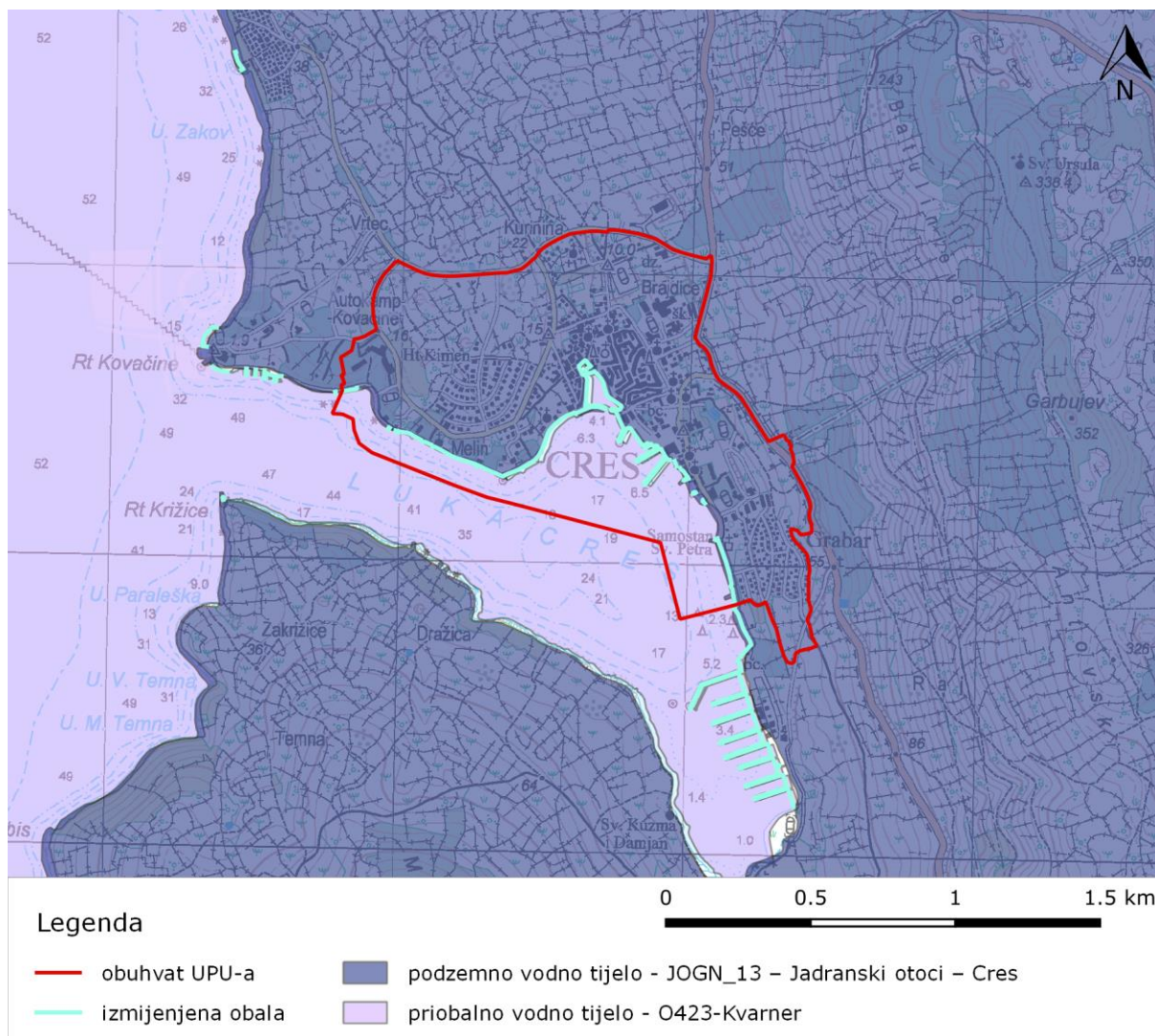
5.5 Hidrogeološka i hidrološka obilježja

U strukturno-tektonskom pogledu otok Cres s jezerom Vrana pripada Jadranskoj karbonatnoj platformi (Herak, 1986, 1992). Generalni smjer prostiranja struktura je sjeverozapad-jugoistok, a to je i smjer uzdužne osi jezera. Područje Cresa predstavlja tipično krško područje, u kojem su karbonatne stijene (vapnenci i dolomiti) dobro vodopropusni medij, a klastične stijene vodonepropusne i uglavnom ograničavaju i usmjeruju kretanje podzemne vode krškim podzemljem. Prema Planu upravljanja vodnim područjem 2016.-2021. (NN 66/16) otok Cres pripada cjelini podzemnih voda Jadranski otoci. Na otoku nema stalnih površinskih vodotoka, uslijed krške strukture oborinske vode otječu podzemnim tokovima. Na području Grada Cresa postoji nekoliko manjih bujičnih tokova. Posebno obilježje otoka Cresa je i prisutnost većeg broja lokvi (oko 70 lokvi, neke

promjera i po nekoliko desetaka metara) koje su do izgradnje vodovodnog sustava bila jedina prikupišta vode za nekada vrlo rasprostranjeno ovčarstvo. Odumiranjem pastirskih stanova i lokve se uglavnom zapuštaju. Jezero Vrana, glavni izvor vodoopskrbe za otoke Cres i Lošinj, je dominantna hidrološka /hidrogeološka pojava na otoku. Jezero je formirano u kriptodepresiji izuzetnih dimenzija tektonskog porijekla, ali nema karakteristike tipično krške vodne pojave, jer nema vidljivog izviranja i otjecanja. Sliv je pretežno definiran površinskom razvodnicom; najveći dio sliva je izgrađen od slabo vodopropusnih dolomita. Istočna razvodnica još nije definirana. Površina jezera iznosi 5,75 km², a površina neposrednog, orografskog sliva 33 km². Volumen vode je čak 220 mil. m³. Jezero se nalazi u središnjem dijelu otoka, na udaljenosti od svega 3–5 km od mora. Najveća dubina u jezeru je 61,3 m ispod razine mora, a srednja razina u jezeru je 13,1 m n.m. Jezero predstavlja vidljivi dio otočnog krškog vodonosnika koji funkcionira na načelima dinamičkog uravnoteženja slatke vodne leće s morem. Volumen dijela jezera ispod razine mora iznosi 159 milijuna m³. U razdoblju 1929.–2014., maksimalni zabilježeni vodostaj iznosio je 16,86 m n.m. (1938.), minimalni 9,05 m n.m. (2012.) a srednji 12,66 m n.m. Prosječna godišnja amplituda kolebanja razine vode u jezeru iznosi oko 0,8 m. Površina vodnog lica pri srednjoj razini jezera iznosi 5,7 km². Jezero služi kao jedino izvorište vodoopskrbe otoka Cresa i Lošinja. Zbog sezonskog karaktera potrošnje vode, tijekom ljetnih mjeseci maksimalna dnevna crpljenja kreću se i do oko 160 l/s. Unatoč stagnirajućem trendu kretanja godišnjih količina oborina, postoji izraziti trend opadanja vodostaja, a koji se može pripisati kako crpljenjima iz jezerskog sustava za potrebe vodoopskrbe, tako i smanjenim dotocima u jezero te povećanom evaporacijom s površine jezera uslijed globalno prisutnog trenda povećanja temperatura zraka. Trend opadanja razine vode u jezeru za analizirano razdoblje 1928.–2014.g. iznosi kod maksimalnih razina 4,1 cm/god., a kod srednjih i minimalnih 3,9 cm/god. Nakon dugog razdoblja opažanja jezerskog sustava, prvi su se puta razine vode u jezeru značajno spustile u razdoblju 1989.–1990., dosegnuvši razinu vode od 9,11 m n.m. Nakon blagog porasta vodostaja slična je situacija zapažena i 2008.g., da bi već 2012. bio dosegnut još kritičniji minimum od 9,05 m n.m. Pojava takvih ekstremnih minimuma još ne predstavlja neposrednu opasnost za jezerski sustav u smislu unosa povećanih sadržaja klorida. No, prisutni spomenuti negativni trendovi nameću potrebu aktivnog praćenja stanja i zaštitu jezera od precrcpljivanja do koga bi moglo doći ukoliko se nastave zapažene klimatske promjene/varijacije. Neposredna posljedica povećanja temperature zraka očituje se i u povećanju temperatura vode Vranskog jezera tijekom razdoblja 1979.–2013. s dekadnim trendom porasta temperatura od 0,5 °C/god. (Rubinić, 2015; PPUG, 2018).

5.6 Vodna tijela

Vodna tijela na širem području obuhvata UPU-a prikazana su na karti u nastavku (Slika 5). Na području UPU-a nalaze se podzemno i priobalno vodno tijelo. Unutar obuhvata UPU-a (ni na širem okolnom području) nema površinskih vodnih tijela. Površinsko vodno tijelo JOLN001 Vransko jezero udaljeno je oko 9 km zračne udaljenosti od obuhvata UPU-a. Osim vodnih tijela, na karti su prikazane lokacije izmijenjene morske obale. Gotovo čitava obala u obuhvatu UPU-a je izmijenjena (pomorska luka, brodogradilište, popločena šetnica...).

Slika 5. Vodna tijela na širem području obuhvata UPU-a i prikaz lokacija izmijenjene obale

5.6.1 Podzemne vode

Okvirna direktiva o vodama i Zakon o vodama definiraju podzemne vode kao sve vode ispod površine tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem. Osnova za izdvajanje cjelina podzemnih voda, u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama je analiza geološke građe terena, poroznost, geokemijski sastav, hidrogeološke karakteristike, geomorfološke pojave, smjerovi i brzine toka podzemnih voda, napajanje podzemnih voda, odnos s površinskim tokovima, položaj cjelina podzemnih voda unutar riječnih slivova.

Podzemne vode RH podijeljene su u dva vodna područja: podzemne vode vodnog područja rijeke Dunav i podzemne vode jadranskog vodnog područja. Podjela je izvršena na temelju dva postojeća tipa poroznosti vodonosnika. Podzemne vode na području otoka Cresa spadaju u podzemne vode Jadranskog vodnog područja. Na području obuhvata UPU-a prostire se područje podzemne vode po nazivom JOGN_13 – Jadranski otoci – Cres (Slika

5). U nastavku je dan pregled osnovnih podataka i stanje podzemnog vodnog tijela (Tablica 5).

Tablica 5. Stanje tijela podzemne vode

Kod	Naziv	Kemijsko stanje	Količinsko stanje	Ukupno stanje
JOGN_13	Jadranski otoci – Cres	dobro	dobro	dobro

5.6.2 Priobalne vode

Pojam priobalne vode označava površinske vode unutar crte udaljene jednu nautičku milju od crte od koje se mjeri širina teritorijalnih voda u smjeru pučine, a mogu se protezati do vanjske granice prijelaznih voda u smjeru kopna. Polazna crta od koje se mjeri širina teritorijalnih voda definirana je člankom 18. Pomorskog zakonika (NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15, 17/19). U Planu upravljanja vodnim područjima 2016.–2021. prezentirana je tipologija priobalnih voda koja je glavni kriterij kod određivanja vodnih tijela. Priobalno vodno tijelo koje teritorijalno dijelom pripada Gradu i naselju Cres je 0423-KVA Kvarner. Stanje priobalnog vodnog tijela 0423-KVA Kvarner prikazano je u nastavku (Tablica 6). Ukupno stanje priobalnog vodnog tijela je umjereno.

Tablica 6. Stanje priobalnog vodnog tijela 0423-VIK Vinodolski kanal

Prozirnost	Otopljeni kisik u površinskom sloju	Otopljeni kisik u pridonem sloju	Ukupni anorganski dušik	Ortofosfati	Ukupni fosfor	Klorofil a	Fitoplankton	UKUPNO STANJE
dobro stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	dobro stanje	UMJERENO STANJE
Makroalge	Bentički beskralješnjaci (makrozoobentos)	Morske cvjetnice	Biološko stanje	Specifične onečišćujuće tvari	Hidromorfološko stanje	Ekološko stanje	Kemijsko stanje	
umjeren o stanje	-	-	umjeren o stanje	vrlo dobro stanje	vrlo dobro stanje	umjeren o stanje	dobro stanje	

5.6.3 Kakvoća mora za kupanje

Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) propisuju se standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži kojima se određuju granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Na temelju rezultata praćenja kakvoće mora za kupanje određuju se pojedinačna, godišnja i konačna ocjena. Konačna ocjena određuje se po

završetku posljednje i tri prethodne sezone kupanja prema graničnim vrijednostima. Kontrola kakvoće mora za Grad Cres provodi se na 22 lokacije, od čega je na području naselja Cres 11 lokacija. Konačne ocjene za razdoblje 2019.-2022. g., na temelju 40 ispitivanja, pokazuju da je kakvoća mora na svih 11 lokacija izvrsna. Samo na jednoj lokaciji u Gradu Cresu (Martinšćica – Centar) kakvoća je ocijenjena kao nezadovoljavajuća. Razlog tome je činjenica da je pojedinačna ocjena kakvoće mora za kupanje od 26.08.2019. nezadovoljavajuća. Konačna ocjena kakvoće mora za kupanje uzima u obzir rezultate praćenja kroz četverogodišnje razdoblje, uzimajući u obzir sve pojedinačne ocjene. Godišnja ocjena kakvoće mora za kupanje na području naselja Cresa je „izvrsno“ za 2022. g. (Kakvoća mora na morskim plažama u Primorsko-goranskoj županiji u 2022.).

5.6.4 Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda

Zaštićena područja – područja posebne zaštite vode su ona područja gdje je radi zaštite voda i vodnoga okoliša potrebno provesti dodatne mjere zaštite, a određuju se na temelju Zakona o vodama i posebnih propisa. Na području UPU-a nalaze se sljedeća područja posebne zaštite voda (Tablica 7) koja su grafički prikazana (Slika 6) u nastavku poglavlja. 7 km do vodozaštićenog područja

Tablica 7. Zaštićena područja - područja posebne zaštite voda na području UPU-a

ŠIFRA RZP	NAZIV PODRUČJA	KATEGORIJA
C. Područja za kupanje i rekreaciju		
31026167	Uvala Kimen	Morske plaže
31026169	Cres - ispod zabavnog centra	
31026168	Cres - kod Sv. Nikol	
31026279	Cres - Vila Riviera	
31026171	Kupalište Grabar	
E. Područja namijenjena zaštititi staništa ili vrsta		
521000033	Kvarnerski otoci	Ekološka mreža (NATURA 2000) - područja očuvanja značajna za ptice
522001358	Otok Cres	Ekološka mreža (NATURA 2000) - područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove
F. Područja loše izmjene voda priobalnim vodama		
62011040	Luka Cres	Sliv osjetljivog područja
61011040	Luka Cres	Eutrofno područje

C. područja za kupanje i rekreaciju

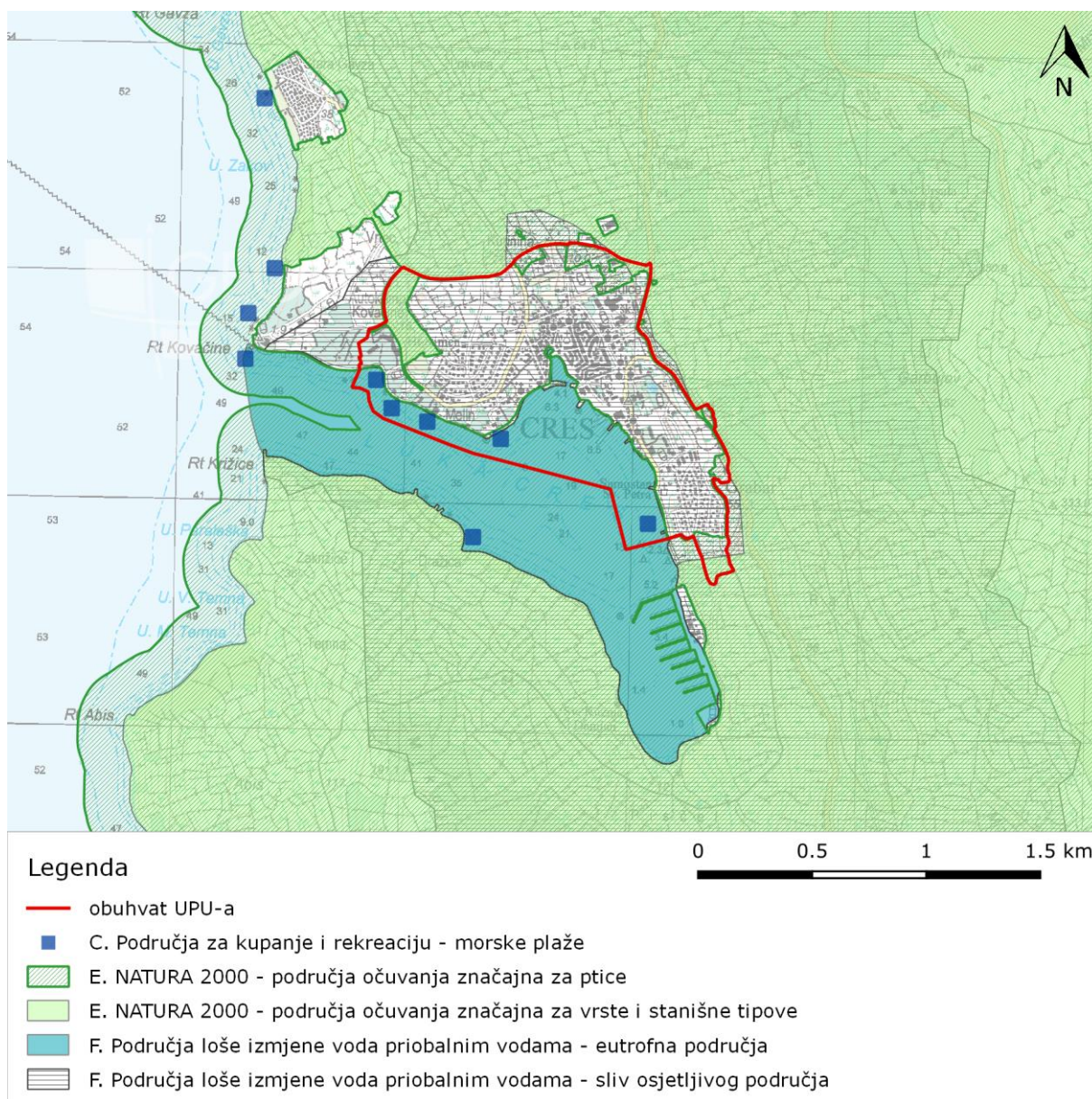
Predstavničko tijelo županije prije početka svake sezone kupanja donosi odluku kojom određuje morske plaže na kojima se provodi praćenje kakvoće mora za kupanje, izradu kartografskog prikaza morske plaže i izradu profila mora za kupanje. Referentni centar za more Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja izvješćuje Europskoj komisiji popis plaža putem Europske agencije za okoliš (EEA) Prikazani podaci nastali su na osnovu podataka dostavljenih Europskoj komisiji 2019. godine.

E. područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite sukladno Zakonu o vodama i/ili propisima o zaštiti prirode

Dijelovi Ekološke mreže Natura2000 gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite izdvojeni su u suradnji s Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu i samo ta područja su evidentirana u Registru zaštićenih područja – područja posebne zaštite voda.

F. područja loše izmjene voda priobalnim vodama, osjetljivost kojih se ocjenjuje u odnosu na ispuštanje komunalnih otpadnih voda

Područja estuarija i priobalnih voda koja su eutrofna ili bi mogla postati eutrofna zbog loše izmjene voda ili unosa veće količine hranjivih tvari i pripadajući slivovi osjetljivih područja, na kojima je zbog postizanja ciljeva kakvoće voda potrebno provesti višu razinu ili viši stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, određena su prema Odluci o određivanju osjetljivih područja (NN 81/10, 141/15).

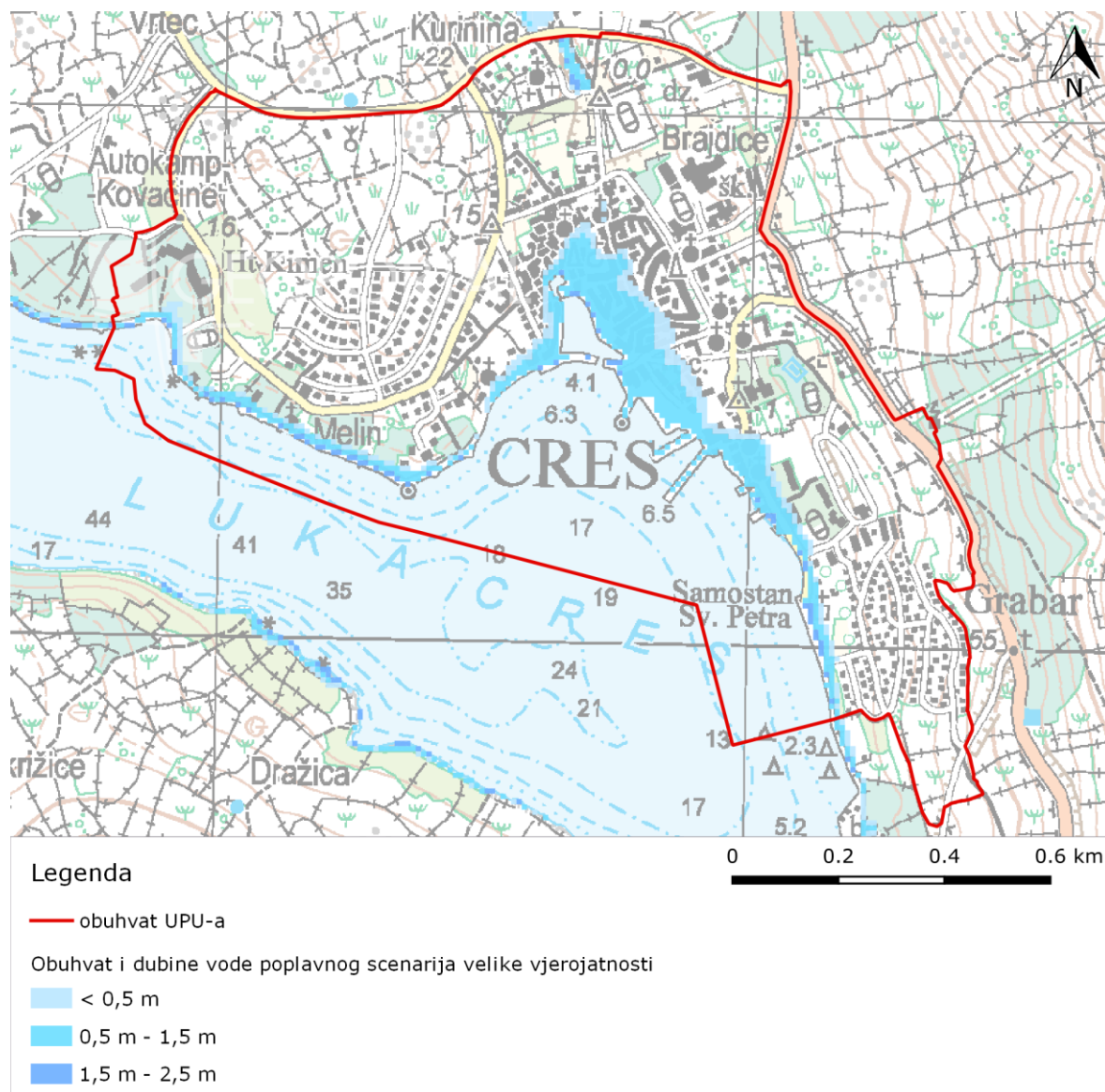

Slika 6. Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda na širem području UPU-a

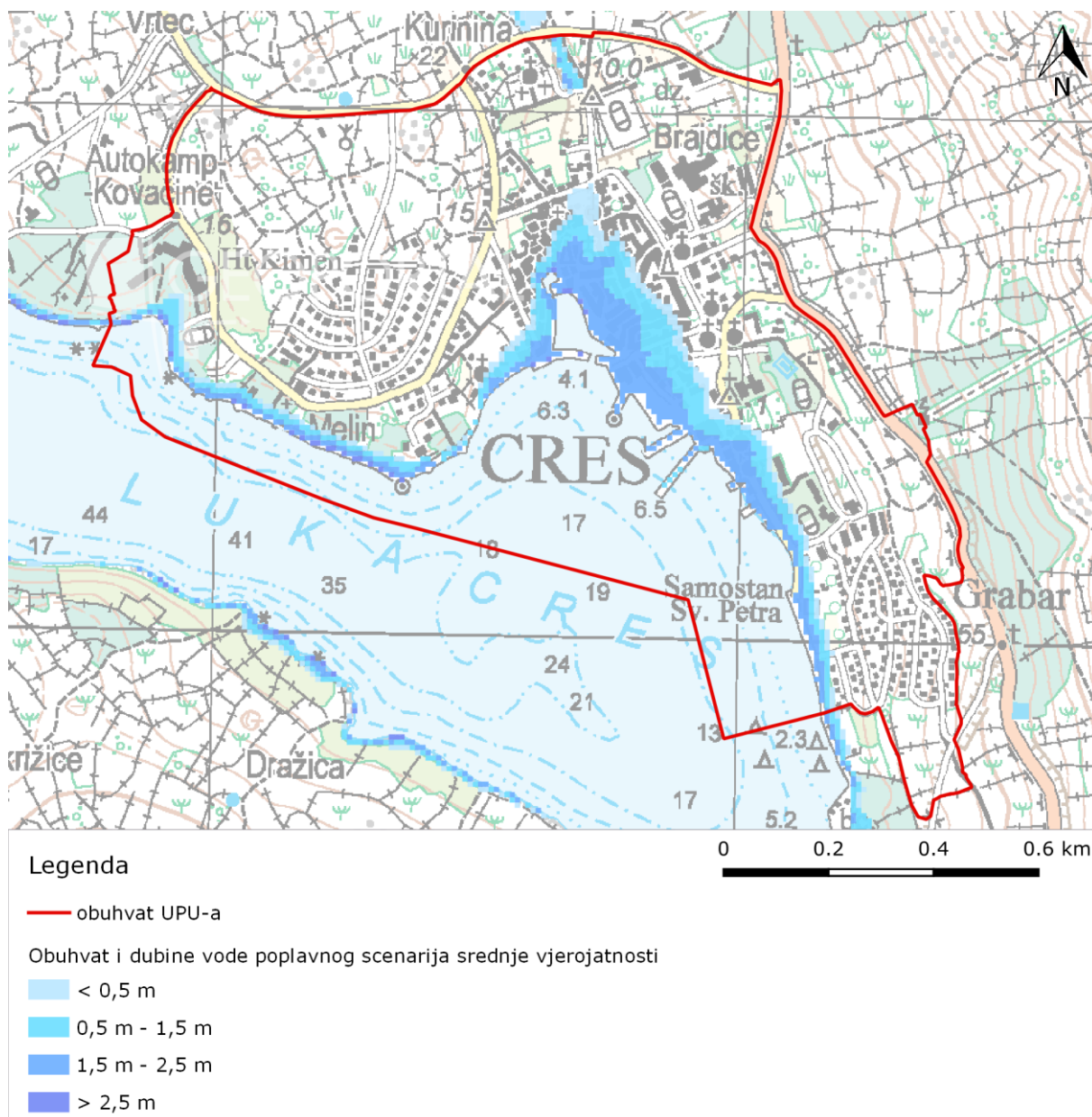
5.6.5 Opasnost i rizik od poplava

U okviru Plana upravljanja vodnim područjima 2022.–2027. sukladno odredbama članaka 124, 125 i 126 Zakona o vodama (NN 84/21) izrađene su karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava. Analiza opasnosti od poplava obuhvaća tri scenarija plavljenja: (1) velike vjerojatnosti pojavljivanja; (2) srednje vjerojatnosti pojavljivanja (povratno razdoblje 100 godina) i (3) male vjerojatnosti pojavljivanja uključujući akcidentne poplave uzrokovane rušenjem nasipa na većim vodotocima ili rušenjem visokih brana (umjetne poplave). Prema kartama opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja, UPU se nalazi unutar područja gdje se mogu očekivati poplave kod velike, srednje i male

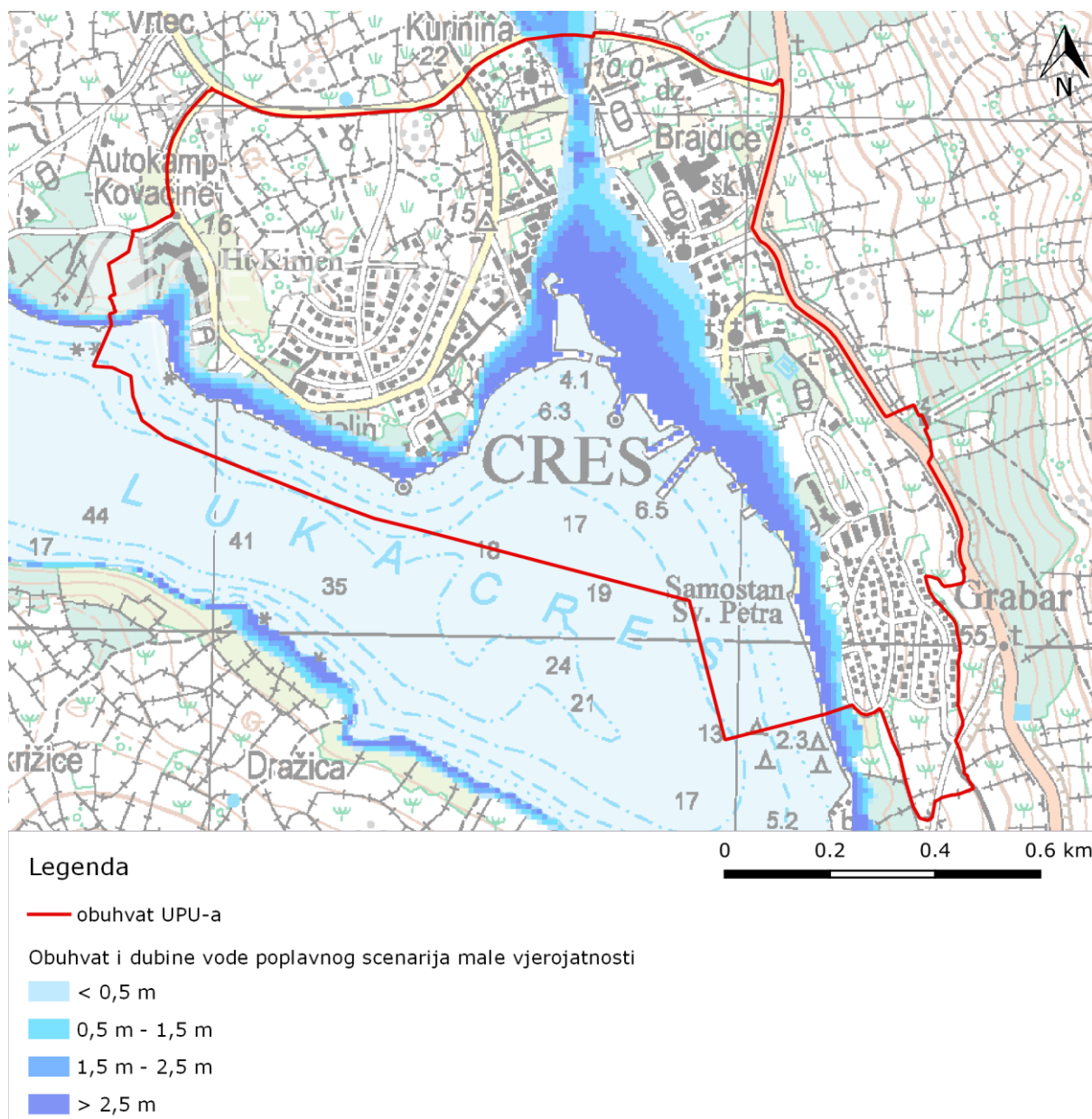
vjerojatnosti pojavljivanja. Na slikama u nastavku (Slika 36 do Slika 38) prikazane su karte opasnosti za veliku, srednju i malu vjerojatnost pojavljivanja poplava u odnosu na obuhvat UPU-a.

Slika 7. Karta opasnosti za veliku vjerojatnost pojavljivanja poplava

Slika 8. Karta opasnosti za srednju vjerojatnost pojavljivanja poplava

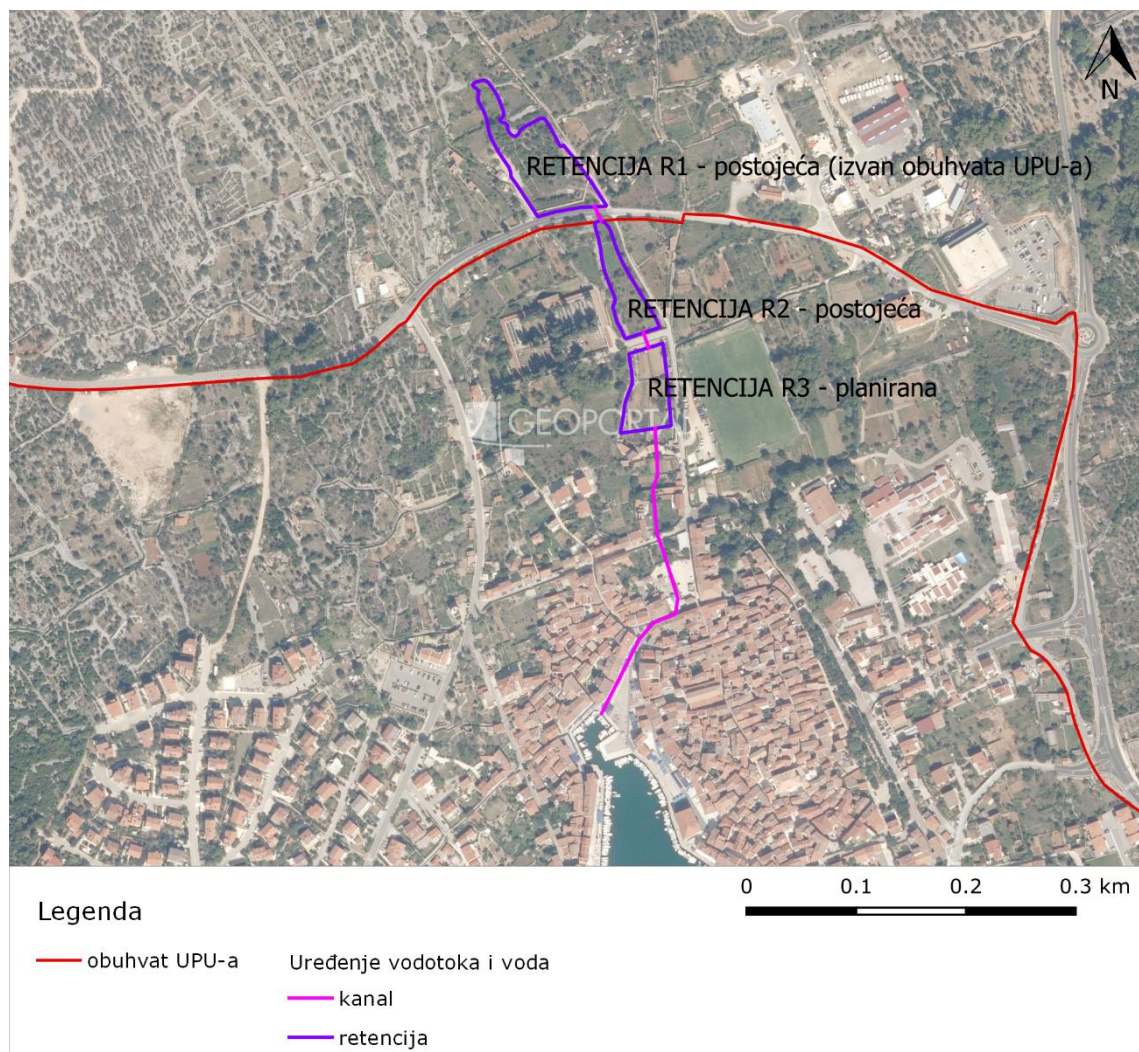

Slika 9. Karta opasnosti za malu vjerojatnost pojavljivanja poplava

Iz prethodnih karata može se zaključiti da u sva tri scenarija postoji opasnost od poplava za obalni dio naselja koji uključuje pomorske luke i naselje, a prouzročen dizanjem razine mora. Osim plavljanja mora, dio naselja ugrožen je zbog bujice povremenog karaktera koja se pojavljuje za vrijeme zasićenosti podzemlja i velikih oborina. Radi se o bujici Grad Cres koja je djelomično uređena i bez izraženog korita zbog čega povremenog dolazi do koncentracije velikih voda koje ugrožavaju gradsku jezgru grada Cresa. Dužina bujice iznosi približno 370 m, površina slivnog područja bujice iznosi 6,1 km², a protok za 20-godišnji povratni period iznosi 14 m³/s.

Sustav uređenja vodotoka i zaštite od poplava na području obuhvata UPU-a obuhvaća postojeću bujicu Grad Cres te retencije R1 i R2 s pregradama, a UPU-om se predviđa izgradnja još jedne pregrade s retencijom R3, spojnog kanala R2-R3, rekonstrukcija

propusta R1-R2 i R2-R3 te izgradnja/rekonstrukcija odvodnog kanala od retencije R3 do mora kako bi se područje zaštitilo na 20-godišnji povratni period (Slika 10).

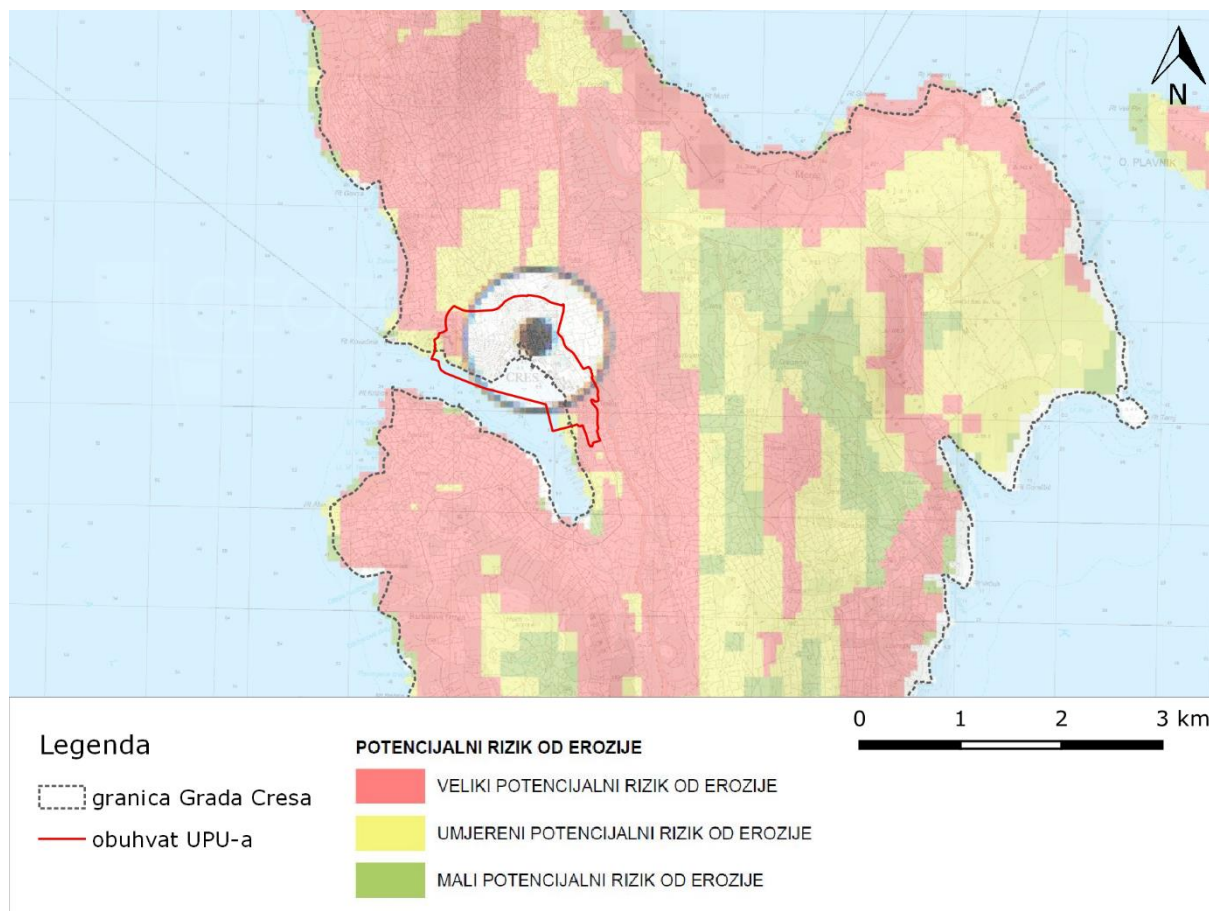

Slika 10. Sustav uređenja vodotoka i voda na području obuhvata UPU-a

Naselje Cres u kojem se nalazi UPU proglašeno je *područjem potencijalno značajnih rizika od poplava* sukladno Prethodnoj procjeni rizika od poplava 2018. (Hrvatske vode, 2019). Na lokaciji zahvata postoji rizik od poplava za objekte i sadržaje naseljenog područja kao što su pomorska luka, županijska cesta, socijalna ustanova, sportski i rekreacijski sadržaji, muzej, autobusno stajalište, uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, plaže te rizik za područja ekološke mreže Natura 2000.

Na karti potencijalnog rizika od erozije, napravljenoj u sklopu izrade Prethodne procjene rizika od poplava 2018. (Hrvatske vode, 2019), u obuhvatu UPU-a (prema onome što je vidljivo od simbola za naselje koji prekriva veći dio obuhvata UPU-a) postoje područja umjerenog i velikog potencijalnog rizika od erozije (Slika 11).

Budući da su tla na području obuhvata UPU-a uglavnom plitka i smještena na stjenovite padine, ugrožena su erozijom, a osobito erozijom bujičnih tokova, očuvanje suhozida i terasa je od presudne važnosti za zaštitu tla na tom području (važeći UPU).

Slika 11. Karta potencijalnog rizika od erozije (Hrvatske vode, Prethodna procjena rizika od poplava 2018.)

5.7 Zrak

Kvaliteta zraka svojstvo je zraka kojim se iskazuje značajnost u njemu postojećih razina onečišćenosti. Sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN 127/19, [57/22](#)) i Pravilniku o praćenju kvalitete zraka (NN 72/2020), stanje kvalitete zraka na području cijele Republike Hrvatske obrađuje se i publicira u Godišnjem izvješću o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske, koje se u tekućoj godini izrađuje za proteklu kalendarsku godinu.

Na teritoriju Republike Hrvatske određeno je pet zona i četiri aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. Područje Grada Cresa nalazi se u zoni HR 3 - Lika, Gorski Kotar i Primorje. Prema Izvješću o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2021. godinu, kvaliteta zraka na mjernoj postaji Jezero Vrana je I. kategorije

Prema Izvješću o praćenju kvalitete zraka na području Primorsko-goranske županije za 2021. godinu kvaliteta zraka na mjernoj postaji Cres (Vrana) je I. kategorije, odnosno zrak je čist ili neznatno onečišćen, kao i u većem dijelu područja Primorsko-goranske županije.

5.8 Klimatološka obilježja

Klima otoka Cresa uvjetovana je geografskim smještajem, rasporedom okolnog kopna, konfiguracijom i veličinom samog otoka te utjecajem okolnog mora.

Zbog svog geografskog smještaja Cres obilježava umjereno topla kišna klima (C razred Köppenove klasifikacije klimatskih tipova). Prema zadnjem standardnom razdoblju u Hrvatskoj (1961.–1990.) Cres ima dva klimatska tipa: južno od naselja Vodice prevladava Cfa, umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetom (srednja temperatura zraka najtoplijeg mjeseca $\geq 22^{\circ}\text{C}$), a sjeverno Cfb, umjerena topla vlažna klima s toplim ljetom (srednja temperatura zraka najtoplijeg mjeseca niža je od 22°C) (Šegota i Filipčić, 1996).

Obilježja godišnjih doba su vruća i uglavnom suha ljeta, temperaturno blage, ali vjetrovite i kišne (nerijetko i snježne) zime. Prijelazna godišnja doba su promjenjiva, kišovita, s tim da su proljeća pretežno hladnija od jeseni što je uvjetovano utjecajima ohlađenog mora tijekom zimskog razdoblja. Razmjerno velika izduženost otoka u smjeru S-J u duljini od 65 km uvjetovala je dijeljenje otoka na sjeverni Cfb i južni Cfa razred koji se izravno odrazio na razlike u vegetacijskom pokrovu. Znatna širina otoka u središnjem dijelu uzrokovala je smanjenje utjecaja maritimnosti gdje apsolutne temperaturne razlike iznose 35°C .

Temperatura

U višegodišnjem promatranom periodu analizirana je srednja mjesečna temperatura zraka za razdoblje od 1961. do 2020. godine na meteorološkoj postaji Mali Lošinj koja je najbliža glavna meteorološka postaja lokaciji UPU-a. Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od $24,5^{\circ}\text{C}$, a najhladniji siječanj sa $7,8^{\circ}\text{C}$. Srednja godišnja temperatura zraka u navedenom periodu iznosi $15,5^{\circ}\text{C}$. Najviše vrućih dana ($t_{\text{max}} \geq 30^{\circ}\text{C}$) je bilo u mjesecu srpnju (12 dana) (DHMZ).

Oborine

Prosječna mjesečna količina oborina za razdoblje od 1961. do 2020. godine bilježi maksimum oborina tijekom jeseni i zime dok je minimum oborina ljeti. Najviše oborina ima u mjesecu studenom (131,9 mm), a najmanje u mjesecu srpnju (39,3 mm). Srednja godišnja količina oborina u navedenom periodu iznosi 80,6 mm (DHMZ).

Vjetar

Geografski položaj otoka Cresa uvjetuje razlike u izloženosti vjetrovima što se najviše očituje na sjeveroistočnim i srednjeistočnim reljefno strmim i vegetacijski golim obalama, uglavnom bez naselja. Najvažniji su vjetrovi sjeveroistočni – osobito zimi kao bura ili kao ljetni noćni burin, zatim jugoistočni – osobito kao jugo u proljeće i jesen te sjeverozapadni – maestral. Drugi su vjetrovi manje učestali i kratkotrajni, a njihov smjer i intenzitet ovisi o putanji i o stupnju depresije ciklonalnih poremećaja u odnosu na geografsku širinu. Na otvorenom moru vjetrovi uglavnom pušu u smjeru jadranske osi, a uz obalu su okomiti na obalnu liniju ili u smjeru međutočnih kanala. Podaci o smjeru, brzini i pravcu vjetrova bilježe se na meteorološkoj postaji na Malom Lošinj. Tijekom jeseni i zime najučestaliji i najjači je vjetar iz smjera NE (bura). Mjesečna prosječna učestalost tišine (broj dana bez vjetra) iznosi od 10–19 % zimi, odnosno od 16–22 % u jesen. Tokom proljetnih i ljetnih mjeseci značajno su zastupljeni i smjerovi vjetra iz drugih kvadranta. Tada je prosječni broj dana bez vjetra 20–26 %. U hladnijem dijelu godine karakteristično je naizmjenično pojavljivanje hladnije i suhe bure sa I kvadranta, odnosno vlažnijeg i toplijeg juga iz II. i III. kvadranta. Ljeti tijekom dana prevladava lagani sjeverozapadni maestral, a noću istočni povjetarac burin-levanat (PPUG, 2018).

5.8.1 Klimatske promjene

5.8.1.1 Dosadašnji trendovi

Klimatske promjene na području Republike Hrvatske u razdoblju 1961.–2010. analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina oborine i oborinskih indeksa kao i sušnih i kišnih razdoblja. Navedeni podaci preuzeti su iz Šestog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (2014).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja (1961.–2010.) trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, zatim podjednako trendovi za zimu i proljeće, dok su najmanje promjene imale jesenske temperature. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja, godišnje količine oborine pokazuju prevladavajuće neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima i

negativni u ostalim područjima Hrvatske. Najizraženije promjene sušnih razdoblja su u jesenskim mjesecima kada je u cijeloj Republici Hrvatskoj uočen statistički značajan negativan trend.

Projekcije klimatskih promjena

U ovom poglavlju bit će prikazani rezultati projekcija buduće klime za područje Republike Hrvatske. Navedeni podaci preuzeti su iz sljedećih dokumenata:

- Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1)
- Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km

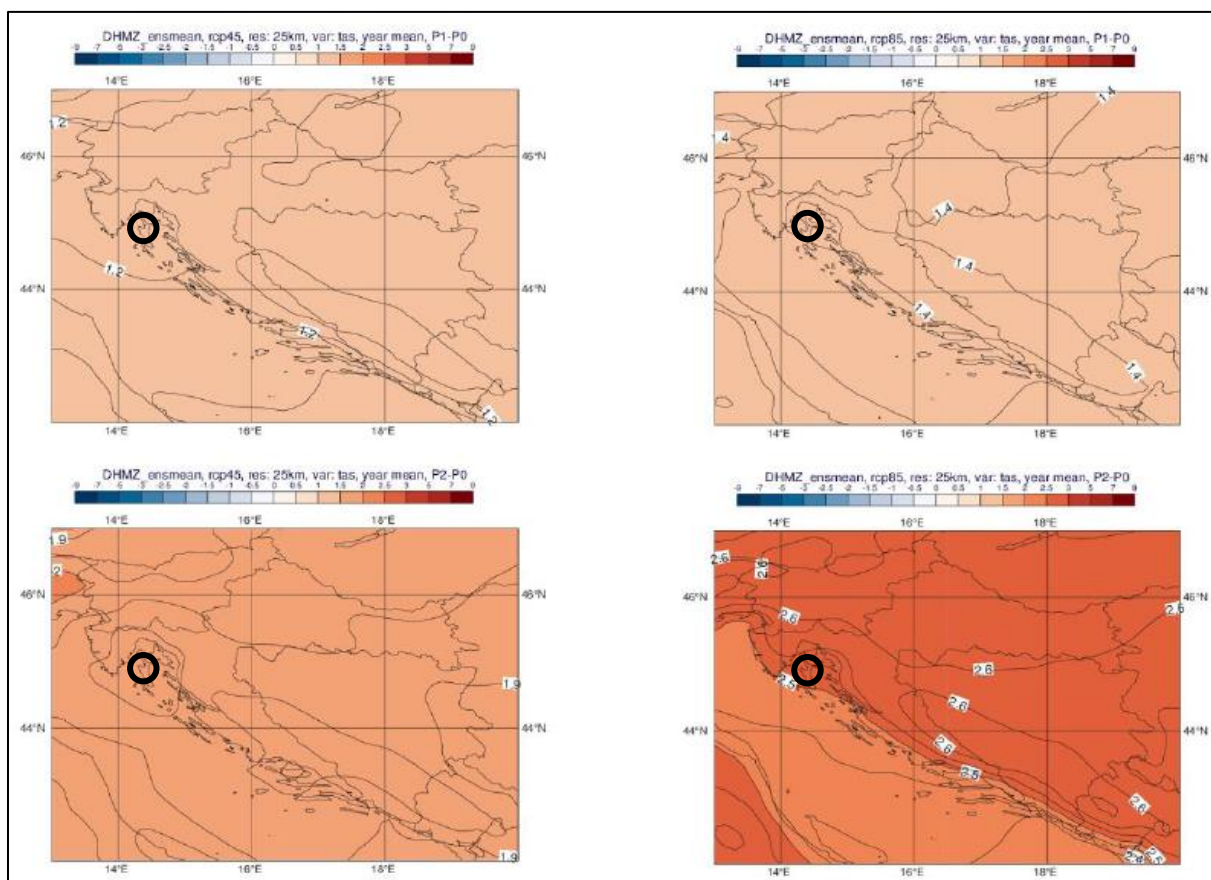
Navedeni dokumenti izrađeni su tijekom 2017. godine u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama“.

Za klimatske simulacije korišten je regionalni atmosferski klimatski model RegCM (engl. *Regional Climate Model*). Kod izrade simulacija buduće klime vrlo bitno je definiranje i odabir scenarija koncentracija stakleničkih plinova. Scenariji koncentracija stakleničkih plinova (engl. *representative concentration pathways*, RCP) su trajektorije koncentracija stakleničkih plinova (a ne emisija) koje opisuju četiri moguće buduće klime, ovisno o tome koliko će stakleničkih plinova biti u atmosferi u nadolazećim godinama (Moss i dr., 2010). Četiri scenarija, RCP2.6, RCP4.5, RCP6 i RCP8.5, daju raspon vrijednosti mogućeg forsiranja zračenja (u W/m^2) u 2100. u odnosu na predindustrijske vrijednosti (+2.6, +4.5, +6.0 i +8.5 W/m^2). RCP2.6 predstavlja, dakle, razmjerno male buduće koncentracije stakleničkih plinova na kraju 21. stoljeća, dok RCP8.5 daje osjetno veće koncentracije.

Recentna klima odnosi se na razdoblje od 1971. do 2000. U tekstu se ovo razdoblje navodi i kao referentno klimatsko razdoblje ili referentna klima, te je označeno kao razdoblje P0. Promjena klimatskih varijabli u budućoj klimi u odnosu na referentnu klimu prikazana je i diskutirana za dva vremenska razdoblja: 2011.-2040. ili P1 (neposredna budućnost) i 2041.-2070. ili P2 (klima sredine 21. stoljeća). Klimatske promjene definirane su kao razlike vrijednosti klimatskih varijabli između razdoblja 2011.-2040. i 1971.-2000. (P1-P0), te razdoblja 2041.-2070. minus 1971.-2000. (P2-P0).

Srednja godišnja temperatura zraka na 2 m iznad tla (RCP4.5 i RCP8.5)

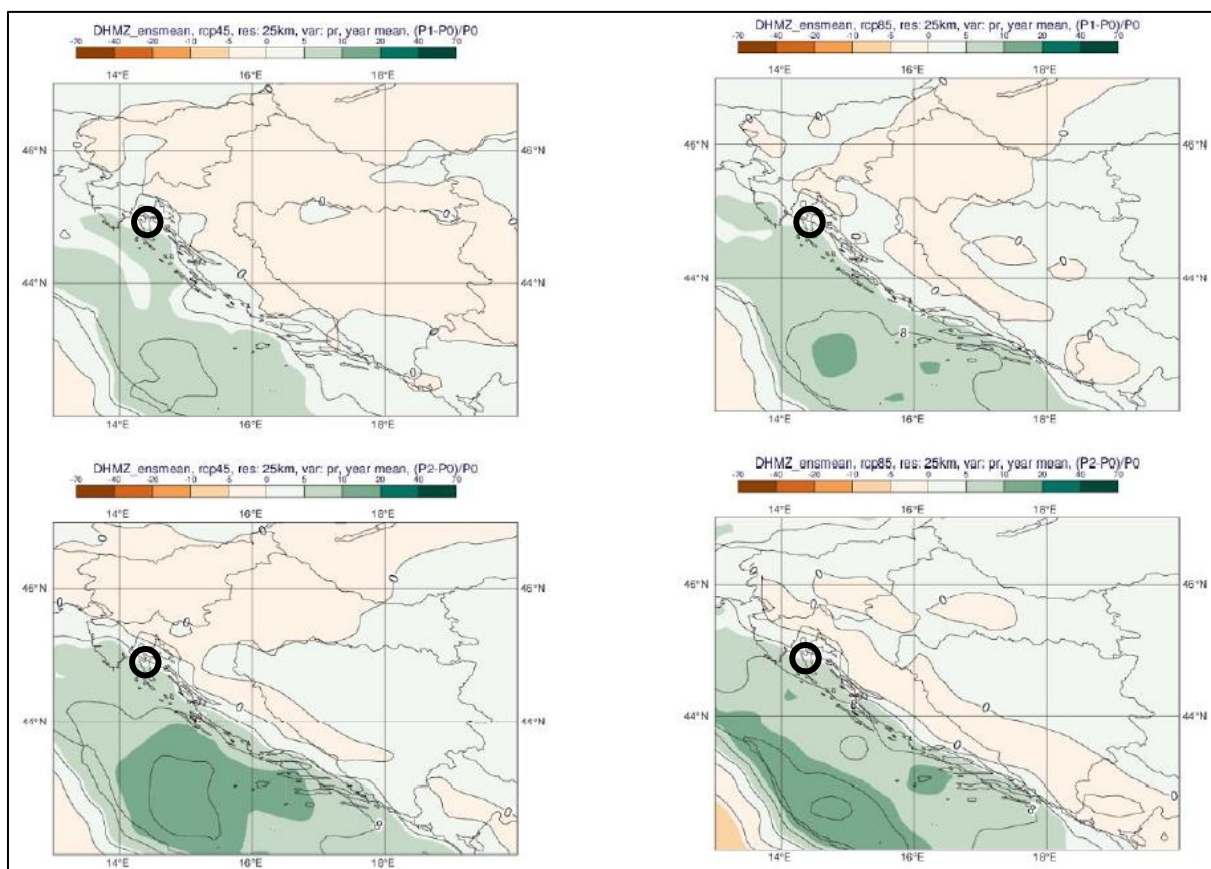
Na srednjoj godišnjoj razini, srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji daje za razdoblje 2011.-2040. godine i oba scenarija mogućnost zagrijavanja od 1,2 do 1,4 °C (Slika 12). **U prvom razdoblju buduće klime (2011.-2040. godine) za oba scenarija na području naselja Cres očekuje se mogućnost zagrijavanja za 1,2°C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP4.5 očekivano zagrijavanje je za 1,9°C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP8.5, projekcije ukazuju na mogućnost porasta temperature od ok 2,6°C.**

Slika 12. Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971.–2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.–2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.–2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Ukupna godišnja količina oborine (RCP4.5 i RCP8.5)

Na srednjoj godišnjoj razini srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji predviđa promjene u ukupnoj količini oborine u rasponu od -5 do 5% za oba buduća razdoblja te za oba scenarija. Dodatno, za područje Jadranskog mora te dijela obalnog područja, promjene na godišnjoj razini ukazuju na mogućnost porasta količine oborine u iznosu od 5 do 10% (Slika 13). ***U prvom razdoblju buduće klime (2011.–2040. godine) za scenarija RCP4.5 na području naselja Cres očekuje se promjena količine oborina na godišnjoj razini od 0 do 5%, a za scenarij RCP8.5 promjena količine oborina je od -5 do 0. Za razdoblje 2041.–2070. očekivane promjene na širem području lokacije zahvata kreću se između -5 i 0% za oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5).***

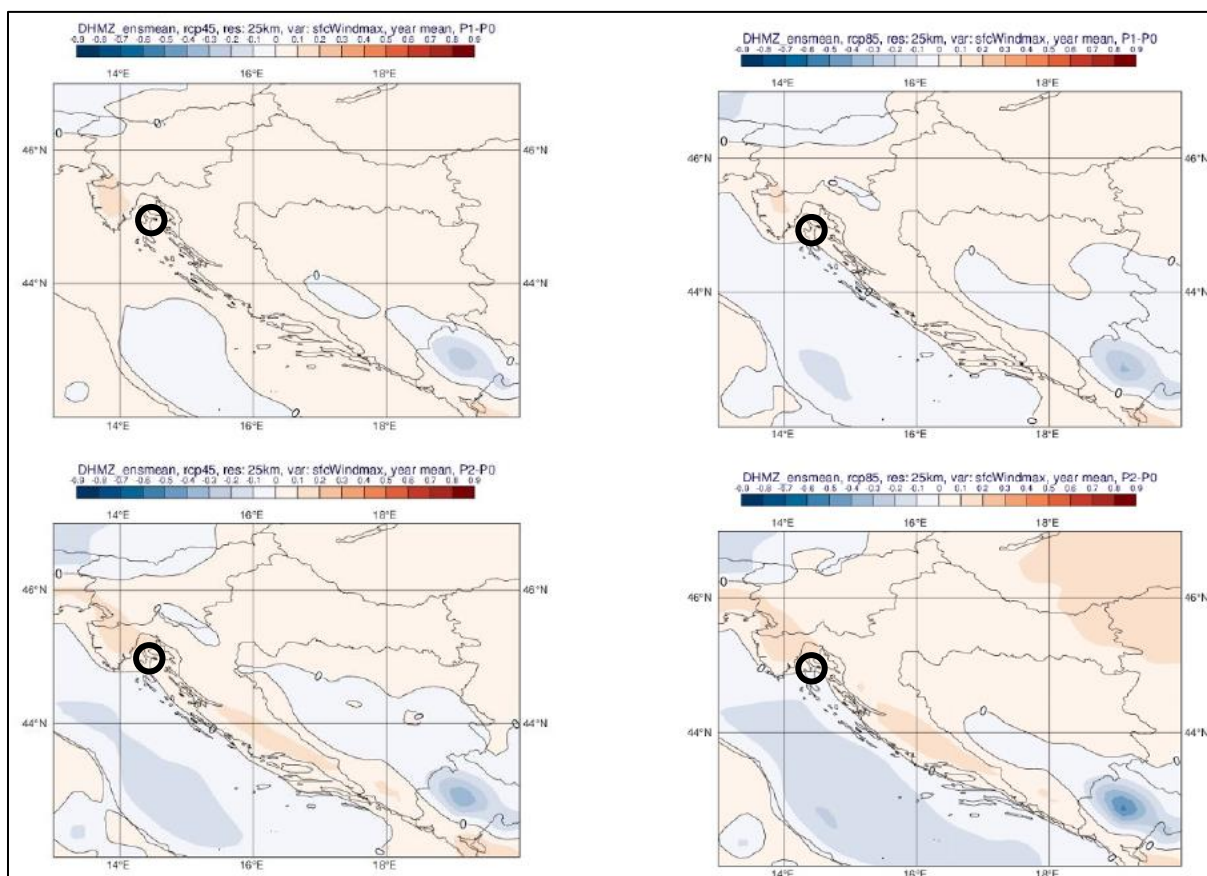

Slika 13. Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.–2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.–2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.–2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Maksimalna brzina vjetra na 10 m iznad tla (RCP4.5 i RCP8.5)

Od glavnih klimatoloških elemenata analiziranih na prostornoj rezoluciji od 12,5 km, nepouzdanosti vezane za projekcije budućih promjena u maksimalnoj brzini vjetra na 10 m iznad tla su najizraženije. Za moguće potrebe sektorskih aplikacijskih modeliranja i primijenjenih studija stoga se preporuča korištenje što većeg broja klimatskih integracija, osobito slobodno dostupne integracije iz inicijativa EURO-CORDEX2 i Med-CORDEX3 te direktna konzultacija s klimatolozima DHMZ-a.

Projekcije maksimalne brzine vjetra na 10 m iznad tla na 12,5 km rezoluciji modelom RegCM i uz pretpostavku scenarija RCP4.5 daju mogućnost uglavnom blagog porasta na području Hrvatske (maksimalno od 3 do 4 %). Iste simulacije daju najizraženije smanjenje brzine vjetra u zaleđu juga Dalmacije izvan područja Hrvatske (približno -10 %). Na srednjoj godišnjoj razini, projekcije za oba razdoblja (2011.–2040. godine, 2041.–2070. godine) te oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5) ukazuju na blage, gotovo zanemarive, promjene u rasponu od -1 % do 3 % ovisno o dijelu Hrvatske (Slika 14). ***U prvom razdoblju buduće klime (2011.–2040. godine) za scenarij RCP4.5 i RCP8.5 na području naselja Cres očekuje se promjena srednje maksimalne brzine vjetra na godišnjoj razini od 0 do 0.1%. Za razdoblje 2041.–2070. očekivane promjene na širem području lokacije zahvata kreću se između 0 i 1% za oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5).***

Slika 14. Promjena srednje godišnje maksimalne brzine vjetra na 10 m (m/s) u odnosu na referentno razdoblje 1971.–2000. godine u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.–2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.–2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5

5.8.2 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena

U nastavku su opisani mogući utjecaji klimatskih promjena te ranjivost područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Tu su posebno ugroženi priobalni krški vodonosnici i ostale vodne pojave u priobalju (jezera, vodotoci, izvori). Kod njih se javlja kumulativni efekt mogućih smanjenih protoka i razina podzemnih voda, intenzivnijih prodora mora u krške priobalne vodonosnike i jezera te propagacije zaslanjenih morskih voda duž korita vodotoka dulje u

kopneno zaleđe (Tandarić, 2014). Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima. Posebno negativne posljedice očekuju se kod vodotoka u priobalju u pogledu visokih voda zbog kumulativnog efekta koincidencija podizanja razine mora i pojava ekstremnih protoka.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: potapanje obalnih staništa, zaslanjenje kopnenih i slatkovodnih staništa uz morsku obalu, u rijekama i dublje uz stvaranje estuarija, isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepljanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području krške mediteranske Hrvatske posebno negativan utjecaj očekuje se uslijed isušivanja velikih plitkih uvala i zaljeva, priobalnih laguna i močvarnih staništa, kao i intruzije slane (morske) vode u kompleksna staništa estuarija, u priobalne vodonosnike i priobalne izvore slatke vode. Najugroženija su staništa mediteranskih amfibijskih staništa, mediteranskih sitina, mediteranskih vlažnih travnjaka i termofilnih jelovih šuma sa crnim grabom.

Kod slatkovodnih staništa ugrožene su sedrene barijere i vodopadi, mediteranske lokve i stalna jezera ili povremena krška jezera. Kod podzemnih kompleksnih staništa posebno su ugrožene preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, prvenstveno zbog podizanja razine mora i smanjenja dotoka slatke vode, vrulje i anhidralne špilje.

Jadransko more je zbog svojeg položaja i poluzatvorenog oblika ranjivo na klimatske promjene, a to se osobito odnosi na priobalno područje i otoke. Priobalna područja, ponajviše estuariji i ušća rijeka, izloženi su porastu razine mora, jačem utjecaju zagrijavanja i invaziji stranih vrsta. Produktivnost tih područja uvelike ovisi i o donosu hranjivih tvari rijekama, što će se promjenom klime smanjiti.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene

potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetroloma, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- Smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- Smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Oštećenje energetske postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka i mora očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni te smanjenju bogatstva mora. Zbog podizanja razine mora doći će do uništavanja obalne infrastrukture, gubljenja plažnih područja i većih troškova za zaštitu od podizanja razine mora. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

5.8.3 Klimatske promjene na razini Primorsko-goranske županije

Tekst u nastavku o predviđenim posljedicama klimatskih promjenama na razini Primorsko-goranske županije preuzet je iz dokumenta Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2019.-2022.

Projicirano povećanje temperatura zraka za razdoblje do 2070. godine na području Županije, kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi minimalnih promjena u ukupnim količinama oborina, imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Kod svih vodotoka na području Županije već sada je naglašen trend opadanja srednjih godišnjih protoka i povećanja duljine i intenziteta sušnih razdoblja. Ukoliko se ovakav trend nastavi, što i predviđaju klimatske projekcije, može se očekivati smanjenje dostupnih količina pitke vode te također pogoršanje kakvoće vode. Ovakvo stanje posebno će biti izraženo u ljetnom razdoblju kada su klimatski faktori najizraženiji te su pojačani antropogeni pritisci, iskazani u porastu potreba za vodom.

Od utjecaja negativnih klimatskih promjena posebno će biti ugroženi vodotoci, vodonosnici i izvori u priobalju zbog kumulativnog efekta koincidencija podizanja razine mora i pojava ekstrema minimalnih protoka i količina vode. Problematika zaslanjivanja na pojedinim lokalitetima u priobalju tijekom sušnih ljetnih razdoblja već postoji, a u budućnosti će pojava rasprostiranja zaslanjenih morskih voda dublje u kopno zaleđe biti još jače izražena.

Županija također obiluje šumskim površinama, koje zauzimaju oko 61% ukupne njezine kopnene površine te se dodatno povećavaju zbog prenamjene poljoprivrednih zemljišta. Negativni utjecaj koji se može očekivati od klimatskih promjena na šumarski sektor Županije je povećani rizik od šumskih požara i smanjenje produktivnosti komercijalnih šuma.

Direktan utjecaj klimatskih parametara na energetske sektor vidljiv je u povećanoj/smanjenoj potrebi za energijskim resursima u određenim vremenskim razdobljima. Proizvodni kapaciteti Županije djelomično se temelje na električnoj energiji dobivenoj iz hidroelektrana i planiranim novim hidroelektranama. Globalni porast temperature u svim sezonama uzrokovat će povećanje potrošnje energije za hlađenje u ljetnom periodu i smanjenje energije potrebne za grijanje u zimskom periodu. Smanjenje količina oborina u ljetnom periodu dovest će do smanjenja doprinosa hidroelektrana uz istovremeno povećanje potrebe za električnom energijom u ljetnim mjesecima. Također povećanje potrošnje električne energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka, veća učestalost šumskih požara stvorit će i pojačane pritiske na kvalitetu zraka. Direktni utjecaj na kvalitetu zraka očitovati će se i kroz promjene klimatskih elemenata (temperaturne razlike mogu utjecati na brzinu kemijskih procesa u

atmosferi, udio relativne vlage i strujanje u zraku na transport onečišćujućih tvari, količina oborine na taloženje te dozračena sunčeva energija na same procese u atmosferi kao stvaranje ozona).

Najveći negativni utjecaj na područje Županije ipak će biti od povećanja razine mora. Trenutni trend apsolutne razine mora diljem Europe temeljen na satelitskim mjerenjima pokazuje da je na području Županije izražen porast od 3–4 mm godišnje, dok klimatske projekcije do kraja 21. stoljeća predviđaju porast razine mora od 32–65 cm. Osim porasta razine mora, može se očekivati i povišenje temperature te pojačana evaporacija i smanjenje dotoka slatke vode (osobito iz rijeke Po). Očekivani porast razine mora, ali i djelovanje budućih morskih mijena, valova i olujnih uspora imat će utjecaj i na obalnu infrastrukturu, područja plaža, itd. Najviše će biti ugrožene urbane sredine niskih otoka kao što su Cres, Mali i Veli Lošinj, Krk, Rab, posebni rezervati poput Vranskog jezera na Cresu, ali i gradovi u priobalju. Negativan utjecaj porasta razine mora očekuje se na morska žala, koja će biti izložena pojačanoj eroziji (abraziji) i drugim morfološkim promjenama u smislu promjene njihove geometrije, koje mogu dovesti i do njihovog potpunog nestanka.

5.9 Bioraznolikost

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa RH (2016)¹ unutar obuhvata UPU-a prevladavaju izgrađena i industrijska staništa budući da se radi o gradskom naselju. Od ostalih stanišnih tipova, kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom zauzimaju najveći dio dok šumska staništa zauzimaju manji dio obuhvata UPU-a. Prema Karti staništa RH (2004) koja obuhvaća i morske stanišne tipove, na području morskog dijela UPU-a prisutno je stanište infralitoralnih sitnih pijesaka s više ili manje mulja.

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa RH (2016) i Karti staništa RH (2004), na području obuhvata UPU-a prisutni su sljedeći stanišni tipovi:

- E. Šume
- C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone
- I.5.2. Maslinici
- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina
- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine
- J. Izgrađena i industrijska staništa

¹ Karta staništa pokazuje do tri staništa u jednom poligonu (NKS1, NKS2 i NKS3).

Kod pojedinačnih stanišnih tipova, opisani stanišni tip unutar poligona pokriva više od 85% površine, a ostalih 15% čine ostala staništa.

Ukoliko je unutar nekog područja prisutno više stanišnih tipova, poligon se opisuje kao mozaični.

U mozaiku staništa s 2 stanišna tipa, oba stanišna tipa zauzimaju više od 15% površine, a prvi stanišni tip (NKS1) je zastupljeniji od drugog (NKS2) u istom poligonu.

U mozaiku staništa s 3 stanišna tipa, sva 3 stanišna tipa zauzimaju više od 15% površine. Prvi stanišni tip (NKS1) je najzastupljeniji, zatim slijedi drugi (NKS2), dok je treći stanišni tip (NKS3) najmanje zastupljen.

Kada je karta prikazana u mjerilu manjem od 1:25.000 bojama su, radi preglednosti, označeni pojedinačni stanišni tipovi (NKS1) i prevladavajući stanišni tipovi kada se radi o mozaičnim poligonima (NKS1). Prisutnost drugih dvaju stanišnih tipova (NKS2 i NKS3) vidljiva je tek u mjerilu većem od 1:25.000.

- G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja

U nastavku je dan opis stanišnih tipova prisutnih na lokaciji zahvata prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa:

E. Šume

Cjelokupna šumska vegetacija, gospodarena ili negospodarena, prirodna ili antropogena (uključujući i šumske nasade), zajedno s onim razvojnim stadijima koji se po flornom sastavu ne razlikuju od stadija zrelih šuma, a fizionomski pripadaju "šikarama" u širem smislu.

C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone

Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone (*Sveza Chrysopogono grylli - Koelerion splendentis* Horvatić 1973) – Zajednici pripadaju istočnojadranski kamenjarski pašnjaci nižeg dijela submediteranske zone.

J. Izgrađena i industrijska staništa

Izgrađena i industrijska staništa - Izgrađene, industrijske, i druge kopnene ili vodene površine na kojima se očituje stalni i jaki ciljani (planski) utjecaj čovjeka. Definicija tipa na ovoj razini podrazumijeva prostorne komplekse u kojima se izmjenjuje različiti tipovi izgrađenih i kultiviranih zelenih površina u raznim omjerima zastupljenosti.

Na slici u nastavku (Slika 15) prikazan je prostorni raspored stanišnih tipova na širem području zahvata (udaljenost od 250 m od obuhvata UPU-a).

I.5.2. Maslinici

Maslinici – Površine namijenjene uzgoju maslina tradicionalnog ili intenzivnog načina uzgoja.

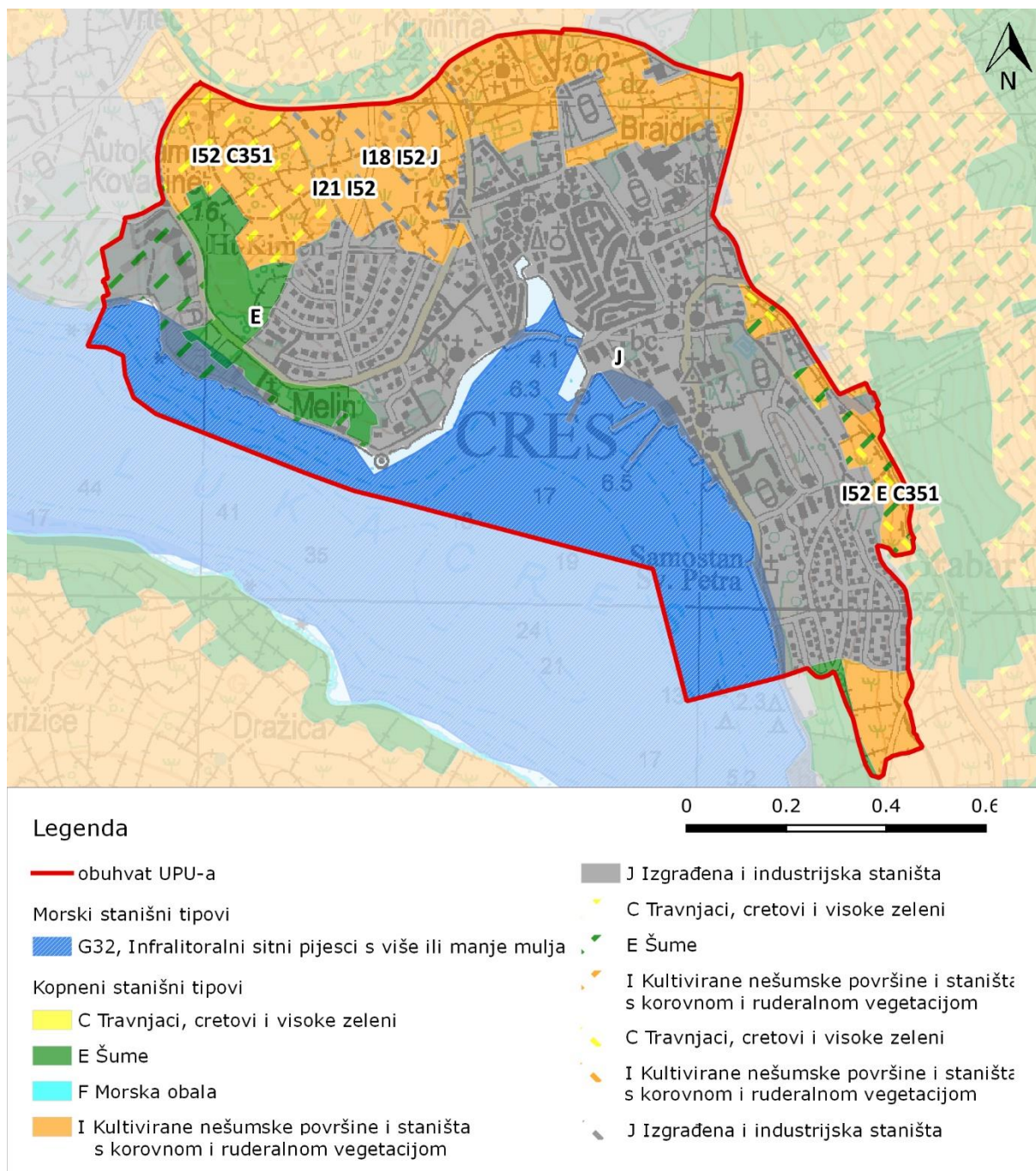
I.2.1. Mozaici kultiviranih površina

Mozaici kultiviranih površina – Mozaici različitih kultura na malim parcelama, u prostornoj izmjeni s elementima seoskih naselja i/ili prirodne i poluprirodne vegetacije. Ovaj se tip koristi ukoliko potrebna prostorna detaljnost i svrha istraživanja ne zahtijeva razlučivanje pojedinih specifičnih elemenata koji sačinjavaju mozaik. Sukladno tome, daljnja raščlamba unutar ovoga tipa prati različite tipove mozaika prema zastupljenosti pojedinih sastavnih elemenata.

I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine

G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja

Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja – Infralitoralna staništa na pjeskovitoj podlozi (sitni pijesci).

Slika 15. Raširenost prevladavajućih stanišnih tipova na području obuhvata UPU-a

U tablici u nastavku (Tablica 8) naveden je popis ugroženih i rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja prisutnih na području obuhvata UPU-a.

Tablica 8. Ugroženi i rijetki stanišni tipovi od nacionalnog i europskog značaja potencijalno zastupljeni na području obuhvata UPU-a (prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova i karti staništa, Prilog II (NN 27/2021))

Ugroženi i rijetki stanišni tipovi*	Kriteriji uvrštavanja na popis		
	NATURA	BERN – Res. 4	HRVATSKA
C.3.5. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci (C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone)	62A0	C.3.5.1.2. = E1.55122; C.3.5.1.3. = E1.55123; C.3.5.1.4. = E1.55124; C.3.5.2.1. = E1.5521; C.3.5.2.9. = E1.5523; C.3.5.2.11. = E1.5522; C.3.5.3.1. = E1.5531; C.3.5.3.2. = E1.5532; C.3.5.3.3. = E1.5533; C.3.5.3.4. = E1.5534; C.3.5.3.8. = E1.5536;	
(G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja) G.3.2.1. Biocenoza sitnih površinskih pijesaka G.3.2.2. Biocenoza sitnih ujednačenih pijesaka G.3.2.3. Biocenoza zamuljenih pijesaka zaštićenih obala	1110 1110 1160 (1130)	G.3.2.1.1. = A5.2351	
*svaki navedeni stanišni tip uključuje sve stanišne tipove niže klasifikacijske razine () – prisutan stanišni tip u obuhvatu UPU-a NATURA - stanišni tipovi iz Priloga I Direktive o staništima s odgovarajućim oznakama BERN - Res.4 - stanišni tipovi koji su navedeni u Rezoluciji 4. Bernske konvencije kao stanišni tipovi za koje je potrebno provoditi posebne mjere zaštite, s odgovarajućim oznakama PHYSIS klasifikacije HRVATSKA - stanišni tipovi ugroženi ili rijetki na razini Hrvatske, te oni stanišni tipovi čije su karakteristične biološke vrste rijetke ili ugrožene na razini Hrvatske			

Fauna

Prema podacima Zavoda za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a, na području UPU-a zabilježene su različite vrste beskralješnjaka (skakavci, stonoge, vretenca) na različitim staništima kao što su nasadi maslina, plaže, naselje itd.

Zabilježene su strogo zaštićene vrste ptica: crvendać (*Erithacus rubecula*), velika sjenica (*Parus major*), ćubasti gnjurac (*Podiceps cristatus*), vijoglav (*Jynx torquilla*) i plavetna sjenica (*Parus caeruleus*), ćukavica (*Burhinus oedicnemus*), suri orao (*Aquila chrysaetos*), sivi sokol (*Falco peregrinus*), zmijar (*Circaetus gallicus*), prugasti orao (*Hieraeetus fasciatus*), ridogrli gnjurac (*Podiceps grisegena*) i škanjac osaš (*Pernis apivorus*). Osim navedenih strogo zaštićenih vrsta zabilježena je i siva vrana (*Corvus cornix*).

Otok Cres jedno je od rijetkih preostalih staništa bjeloglavog supa (*Gyps fulvus*), rijetke i ugrožene ptice strvinara. Creska je populacija bjeloglavih supova jedina na svijetu koja gnijezdi na liticama izravno nad morem. Prema podacima Zavoda za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a o pozicijama bjeloglavih supova označenih GPS odašiljačima, bjeloglavi sup pojavljuje se na području čitavog otoka, no nema zabilježenih pozicija u obuhvatu UPU-a.

U podmorju otoka Cresa pronađeni su nalazi plemenite periske (*Pinna nobilis*), najvećeg mediteranskog školjkaša i strogo zaštićene vrste u Hrvatskoj. Prema dojavama građana i stručnjaka, periska je viđena 2019. g. u luci Cres koja se nalazi u obuhvatu UPU-a.

Dio otoka Cresa gdje se nalazi lokacija UPU-a predstavlja područje rasprostranjenja mnogih zaštićenih sisavaca kao što su krtice (*Talpa europaea*), u moru dobri dupin (*Tursiops truncatus*) te niz šišmiša: dugokrili pršnjak (*Miniopterus schreibersi*), Kolombatovićev dugoušan (*Plecotus kolombatovici*), južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), Blazijev potkovnjak (*Rhinolophus blasii*), mali večernjak (*Nyctalus leisleri*), veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*), mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*).

Također, otok je područje rasprostranjenosti mnogih vrsta leptira, od kojih su izdvojeni zaštićeni: običan lastin rep (*Papilio machaon*) i uskršnji leptir (*Zerynthia polyxena*).

5.10 Šume i šumarstvo

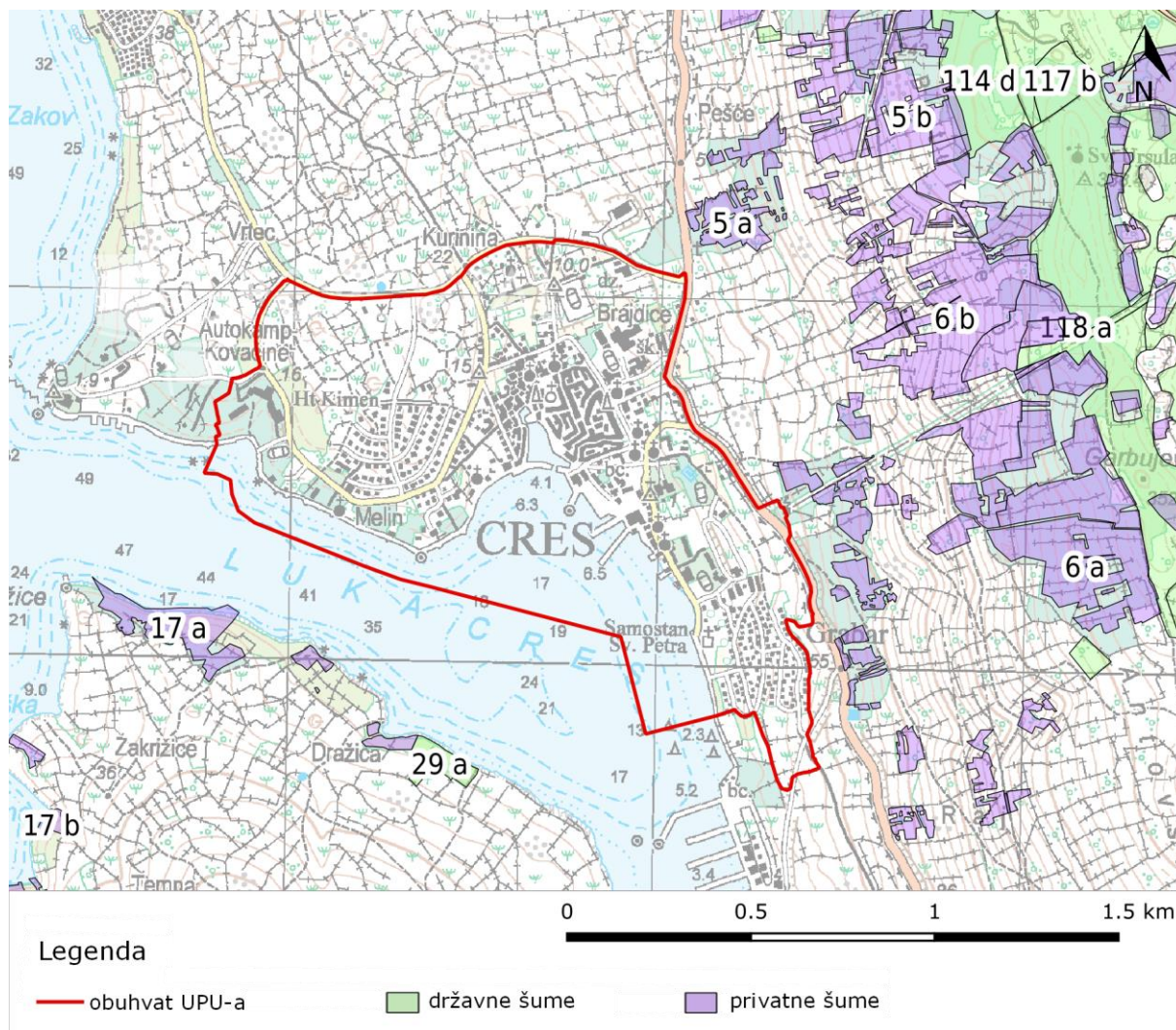
Na području Grada Cresa šume zauzimaju 10.679,22 ha površine, od čega je 5.701,22 ha u državnom vlasništvu, dok je 4.978 ha u privatnom vlasništvu. Od šumskih vrsta prisutni su hrast medunac, grab, brijest, kesten, crnika, crni jasen (Strategija razvoja Grada Cresa za razdoblje od 2015. do 2020. godine). U Strategiji razvoja Grada Cresa zaključeno je da se nedovoljno iskorištava gospodarski potencijal šuma, što predstavlja slabost u trenutnom stanju razvoja Grada.

Šume na području Grada Cresa pripadaju dvjema klimazonalnim područjima. Sjeverni dio otoka Cresa od linije Sv. Blaž–Merag pripada submediteranskoj zoni listopadnih šuma, dok je južno od te linije zona zimzelenih šuma hrasta crnike (*Orno-Quercetum ilicis*). Šume hrasta medunca i bijelog graba (*Querco-Carpinetum orientalis*) idu do 250 m n.m., a iznad toga je zona šuma hrasta medunca i crnog graba (*Ostryo-Quercetum pubescentis*), koja se uzdiže do glavnih vrhova otoka Cresa. Klimatske prilike uvjetovale su razgraničenje između listopadne i zimzelene vegetacije Mediterana. U zoni između šume bjelograbića i medunca i crnog graba na sjeveroistočnim ekspozicijama, povrh dubljih tala dolazi submediteranska šuma pitomog kestena (*Querco-Castanetum submediterraneum*) (PPUG, 2018). Područje Grada Cresa s najviše šuma je šumoviti dio Tramuntane na sjevernom dijelu otoka, čija površina iznosi oko 5.500 ha. Biljni pokrov tog područja čine šume visokih hrastova, grabova i kestenova.

Lokacija UPU-a nalazi se unutar Gospodarske jedinice državnih šuma Vrana kojom gospodari Uprava šuma Podružnica Buzet, Šumarija Cres–Lošinj i Gospodarske jedinice privatnih šuma Cres–Lubenice–Vrana.

Prema javnim podacima o šumama od Hrvatskih šuma d.o.o., unutar obuhvata UPU-a ne nalaze se ni privatne ni državne šume (Slika 16). U kontekstu šire okolice UPU-a, šume su prisutne na višim nadmorskim visinama, koncentrirane sjeveroistočno od UPU-a.

Prirodna šumska vegetacija koja je nekada pokrivala cijelo ovo područje danas je potisnuta, degradirana te svedena na sasvim male površine šikare koja se pojavljuje na zapuštenim tlima. Na nekoliko mjesta unutar obuhvata UPU-a nalaze se sadene borove kulture, pretežno alepskog bora (*Pinus halepensis*), a smještene su uz obalni put, zatim sjeverno od hotela Kimen, iznad pomorske luke i dr. No, nekontroliranim širenjem mogu predstavljati opasnost vrijednostima autohtonog poljoprivrednog krajobraza, stoga pri ozelenjivanju novih površina eventualno korištenje borova treba biti vrlo oprezno i ograničeno, uz stalan nadzor širenja (UPU naselja Cres).

Slika 16. Državne i privatne šume na širem području obuhvata UPU-a (Javni podaci o šumama, Hrvatske šume d.o.o.)

5.11 Divljač i lovstvo

Na području Grada Cresa nalaze se tri županijska lovišta: Batajna–Hraste, Cres i Tramontana. Lokacija UPU-a nalazi se na prostoru Zajedničkog županijskog lovišta VIII/108 – Cres. Ukupna površina lovišta obuhvaća ukupnu površinu od 16.418 ha, od čega na lovnu površinu otpada samo 2.700 ha. Lovne su površine zapadno od ceste Cres–Lošinj prema Valunu i južnije na prostoru između Beleja i Štivana. Najveći dio lovišta prekrivaju pašnjaci i Vransko jezero s zaštitnom zonom. U lovištu se nalaze dvije automatske hranilice i 120 lokava te četiri visoke čeke.

Divljač koja obitava na otoku je sljedeća:

- glavne vrste divljači: zec obični, fazan, jelen lopatar i divlja svinja,
- sporedna vrsta divljači: golub grivnjaš, kuna bjelica, vrana siva, jarebica te divljač šljuka bena.

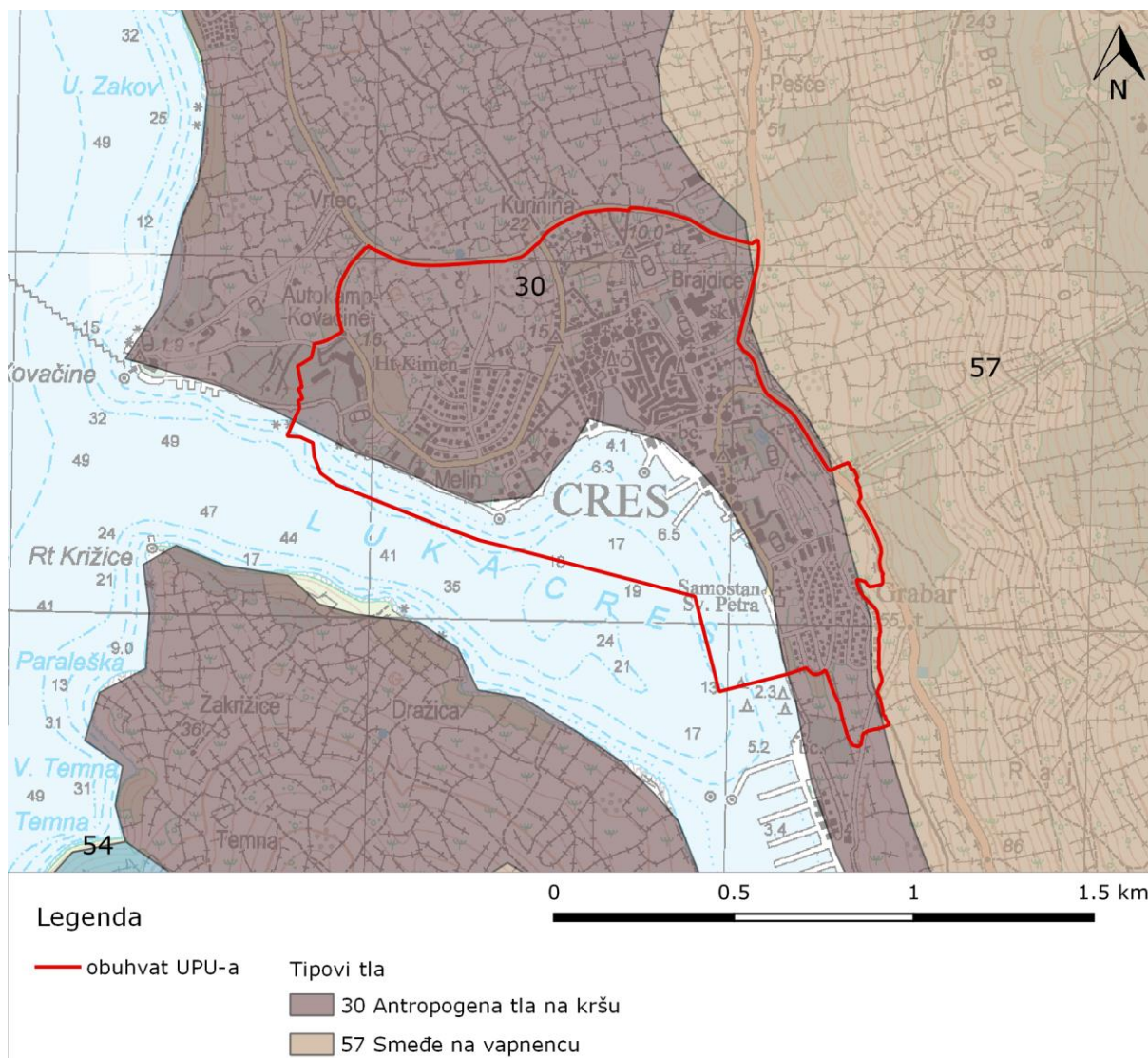
UPU obuhvaća gradsko naselje koje ne predstavlja lovnu površinu.

5.12 Tlo i poljoprivreda

Tla koja tvore pedološki pokrivač creske otočne skupine prilično su raznolika i pridonose biološkoj raznolikosti i krajobraznim vrijednostima otočja. Na njihov nastanak u najvećoj mjeri utjecala geološko-litološka građa i klimatski uvjeti te snažno izraženi antropogeni utjecaji. Zbog prevladavajućeg krškog značaja podloge, smeđa tla na vapnencu i dolomitu tvore veći broj zemljišnih kombinacija. Zastupljena su na području Tramuntane, oko naselja Cres i drugdje u središnjoj krškoj zaravni. (PORO, 2005).

Na području UPU-a nalaze se dva tipa tla – antropogena na kršu koje zauzima većinski dio obuhvata UPU-a i smeđe na vapnencu koje se nalazi istočno od državne ceste i prekriva mali dio UPU-a (Slika 17). Antropogena tla su ona tla koja su pod dugotrajnim i intenzivnim utjecajem čovjeka, odnosno u poljoprivrednom korištenju. Antropogena tla na kršu sadrže više od 50 % stijena, dubine su preko 60 cm te ih karakterizira slaba osjetljivost na kemijske polutante. Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu nastaje isključivo na tvrdim i čistim vapnencima i dolomitima s <1% nerastvorivih ostataka, dosta plitko i stjenovito. Tlo je nekarbonatno cijelim profilom. pH tla je veće od 5,5, mehanički sastav je ilovast, teži, a struktura poliedrična. Pojavljuje se na nagibima terena preko 15 ili 30 %.

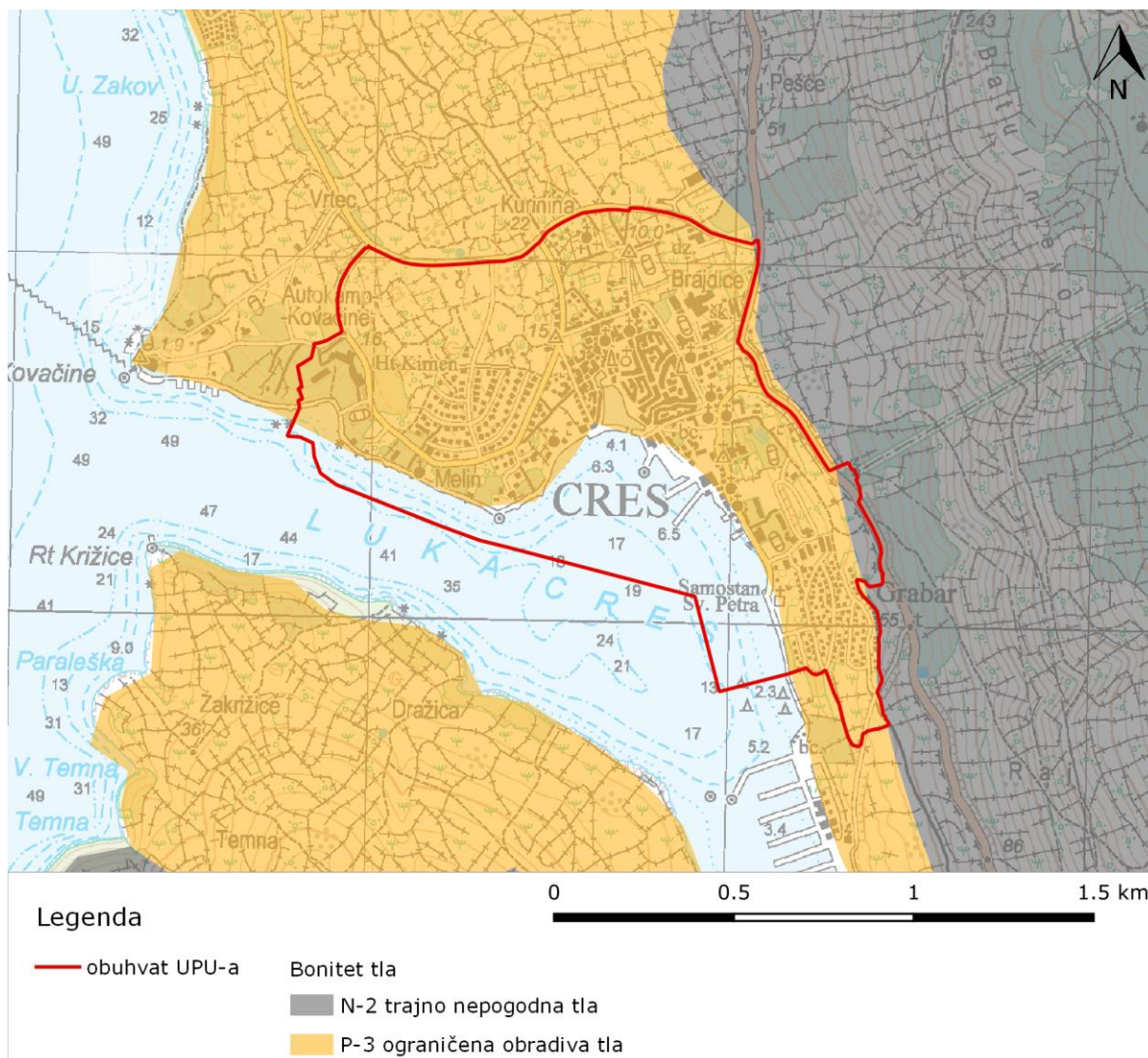
Na području obuhvata prethodnog UPU-a neizgrađene površine uglavnom zauzimaju vrijedna antropogena skeletna tla gromača i terasa. Mjestimice su zastupljena i dublja antropogena tla, a najvrjednije površine s dubljim tlama se nalaze na lokalitetu Dari (između škole, ambulante i groblja). Tla na području Brajdi i Brajdice također su vrijedna antropogena zemljišta. Zemljište je terasirano ili ograđeno visokim (na mjestima i do 2 metra) suhozidima, a koristi se za uzgoj povrtlarskih kultura. Na ostalom području nalaze se uglavnom terasaste površine s maslinicima. U predjelu Melin nalazi se plitko i stjenovito tlo s većim brojem malih poljoprivrednih parcela ograđenih gromačama. Ovo područje je zapušteno i obraslo trnovitom šikarom. U predjelu Volnik, uz obalu u okruženju hotela Kimen zastupljena su također antropogena plitka tla terasa i gromača, ali su pošumljena kulturom borova (UPU naselja Cres). Visokovrijedna tla nalaze se na čitavom području od ulice Put fortece do groblja (to se područje zove „Runka“ upravo zbog dubine i plodnosti tla) i oko samog groblja.

Slika 17. Tipovi tla na području UPU-a

Prema pogodnosti tala za poljoprivrednu namjenu, na području Grada Cresa nema osobito vrijednih tala P1 kategorije. Krški uvjeti i suha klima najbolja tla ovoga kraja svrstavaju tek u P2 i P3 kategoriju ili u kategoriju ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta, tj. pašnjačkih površina. Na otoku Cresu postoje vrlo male površine tala koje spadaju u P2 kategoriju (vrijedno obradivo tlo) (Strategija razvoja poljoprivrede na području Grada Cresa, 2017).

Na području naselja Cres prevladavaju tla N-2 kategorije koja su trajno nepogodna tla za poljoprivrednu namjenu te tla P-3 kategorije koja pripadaju ograničenim obradivim tlima. Obuhvat UPU-a se većinskim dijelom nalazi na ograničenim obradivim tlima (Slika 18).

Slika 18. Zastupljenost tala s obzirom na namjensku pogodnost (bonitet tla) na širem području UPU-a

Prema prethodnom UPU-u, budući da su tla na području obuhvata UPU-a uglavnom plitka i smještena na stjenovite padine, ugrožena su erozijom, a osobito erozijom bujičnih tokova, očuvanje suhozida i terasa je od presudne važnosti za zaštitu tla na tom području.

Zbog konfiguracije terena na otoku Cresu je vrlo malo pravih obradivih površina te je cjelokupna poljoprivredna proizvodnja razvijena na krškim terenima. Najveći dio poljoprivrednih površina, u prvom redu maslinika (i nekadašnjih vinograda) čine terasirani tereni. Upravo gradnjom terasa i gromača otočni poljoprivrednici uspjeli su sačuvati plitka tla i tako osigurati prijeko potrebne poljoprivredne površine. Karakteristična je usitnjenost posjeda što smanjuje učinkovitost i konkurentnost poljoprivredne proizvodnje, a izazov predstavljaju i nesredene zemljišne knjige i imovinskopravni odnosi. Dominacija pašnjaka nad ostalim vrstama korištenja poljoprivrednih površina vidljiva je iz nacionalnog sustava identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencije uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj, tzv. ARKOD sustav. Ovčarstvo, uz maslinarstvo, predstavlja najznačajniju granu poljoprivrede na otoku. Prirodna osnova otoka Cresa oduvijek je

pružala povoljnije uvjete za razvoj stočarske proizvodnje u odnosu na poljodjelstvo. Na ovčarstvu tradicionalno počiva otočna agrarna ekonomija i danas je neka vrsta zaštitnog znaka otoka Cresa. Bez obzira na blage negativne trendove, ovčarstvo još uvijek predstavlja značajan resurs za gospodarski i društveni razvoj lokalne zajednice (Strategija razvoja poljoprivrede na području Grada Cresa, 2017).

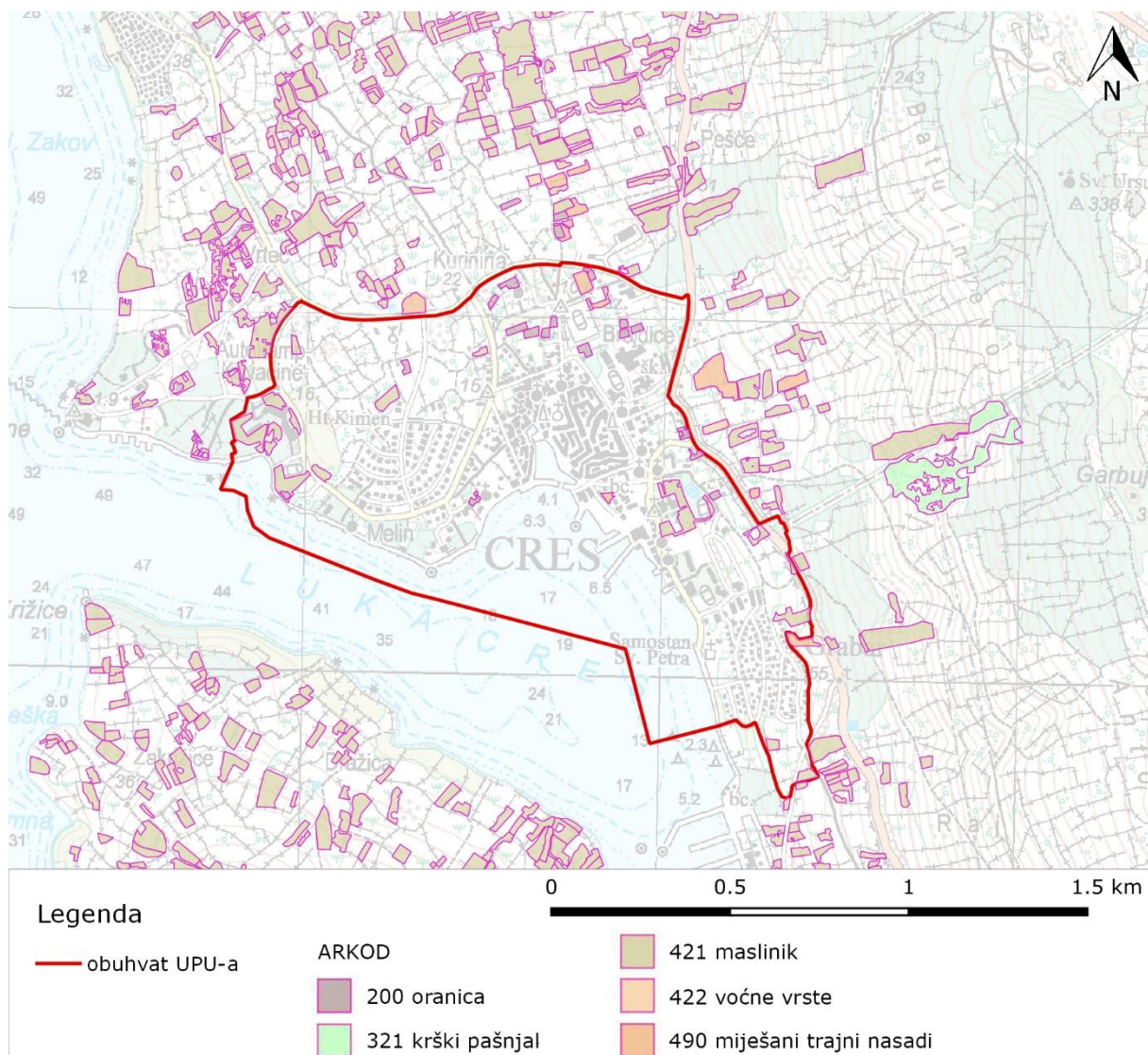
Na području naselja Cres u ARKOD sustavu je evidentirano ukupno 245,28 ha poljoprivrednog zemljišta prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju iz 2015. godine. Vidljivo je da maslinici čini više od polovice ukupne površine poljoprivrednih zemljišta. Prosječna veličina parcele poljoprivrednog gospodarstva u ARKOD-u s obzirom na području naselja Cres iznosi 1,19 ha.

Tablica 9. Površine (ha) poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe na području naselja Cres (Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (na dan 31.12.2015.))

Naselje	Poljoprivredno zemljište prema vrstama uporabe (ha)								Ukupna površina
	Oranice	Staklenik na oranici	Krški pašnjak	Vinograd	Maslinik	Voćne vrste	Miješani trajni nasadi	Ostalo zemljište	
Cres	4,21	0,02	75,68	0,06	158,04	0,43	3,30	3,54	245,28

Prema pregledniku ARKOD u obuhvatu UPU-a nema puno poljoprivrednih parcela, u manjem broju se pojavljuju oranice, maslinici i miješani trajni nasadi. U širem okolnom području UPU-a prevladavaju maslinici, a ima i oranica, krških pašnjaka, miješanih trajnih nasada te nešto parcela s voćnim vrstama (Slika 19).

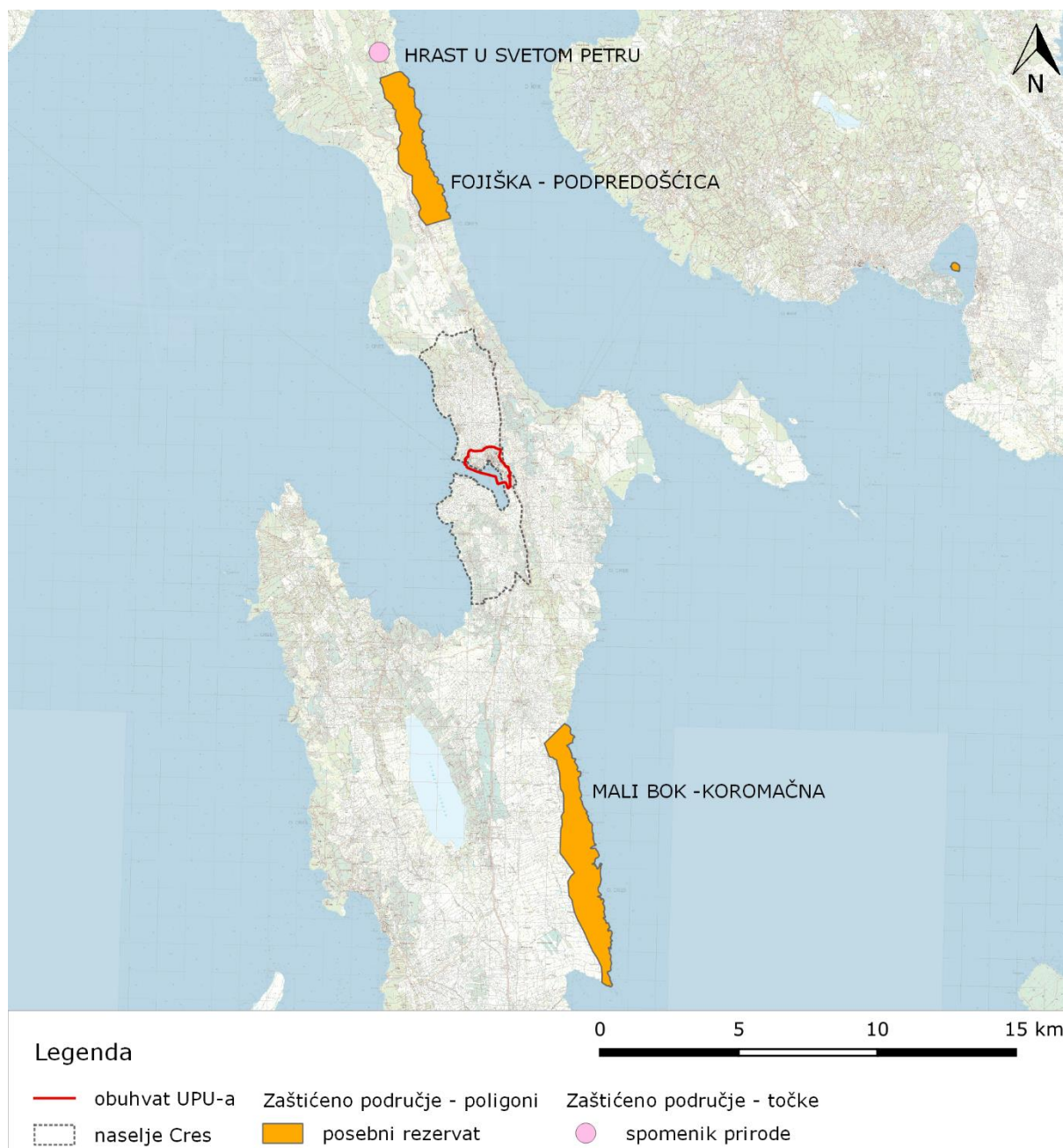
Nositelj poljoprivredne djelatnosti u naselju Cres je Poljoprivredna zadruga Cres, čiji se djelatnici bave maslinarstvom, voćarstvom, ovčarstvom i proizvodnja sira, lovstvom i drugim manje zastupljenim granama. U okviru zadruge djeluje uljara i klaonica koja radi po zastarjeloj tehnologiji (UPU naselja Cres).

Slika 19. Način uporabe poljoprivrednih zemljišta na širem području obuhvata UPU-a (ARKOD preglednik)

5.13 Zaštićena područja

Prema izvodu iz karte zaštićenih područja Republike Hrvatske (ENVI portal okoliša, travanj, 2022.), sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), na području naselja Cres nema zaštićenih područja. U Gradu Cresu nalaze se tri zaštićena područja: ornitološki rezervati Mali Bok, Koromačna i Fojiška te Podpredošćica, te spomenik prirode Hrast u Svetom Petru (Slika 20). Navedena zaštićena područja udaljena su preko 8 km od lokacije UPU-a.

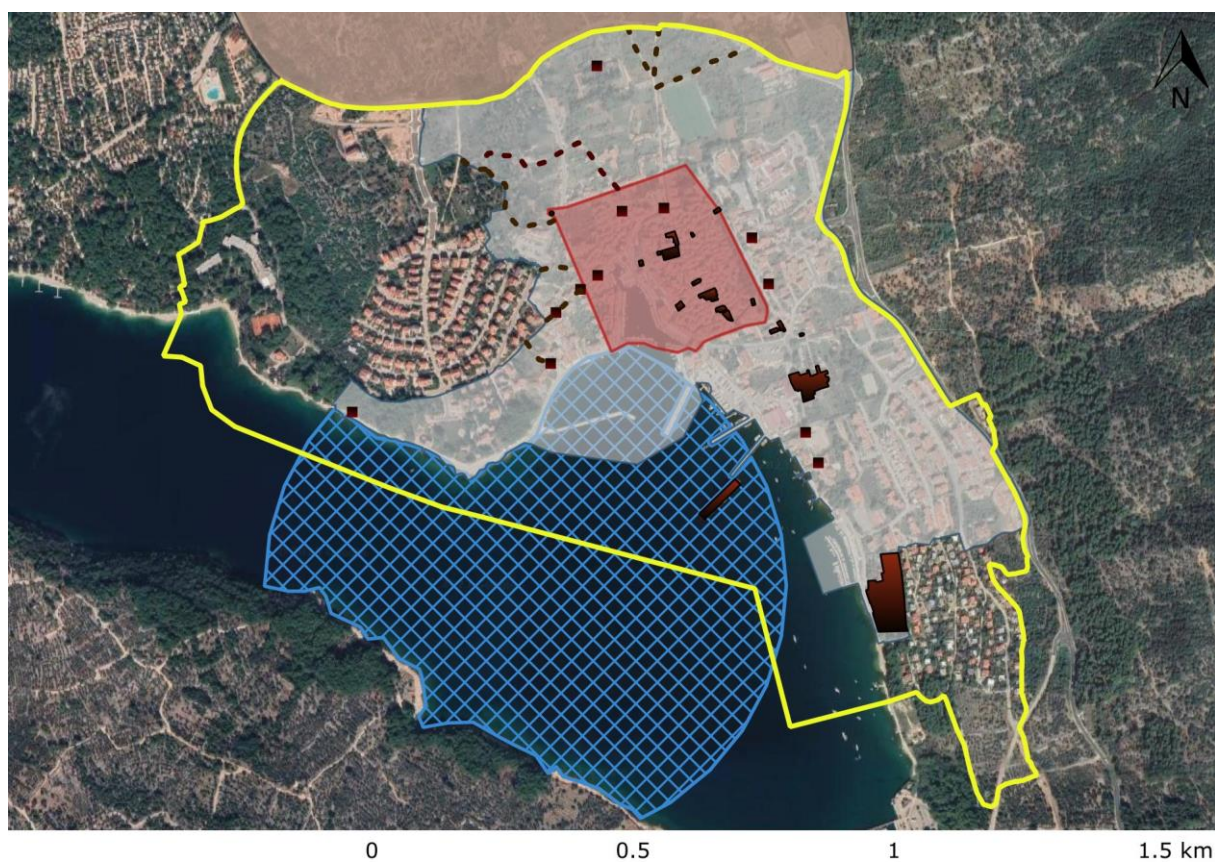

Slika 20. Zaštićena područja na širem području naselja Cresa

5.14 Kulturna baština

UPU naselja Cresa obuhvaća nekoliko sastavnica kulturno-povijesne vrijednosti. Prema Registru kulturnih dobara RH, na području obuhvata predmetnog UPU-a smješteni su:

1. Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa (reg. br. kult. dobra Z-2685)
2. 32 pojedinačna kulturna dobra te
3. podmorska arheološka zona (reg. br. kult. dobra RRI-0179).

Legenda

— Obuhvat UPU

- - - Tradicijski putovi

▣ Podmorska arheološka zona

■ Pojedinačna kulturna dobra

Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa

■ Zona A

■ Zona B

■ Zona C

Slika 21. Zaštićena kulturna dobra na području obuhvata UPU-a

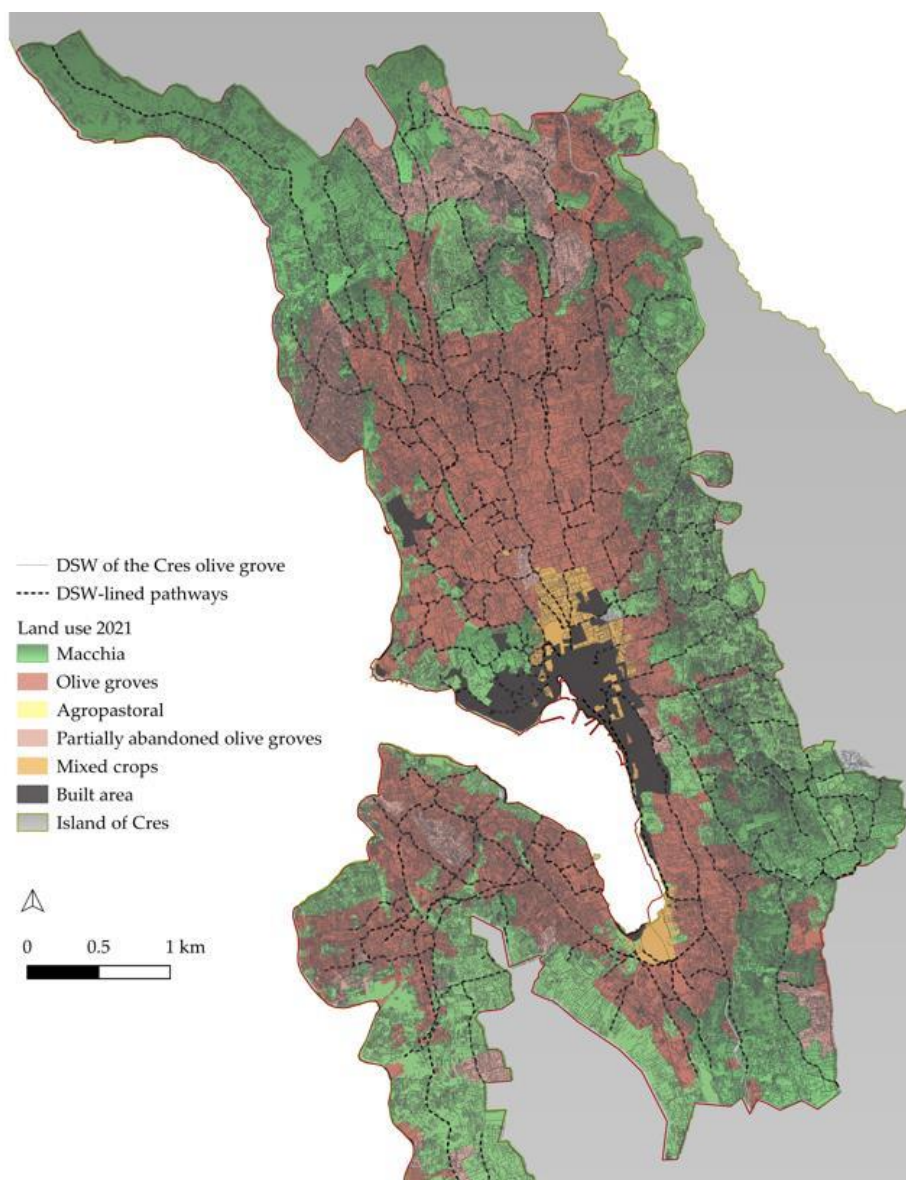
Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa

Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa nalazi se na Listi zaštićenih kulturnih dobara, pod klasifikacijskom oznakom Z-2685, kao vrsta kulturnog dobra: „kulturnopovijesna cjelina“. Dijeli se na Zonu A, Zonu B – Zonu djelomične zaštite povijesnih struktura, Zonu C – Zonu ambijentalne zaštite.

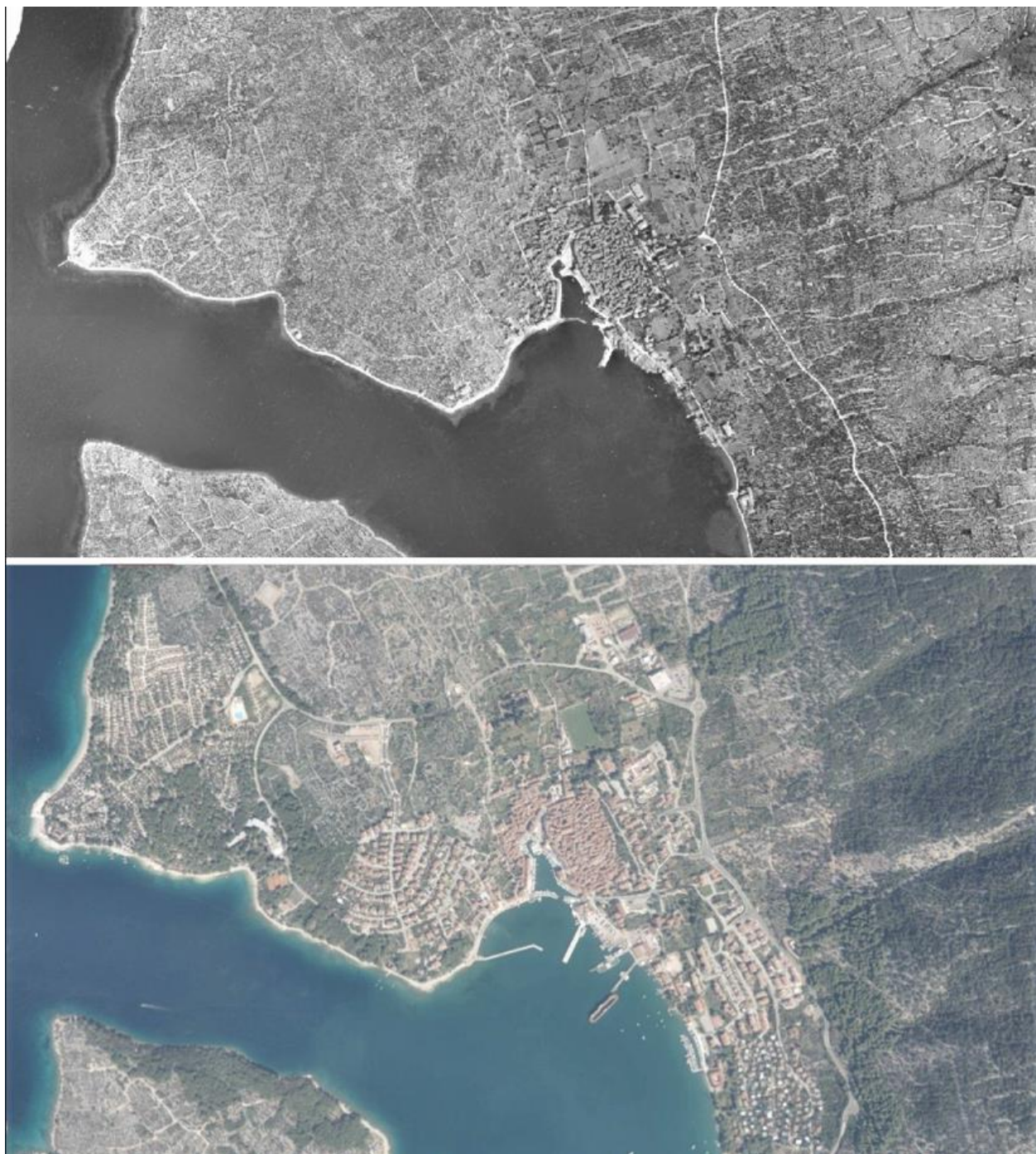
Recentnim istraživanjima (Ćus-Rukonić, 2014, 13), dokazano je da se proto-naselje Cresa ne datira samo u antiku, već i u prapovijesno doba - tragovi kasno-brončanodobnog naselja arheološki su utvrđeni na Piskelu. Antički ostaci rimskog municipiuma Crexi (ili Crepsa) također su sondirani na području jezgre grada. Srednjovjekovno se naselje razvilo na istočnoj strani uvale te je bilo opasano zidom. Većina današnje arhitekture grada je odraz graditeljskog zamaha koji se zbiva od 15. stoljeća, kada Cres postaje administrativno sjedište cresko-lošinjskog otočja, namjesto Osora. Tada se grad širi prema sjeveru i zapadu, uz luku mandrač, na pučke kvartove Varozina i Drevenik. U 16. st. Mletačka uprava gradi novi četvetokutni obrambeni pojas koji obuhvaća prošireno naselje. Zidine se ruše s promjenom vlasti (Austrijska uprava) i širenjem grada u 19. i 20. stoljeću.

Značajna karakteristika povijesnog grada Cresa nije samo u neprekinutoj urbaniziranosti, već u činjenici da je to rastući povijesni grad. Ova distinkcija posebice dolazi do izražaja kada se stavi u usporedbu s ostalim antičkim naseljima otoka, kao što su Lubenice, Beli i Osor, koji ne dijele njegove demografske i gospodarske trendove. Beli je prema posljednjem popisu imao 54, Osor 28, a Lubenice šest stanovnika (DZS 2022.). Do 2011. naselje Cres bilježi lagani porast stanovništva, a danas broji 2205 stanovnika (DZS, 2022.) što ga čini drugim gradom po veličini na cresko-lošinjskom otočju. U kontekstu zadnjeg popisa stanovništva (2021.) bilježi malen pad u odnosu na demografske tendencije u državi, kao i od susjednog Malog Lošinja. Starost i mladost ovog grada istovremeno čine njegovu vrijednost, ali i izazov, odnosno otežavajuću okolnost u cilju pronalaska ravnoteže između očuvanja kulturno-povijesnih dobara i omogućavanja prostora koji smješta potrebne mu gospodarske i stambene sadržaje.

Cres se ističe zbog integriteta s njegovom agrarnom zonom maslinika s kojom je povijesno bio nedjeljivo vezan što je vidljivo u u prožimanju suhozidno omeđenih putovima koji se granaju iz povijesne jezgre (Slika 22).

Slika 22. Suhozidno omeđeni putovi koji se radialno protežu iz grada Cresa simbolizirajući povezanost grada sa svojim poljoprivrednim okruženjem. (Kremenić et al., 2021)

Slika 23. Usporedba DOF-a iz 1953. (iznad) i DOF-a iz 2020. (ispod). Na zračnoj snimci iz 1953. se ističe povijesna jezgra kao jasno čitljiva i izolirana u krajoliku maslinika i vrtova, dok se na snimci iz 2014. očituju nove zone gradnje stambene, turističke i gospodarske-industrijske namjene te širenje na područja vrtova i maslinika (Izvor: Geoportal DGU)

Obuhvat predmetnog UPU-a ne zahvaća u cijelosti zonu zaštite kulturno-povijesne cjeline grada Cresa upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Na području obuhvata UPU1 smještene su zone A i B zaštite, dok je C zona zaštite smještena izvan obuhvata UPU1. Izvan zone zaštite (a unutar UPU1) nalaze se novije stambene zone Grabar/Jadranska obala i Melin/Zakol te područje hotela Kimen.

Zona A

Zona A zaštite obuhvaća povijesnu jezgru grada omeđenu perimetrom mletačkih zidina, koje slojevitost prikazuju kontinuiranu urbaniziranost od razdoblja antike. Rješenjem o zaštiti kulturnih dobara za zonu A propisan je najviši stupanj zaštite – potpuna zaštita povijesnih struktura. Prostor je konzumiran i dozvoljene su samo obnove postojećeg tkiva grada i to sukladno propisanim mjerama zaštite pod zakonskim aktima i konzervatorskoj dokumentaciji.

Zona A razina podliježe i sustavu mjera zaštite kao arheološka zona. Bez prethodnog odobrenja Konzervatorskog odjela u Rijeci, nisu dozvoljeni radovi koji bi mogli narušiti integritet arheoloških nalaza. Obavezna su zaštitna arheološka istraživanja i nadzor pri svakom ukapanju infrastrukture i ostalim zemljanim radovima u prizemnim i podrumskim prostorijama, dvorištima i ostalim javnim i privatnim prostorima.

Zona B

Zona B obuhvaća dijelove kulturno-povijesne cjeline *extra muros* koji sadrže vrijedne elemente zaštićene povijesne strukture različitog stupnja očuvanosti koji čine skladnu cjelinu. Zona B obuhvaća uglavnom izgrađeno područje mješovite, stambene, turističke i rekreacijske namjene, a uvjetovana posebnim uvjetima gradnje kako bi se očuvale povijesne strukture i ambijent. Konzervatorski odjel u Rijeci u svojim je zahtjevima dao uvjete za 15 izdvojenih pod-područja unutar zone B, tzv. „područja zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja“ unutar zone B.

Konzervatorskom podlogom za UPU iz 2006., navedeni su kulturno-povijesno vrijedniji objekti unutar zone B (prva i druga kategorija) su kapela sv. Duha, kapela sv. Lucije, grobljanska crkva, kapela sv. Marije al Prato, kapela sv. Marije Magdalene (s. Maria al Prato ili s. Ursoletta), crkva i samostan sv. Franje, ženski benediktinski samostan sv. Petra, kapela sv. Križa, kapela Sv. Marije od Zdravlja, kapela sv. Katarine, gradska vrata, venecijanska kula, srednjovjekovni hospicij (Konzervatorska podloga za UPU Cres, 2004, 17-19). Uokolo tih građevina potrebno je osigurati prostor neizmijenjenog ambijenta.

Ostali elementi od posebne vrijednosti unutar zone B, koji se vrednuju u ovoj studiji, su:

- suhozidom omeđen kultivirani krajolik gradskih vrtova i maslinika (Slika 24),
- ambijent suhozidno omeđenih tradicijskih putova,
- očuvanje prijelazne zone uokolo stare povijesne jezgre (zone A),
- očuvanje vizura na povijesnu jezgru.

Na otoku Cresu postoji vrlo malo površina tala koje spadaju u „vrijedno obradivo tlo“ (P2 kategorija). Ona su sporadično rasprostranjena u krškim poljima (dolicima) ili se nalaze uz veća naselja. Takav je i slučaj s naseljem Cres. Ona su za poljoprivredu lokalne samouprave Grad Cres imaju strateški značaj (Strategija poljoprivrede Grada Cresa, 2017.). Agrarni krajolik uokolo gradske jezgre, u zoni zaštite B, antropogenog je porijekla.

Creska su tla stvarana i meliorizirana stoljećima (Fortis, 1771.) te su glavni pripadajući prostor povijesne jezgre. Slijedom navedenog, kao jedinstveno ambijentalno, kulturno, povijesno i poljoprivredno dobro.

Slika 24. Jedna od rijetkih kvalitetnih fotografija snimljenih sredinom dvadesetog stoljeća. Osim staza koje vode od grada do parcela maslinika, u neposrednoj blizini grada vidljivi su vrtovi na čije je prostore danas zauzela nova stambena gradnja (Fotografija: D. Rendulić —Agencija za fotodokumentaciju Zagreb, 1960-e).

Zona C

Unutar granica obuhvata UPU nalazi se područje maslinika koji nisu obuhvaćeni zonom zaštite B, međutim, istovjetni se krajolik van UPU-a vrednuje i štiti kako zona ambijentalne zaštite C – tzv. Cresko polje. Maslinici unutar obuhvata UPU-a su, kao i oni izvan, formirani unazad nekoliko stoljeća (Fortis, 1771; etc.) i austrijski katastar iz početka 19. st.² Cresko polje je polupotopljena krška zavalica koja je zbog svojeg slabijeg nagiba bila oduvijek prepoznata u ovom krškom krajoliku kao područje najvećeg potencijala za kultivaciju. Kako se radi o krškom terenu, krčenje i terasiranje je bilo neophodno, i okolni tereni su odraz izrazito velikog napora krčenja, kultiviranja i terasiranja ove zavale više generacija tzv. creskih *kopaca*. Sama tehnika suhozidnog graditeljstva je zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro od strane Ministarstva kulture od 2016. godine, a od strane UNESCO-a od 2018. godine.

Pojedinačna kulturna dobra

Od izrade Konzervatorske podloge do danas povećao se broj pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara na području obuhvata Plana. Pojedinačno zaštićena kulturna dobra na području obuhvata UPU1 su sljedeća: Crkva i samostan sv. Frane, Gradska loža, Benediktinski samostan sv. Petra Apostola, Palača Arsan-Petris, Sjeverna kuća Rodinis, Južna kuća Rodinis, Palača Moise, Venecijanska kula, Srednjovjekovni hospicij, Crkva sv. Izidora, Porta Bragadina, Porta Marcella, Kapela sv. Jakovca, Kapela sv. Marije Magdalene, Crkva sv. Marije Velike (Snježne), Kapela sv. Duha.

Nadalje, 16 je pojedinačnih objekata predloženih za upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske koji se štite ovim Planom: gradski toranj sa satom, romanička kuća k.č.1776, porta San Nicolo i ostatak bedema iz XVI. St, kapela sv. Lucije, kapela sv. Nikole, grobljanska kapela, kapela sv. Jurja, kapela sv. Gaetana (sv. Klare), kapela sv. Marka, kapela sv. Marije al Prato, kapela sv. Križa, kapela sv. Marije od zdravlja, kapela sv. Antuna i sv. Ane, kapela sv. Barbare, kapela sv. Katarine, poklonac sv. Trojice. Ova su pojedinačna kulturna dobra prikazana točkasto na finalnom kartogramu utjecaja (Slika 63) te navedeni kroz poglavlja procjene utjecaja na pojedina područja zajedničkih obilježja (poglavlje 9.6.).

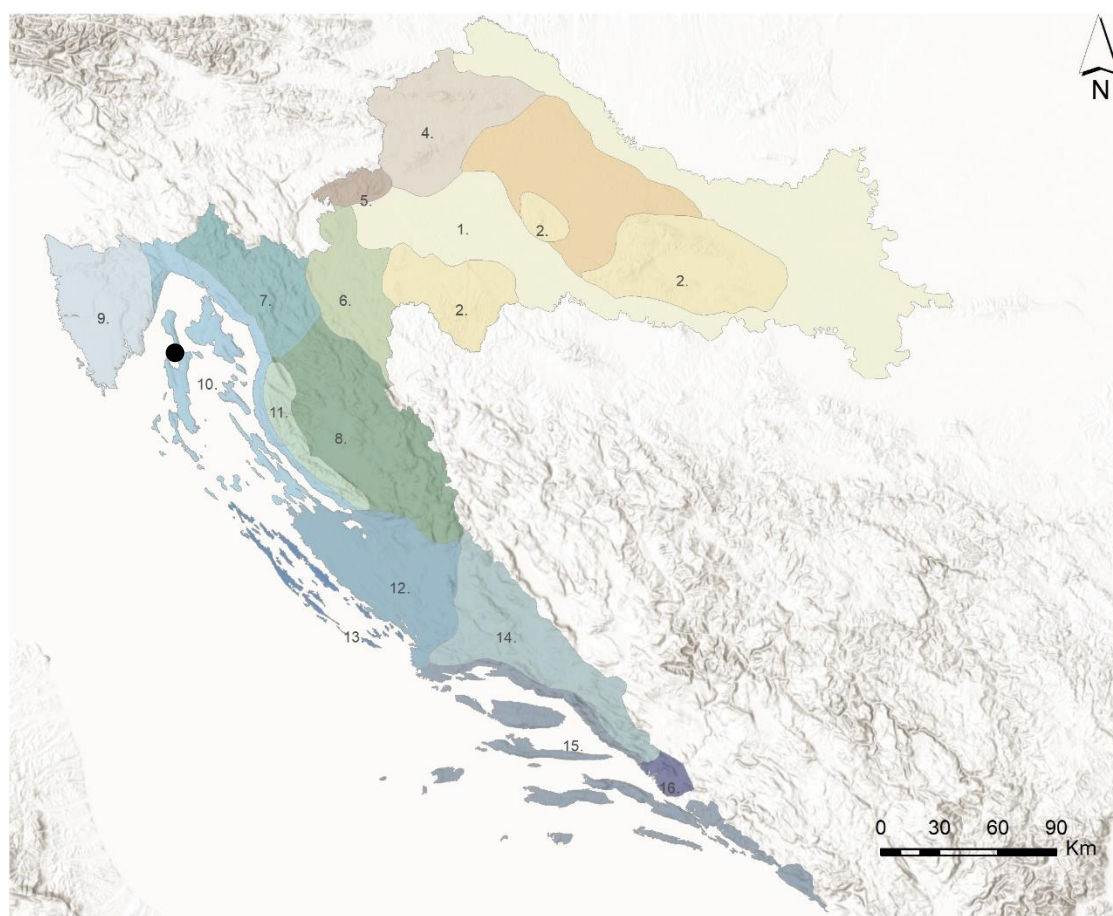
Arheološko kulturno dobro

Obzirom na postojanje, istraživanjima utvrđenog, antičkog i srednjovjekovnog sloja, na području naselja Cres, zone A, B i K ujedno su i arheološke zone (zona I). Odnosi se na kopneni i podmorski dio. Podmorsko arheološko dobro, reg. broja RRI-0179, nalazi se ispred Lungomare sv. Mikule. Rastresiti nalazi antičkog porijekla datirani su u 2. st. n. e.

² Dostupan na stranicama državnog arhiva u Trstu. <https://archivodistatotrieste.it/>

5.15 Krajobrazna obilježja

Krajobraznom regionalizacijom u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, s obzirom na prirodna obilježja izdvojeno je šesnaest osnovnih krajobraznih jedinica. Prostorni obuhvat UPU-a pripada krajobraznoj jedinici Kvarnersko-velebitski prostor (Slika 25). Obilježja Kvarnersko-velebitskog prostora su krupni korpusi kvarnerskih otoka i naglašen planinski okvir od Učke do Velebita. Istočne strane prvog niza otoka su, zbog bure i posolice, gotovo bez vegetacije, a velebitsku primorsku padinu također karakterizira kamenjar. Zapadne otočne obale su često zelene i šumovite. Krajobrazne kvalitete ovog prostora ugrožavaju neplanska izgradnja duž obale, narušena fizionomija starih naselja te degradacija šuma.

Legenda

Krajobrazna regionalizacija Hrvatske

- Panonska Hrvatska**
- 1. Nizinska područja sjeverne Hrvatske
 - 2. Panonska gorja
 - 3. Bilogorsko-moslavački prostor
 - 4. Sjeverozapadna Hrvatska
 - 5. Žumberak i Samoborsko gorje

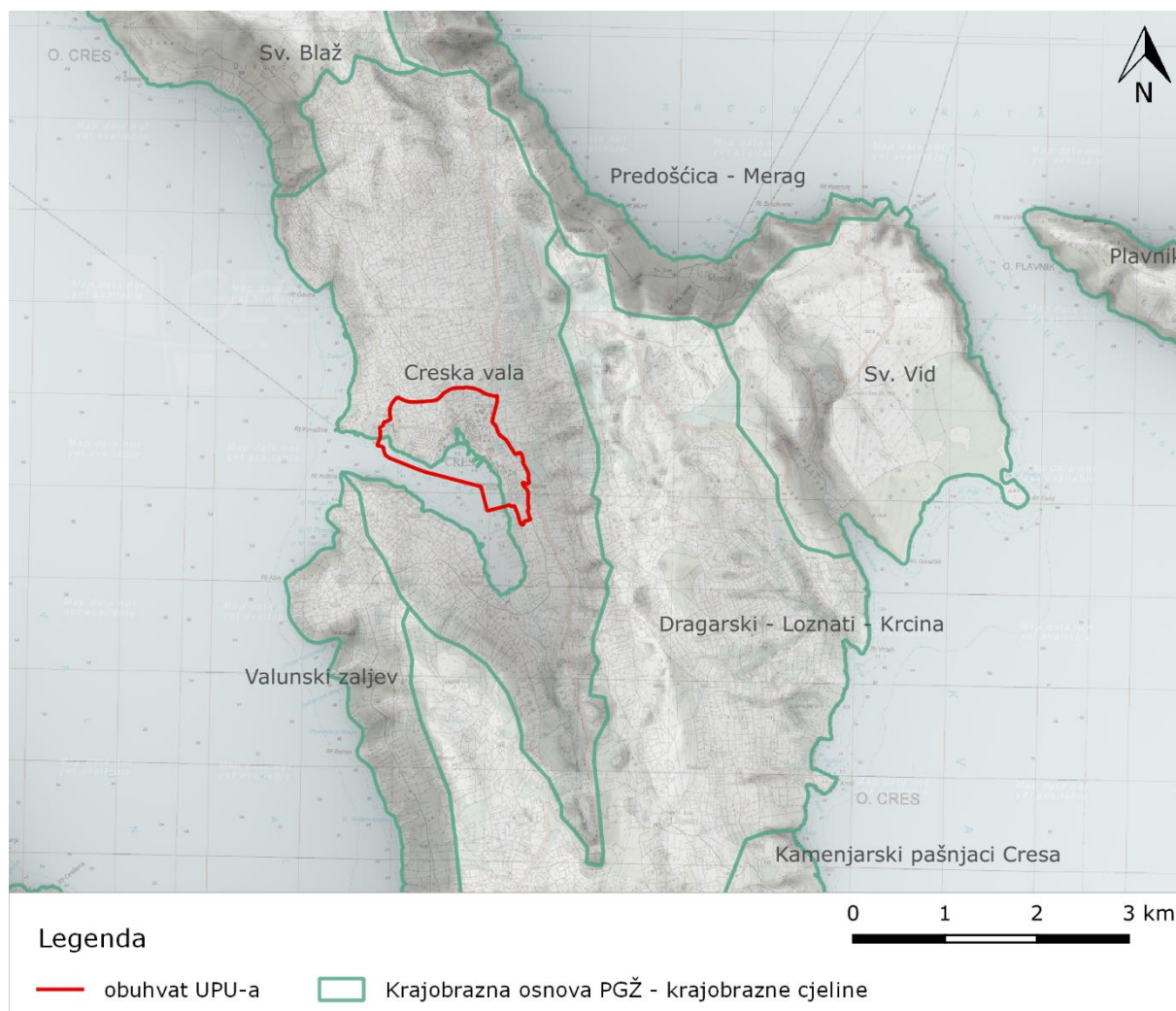
- Gorska Hrvatska**
- 6. Kordunska zaravan
 - 7. Gorski kotar
 - 8. Lika
 - 11. Vršni pojas Velebita

Jadranska Hrvatska

- 9. Istra
- 10. Kvarnersko-velebitski prostor
- 12. Sjeverno dalmatinska zaravan
- 13. Zadarsko-šibenski arhipelag
- 14. Dalmatinska zagora
- 15. Obalno područje srednje i južne Dalmacije
- 16. Donja Neretva

Slika 25. Krajobrazna regionalizacija Hrvatske s obzirom na prirodna obilježja, Bralić, 1995.
(modificirano: VITA PROJEKT)

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Primorsko-goranske županije Priroda naručila je izradu dokumenta Krajobrazi PGŽ – krajobrazna osnova, analiza i razvojni okviri (2014) kojoj je prethodila izrada metodološke podloge Krajobrazi PGŽ – metodološka podloga za izradu krajobrazne osnove sa posebnim osvrtom na zaštićene dijelove županije (2013). U sklopu navedenih dokumenata izrađena je tipološka podjela prostora PGŽ na krajobrazne cjeline koje su opisane i valorizirane. U nastavku je prikazan dio koji se odnosi na krajobraz naselja Cres.

Slika 26. Prikaz krajobraznih cjelina na području dijela otoka Cresa, Krajobrazi PGŽ – krajobrazna osnova, analiza i razvojni okviri (MODIFICIRANO: Vita projekt)

Creska vala

Zavala koja s okolnih visoravni ponire u zaljev Creske luke na obali koje je smještena povijesna gradska jezgra Cresa. Prostor je izrazito antropogeniziran i većina njegove površine pokrivena je gustim rasterom suhozida koji predstavlja neposredni gospodarski prostor grada Cresa, trajno zaštićene urbane baštine. Veći dio parcela i danas je pod kultivarom masline, a povijesno ima naznaka da se ovdje nekad uzgajala i vinova loza te, neposredno kraj grada, žitarice i povrtne kulture. Od gradske jezgre u prostor se širi mreža

suhozidom omeđenih puteva uz koje su izgrađeni brojni mali sakralni objekti i spomenici. Utjecaj turizma doveo je do širenja grada apartmanizacijom i nezgrapnim smještajem kampova i bungalova uz obalu.

Zavala koja s okolnih visoravni ponire u zaljev Creske luke na obali koje je smještena povijesna gradska jezgra Cresa. Radi se o krajobraznoj cjelini obilježenoj vrlo vrijednim krajobrazima starogradske jezgre Cresa te rijetko očuvanim maslinicima. Kvalitetu krajobraza narušava turistička izgradnja (kampovi, marina). Prema kvalitativnim karakteristikama krajobrazna cjelina ocijenjena je kao visoko karakterističan, visoko asocijativan krajobraz i kao krajobraz visokih vizualnih vrijednosti. Prema kvantitativnim indikatorima krajobrazna cjelina ističe se po količini kulturnih elemenata i indeksu dinamičnosti. Radi svega navedenog, krajobrazna cjelina ocijenjena je kao potencijalno izniman krajobraz.

Klasifikacijom provedenom u sklopu *Studije krajobraza otoka Cresa* iz 2015. godine grad Cres je smješten unutar krajobrazne cjeline 2.1. Creska zavala (Slika 27).

KARTA I - Pregledna karta krajobraznih cjelina i područja

1. Krajobrazna cjelina Tramuntana

- 1.1. Visoravan istočne Tramuntane
- 1.2. Rasjedna udolina zapadne Tramuntane
- 1.3. Glavni greben sa zaravni Planis
- 1.4. Obalne strane središnjeg grebena

2. Krajobrazna cjelina grad Cres

- 2.1. Creska zavala
- 2.2. Obalna strana Valunskog zaljeva
- 2.3. Brdoviti kraj creskog zaleđa

3. Krajobrazna cjelina "zapadna banda"

- 3.1. Visoki dio kraja Gerbin
- 3.2. Šumovite zapadne obalne strane

4. Krajobrazna cjelina Vransko jezero

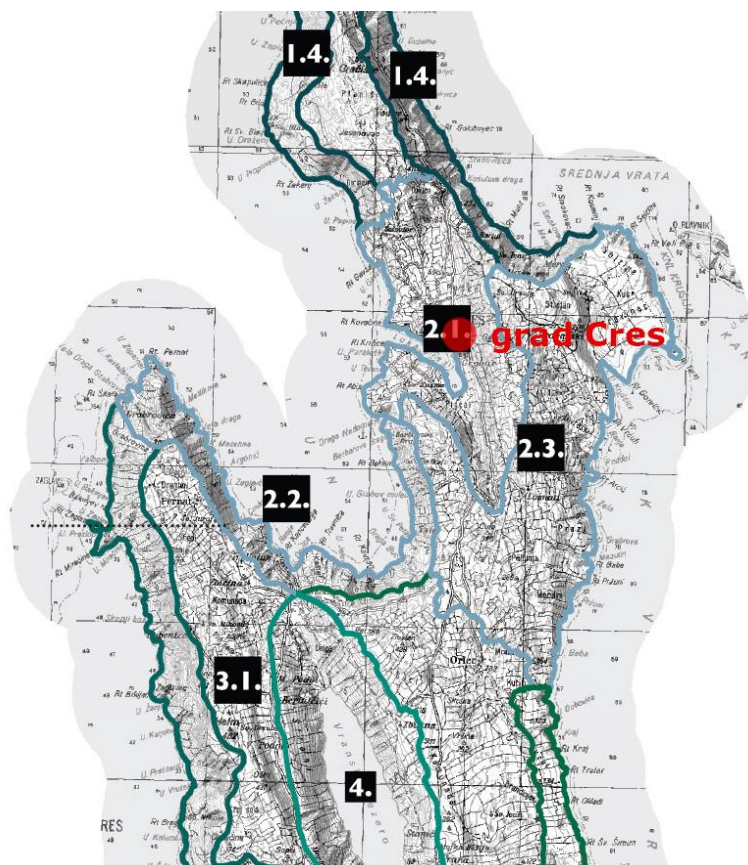
- 4.1. Udolina Vranskog jezera

5. Krajobrazna cjelina središnja pašnjačka zaravan

- 5.1. Središnji kamenjarski pašnjaci
- 5.2. Ogoljeli pašnjaci istočne obalne strane

6. Krajobrazna cjelina Osor i Punta Križa

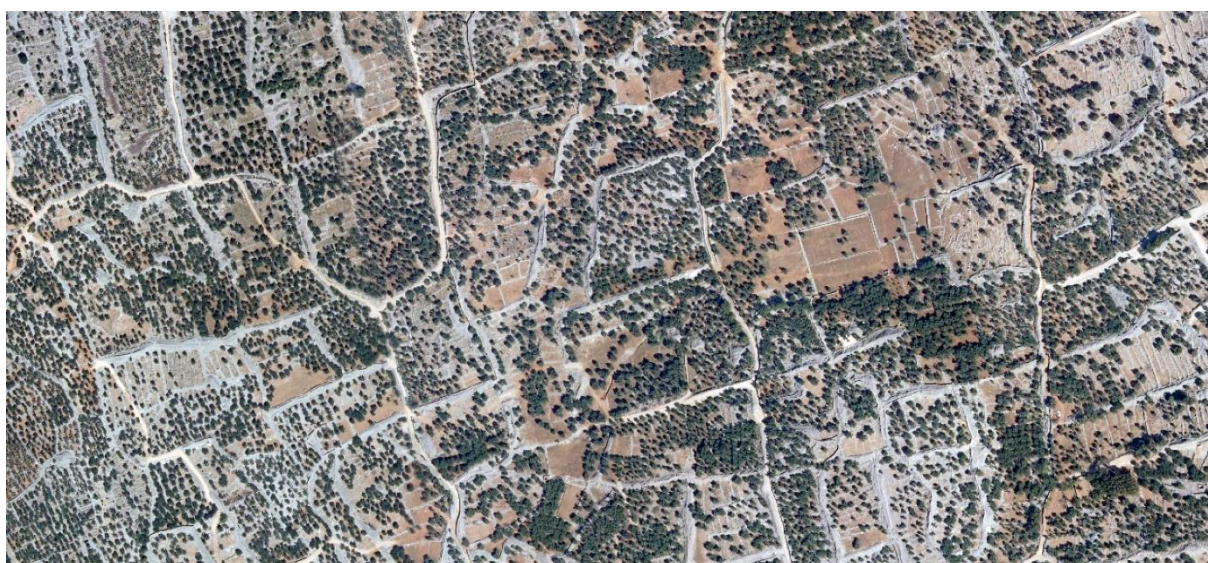
- 6.1. Šumovite i razvedene obalne strane Punte Križa
- 6.2. Središnja udolina Punte Križa
- 6.3. Osor s plitkom uvalom

Slika 27. Isječak iz Pregledne karte krajobraznih cjelina i područja iz *Studije krajobraza otoka Cresa* (Cres, 2015.)

Prema Studiji krajobraza otoka Cresa, temeljnu odrednicu krajobraznog područja **Creska zavala** čini niska potopljena zavala antropogeniziranog krajobraza u kojeg su ugravirani grad uz more i suhozidne terase maslinika koje obgrljuju grad.

Reljef je u kontinuiranom padu prema morskoj obali. Zavala predstavlja zatvorenu i zaštićenu cjelinu u kojoj se nalazi najveće otočno naselje, kao i najveća homogena agrarna zona. Na agrarnim površinama prevladavaju maslinici koji se terasasto spuštaju od najviših dijelova pa mjestimično sve do mora. Izmjenjuju se pravilni uzorci terasa i nepravilne omeđene krčevine, unutar kojih se uzastopno izmjenjuju masivni ogradni i sitni unutarnji suhozidi (Slika 28). Grad je organiziran oko povijesne jezgre koja obavlja glavnu uvalu u obliku kvadratnog bloka nepravilno usitnjene matrice. Grad sadrži zone nove stambene gradnje i vikend kuća, noviju industrijsku zonu te izdvojenu površinu kamp-naselja. Veći dio površine grada danas ima turističku funkciju što se očituje u njegovom širenju duž obalnog područja. Očuvanost povijesnih elemenata u vidu prostranih suhozidnih maslinika i stare gradske jezgre predstavljaju okosnice prostornog identiteta ove krajobrazne cjeline.

Slika 28. Krajobrazni uzorak terasastih maslinika omeđenih suhozidima i putevima u krajobraznoj cjelini Creska zavala (DOF 2021.)

Na obali, u dnu uvale Piskel, nalazi se nataloženo koluvijalno, zamočvareno, a zbog utjecaja mora i zaslanjeno tlo. Njegova zaštita ima značenje zbog krajobrazne i biološke raznolikosti (UPU naselja Cres).

Krajobraz obuhvata UPU-a i okolnog područja pretežito je antropogenog karaktera. Radi se o izgrađenom gradskom krajobrazu obalnog turističkog naselja u kojem se ističe gusto izgrađena starogradska jezgra. U manjem udjelu prisutan je kulturni krajobraz maslinika i vrtova koji se prožima s naseljem. Osobito vrijedan detalj krajobraza predstavlja ograđen i održavan maslinik sa stoljetnim maslinama u predjelu Graber Barnarski, smješten iznad Marine Cres.

Na sjeverozapadnom dijelu obuhvata UPU-a nalaze se šumovita područja koja dijelom imaju rekreacijsku funkciju. Od linijskih antropogenih elemenata krajobraza ističe se državna cesta koja prolazi graničnim dijelom UPU-a na istočnoj strani. Obala u obuhvatu UPU-a također je antropogenizirana. Obalna šetnica (lungomare) prisutna je u gotovo čitavom potezu obale. Obalu u središnjem dijelu naselja zauzele se pomorske luke i brodogradilište, dok su plaže (šljunčane) manjih dimenzija i skoncentrirane na rubnim

dijelovima obalnog pojasa UPU-a. Kao što je već prethodno obrazlagano, glavna krajobrazna vrijednost ovog prostora očituje se u očuvanoj kulturnoj baštini.

Slika 29. Krajobraz šireg područja lokacije UPU-a s granicom UPU-a (crvena linija), pogled s jugozapada, Google Earth Pro, 2022.

Slika 30. Grad Cres, panorama iz zraka, pogled sa sjeveroistoka (snimio Vladimir Bugarin, 2008., Portal Istrapedia, <https://www.istrapedia.hr/en/natuknice/2802/cres-naselje>)

5.16 Stanovništvo i naseljenost

U vrijeme prvog analiziranog popisa (1890. godine) na području Grada Cresa živjelo je 163% više stanovnika nego stotinu godina kasnije. I tada je daleko najbrojnije naselje bio Cres, ali s udjelom od 59,5% ukupnog stanovništva s područja Grada. U razdoblju od 1991. do 2001. u Gradu Cresu se bilježi pad broja stanovnika za 12 osoba, odnosno 0,40%, a od 2001. do 2011. zamjetan je pad broja stanovnika za 80 osoba, odnosno 2,70% (Strategija razvoja Grada Cresa za razdoblje od 2015.–2020. godine).

U drugoj polovini 20. stoljeća kao posljedica prisilne industrijalizacije i antiagrarne politike dolazi do izrazite stagnacije i depopulacije naselja. Konstantan pad broja stanovnika u posljednjih dvadeset godina bilježe naselja Lubenice, Mali Podol, Martinšćica, Orlec, Pernat, Predošćica, Vidovići, Vrana, Zbičina i Zbišina. S druge strane, u posljednjih deset godina, zabilježen je rast broja stanovnika u naseljima Beli, Filozići, Loznati, Merag, Miholašćica, Porozina, Stivan, Sveti Petar i Valun, a konstantan porast stanovništva bilježe naselja Merag, Porozina i Stivan (Strategija razvoja Grada Cresa za razdoblje od 2015.–2020. godine). Prema prvim rezultatima posljednjeg popisa stanovništva koji se proveo 2021. godine, Grad Cres bilježi 2.738 stanovnika. U odnosu na popise stanovništva 2011. i 2001. godine, broj stanovnika u Gradu Cresu se smanjuje (Tablica 10).

Tablica 10. Kretanje stanovništva Grada Cresa 2001.–2021.g.

	Godina popisa		
	2001.	2011.	2021.
Grad Cres	2.959	2.879	2.738

U naselju Cres koncentrirano je gotovo 80% stanovništva Grada Cresa, znatni gospodarski potencijali i gotovo svi društveni sadržaji. Od cjelokupnog broja zaposlenih u Gradu Cresu oko 90% otpada na samo naselje Cres. Demografski pokazatelji govore o procesu koncentriranja stanovanja i rada u samom naselju Cres i istovremenom procesu „pražnjenja“ ostalih područja Grada Cresa (UPU Cres).

Prema prvim rezultatima posljednjeg popisa stanovništva koji se proveo 2021. g., naselje Cres bilježi 2205 stanovnika. U odnosu na prethodna dva popisa (2001. i 2011.) vidljivo je da dolazi do blagog smanjenja broja stanovnika (Tablica 11). U nastavku je prikazana gustoća naseljenosti i izgrađenosti naselja Cres prema istim rezultatima (Tablica 12).

Tablica 11. Kretanje stanovništva naselja Cres 2001.–2021. g.

	Godina popisa		
	2001.	2011.	2021.
Naselje Cres	2.333	2.289	2.205

Tablica 12. Gustoća naseljenosti i izgrađenosti naselja Cres 2021. g.

Primorsko-goranska županija Grad Cres	površina naselja	stanovnici	stanovi za stalno stanovanje	gustoća naseljenosti	gustoća izgrađenosti
	km ²	broj	broj	br.st. / km ²	br. stanova / km ²
Naselje Cres	19,59	2.205	1.369	112,5	69,9

5.17 Zdravlje ljudi

Prometna infrastruktura značajan je izvor onečišćavanja zraka i proizvodnje buke što negativno utječe na zdravlje ljudi. Kvaliteta zraka na širem području Grada Cresa opisani su u poglavlju 5.7.

Izvori buke na području Grada Cresa su značajno opterećenje postojećih prometnica, osobito u vrijeme turističke sezone te buka pojedinih ugostiteljskih objekata, također pojačana u vrijeme turističke sezone. Ovisno o pojedinim fazama radnog procesa, pojačana buka ima izvor i u pogonima Brodogradilišta, d.d. Cres (PPUG, 2018).

Na području grada Cresa dopušta se zvučno oglašavanje zvonima ili elektroakustičnim uređajima od 7 do 19 sati, osim za vjerske obrede u dane vjerskih blagdana. Unutar građevinskog područja naselja, u stambenom gradskom području i turističkim zonama, dozvoljeni nivo buke jest 55 dBA danju i 45 dBA noću. Unutar kulturno-povijesne cjeline grada Cresa najviše dopuštene razine vanjske buke su 50 dBA danju i 40 dBA noću. Na granici poslovne zone Volnik buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči (UPU Cres).

Najviše dopuštene razine buke za pojedine zone definirane su Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka (NN, broj 143/21). Vrijednosti su navedene u nastavku (Tablica 13) i odnose se na ukupnu razinu buke imisije od svih postojećih i planiranih izvora buke zajedno. Zone su određene na temelju dokumenata prostornog uređenja.

Tablica 13. Najviše dopuštene ocjenke razine buke u otvorenom prostoru

Zona buke	Namjena prostora	Najviše dopuštene ocjenke razine buke L_{RAeq} u dB(A)	
		dan	noć
1.	Zona zaštićenih tihih područja namijenjena odmoru i oporavku, uključujući zaštićena područja prirode	50	40
2.	Zona namijenjena stalnom stanovanju i/ili boravku, tiha područja unutar naseljenog područja	55	40
3.	Zona mješovite, pretežito stambene namjene	55	45
4.	Zona mješovite, pretežito poslovne namjene sa stanovanjem, sa povremenim stanovanjem, pretežito poljoprivredna gospodarstva	65	50
5.	Zona gospodarske namjene pretežito zanatske. Zona poslovne pretežito uslužne, trgovačke te trgovačke ili komunalno-servisne namjene. Zona ugostiteljsko turističke namjene uključujući hotele, turističko naselje, kamp, ugostiteljski pojedinačni objekti s pratećim sadržajima. Zone sportsko rekreacijske namjene na kopnu uključujući golf igralište, jahački centar, hipodrom, centar za zimske sportove, teniski centar, sportski centar – kupališta. Zone sportsko rekreacijske namjene na moru i rijekama uključujući uređena kupališta, centre za vodene sportove. Zone luka nautičkog turizma uključujući sidrište, odlagalište plovni objekata, suha marina, marina.	65	55
6.	Zona gospodarske namjene pretežito proizvodne industrijske djelatnosti.	Razina buke koja potječe od izvora buke unutar ove zone a na granici s najbližom zonom 1, 2, 3 ili 4 u kojoj se očekuju	

	Zone morskih luka državnog značaja na bitne djelatnosti, zone morskih luka osobitog međunarodnog gospodarskog značaja, zone morskih luka županijskog značaja. Zone riječnih luka od državnog i županijskog značaja.	najviše imisijske razine buke, buka ne smije prelaziti dopuštene razine buke na granici zone 1, 2, 3 ili 4.
--	--	---

Pitka voda

Vodoopskrbno područje Cres opskrbljuje područje Grada Cresa. Vodoopskrbom je pokriven znatan broj stanovništva otoka dok vodovod nemaju sjeverni dijelovi otoka Cresa. Vodom se ovaj sustav napaja iz jezera Vrana koje sada količinama zadovoljava sve potrebe otoka. Na otoku Cresu danas ima dovoljnih količina vode za današnje potrebe potrošača na Cresu i Lošnju iz jezera Vrana. Prema vodopravnoj dozvoli iz jezera je dozvoljeno crpiti do 100 l/s prosječno godišnje. Voda je vrlo kvalitetna, a za izvorište su definirane zaštitne zone.

Kvaliteta mora za kupanje analizirana je u poglavlju 5.6.3.

Zdravstvena zaštita

Zdravstvenu djelatnost na području Grada obavljaju dva tima opće/obiteljske medicine (te turistički dodatno 1 tim), jedan tim zdravstvene zaštite školske djece, dva tima dentalne medicine, jedan tim zdravstvene zaštite žena (područje Cresa pokriva ordinacija iz Malog Lošinja) te postoji organizirana ljekarnička djelatnost kroz jednu ljekarnu (Strategija razvoja grada Cresa za razdoblje od 2015.–2020. godine). Problem creskog zdravstva je pretežno starija populacija pa su troškovi liječenja visoki. Veliki problem predstavlja i loše organizirana djelatnost Hitne medicine te je trajno prisutan problem organizacije konzilijarno-specijalističkih pregleda za otočane (PPUG, 2018). Problem je i prevelik broj pacijenata po liječniku, a i stomatologu.

5.18 Turizam

Turizam je ključna djelatnost cijelog otoka Cresa o čemu govori činjenica o postojanju turizma na tom području već više od 170 godina. Turističke prednosti Grada Cresa su prvenstveno očuvana priroda i njena biološka raznolikost. Veliki naponi se ulažu u povećanju broja, ali i kvalitete smještajnih kapaciteta u kampovima koje predstavljaju komparativnu prednost ovog područja. Isto tako, umjerena klima i njena ugodnost veći dio godine, blizina emitivnih tržišta, sačuvana autohtonost područja, ponuda lokalnih namirnica i drugo predstavljaju značajne prednosti ovog kraja (PPUG, 2018). Od dodatnih turističkih sadržaja ističu se biciklističke staze, sajam autohtonih proizvoda, muzej ovčarstva, radionice o izradi predmeta od filcane ovčje vune i dr.

S druge strane, turizam Cresa obilježava velika osjetljivost na turističke cijene te vrlo visoka osjetljivost na političke i ekonomske poremećaje. Dodatno, naglašena je visoka sezonalnost, opterećenost infrastrukture, onečišćenje, pojačana buka i prometna zakrčenost. Problem sezonalnosti očituje se i u broju zaposlenih u turističkom sektoru koji uzrokuje veliki protok radnika koji se izmjenjuju svake godine, što stvara gospodarsku nestabilnost i negativan učinak na mlade koji svoju priliku za stalnim poslom vide u odlasku s otoka.

Grad Cres ima mnogo naselja značajnih za razvoj ruralnog oblika turizma. Potrebno je osigurati zaštitu krajolika da bi se maksimalno iskoristio rekreacijski i prirodni potencijal bogatstva otoka.

Turizam u Cresu ima sezonski karakter, no on je čak izraženiji od drugih turističkih područja Županije jer se u razdoblju glavne sezone (od 1. lipnja do 30. rujna, Pravilnik o razdobljima glavne sezone, predsezone, posezone i izvansezone u turističkim općinama i gradovima, NN/92/09) ostvaruje oko 70% svih noćenja. Osnovni kapaciteti u prosjeku su popunjeni oko 120 dana, a komplementarni 65 dana u godini. Nije se uspjelo u većoj mjeri povećati asortiman ponude niti produžiti turističku sezonu (UPU Cres).

Turističkim sektorom u Cresu uglavnom upravljaju velike kompanije koje posjeduju najveći dio smještajnih kapaciteta. Jedina dva hotela otvorena su samo za vrijeme ljetne sezone, a raspolažu s 587 ležajeva. Ostatak ležajeva raspoređen je u turističkim apartmanima/sobama (3790 ležajeva) te u četiri kampa (5651 mjesto) (Strategija razvoja grada Cresa za razdoblje od 2015. do 2020. godine).

Prema podacima Turističke zajednice Grada Cresa, u naselju Cres u 2022. g. od smještajih kapaciteta aktivno je 987 nekomercijalnih smještaja (4529 ležajeva), 376 objekata u dumačinstvu (1839), jedan hotel (388 ležajeva), jedan kamp (3798 ležajeva) i 61 ostalih ugostiteljskih objekata za smještaj (900 ležajeva). Podaci o dolascima i noćenjima turista iz 2022. govore o povećanju broja u odnosu na prethodnu 2021. godinu. Zabilježeno je ukupno 95.153 dolazaka i 739.994 noćenja u 2022. godini.

Sadašnjim kapacitetima potrebne su veće rekonstrukcije. U turističkoj ponudi nedostaje kvalitetnih kupališta/sunčališta, objekata za sportsko-rekreacijske aktivnosti, za zadovoljavanje kulturno-zabavnih potreba, zatim specijaliziranih objekata za kvalitetniji oblik prehrane te izvan sezonskih objekata i sadržaja. Nedostatak ponude odgovarajućih roba i usluga za podmirenje potreba gostiju uzrok je nepotpunoj turističkoj ponudi (UPU Cres).

Povijesna jezgra Cresa registrirana je urbana cjelina izuzetne vrijednosti i smještena je centralno u odnosu na okolne stambene zone i zone turističke izgradnje. Zone stanovanja smještene su istočno i zapadno od centra, ali bez potrebnih pratećih sadržaja. Bitno je naglasiti da su se u proteklom razdoblju uložila znatna materijalna sredstva za podizanje komunalnog i društvenog standarda grada Cresa. Nedostatan prostor predstavljaju površine zajedničke namjene i zelene površine kao što su primjerice sportski tereni, rekreacijske površine, parkovno uređene javne površine i priobalne rekreacijske i kupališne površine. Premalen kapacitet obale za kupanje ne pruža adekvatne mogućnosti s obzirom na turističku ponudu Cresa (UPU Cresa).

5.19 Infrastruktura

5.19.1 Cestovni promet

Osnovnu cestovnu mrežu na području Grada Cresa čini sustav javnih (državnih, županijskih i lokalnih) i nerazvrstanih cesta. Dvije su državne ceste na teritoriju Grada Cresa:

- **DC100:** Porožina (trajektna luka)–Cres–Mali Lošinj (Ž5159)

- **DC101:** DC100–Merag (trajektna luka)

Od navedenih u obuhvatu UPU-a Cres nalazi se DC100 koja čini istočnu granicu prostornog obuhvata UPU-a. Tom je cestom grad Cres povezan s lukom Porozina kojom je otok Cres povezan brodom s kopnom (Brestova u Istri) te južnim dijelom otoka Cresa i otokom Lošinjem. Naime, ta cesta čini okosnicu prometnog sustava otoka Cresa i Lošinja te se na nju vežu postojeće prometnice županijskog i lokalnog značaja, kao i prometnice koje nadopunjuju longitudinalni prometni raster navedenog područja. Cesta DC100 ima nezadovoljavajuće prometno-tehničke karakteristike na nerekonstruiranim dionicama koje međutim ne ulaze u prostorni obuhvat predmetnog UPU-a.

Jedina županijska cesta u obuhvatu UPU-a Cres je **ŽC5124** (T.L. Stara Gavza–DC100) duljine 1,9 km koja čini sjevernu granicu prostornog obuhvata UPU-a. Od lokalnih cesta u obuhvatu UPU-a nalazi se **LC58095** (Ž5124–Ž5124) duljine 1,7 km. Ostale ceste u obuhvatu UPU-a Cres kategorizirane su kao nerazvrstane ceste, a čine ju mreža ulica grada Cresa i ostale ceste, pješačke staze, obalne šetnice i prilazi.

5.19.2 Pomorski promet

U Cresu se nalazi istoimena morska luka otvorena za promet lokalnog značaja. Luka se sastoji od dva lučka bazena (Cres i Grabar), vanjskog sidrišta za prihvat putničkih brodova u međunarodnom prometu te brodogradilišta Cres. U Creskom zaljevu nalazi se i ACI marina Cres koja je u obuhvatu važećeg UPU-a, no nalazi se izvan obuhvata novog UPU-a koji je u izradi. Trajektne luke Grada Cresa koje ne ulaze u obuhvat predmetnog UPU-a su Porozine i Merag s kojima je Cres povezan s kopnom (Istra) i otokom Krkom.

5.19.3 Energetski infrastrukturni sustav

U Gradu Cresu izgrađena je elektroenergetska infrastruktura dok plinovodne i naftovodna infrastruktura nije građena. Elektroenergetska infrastruktura dio je dalekovoda (110 kV) kojim su otoci Lošinj i Cres povezani s otokom Krkom. Grad Cres odnosno područje u obuhvatu UPU-a Cres električnom se energijom opskrbljuje iz trafostanice (TS 35/10 kV) smještene istočno od grada odnosno ceste DC100. Iz navedene se trafostanice gradom pruža niz kablskih vodova 10 (20) kV (PPUG, 2018).

Srednjenaponska mreža 10 (20) kV naponskog nivoa pretežno je izvedena kao nadzemna, a podzemnim kabelima je izvedena unutar grada Cresa. Niskonaponska mreža je na većem dijelu područja izvedena kao nadzemna, na betonskim ili drvenim stupovima, odnosno po fasadama zgrada, sa samonosivim kablskim vodičima. U manjem dijelu izvedena je s podzemnim kabelima.

Na području UPU-a svjetiljke javne rasvjete zamijenjene su visokoučinkovitim (LED) svjetlikama.

5.19.4 Sustavi javne vodoopskrbe i odvodnje

Vodoopskrbni sustav u većem dijelu Grada Cresa, uključujući obuhvat UPU-a Cres, dio je vodoopskrbnog sustava Cres–Lošinj koje se vodom snabdijeva iz crpilišta Vransko jezero smještenog južno od grada. Radi se o vodoopskrbnom sustavu koji je u potpunosti odvojen i neovisan, a kojim upravlja Vodoopskrba i odvodnja Cres Lošinj d.o.o. Prema vodopravnoj dozvoli iz jezera je dozvoljeno crpiti do 100 l/s prosječno godišnje. Na području grada u obuhvatu UPU-a Cres smještena je vodosprema Cres zapremnine 2.850 m³. U sjevernom dijelu grada smještena je i manja crpna stanica (PPUG, 2018).

Grad Cres ima razvijenu infrastrukturu odvodnje putem razdjelnih kanalizacijskih sustava, osim najstarijeg-manjeg dijela mreže koji je izgrađen kao mješoviti. Naime, sustav odvodnje riješen je na način da se odvojeno prikupljaju oborinske te sanitarne otpadne vode koje se pomoću podmorskih ispusta puštaju u more (SRGC, 2016). U prostornom obuhvatu predmetnog UPU-a nalazi se četiri postojećih crpnih stanica koje su spojene na dva ispusta u more. Na lokaciji Kimen nalazi se uređaj za pročišćavanje otpadnih voda sa izgrađenim prvim stupnjem obrade otpadnih voda.

5.19.5 Gospodarenje otpadom

Na području Grada Cresa djelatnost prikupljanja, odvoza i postupanja s komunalnim otpadom obavlja trgovačko društvo Komunalne usluge Cres Lošinj d.o.o. Gospodarenje otpadom provodi se temeljem važećeg plana gospodarenja otpadom Grada Cresa. Trenutno je važeći Plan gospodarenja otpadom Grada Cresa za razdoblje 2017.–2022.

Sakupljaju se komunalni mješoviti i posebno sakupljeni otpad. Posebno sakupljeni otpad uključuje staklo, papir, plastiku koji se sakupljaju na zelenim otocima i kontejnerima smještenim na javnim površinama dostupnim svim građanima. Zeleni otoci smješteni su na deset lokacija (Benzinska pumpa, Šetalište 20. travnja, Tržnica, Put Fortece, Kula, Melin I, Melin V, Stara Gavza, Jadranska obala 21 i 45 te Grabar). Staklo, papir i plastika sakupljaju se na svim lokacijama

U ljetnim mjesecima, odnosno tijekom turističke sezone, odvoz miješanog komunalnog otpada u gradu Cresu organiziran je svakodnevno, a u preostalom dijelu godine tri puta tjedno. Komunalni otpad odvozi se u reciklažno dvorište i pretovarnu stanicu Pržić sjeverno od grada Cresa (izvan prostornog obuhvata UPU-a Cres) odakle se dalje transportira u Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina smješten u naselju Marčeli sjeverno od Rijeke (PGOGC, 2017).

6 Postojeći okolišni problemi koji su važni za UPU

Na temelju analize postojećeg stanja sastavnica i elementa okoliša izdvojeni su prepoznati postojeći okolišni problemi za poglavlja: vode, zrak, klimatske promjene, bioraznolikost, šume, tlo i poljoprivreda, kulturna baština, krajobrazna obilježja, turizam te infrastruktura (Tablica 14).

Tablica 14. Prepoznati okolišni problemi važni za UPU

SASTAVNICA/ ELEMENT OKOLIŠA	POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI
Vode	<ul style="list-style-type: none"> Trend opadanja razine jezera Vrana iz kojeg se crpi voda za vodoopskrbu. Značajnije povećanje potrošnje vode, naročito u ljetnim sušnim mjesecima (potencijalna prijetnja opstojnosti Vranskog jezera). Obuhvat UPU-a se nalazi unutar područja gdje se mogu očekivati poplave kod velike, srednje i male vjerojatnosti pojavljivanja – obalno područje i područje uz povremeni vodotok
Zrak	<ul style="list-style-type: none"> Promet (osobito tijekom turističke sezone) dovodi do znatnih emisija ispušnih plinova u atmosferu dovodeći do lokalnog onečišćenja i negativnih utjecaja na ljudsko zdravlje.
Klimatske promjene	<ul style="list-style-type: none"> Očekivano povećanje učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Cres je ugrožen zbog budućeg povećanja razine mora, djelovanje budućih morskih mijena, valova i olujnih uspora koji će imati utjecaj na obalnu infrastrukturu, područja plaža, itd. Povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, smanjenje dostupnih količina pitke vode te pogoršanje kakvoće vode (izraženo u ljetnom razdoblju). Povećani rizik od šumskih požara. Povećana abrazija i mogući gubitak dijelova obalnih područja, osobito plaža. Moguće promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti.
Tlo i poljoprivreda	<ul style="list-style-type: none"> Uglavnom plitka tla smještena na stjenovitim padinama ugrožena su erozijom, a osobito erozijom bujičnih tokova; prema karti potencijalnog rizika od erozije, obuhvat UPU-a nalazi se na područjima umjerenog i velikog potencijalnog rizika od erozije. Usitnjenost posjeda smanjuje učinkovitost i konkurentnost poljoprivredne proizvodnje, a izazov predstavljaju i nesređene zemljišne knjige i imovinskopravni odnosi. Klaonica radi po zastarjeloj tehnologiji na neprimjerenom lokaciji u centru naselja.
Bioraznolikost	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja, odnosno širenje naselja na prirodna i doprinska područja Pritisak velikog broja turista na bioraznolikost u ljetnim mjesecima Ljudske aktivnosti ugrožavaju rijetke strogo zaštićene vrste na Cresu kao što su plemenita periska i bjeloglavi sup
Kulturna baština	<ul style="list-style-type: none"> Gubitak kulturnih krajobraza zbog izgradnje turističke infrastrukture na području naselja Cresa Kolizija nove izgradnje s elementima kulturne baštine Gubitak i degradacija tradicijskih puteva Turistički posjetitelji koji dolaze automobilima i preopterećuju infrastrukturne kapacitete mjesta. Ugroženost/osjetljivost ambijentalnih kvaliteta.
Krajobrazna obilježja	<ul style="list-style-type: none"> Kvaliteta krajobraza narušena turističkom izgradnjom na području naselja Cresa. Antropogenizacija morske obale i pojasa uz obalu. Sve veći zahtjevi za turističko-rekreacijskim načinom korištenja prostora.

SASTAVNICA/ ELEMENT OKOLIŠA	POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI
	<ul style="list-style-type: none"> Sve veće potrebe za kolnim prometom i novim parkiralištima. Ugroženi (izgradnjom) krajobrazni uzorci kao što su terasasti maslinici omeđeni suhozidima.
Turizam	<ul style="list-style-type: none"> Opterećenost infrastrukture. Onečišćenje, pojačana buka i prometna zakrčenost tijekom turističke sezone. Nedovoljni turistički smještajni kapaciteti. Nedovoljni kapaciteti plaža. Nedostatni turistički sadržaji kao što su objekti za sport i rekreaciju, kulturu i zabavu i sl. Nedostatak uređenih javnih zelenih površina.
Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatno razvijena biciklistička infrastruktura. Intenzivan aktivni i pasivni promet tijekom turističke sezone. Neuređena parkirališta – prekapacitiranost prostora za parkiranje u ljetnim mjesecima.
Stanovništvo i naseljenost	<ul style="list-style-type: none"> U naselju Cres prisutan je kontinuirani trend blagog smanjenja broja stanovnika.

7 Mogući razvoj okoliša bez provedbe UPU-a

UPU Cres pobliže određuje namjenu površina u građevinskom području naselja Cres NA7 i izdvojenom građevinsko područje groblja sukladno Prostornom planu uređenja Grada Cresa (2018.) te definira uvjete gradnje za pojedine namjene površina i mjere očuvanja i zaštite sastavnica okoliša i prirode.

Bez provedbe novog UPU-a, razvoj naselja Cres odvijao bi se prema prethodno važećem UPU-u koji se od novog UPU-a prvenstveno razlikuje u obuhvatu. Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa (2018.) došlo je do dvije skupine prostorno-funkcionalnih promjena uslijed kojih su odredbe definirane važećim UPU-om postale dijelom neprovedive i ne udovoljavaju novonastalim potrebama stanovništva i gospodarstva. Prva skupina odnosi se na smanjenje prostornog obuhvata UPU-a. Naime, iz obuhvata UPU-a su izuzete zone T1₃ Kovačine, T1₅ Graber Barnarski, T2₁ Stara Gavza, T3₁ kamp-autokamp Kovačine, K1₁ poslovna zona Volnik, LN marina Cres, heliodrom i jugozapadni dio prirodne luke Cres (more i obala). Za sve navedene dijelove osim heliodroma i jugozapadnog dijela luke Cres PPUG-om je određena izrada urbanističkih planova uređenja. Druga skupina prostorno-funkcionalnih promjena odnosi se na proširenje građevinskog područja naselja Cres u koje su uključene zone T1₁ Kimen, T1₂ Zakol, T1₄ Grabar (sjever), T2₂ Grabar, K3 komunalno-servisna zona Cres – pogonski ured Cres i 1₁ sportsko-rekreacijska zona Dari.

Novi UPU definira postupanje u slučaju intervencija u prostoru u odnosu na područja ekološke mreže unutar kojih se nalazi prostorni obuhvat UPU-a. Navedeno postupanje nije propisano važećim UPU-om. Također, novim UPU-om unaprjeđena je zaštita kulturne baštine zbog uvjeta konzervatorskog odjela koji su integrirani u odredbe za pojedina područja zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja (zona B zaštite) detaljnije nego što je to u prethodnom UPU-u.

Obuhvat UPU-a čini pretežito izgrađeni prostor, a s okolišnog aspekta karakteriziraju ga vrijednosti kulturne baštine i kulturnih krajobraznih značajki. To su okolišne teme na

kojima je fokus i u ovoj strateškoj studiji. Prethodni UPU nije prošao postupak strateške procjena utjecaja na okoliš, stoga će novi UPU biti optimiziran s aspekta zaštite okoliša u odnosu na prethodni. Navedeno predstavlja glavnu prednost za mogući razvoj okoliša u odnosu na prethodni UPU.

Bez provedbe novog UPU-a vjerojatno je da bi se turizam slabije razvijao u odnosu na provedbu novog UPU-a, jer on omogućuje razvoj novih turističkih sadržaja kao što su rekreacijske zone, smještajni kapaciteti, sunčališta, itd.

8 Okolišne značajke područja na koje provedba UPU-a može značajno utjecati

Analizom postojećeg stanja napravljeno je vrednovanje područja prema pojedinoj sastavnici okoliša, odnosno okolišnoj temi. U poglavlju 5. Postojeće stanje okoliša opisane su okolišne značajke na području obuhvata UPU-a i šire, a u poglavlju 6. postojeći okolišni problemi koji su važni za UPU. Najvrjednija područja su i najosjetljivija te se tamo može očekivati mogućnost značajnog utjecaja. U kontekstu UPU-a to se svakako odnosi na kulturnu baštinu, budući da se više od pola površine obuhvata UPU-a nalazi na području zaštićenih kulturnih dobara (Slika 21) (kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa, 32 pojedinačna kulturna dobra te podmorska arheološka zona). Iz tog razloga je za kulturnu baštinu napravljena detaljnija analiza prema prilagođenoj metodologiji Heritage Impact Assessment (HIA), smjernicama koje je izdalo Međunarodno vijeće za spomenike i spomeničke cjeline.

U ovom poglavlju se, za sve navedene sastavnice i teme okoliša, izrađuje preliminarna analiza potencijalno značajnih utjecaja UPU-a na okoliš. Cilj preliminarne analize je izdvojiti one sastavnice okoliša na koje bi provedba UPU-a mogla imati značajan utjecaj, a koji će se detaljnije analizirati u poglavlju 9. Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš.

Tablica 15. Preliminarna analiza utjecaja – pregled

SASTAVNICA/ELEMENT OKOLIŠA		MOGUĆNOST ZNAČAJNOG UTJECAJA
Georaznolikost		NE
Vode (površinske, podzemne) i more		DA
Zrak		DA
Klimatske promjene	Ublažavanje klimatskih promjena	DA
	Prilagodba na klimatske promjene	DA
Bioraznolikost		DA
Šume i šumarstvo		NE
Divljač i lovstvo		NE
Tlo i poljoprivreda		DA
Zaštićena područja		NE
Kulturna baština		DA
Krajobrazna obilježja		DA
Stanovništvo i naseljenost		DA
Zdravlje ljudi		DA
Turizam		DA
Infrastruktura		DA
Gospodarenje otpadom		NE

Obrazloženje preliminarne analize

Cilj preliminarne analize je izdvojiti one sastavnice okoliša na koje bi provedba UPU-a mogla imati značajan utjecaj, od onih za koje se smatra da se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja.

Sastavnice okoliša i okolišne teme za koje se ne može isključiti mogućnost značajnog utjecaja su: vode i more, zrak, klimatske promjene, bioraznolikost, tlo i poljoprivreda, kulturna baština, krajobrazna obilježja, stanovništvo i naseljenost, zdravlje ljudi, turizam i infrastruktura. Za navedene sastavnice i teme okoliša potrebno je napraviti detaljniju analizu i procijeniti karakter i značaj mogućeg utjecaja kroz poglavlje 9. Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš.

Sastavnice i teme okoliša za koje se smatra da se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja izdvojene su na temelju karakteristika UPU-a i/ili na temelju karakteristika okoliša. Primjerice, na području obuhvata UPU-a niti u okolici ne nalaze se zaštićena područja prirode, geolokaliteti, šume i sl. U nastavku su navedene sastavnice za koje se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja s obrazloženjem.

Sastavnice/elementi okoliša za koje se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja:**Georaznost**

U obuhvatu UPU-a, niti na čitavom otoku Cresu, ne nalaze se geolokaliteti upisani u Upisnik zaštićenih područja Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Isto tako, prema podacima iz GeoCro mobilne aplikacije Hrvatskog geološkog instituta na području otoka Cresa ne nalaze se rijetke i/ili značajne geološke pojave. Prema katastru speleoloških objekata u naselju Cres ne nalaze se speleološki objekti. Najbliži speleološki objekt je Spilja pod Meragom udaljen preko 2 km (zračne udaljenosti) od lokacije UPU-a.

Morska obala u obuhvatu UPU-a u potpunosti antropogenizirana, odnosno izmijenjena (obalna šetnica, molovi, morske luke, brodogradilište i sl.)

S obzirom na karakteristike UPU-a i prethodno navedeno, procjenjuje se da provedba UPU-a neće imati negativni utjecaj na georaznost.

Šume i šumarstvo

Unutar obuhvata UPU-a ne nalaze se ni privatne ni državne šume. Najbliže šume nalaze se iznad državne ceste, izvan obuhvata UPU-a. S obzirom na navedeno i na karakteristike UPU-a, procjenjuje se da provedbom UPU-a neće doći do utjecaja na šume i šumarstvo.

Lovstvo i divljač

Budući da UPU obuhvaća gradsko naselje koje ne predstavlja lovnu površinu ta da se na području UPU-a ne nalaze šumske površine, već pretežito antropogenizirane površine, procjenjuje se da provedbom UPU-a neće doći do utjecaja na lovstvo i divljač.

Zaštićena područja

Uzimajući u obzir udaljenost lokacije UPU-a od zaštićenih područja (najbliže zaštićeno područje nalazi se na udaljenosti od 8 km od lokacije UPU-a) i karakteristike UPU-a, procjenjuje se da provedbom UPU-a neće doći do utjecaja na zaštićena područja prirode.

Gospodarenje otpadom

UPU neće značajno utjecati na sustav gospodarenjem otpada. Odredbama je propisano da se postupanje s otpadom odvija prema odgovarajućim zakonskim i podzakonskim aktima te planovima gospodarenjem otpadom. Odlagalište otpada nalazi se izvan obuhvata UPU-a i gradnja odlagališta na području UPU-a nije planirana. Ono što UPU planira u odnosu na postojeće stanje s gospodarenjem otpada je smještaj eko-otoka (posebnih spremnika koji se posebnim tokovima otpada putem ovlaštenih tvrtki upućuju dalje na proces obrade, odnosno uporabe). S obzirom na navedeno, može se zaključiti da provedba UPU-a neće imati utjecaj na gospodarenje otpadom koje će nastaviti funkcionirati prema svojim propisima.

9 Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš

Metodologija procjene utjecaja

Prije procjene mogućih značajnih utjecaja provedbe UPU-a Cres na sastavnice i teme okoliša provedena je analiza postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za relevantne sastavnice okoliša te je dan odnos ciljeva UPU-a sa ciljevima relevantnih strategija, planova i programa na državnoj razini, kao i sa ciljevima međunarodnih sporazuma. Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bila je preliminarna analiza utjecaja unutar koje je identificirano na koje sastavnice i teme okoliša bi provedba UPU-a mogla imati značajan utjecaj.

Sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa. Stoga je za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe UPU-a korištena skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 16), koja moguće pozitivne i negativne utjecaje kategorizira u dvije kategorije – značajan utjecaj i utjecaj koji nije značajan. U slučaju kad je za pojedinu sastavnicu i temu okoliša ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. Kad je za pojedinu sastavnicu okoliša procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno. Svaki utjecaj dodatno je opisan prema svojstvima navedenim u nastavku (Tablica 18).

Tablica 16. Skala značajnosti utjecaja

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	Moguć značajan negativan utjecaj
-1	Moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	Ne očekuje se utjecaj
+1	Moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	Moguć značajan pozitivan utjecaj

Tablica 17. Pregled oznaka i vrsti utjecaja

	pozitivan utjecaj
	nema utjecaja
	negativan utjecaj

Tablica 18. Pregled opisa utjecaja po svojstvima

Svojstva utjecaja
Stalan/povremen/privremen
Lokalni/regionalni
Direktan /indirektan

Kod procjene utjecaja na okoliš sagledavana je razlika između onoga što je planirano UPU-om i onoga što je već realizirano. U nastavku je prikazan sažeti tablični prikaz aktivnosti planiranih UPU-om kako bi bilo lakše pratiti analizu utjecaja:

1. Površine za razvoj i uređenje naselja	
Stambena namjena	<p>Planirana izgradnja u zoni Melin do županijske ceste na sjevernoj granici obuhvata UPU-a i u zoni Grabar.</p> <p>Oboje uz već postojeće izgrađene zone stambene namjene.</p>
Mješovita namjena	<p>Planirana izgradnja u zoni Zakol i zoni Grabar Barnardski te izgradnja u zoni Melin. Površine u zoni Zakol i zoni Grabar Barnardski potpuno su neizgrađene.</p> <p>Planirana izgradnja sjeverno od povijesne jezgre i južno od groblja.</p> <p>Postojeća uljara - omogućena je rekonstrukcija i dogradnja postojeće zgrade.</p>
Javna i društvena namjena	<p>Planira se dom za starije osobe, poliklinika te policijska postaja u zoni Dari uz postojeću izgrađenu ambulantu i osnovnu školu.</p>
Gospodarska namjena - proizvodna i poslovna	<p>Proizvodna namjena se odnosi na postojeće brodogradilište. Druge gospodarske zone proizvodne namjene nisu planirane.</p> <p>U poslovnoj namjeni planira se izgradnja poslovno trgovačke zgrade s podzemnom garažom u zoni Dari.</p> <p>Na čestici HEP-a nalazi se postojeća TS, no moguća je gradnja dodatnih prostora za potrebe zone.</p> <p>UPU omogućavagradnju tržnice u A zoni zaštite.</p>
Ugostiteljsko-turistička namjena - hotel	<p>Planirana je rekonstrukcija postojećih hotela (Kimen i Cres) i rekonstrukcija postojećih građevina i prenamjena u hotel (Šumica, Vila Dalmacija (koje su u realizaciji temeljem važećeg UPU-a), Vila Rivijera, Ulika, Miramar).</p>
Sportsko-rekreacijska namjena	<p>Planirano je proširenje površine rekreacijske namjene u zoni Dari - izgradnja sportske dvorane polivalentne namjene i uređenje otvorenih sportskih igrališta.</p> <p>U dijelu koji je već izgrađen planira se rekonstrukcija nogometnog igrališta te gradnja drugih građevina.</p> <p>Gradska plaža i plaža Grabar planiraju se rekonstruirati – povećanje kapaciteta kopnenog dijela plaže i izgradnja pera nasipavanjem, a kod Gradske plaže planirano je i proširenje šetnice.</p> <p>Omogućava se uređenje kupališno rekreacijskih površina uz lungomare (manje rekreativne površine, sadnja zelenila, uređenje staza, infrastrukture, urbane opreme, gradnja građevina (garderobe, sanitarije i</p>

	objekti za potrebe kontrole i servisa plaža), kao i pratećih građevina ugostiteljske, uslužne sportsko-rekreacijske i sl. namjene).
Javne zelene površine	<p>Planira se dječje igralište s mogućnošću gradnje javne podzemne garaže na površini postojećeg parkirališta uz uljaru, u zoni Melin i uz lungomare uz parkiralište.</p> <p>Planirani su parkovi na istočnom dijelu zone Melin, na sjeverozapadnom i sjeveroistočnom rubu gradske povijesne jezgre, uz lungomare uz parkiralište, i dva parka u blizini brodogradilišta.</p>
Zaštitne zelene površine	Planirane su zaštitne zelene površine uz rubni dio planirane zone Zakol, na sjevernom rubu zone Melin uz županijsku cestu te sjeverno od planirane zone Grabar Barnardski.
Groblje	Planirano je proširenje postojećeg groblja.
2. Promet	
Cestovni promet	<p>Nove prometnice (sabrne i ostale) i proširenje postojećih prometnica na području Melina za potrebe nove stambene i mješovite namjene. Nova cesta južno od groblja, južno od Dari zone, nova cesta za novu zonu Grabar Barnardski te novi kolni prilazi u naselju.</p> <p>Planirana nova parkirališta (zone Melin, Dari, Brajdice). Planirano proširenje postojećeg parkirališta uz lungomare.</p> <p>Planirana je garaža južno od samostana, garaža ispod dječjeg igrališta pored uljare te garaža na dijelu sportsko-rekreacijske namjene u Dari zoni.</p>
Pješačke površine	<p>Planirana je izgradnja i rekonstrukcija niza pješačkih staza za radialno povezivanje prostora unutar obuhvata Plana s povijesnom jezgrom.</p> <p>Planirana je izgradnja pješačkih putova u neposrednoj blizini površina parkirališta.</p>
Pomorski promet	<p>Omogućuje se povezivanje Male i Vele purpurele gradnjom pješačkog mosta.</p> <p>Omogućuje se rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove obale, lukobrana, objekata za privez i ostale lučke infrastrukture.</p>
3. Pošta i elektroničke komunikacije	
<p>Planira se gradnja novih TK podzemnih vodova koji uglavnom prate trase postojećih i planiranih prometnica.</p> <p>Omogućava se rekonstrukcija postojećih vodova.</p> <p>Planirano je postavljanje baznih stanica i atenskih sustava na izgrađenim građevinama.</p>	
4. Energetski sustav	
Elektroopskrbna mreža	<p>Planira se rekonstrukcija postojeće mreže.</p> <p>Planira se gradnja nove mreže: šest planiranih trafostanica uz koje su i planirani srednjenaponski kabeli – načelno postavljene lokacije na</p>

	<p>područjima koja se planiraju izgraditi. TS gradit će se kao samostalne građevine ili kao ugradbene u postojećim građevinama.</p> <p>Trase planirane niskonaponske mreže nisu prikazane u plani nego se izvode prema zasebnim projektima (podzemni kabeli, iznimno nadzemno (u povijesnoj jezgri)).</p>
Obnovljivi izvori energije	<p>Omogućuje se opskrba toplinskom i električnom energijom korištenjem obnovljivih izvora na lokacijama građevina - moguće je planirati sunčane elektrane na krovovima, korištenje podzemne vode i dr.</p>
5. Vodnogospodarski sustav	
Sustav vodoopskrbe	<p>Planira se rekonstrukcija postojećih cjevovoda i gradnja novih unutar koridora javnih prometnica - ucrtane načelne pozicije.</p> <p>Planira se gradnja nove hidrantske mreže.</p>
Sustav odvodnje otpadnih voda	<p>Planirana je gradnja novih kolektora, uglavnom uz planirane i postojeće ceste – preporuča se u javnom cestovnom pojasu.</p> <p>Planirana je gradnja uređaja za pročišćavanje i ispust – zona Kimen uz obalu.</p> <p>Planirana je gradnja kanala oborinske vode, uglavnom uz planirane i postojeće ceste.</p> <p>Planirane su dvije nove crpne stanice i dva separatora ulja i masti.</p>
Uređenje vodotoka i voda	<p>Planira se dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava, njegova mjestimična rekonstrukcija, sanacija i redovito održavanje korita i vodnih građevina.</p>
6. Postupanje s otpadom	
<p>Planiran je smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. koji se posebnim tokovima otpada putem ovlaštenih tvrtki upućuju dalje na proces obrade, odnosno uporabe.</p> <p>Odlagalište otpada nalazi se izvan obuhvata UPU-a.</p>	

9.1 Vode i more

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Planira se izgradnja novih zona stambene, mješovite, javne i društvene namjene, dogradnje i rekonstrukcije na površinama poslovne i proizvodne gospodarske namjene, ugostiteljsko-turističke namjene te groblja. Nova gradnja i uređenje planirani su na površinama sportsko-rekreacijske namjene što uključuje rekonstrukciju plaža te javnih zelenih površina.

Planirana rekonstrukcija plaža s ciljem povećanja kapaciteta kopnenog dijela plaže i izgradnja pera nasipavanjem utjecat će na promjene u dinamici i cirkulaciji mora, a značaj tog utjecaja moći će se procijeniti kad će projektnom dokumentacijom pera biti definirana. Ono što je s aspekta kvalitete mora važno jest da se pri nasipavanju plaža koriste prihvatljivi materijali za morski okoliš, odnosno da ne sadrže primjese gline i mulja koji zamućuju more jer te čestice plutaju te se raznose valovima i morskom strujom. Pri nasipavanju plaža potrebno je koristiti kameni materijal bez primjese zemlje, gline i mulja.

U obuhvatu UPU-a ne nalaze se površinska vodna tijela te se obuhvat UPU-a nalazi izvan zona sanitarne zaštite izvora vode za piće.

Aktivnosti izgradnje mogu uzrokovati negativne utjecaje na kakvoću podzemnih voda i mora zbog ispuštanja otpadnih voda i pratećih emisija onečišćujućih tvari u recipijent do kojih će dolaziti tijekom korištenja novoizgrađenih objekata. Navedenim aktivnostima može doći do degradacije ekološkog i kemijskog stanja podzemnih voda i mora, no budući da je UPU-om planirana gradnja odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, ne očekuje se značajan negativan utjecaj.

Izgradnjom turističke infrastrukture doći će do povećanja broja turista u mjestu, a time i povećanja potrošnje vode iz vodoopskrbnog sustava, koji će ostvariti maksimume potrošnje u ljetnim mjesecima. Povećanje potrošnje pitke vode dodatno će opterećujuće utjecati na Vransko jezero koje je ionako pod pritiskom potrošnje i klimatskih promjena.

2. Promet

U ovog kategoriji planira se izgradnja novih cesta, parkirališta, garaža, izgradnja i rekonstrukcija pješačkih površina i staza, pješačkog mosta te rekonstrukcija morskih luka.

Izgradnjom novih prometnica može se očekivati negativan utjecaj na površinske i podzemne vode u okolini novih prometnica koji nastaje ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Ispuštanje oborinskih voda u more može rezultirati negativnim utjecajem na ekološko i kemijsko stanje mora. UPU propisuje da na parkirnim površinama do 25 vozila oborinske vode odvede raspršeno u okolni teren, a za parkirališta veća od 25 vozila sakupljene oborinske vode obrađuju se na separatoru mineralnih ulja i ugljikovodika. Obuhvat UPU-a nalazi izvan zona sanitarne zaštite izvora vode za piće. Unaprjeđenje i proširenje planiranog sustava oborinske odvodnje (novi kanali i separatori) umanjit će negativni utjecaj oborinskih voda s prometnih površina na podzemne vode i more. Radi očuvanja mora i morskog okoliša, potrebno je da svi planirani ispusti oborinske odvodnje s prometnih površina u more imaju ugrađene separatore ulja i masnoća. Za nove ispuste

je tako planirano, a za postojeće je potrebno ugraditi prilikom iduće rekonstrukcije sustava odvodnje oborinskih voda.

Rekonstrukcijom pomorskih luka povećati će se prihvatni kapaciteti luka, što će uzrokovati povećanje broja brodova u creskom zaljevu, a time i pritiska na kvalitetu mora. Negativni utjecaji brodova primarno su posljedica ispuštanja otpadnih voda u more. Cijela creska uvala područje je loše izmjene voda priobalnim vodama – eutrofna područja. Zbog navedenog, negativni utjecaji ispuštanja crnih otpadnih voda (nastaju prilikom korištenja sanitarnih čvorova na brodovima) predstavljat će dodatan rizik za stanje priobalnih voda. U slučaju ispuštanja veće količine crnih otpadnih voda u more povećana biološka potrošnja kisika uslijed hranjenja bakterija može dovesti do smanjenja otopljenog kisika u vodi. Potrebno je definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more (prijedlog je cijeli Creski zaljev) te osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova. Također, potrebno je osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.

Predmetna luka i obala već su rekonstruirane u zadnjih 5 godina kada je izgrađen i novi lukobran. Izgradnjom dodatnih lukobrana doći će do promjene u dinamici i cirkulaciji mora, a značaj tog utjecaja moći će se procijeniti kad će projektnom dokumentacijom biti definiran način formiranja lukobrana.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Procjenjuje se da rekonstrukcija postojećih i gradnja novih TK podzemnih vodova koji prate trase postojećih i planiranih cesta i puteva te postavljanje baznih stanica i atenskih sustava na izgrađenim građevinama neće imati utjecaja na vode i more.

4. Energetski sustav

Planirana je rekonstrukcija postojeće elektroopskrbne mreže i gradnja nove – šest trafostanica i nadzemni srednjenaponski kabeli te uglavnom podzemni niskonaponski kabeli. UPU-om se omogućuje korištenje energije tla (podzemne vode) kao obnovljivog izvora energije, odnosno korištenje dizalica topline koje koriste (crpe) podzemnu vodu. Takve uređaje potrebno je koristiti sukladno važećim propisima i uvjetima koja će izdati nadležna tijela u postupcima daljnjih odobrenja za crpljenje podzemne vode, korištenje (grijanje i hlađenje putem dizalica topline) i njen siguran povratak natrag u podzemne vode.

5. Vodnogospodarski sustav

Planirana je gradnja novih kolektora, novih kanala oborinske vode, uređaja za pročišćavanje i ispuštanje dvije nove crpne stanice i dva separatora ulja i masti. Odvodnja otpadnih voda se unutar obuhvata UPU-a rješava se razdjelnim sustavom kanalizacije - sanitarne otpadne vode rješavaju se putem javnog sustava odvodnje, a oborinske vode zasebno s potrebnim stupnjem pročišćavanja i adekvatnim ispuštanjem u more ili u teren.

UPU-on je propisano da se sve eventualne tehnološke otpadne vode moraju **se** prije priključenja na javnu odvodnu mrežu, prema potrebi, djelomično pročititi odgovarajućim predtretmanom i svesti na standard prosječnih komunalnih otpadnih voda. Na parkirnim površinama oborinske vode odvođene se raspršeno u okolni teren ili se obrađuju na separatoru mineralnih ulja i ugljikovodika. Osim izgradnjom adekvatnog sustava odvodnje,

UPU u odredbama za provođenje propisuje mjere za očuvanje i poboljšanje kvalitete voda i mora koje uključuju kontrolirani razvoj gospodarstva i turizma na obali s ciljem očuvanja kakvoće mora, postupanje s opasnim otpadom, prihvata zauljenih voda i istrošenog ulja u luci, dislociranje plivajućeg doka, itd.

Očekuju se pozitivni utjecaji provedbe UPU-a na vode i more zbog unaprjeđenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u recipijent te zbog unaprjeđenja sustava vodoopskrbe čime se smanjuju gubitci vode i povećava racionalno korištenje.

Grad Cres nalazi se na niskoj nadmorskoj visini stoga je očekivan, a i danas već prisutan negativan utjecaj zbog porasta razine mora. U obuhvata UPU-a postoji opasnost od poplava, a u sva tri scenarija vjerojatnosti pojavljivanja poplave obuhvaćena je obala, pomorske luke i središnji dio naselja sa starogradskom jezgrom. UPU propisuje mjere zaštite štetnog djelovanja voda i mora: za područja obale smještena na apsolutnoj visini do 2,0 m, potrebno je planirati podizanje nivelacijske kote te druge tehničke uvjete određivati prema tako određenoj koti; zaštitu od eventualnih poplava uslijed povećanog dotoka vode na područjima pod djelovanjem bujice treba provoditi u skladu sa zakonom te županijskim planovima obrane od poplava, uz održavanje/rekonstrukciju postojećih zaštitnih građevina, predvidjeti izgradnju novih zaštitnih građevina za sprečavanje poplava.

Sustav uređenje vodotoka i zaštite od poplava naselja Cres dio je cjelovitog sustava uređenja vodotoka i obrane od poplava na vodama slivnog područja „Kvarnersko primorje i otoci“. Sustav u području naselja Cres obuhvaća sljedeće planirane građevine: jednu retenciju izvan prostora obuhvata UPU-a, tri retencije unutar UPU-a, preljevne građevine i kanale između njih te odvodni kanal od retencije do mora. Širina koridora spojnih i odvodnog kanala obuhvaća prostor za izgradnju korita otvorenog ili zatvorenog kanala s obostranim pojasom širine 10 m od ruba kanala unutar kojeg se UPU-om planira dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava, njegova mjestimična rekonstrukcija, sanacija i redovito održavanje korita i vodnih građevina.

Zaštita od poplave nije tema koja se rješava na razini UPU-a, već je dio šireg cjelovitog sustava, stoga se ovom Strateškom studijom neće predlagati mjere zaštite vezane za infrastrukturu zaštite od poplava prouzrokovanih bujičnim vodama. No, predlaže se uzeti u obzir planiranje retencija i bujičnih tokova uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi te po načelima zelene infrastrukture, kako bi uz primarnu funkciju obrane od poplava, taj prostor pružio niz drugih ekoloških, socijalnih i ekonomskih koristi. UPU omogućava da se zbog rijetкости pojave velikih vodnih valova površine retencija mogu koristiti kao zelene površine.

6. Postupanje s otpadom

Odlagalište otpada nalazi se izvan obuhvata UPU-a. Planiran je smještaj dodatnih ekootoka i posebnih spremnika što će doprinijeti gospodarenju otpadom u gradu te time spriječiti potencijalno onečišćenje podzemnih voda i mora zbog nepropisno odloženog otpada.

9.2 Zrak

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

U obuhvatu UPU-a, osim postojećeg brodogradilišta, nema tehnologija koje bi onečistile zrak. UPU-om je propisano da je pjeskarenje vanjske oplata brodova u krugu brodogradilišta potrebno provoditi na način da ne dođe do prekoračenja graničnih vrijednosti ukupnih lebdećih čestica (koristiti abraziv kemijskih i fizikalnih karakteristika prihvatljivih po DIN/ISO normama, pjeskarenje provoditi unutar zatvorenog sustava). Za antikorozivnu zaštitu potrebno je koristiti suvremena sredstva sa što manjim nepovoljnim djelovanjem na okoliš.

U stambenoj i mješovitoj namjeni moguće je planirati poslovni prostor, no radi se o djelatnostima sukladnih stanovanju (društvenih, gospodarskih i ostalih namjena) koje ne proizvode štetne emisije u okoliš veće od dopuštenih vrijednosti određenih posebnim zakonima i propisima.

U odredbama UPU-a navodi se da je tijekom izgradnje, odnosno rekonstrukcije i pri korištenju građevine nužno osigurati mjere zaštite za zrak u skladu s posebnim propisima.

S obzirom na navedeno, procjenjuje se da realizacijom površina za razvoj i uređenje naselja neće doći do utjecaja na zrak.

2. Promet

UPU-om je planirana izgradnja novih cesta te rekonstrukcija prometnih luka, što će utjecati na intenziviranje cestovnog i pomorskog prometa te time do povećanog ispuštanja štetnih emisija plinova i čestica iz prometala.

Pomorske luke mogu generirati utjecaje na kvalitetu zraka prilikom pristajanja brodova. Radi se o povremenim utjecajima koji su najviše izraženi za vrijeme turističke sezone. Kao i kod cestovnih vozila, utjecaj brodova na kvalitetu zraka ogleda se u vidu emisije onečišćujućih tvari u zrak. U zrak se s brodova ispuštaju štetni plinovi i lebdeće čestice čije prisustvo u zraku može utjecati na zdravlje ljudi.

Na površinama javnih parkirališta omogućava se gradnja punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina, što će pozitivno utjecati na kvalitetu zraka.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

UPU-om se ne planiraju aktivnosti u dijelu rješenja sustava pošte i kabelske kanalizacije elektroničke komunikacijske infrastrukture koje bi imale utjecaja na zrak.

4. Energetski sustav

UPU-om se omogućuje korištenje energije tla (podzemne vode) kao obnovljivog izvora energije, odnosno korištenje dizalica topline koje koriste (crpe) podzemnu vodu. Dizalice topline na mjestu korištenja ne emitiraju štetne plinove, zbog čega se smatraju ekološki prihvatljivim načinom zagrijavanja i hlađenja. UPU omogućuje i postavljanje solarnih kolektora na krovovima građevina. Korištenjem obnovljivih izvora energije pozitivno se

utječe na kvalitetu zraka zbog smanjenja onečišćenja zraka do kojeg dolazi korištenjem energije iz obnovljivih izvora energije.

5. Vodnogospodarski sustav

Planirana je gradnja uređaja za pročišćavanje i crpnih stanica koji mogu emitirati neugodne mirise. Intenzitet i doseg rasprostiranja neugodnih mirisa od izvora ovise o meteorološkim uvjetima, odnosno tlaku zraka, no značajniji faktori koji utječu na ritam stvaranja emisija su brzina protjecanja otpadne vode, koncentracija sulfata, temperatura i pH otpadnih voda. S obzirom na to da se svi procesi u kojima se mogu formirati komponente neugodnih mirisa, kao što su merkaptani i sumporovodik, odvijaju u zatvorenim objektima te s obzirom na to da oprema crpnih stanica i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda obično uključuje i sustav ventilacije neugodnih mirisa, predmetni utjecaj je lokalnog karaktera i procjenjuje se da nije značajan.

6. Postupanje s otpadom

UPU ne propisuje odredbe kojima bi došlo do utjecaja na zrak u dijelu načina gospodarenja otpadom.

9.3 Klimatološka obilježja i klimatske promjene

Analiza utjecaja klimatskih promjena na UPU, kao i utjecaja UPU na klimatske promjene napravljena je prema dokumentu „Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027.“ (Službeni list Europske unije 2021/C 373/07) koje se vežu na dokument EIB Project Carbon Footprint Methodologies – Methodologies for the Assessment of Project GHG Emissions and Emission Variations (European Investment Bank, srpanj 2020.). U navedenim smjernicama Europske komisije iz rujna 2021. godine objašnjena je metodologija procesa pripreme infrastrukturnih projekata za klimatske promjene stoga su one korištene za analizu klimatskih promjena u okviru strateške procjene utjecaja na okoliš UPU-a Cres.

Prema navedenim smjernicama, klimatska priprema proces je koji integrira mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskih promjena u razvoj infrastrukturnih projekata. Proces je podijeljen u dva stupnja (ublažavanje i prilagodba).

9.3.1 Ublažavanje klimatskih promjena (utjecaj provedbe UPU-a na klimatske promjene)

Za ublažavanje klimatskih promjena važno je prvo primijeniti načelo preventive u okviru kojeg će se istražiti i iskoristiti opcije za uklanjanje emisija stakleničkih plinova umjesto da se ublažavaju njihovi utjecaji nakon njihova ispuštanja. Ublažavanju klimatskih promjena mogu pridonijeti i mjere ublažavanja koje su utvrđene ili uvedene na temelju procjene utjecaja na okoliš, npr. građevinske i operativne aktivnosti u kojima se učinkovitije upotrebljavaju energija i resursi.

UPU-om nisu planirane gospodarske aktivnosti/djelatnosti značajne proizvodne namjene čija tehnologija može štetnim i prekomjernim emisijama nepovoljno utjecati na okoliš i povećati intenzitet emisija stakleničkih plinova, a time i klimatskih promjena. Od planiranih

aktivnosti proizvodne namjene predviđena je proizvodnja, servis i skladištenje na području postojećeg brodogradilišta „Cres“.

Planirane aktivnosti koje se mogu poistovjetiti s mjerama ublažavanja klimatskih promjena budući da će se njihovom provedbom ublažiti emisije stakleničkih plinova su sljedeće:

- Planom se omogućuje opskrba toplinskom i električnom energijom korištenjem obnovljivih izvora na lokacijama građevina (članak 83., stavak 1.).
- Obnovljivi izvori energije na lokacijama građevina podrazumijevaju izvedbu sunčanih elektrana na krovovima, korištenje energije tla (podzemne vode) i druge oblike. Za sve nove građevine, a osobito one javne namjene, preporuča se da udio obnovljivih izvora energije bude 50% ukupne potrošnje (članak 83., stavak 2.).
- Na površinama javnih parkirališta omogućava se gradnja punionica električnih vozila te nadstrešnica za postavljanje solarnih panela za proizvodnju električne energije kojom se opskrbljuju punionice električnih vozila i osigurava rasvjeta javnih površina (članak 64., stavak 6.).
- Javna rasvjeta unutar obuhvata mora biti visokoučinkovita te omogućiti pametno upravljanje (članak 80., stavak 16.).
- Javne zelene površine unutar Plana uređuju se sadnjom i održavanjem visokog i parternog zelenila, u pravilu autohtonim vrstama (članak 91., stavak 2.).

9.3.2 Prilagodba na klimatske promjene (utjecaj klimatskih promjena na provedbu UPU-a)

U kontekstu prilagodbe klimatskim promjenama na raspolaganju postoje različite vrste alternativnih mjera koje se mogu upotrijebiti u planiranju prilagodbe projekata klimatskim promjenama. Najprikladnija kombinacija mjera prilagodbe ovisit će o utvrđenoj osjetljivosti i prihvatljivoj razini rizika na aktivnosti iz UPU-a s obzirom na prepoznate klimatske opasnosti.

Klimatske varijable koje mogu predstavljati opasnost i rizik tijekom provedbe aktivnosti predmetnog UPU-a, a koje su direktno povezane s lokacijom obuhvata UPU-a (obalno područje na otoku), su povećane temperature zraka koje mogu povećati rizik od požara i uzrokovati smanjenje dostupnosti vode, poplave i erozija tla izazvane pojavom ekstremnih oborina, kao i porastom razine mora, zatim olujno ili orkansko nevrijeme i jak vjetar.

Odredbe UPU-a sadrže aktivnosti i mjere zaštite okoliša koje se mogu poistovjetiti s mjerama prilagodbe klimatskim promjenama. Iz karata opasnosti od poplava za malu, srednju i veliku vjerojatnost pojavljivanja može se zaključiti da u sva tri scenarija postoji opasnost od poplava za obalni dio naselja koji uključuje i pomorske luke, ali i središnji dio naselja sa starogradskom jezgrom. UPU sadrži sljedeće odredbe za zaštitu od štetnog djelovanja voda uslijed porasta razine mora i ekstremnih oborinskih događaja:

- Održavanje vodotoka i drugih voda, građevina za zaštitu od štetnog djelovanja voda, građevina za obranu od poplava, zaštitu od erozija i bujica te melioracijsku odvodnju provodi se neposrednim provođenjem plana (članak 90., stavak 2.).

- Sustav uređenje vodotoka i zaštite od poplava naselja Cres dio je cjelovitog sustava uređenja vodotoka i obrane od poplava na vodama slivnog područja „Kvarnersko primorje i otoci“. Sustav u području naselja Cres obuhvaća retencije R1 (van prostora obuhvata Plana), R2 i R3, preljevne građevine i kanale između njih, kao i odvodni kanal od retencije R3 do mora (članak 90., stavak 4.).
- Radi preciznijeg utvrđivanja prostora retencija i koridora kanala planira se utvrđivanje inundacijskog pojasa, te vodnog dobra i javnog vodnog dobra (članak 90., stavak 8.).
- Potrebno je rekonstruirati i održavati postojeće upojne građevine, te postojeće depresije pretvoriti u retencije za smanjenje veličine vodnih valova iz sliva. Zbog rijetкости pojave velikih vodnih valova navedene površine mogu se koristiti kao zelene površine (članak 90., stavak 9.).
- Zaštitu od eventualnih poplava uslijed povećanog dotoka vode na područjima pod djelovanjem bujice treba provoditi u skladu sa zakonom te županijskim planovima obrane od poplava, uz održavanje/rekonstrukciju postojećih zaštitnih građevina, predvidjeti izgradnju novih zaštitnih građevina za sprečavanje poplava (članak 129., stavak 1.).
- Za područja obale smještena na apsolutnoj visini do 2,0 m, potrebno je uzeti u obzir očekivano dizanje razine mora s pratećim učincima. Na tim područjima je potrebno planirati podizanje nivelacijske kote te druge tehničke uvjete određivati prema tako određenoj koti (članak 129., stavak 2.).
- Regulirati bujične tokove kao bi se zaustavio gubitak tla erozijom (članak 122., stavak 3.).

U budućem razdoblju očekuje se da će povećanjem temperature zraka doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha te povećanje rizika od nastanka požara. UPU sadrži sljedeće odredbe za zaštitu od posljedica navedenih klimatskih promjena:

- Mjere zaštite od požara temelje se na procjeni ugroženosti od požara i planu zaštite od požara (članak 131., stavak 1.).
- S obzirom na gustoću izgrađenosti, požarno opterećenje i međusobnu udaljenost građevina provoditi prema kriterijima utvrđenim propisima, pravilnicima i normativima (članak 131., stavak 2.).
- U cilju zaštite od požara potrebno je graditi građevine većeg stupnja vatrootpornosti, protupožarne zidove i izvoditi dodatne mjere zaštite - vatrododjava, pojačan kapacitet hidrantske mreže i dr. (članak 131., stavak 3.).
- Kod projektiranja građevina na području Grada Cresa, u prikazu mjere zaštite od požara kao sastavnom dijelu projektne dokumentacije, potrebno je primjenjivati numeričku metodu TRVB 100 ili drugu općepriznatu metodu za stambene i pretežito stambene građevine, a numeričke metode TRVB ili GRETENER ili EUROALARM za

poslovne i pretežito poslovne građevine, ustanove i druge javne građevine u kojima se okuplja ili boravi veći broj ljudi (članak 131., stavak 4.).

- Kod određivanja međusobne udaljenosti objekata voditi računa o požarnom opterećenju objekata, intenzitetu toplinskog zračenja kroz otvore objekata, vatrootpornosti objekata i fasadnih zidova, meteorološkim uvjetima i dr. Ako se izvode slobodnostojeći niski građevinski objekti, njihova međusobna udaljenost trebala bi biti jednaka visini višeg objekta, odnosno minimalno 6,0 metara. Međusobni razmak kod stambeno-poslovnih objekata ne može biti manji od visine sljemena krovišta višeg objekta. Udaljenost objekata od ruba javne prometne površine mora biti jednaka polovici visine do vijenca krova objekta. Ukoliko se ne može postići minimalna propisana udaljenost među objektima potrebno je predvidjeti dodatne, pojačane mjere zaštite od požara (članak 131., stavak 5.).
- Kod projektiranja novih prometnica i mjesnih ulica ili rekonstrukcije postojećih obavezno je planiranje vatrogasnih pristupa koji imaju propisanu širinu, nagibe, okretišta, nosivost i radijuse zaokretanja, a sve u skladu s Pravilnikom o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94, 55/94 i 142/03). Sve pristupne ceste koje se planiraju izgraditi sa slijepim završetkom i duže od 100 metara, moraju se projektirati s okretištem na njihovom kraju za vatrogasna i druga interventna vozila (članak 131., stavak 6.).
- Prilikom projektiranja i gradnje novih ili rekonstrukcije postojećih vodoopskrbnih sustava obvezno je planiranje izgradnje hidrantske mreže i postave nadzemnih hidranata sukladno Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 08/06) (članak 131., stavak 7.).
- Za gradnju građevina i postrojenja za skladištenje i promet zapaljivih tekućina i/ili plinova, moraju se poštivati odredbe čl. 11. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95, 56/10) i propisa donesenih na temelju njega (članak 131., stavak 8.).
- Potrebno je dosljedno se pridržavati prijedloga tehničkih i organizacijskih mjera iz Procjene ugroženosti od požara Grada Cresa, te mjera zaštite od požara predviđenih u provedbenim odredbama Prostornog plana uređenja Grada Cresa (članak 131., stavak 9.).
- Temeljem čl. 28 Zakona o zaštiti od požara (NN 92/10) potrebno je izraditi elaborat zaštite od požara za složenije građevine skupine 2 (članak 131., stavak 10.).

Mjere zaštite od suše pored planirane zaštite od požara uključuju zaštitu sustava za opskrbu vodom i osiguranje alternativnih izvora snabdijevanja vodom (članak 130., stavak 4.).

Mjere zaštite od olujnog ili orkansnog nevremena i jakog vjetrova podrazumijevaju adekvatno dimenzioniranje i izvedbu građevina. Prema Hrvatskoj normi ENV 1991-2-4 i prema zemljovidu, osnovna poredbena brzina vjetrova za ovo područje je $v_{ref,10min}=30,0$ m/s (članak 130., stavak 2.).

Ovom Strateškom studijom predlažu se dodatne mjere prilagodbe na klimatske promjene:

- Omogućiti planiranje kišnih vrtova i sličnih elemenata integralne odvodnje za oborinsku odvodnju (prvenstveno se odnosi na novoplanirane dijelove naselja na području Melina i Grabara).
- Regulacije bujičnih tokova planirane člankom 122., stavkom 2., potrebno je provoditi isključivo u slučaju značajne opasnosti i rizika od poplava na sigurnost i zdravlje ljudi i imovine, a ukoliko je neophodno, tijekom projektiranja regulacije potrebno je primjenjivati rješenja temeljena na prirodi te načela zelene infrastrukture.
- Retencije planirane člankom 90., stavkom 4. potrebno je projektirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi te po načelima zelene infrastrukture, kako bi uz primarnu funkciju obrane od poplava, prostor retencije pružio niz drugih ekoloških, socijalnih i ekonomskih koristi.
- U Odredbama UPU-a potrebno je dodatno propisati mjere zaštite od štetnog djelovanja voda - aktivnosti i mjere za obranu od poplava i zaštitu od erozija i bujica.

9.4 Bioraznolikost

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Obuhvat UPU-a je već uvelike antropogeno utjecano područje budući da se radi o glavnom naselju otoka koje ima potrebe širiti se. Planirane aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojeće infrastrukture i širenje postojećeg naselja. Izgradnjom nove infrastrukture na prirodnim/poluprirodnim staništima može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost.

UPU određuje područja na kojima se nastavlja izgradnja, odnosno širenje naselja na uglavnom doprirodna područja. U obuhvatu UPU-a nema većih prirodnih područja, već su neizgrađene površine uglavnom kultivirane ili zapuštene kultivirane pod utjecajem sukcesije. Jedino prirodno područje je crnogorična šuma u zoni Zakol na području koje je UPU-om planirana površina mješovite namjene i zaštitne zelene površine. Budući da se veći dio šumske površine nalazi u planiranom pojasu zaštitne zelene površine, potrebno je očuvati postojeću visoku vegetaciju odraslih borova.

Sjeverno od zone Zakol nalaze se kultivirane površine, odnosno maslinici omeđeni suhozidima, a prema Karti kopnenih nešumskih staništa RH i stanište C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone koje pripada ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima. Na tom dijelu planirano je širenje već dijelom izgrađene Melin stambene zone. Prema pregledniku ARKOD u toj zoni nema registriranih pašnjaka, već samo maslinici, a budući da je područje već dijelom izgrađeno, ne procjenjuje se značajan negativan utjecaj na stanište Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone.

Doći će do degradacije i gubitka dijela šumskog staništa te maslinika zbog planirane izgradnje. Također, utjecaj je moguć zbog povećanja emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak i negativan utjecaj na bioraznolikost.

UPU-om se planira rekonstrukcija svih plaža u obuhvatu - Gradske plaže, plaže Grabar uz zonu Brajdi te plaže Grabar uz predio Grabar. Planira se povećanje prihvatnog kapaciteta povećanjem postojećeg kopnenog dijela plaže (šljunčana žala i popločena sunčališta), izgradnja pera te po potrebi završetak podmorskim kamenim pragom.

Proširenjem obalne šetnice i plaža doći će do gubitaka površina stanišnog morskog tipa na lokacijama nasipavanja morskog dna. Radi se o ugroženom i rijetkom stanišnom tipu G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja koji je prisutan na području čitavog Creskog zaljeva te uz gotovo čitavu obalu otoka Cresa. S obzirom na to da je navedeni stanišni tip široko rasprostranjen uz obalu i otoke u Jadranskom moru u boljem stanju očuvanosti, da se radi o antropogeniziranom području na kojem već postoje plaže i koje funkcionira kao kupalište i privez brodica te da će zadiranje u morsko stanište biti samo u užem obalnom pojasu, procjenjuje se da utjecaj neće biti značajan.

Nakon završetka radova, za očekivati je rekolonizaciju flore i faune koja će se pojaviti na novonasipanim površinama plaže, zaštitnim perima i podmorskom pragu.

Izvođenjem radova u moru može se očekivati i stradavanje morskih organizama, posebno slabopokretnih i sesilnih. Budući da je u luci Cres 2019. godine pronađen nalaz plemenite periske (*Pinna nobilis*), prije pokretanja odgovarajućih postupaka za zahvate u moru (rekonstrukcija plaža i pomorske luke) potrebno je provesti istraživanje, odnosno potvrdu prisutnosti živih jedinki plemenite periske na lokaciji zahvata. U slučaju pronalaska žive jedinke plemenite periske, isto je potrebno dojaviti Zavodu za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a, a za daljnje postupanje s utvrđenim živim jedinkama potrebno je ishoditi dopuštenje MINGOR-a.

Također, izvođenjem radova na užem području akvatorija doći će do privremenog zamućivanja stupca vode ograničenog trajanja.

Planirana rekonstrukcija plaža s ciljem povećanja kapaciteta kopnenog dijela plaže i izgradnja pera nasipavanjem utjecat će na promjene u dinamici i cirkulaciji mora, a značaj tog utjecaja moći će se procijeniti kad će projektnom dokumentacijom pera biti definirana. Za morska staništa važno je da se pri nasipavanju plaža koristi kameni materijal bez primjese zemlje, gline i mulja jer oni plutaju u vodi te ih valovi i morske struje raznose na šire područje i dolazi do pokrivanja morskog dna sitnim sedimentom. Ovakvi procesi dovode do sprječavanja procesa fotosinteze te ugibanja biljaka na dnu i posljedično do ugibanja životinjskih organizama.

2. Promet

U okviru lučkog područja moguća je rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove obale, lukobrana, objekata za privez i ostale lučke infrastrukture. Kao i kod rekonstrukcije plaža, rekonstrukcijom luke otvorene za javni promet županijskog značaja Cres, točnije izgradnjom novog lukobrana, doći će do gubitaka površina ugroženog i rijetkog stanišnog tipa G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja koji je prisutan na području čitavog Creskog zaljeva.

Osim trajnog gubitka dijela tog staništa, rekonstrukcija luke može utjecati na hidrodinamiku u okolnim morskim staništima što dovodi do uklanjanja supstrata i/ili povećane sedimentacije. Može doći do promjene stanišnih uvjeta što će posljedično

uzrokovati promjene u sastavu i strukturi morskih zajednica. Značaj tog utjecaja moći će se procijeniti kad će projektnom dokumentacijom biti definiran način formiranja lukobrana.

Rekonstrukcijom luke povećat će se opseg djelatnosti (formiranje pristaništa za hidroavione) i broj plovila u luci i Creskom zaljevu, čime se povećava negativan utjecaj na morsku bioraznolikost zbog ispuštanja otpadnih voda u more te povećanja podvodne buke. Kao što je opisano u poglavlju analize utjecaja na more, negativan utjecaj ispuštanja crnih otpadnih voda može doprinijeti daljnjoj eutrofikaciji Creskog zaljeva koja može dovesti do promjene u sastavu fitoplanktona. Potrebno je definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more (prijedlog je cijeli Creski zaljev) te osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova. Također, potrebno je osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.

Povećanjem kapaciteta pomorske luke doći će do povećanog rizika od unošenja stranih invazivnih vrsta putem sidra te balastnih voda, što može negativno utjecati na bioraznolikost šireg područja.

Uzimajući u obzir postojeće pritiske, odnosno postojeću lučku infrastrukturu i činjenicu da se tom području već dugi niz godina odvija djelatnost priveza pomorskih vozila te da se predmetna luka i obala već rekonstruirala u zadnjih 5 godina, ne očekuju se značajni negativni utjecaji na bioraznolikost. Za očekivati je da će nakon radova na rekonstrukciji luke doći do rekolonizacije flore i faune. Kako ne bi došlo do oštećivanja zajednica morskih cvjetnica čija pojava je moguća u staništu G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja, potrebno je ograničiti sidrenje na određenim lokacijama.

Izgradnjom novih cesta mogu se očekivati negativni utjecaji zbog gubitka i degradacije prirodnih i poluprirodnih staništa (maslinici, vrtovi i borova šuma u predjelu Zakol) zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa. Pojedine vrste manje osjetljive na prisutnost ljudi (gmazovi) će biti izložene većoj opasnosti od stradavanja u prometu. UPU-om se ne planira izgradnja cesta izdvojenih od naselja, već se isključivo radi o cestama koje prate novu izgradnju u stambenim, društvenim i zonama mješovite namjene i služe kao pristup tim zonama, toga neće doći do nove fragmentacije staništa te je utjecaj na gubitak staništa istovjetan utjecaju koji prouzrokuje realizacija planiranih površina za razvoj i uređenje naselja.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

UPU-om se ne planiraju aktivnosti u dijelu rješenja poštanske mreže i kabelske kanalizacije elektroničke komunikacijske infrastrukture koje bi imale utjecaja na bioraznolikost.

4. Energetski sustav

Energetski sustav planiran UPU-om može negativno utjecati na bioraznolikost svjetlosnim onečišćenjem. Svjetlosno onečišćenje je promjena razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana emisijom svjetlosti iz umjetnih izvora svjetlosti, a štetno djeluje na ptice, šišmiše, kukce i morskih vrsta. Pojačano noćno svjetlosno onečišćenje može dovesti do promjena obrazaca ponašanja određenih vrsta u vidu promjene u vertikalnim migracijama, odnosima predator-plijen, navikama hranjenja i razmnožavanja.

UPU-om je propisano da će se javna rasvjeta ulica, pristupnih cesta i pješačkih staza riješiti prema zasebnim projektima, koji će definirati njeno napajanje i upravljanje, odabir stupova

i njihov razmještaj u prostoru, odabir armatura i sijalica i traženi nivo osvijetljenosti. Naglašeno je da javna rasvjeta unutar obuhvata mora biti visokoučinkovita te omogućiti pametno upravljanje. Potrebno je nadodati da je javnu rasvjetu potrebno planirati sukladno zakonskoj regulativi vezanoj uz Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19) i Pravilniku o zonama rasvijetljenosti, dopuštenim vrijednostima rasvjetljavanja i načinima upravljanja rasvjetnim sustavima (NN 129/2020), koji štite bioraznolikost od svjetlosnog onečišćenja. Potrebno je posebnu pažnju obratiti na osvjetljenje pješačkih i kolnih površina uz more, lungomare i pomorskih luka te ispriječiti osvjetljavanje mora (prirode površine).

5. Vodnogospodarski sustav

Utjecaji na bioraznolikost koji proizlaze iz ove kategorije aktivnosti predviđene UPU-om odnose se na onečišćenje otpadnim vodama. S obzirom na to da se na nekim lokacijama oborinske otpadne vode s prometnih površina ispuštaju u more, a nije izgrađen niti planiran separator, dolazi do negativnog utjecaja na morski okoliš onečišćenjem mora. Za nove ispuste planirani su separatori, dok ih je za postojeće potrebno ugraditi prilikom iduće rekonstrukcije sustava odvodnje oborinskih voda.

Pozitivni utjecaji na bioraznolikost mogući su zbog unaprjeđenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, čime se općenito može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo.

6. Postupanje s otpadom

UPU ne propisuje odredbe kojima bi došlo do utjecaja na bioraznolikost u dijelu načina gospodarenja otpadom. Odlagalište otpada nalazi se izvan granica UPU-a.

9.5 Tlo i poljoprivreda

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Realizacija UPU-a u dijelu planiranih površina za razvoj i uređenje naselja rezultirat će negativnim utjecajem na tlo koji se u prvom redu odnosi na zauzimanje površine, odnosno trajni gubitak tla i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda). Kod trajnog gubitka i prenamjena tla gube se i osnovne funkcije tla (zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava). Uslijed uklanjanja prirodne vegetacije kod izgradnje novih građevina, povećan je rizik negativnog utjecaja od erozije. S obzirom na sve navedeno, potrebno je pri definiranju odredbi za gradnju ograničiti izgrađenost parcele, odnosno sačuvati prirodni teren i maksimalno moguće postojeću prirodnu vegetaciju, budući da se obuhvat UPU-a nalazi na području umjerenog i velikog potencijalnog rizika od erozije. Potrebno je predvidjeti i projektirati zaštitu tla od erozije na nagibima većima od 20 % te koristiti prvenstveno rješenja temeljena na prirodi.

UPU-om se površine vrtova označuju kao Z3 i odnose se na površine koje se tradicionalno koriste za uzgoj poljoprivrednih kultura. Realizacijom novoplaniranih namjena bit će značajno umanjena poljoprivredna površina u obuhvatu UPU-a. Preostao je manji dio parcela vrta očuvan i to na području planiranih retencija te na sjeveroistočnoj granici uz državnu cestu. Dio poljoprivredni površina označen je namjenama zaštitno zelenilo i javni park. Iako se radi o građevinskom području naselja gdje je veći dio UPU-a već izgrađen,

potrebno je očuvati najvrjedniji dio tradicijskih creskih vrtova i maslinika s naglaskom na one koji su i danas aktivni. U zoni obuhvata UPU-a danas je vrlo malo aktivnih maslinika, što je vidljivo iz preglednika ARKOD. Veliki dio nekadašnjih maslinika danas su zapuštene zarasle površine. Uzrok tome su teški uvjeti na terenu, odnosno tlo s malo zemlje i puno kamenja koje se može obrađivati isključivo ručno. Aktivni maslinici se u većoj zastupljenosti nalaze izvan obuhvata UPU-a te njih održavaju ovce na slobodnoj ispaši. UPU u mjerama zaštite tla navodi da je potrebno poticati uzgoj povrtlarskih kultura na preostalim poljoprivrednim površinama i vrtovima unutar naselja.

U gospodarsko-turističkoj namjeni planirane su rekonstrukcije postojećih objekata čime ne dolazi do novog zauzeća i trajne prenamjene tla.

2. Promet

Izgradnjom novih prometnica može se očekivati negativan utjecaj zbog zauzimanja površina i onečišćenja okolnog tla uz prometnicu ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode u okoliš koja sadrži produkte goriva, soli, otapala i drugih onečišćujućih tvari. Prometnu infrastrukturu potrebno je planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda sukladno relevantnom zakonodavstvu. UPU propisuje da na parkirnim površinama do 25 vozila oborinske vode odvede raspršeno u okolni teren, a za parkirališta veća od 25 vozila sakupljene oborinske vode obrađuju se na separatoru mineralnih ulja i ugljikovodika.

Novoplanirana prometnica OU 13 prolazi preko postojećih vrtova, čime će doći do prenamjene. Budući da je sa sjeverne strane planirano proširenje groblja, a s južne izgradnja mješovite namjene, za pretpostaviti je da će ta čitava zona ostati bez većine sadašnjih vrtova.

Kod izgradnje planiranih prometnica, radi sprečavanja erozije tla, prilikom projektiranja i izvođenja radova treba poduzeti mjere kako bi se erozija spriječila.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Aktivnosti gradnje i rekonstrukcije mreže elektroničke komunikacije neće negativno utjecati na tlo budući da je smješteno ili se planira smjestiti u već prenamijenjene površine - trase ceste (postojeće i planirane). Postavljanje baznih stanica i atenskih sustava planira se na već izgrađenim građevinama.

4. Energetski sustav

Izgradnjom elektrovodova ne dolazi do trajne prenamjene tla, ali pri izvođenju radova može doći do povećanja opasnosti od erozije tla posebice na nagnutim terenima. Prilikom izvođenja radova treba poduzeti mjere kako bi se erozija spriječila. Uslijed izgradnje novoplaniranih trafostanica (šest), za koje su planom označene načelne pozicije, doći će do trajnog gubitka tla. Neke trafostanice je planirano ugraditi u postojeće građevine čime će se izbjeći novi gubitak i zauzimanje tla. Lokacije novih trafostanica potrebno je planirati izvan vrijednih preostalih poljoprivrednih površina/vrtova.

Solarne elektrane moguće je graditi samo na krovovima građevina čime neće doći do dodatnog zauzimanja tla.

5. Vodnogospodarski sustav

Doći će do pozitivnih utjecaja na tlo zbog unaprjeđenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda čime će se umanjiti emisija onečišćujućih tvari u tlo.

UPU propisuje mjere zaštite tla koje sadrže i odredbu da je potrebno regulirati bujične tokove kako bi se zaustavio gubitak tla erozijom.

6. Postupanje s otpadom

Smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. unaprijedit će sustav gospodarenja otpadom u naselju i umanjiti mogućnost neadekvatnog odlaganja otpada koje može onečistiti tlo.

9.6 Kulturna baština

Metodologija, postupci, ciljevi

Procjena utjecaja predmetnog UPU-a na kulturnu baštinu unutar njegova obuhvata temelji se na prilagođenoj metodologiji Heritage Impact Assessment (HIA) – „Procjena utjecaja na kulturnu baštinu i krajolik“, definiranu od strane ICOMOS (2011.)"

Predmetna analiza utjecaja na kulturnu baštinu obuhvaća procjenu utjecaja na pojedinačna kulturna dobra i na cjelokupno prostiranje značajnog kulturnog krajolika. Nacrt novog UPU-a u najvećoj mjeri utječe na kulturno dobro Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Cresa (klasifikacijske oznake Z-2685). Ono obuhvaća 30-ak zaštićenih pojedinačnih kulturnih dobara te onih predloženih za zaštitu te krajolike suhozidno omeđenih vrtova, maslinika, morske obale te podmorja. Navedena su kulturna dobra elaborirana Konzervatorskim podlogama, izrađenima za potrebe Prostornog plana uređenja Grada Cresa (2003.) te Urbanističkog plana uređenja naselja Cres (2004.).

U Konzervatorskoj podlozi izrađenoj za potrebe postojećeg UPU-a, kulturno-povijesna urbanistička cjelina naselja Cres podijeljena je na zone zaštite A, B i C. Zona zaštite A odnosi se na starogradsku jezgru, a uvjetuje faksimilno očuvanje građevina, dok zona B uvjetuje djelomičnu zaštitu povijesnih struktura. Većina planiranih izmjena predmetnog UPU1 odnosi se na objekte i krajolike obuhvaćene zonom zaštite B, dok se zona ambijentalne zaštite C nalazi van obuhvata UPU-a.

U ovoj se analizi procjenjuju izravni i neizravni učinci na kulturna dobra. Ona mogu biti:

- **fizička** (direktna kolizija - gradnja na mjestu evidentiranih kulturnih dobara),
- **vizualna** (zaklanjanje vizure na kulturno dobro),
- **zvučna** (neželjena ili uznemirujući zvuk koji anuliraju ambijentalne vrijednosti određene lokacije).

Nadalje, procjenjuje se utjecaj na:

- **autentičnost** oblika, materijala, korištenja i namjene, tradicije, tehnika upravljanja, lokacije i okružja, duha i doživljaja mjesta,
- **integritet** kulturnog dobra, cjelovitost i netaknutost prirodne i/ili kulturne baštine i njenih svojstava,

- **čitljivost** kulturno-povijesnih zona te njihova odjeljivost u odnosu na ostale zone;
- **percepciju dobra** na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Ovi se učinci procjenjuju za pojedina svojstva kulturnog dobra kao i za cjelinu unutar koje su integrirani.

Za potrebe procjene utjecaja korištena je stručna literatura koju čine Konzervatorske podloge izrađene za potrebe izrade PPU Grada Cresa (2003.) i za potrebe UPU grada Cresa (2004.) te Rješenje o zaštiti kulturno-povijesne urbanističke cjeline naselja Cres. Konzultirana je i srodna literatura koja se dotiče urbanih, ruralnih i krajobraznih vrijednosti krajolika. Radi utvrđivanja utjecaja na vizure korišteni su prostorni podaci dostupnih s Geoportala.

U slučaju kad je za pojedinu sastavnicu okoliša ocijenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), predložene su mjere zaštite kulturne baštine koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. Kompenzacijske mjere ili mjere ublažavanja su one koje se poduzimaju prije početka projekta ili promjene (npr. arheološka istraživanja), kao i za vrijeme izvedbe zahvata (npr. praćenje ili fizička zaštita), te one koje se poduzimaju nakon izgradnje (npr. rekonstrukcija srušenih suhozidnih struktura). Kad je za pojedinu sastavnicu procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno.

Analiza utjecaja na kulturnu baštinu UPU Cres na kulturna dobra u njegovom obuhvatu

Utjecaj na kulturnu baštinu u krupnom mjerilu identificira se kroz 15 izdvojenih područja „zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja“ (Tablica 19) i povijesne jezgre – zone zaštite A. Zbog različitosti utjecaja na područja, kartice opisa svakog područja nisu u potpunosti unificirane. Većina je područja analizirana slijedeći obrazac *opis-namjena-utjecaj-mjere* te popraćena terenskim fotografijama i isječcima kartografskih prikaza.

Tablica 19. Područja zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja unutar zone zaštite B

Nazivi područja zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja prema Zahtjevima Konzervatorskog odjela u Rijeci	
1.	Područje uz obalu, od kapele sv. Nikole na zapadu do vile Rivijera na istoku, između Lungomare sv. Mikule i Ulice Melin
2.	Područje uz obalu od vile Rivijera na zapadu do kapele sv. Lucije na istoku, između Lungomare sv. Mikule i ulice Melin
3.	Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule
4.	Područje Puntohjep (Melin) sjeverno od gradske kule te zapadno od Ulice Melin do rubova zone B zaštite
5.	Područje sjeverno od ulice Put fortece, istočno od ulice Melin, zapadno od ulice Turion, južno od gradskog groblja
6.	Područje gradskog groblja
7.	Područje Dari
8.	Brajdice – područje Osnovne škole
9.	Područje od Brajdica na sjeveru do Trga sv. Frane na jugu te od Šetališta 20. travnja do ceste D100
10.	Područje Zazid, Cons, Autobusni kolodvor
11.	Brodogradilište
12.	Franjevački samostan

13.	Obalni pojas između Franjevačkog samostana i Benediktinskog samostana- Jadranska obala, obala sv. Benedikta
14.	Benediktinski samostan
15.	Brajdi, područje nove stambene gradnje

Područje stare povijesne jezgre (zona zaštite A)

Opis:

Povijesna jezgra je prostor unutar nekadašnjih omeđenja mletačkih zidina kojoj je propisan najviši stupanj zaštite. Granice ovog područja određene su ulicama koje teku s vanjske strane pružanja nekadašnjih gradskih bedema (Zagrebačka ulica – Put fortece – Šetalište 20. travnja – Zazid). Tu nalazimo velik broj pojedinačno zaštićenih sakralnih i civilnih građevina. Posebno se ističu kuće (palače) gradske vlastele, međutim većina stambenih objekata odražava odlike autohtone srednjovjekovne pučke kuće jadranskog tipa (Solis, 2018., Borić & Gudelj, 2019.).

Namjena:

Karta namjena uglavnom prati zatečeno stanje, zadržavaju se

- zelene površine (Z1) - vrtovi pokraj kule te drvoredi na Šetalištu XX. travnja;
- građevine kulturne namjene (D6), građevne čestice Zajednice Talijana (D61), ljetnog kina (D62), gradske knjižnice u prostoru Lazareta (D63), višenamjenskog galerijskog prostora u gradskoj kuli (D64), Creskog muzeja u Palači Arsan i preparatorsku radionu za potrebe muzeja (D65) te kulturni centar Susajda (D66);
- građevine vjerske namjene (D7), građevne čestice Župne crkve sv. Marije Velike (D71) i postojeće kapele (D72);
- građevina upravne namjene (D1), upravne službe Grada Cresa (D11);
- građevina poslovne namjene – pretežito trgovačka (K2), na prostoru gradske tržnice, namijenjena je primarno trgovačkim djelatnostima;
- ugostiteljsko turistička namjena (T1) na postojećem objektu (hotel „Cres“).

Preostali je prostor određen za stambenu namjenu s centralnim sadržajima (M1C), kojima se dozvoljava tek rekonstrukcija i nova gradnja isključivo u smislu interpolacije u već izgrađenu strukturu građevina, prema lokalnim uvjetima i prema posebnim uvjetima nadležnih tijela u zoni cjelovite zaštite povijesnih struktura (zona A). Najveća intervencija u povijesnu jezgru je planirana izgradnja poslovnih građevina za potrebe tržnice sa zatvorenim i otvorenim dijelom na prostoru na kojem se danas odvija tržnica na otvorenom (oznaka K2). Otvorene površine namjenjuju se slobodnoj prodaji voća, povrća, a zatvorene površine prodaji ribe, mesa, povrća i ostalih proizvoda, pratećim ugostiteljskim sadržajima i uredskim prostorijama, te spremištima, hladnjačama i sl.

Utjecaj:

Prostor je prema povijesnom katastru bio zelena površina koja se i danas katastarski vodi kao oranica. Međutim, ona je kao takva ostala djelomično – pola te površine je već prethodno betonirana te služi kao parkiralište. S obzirom na to da u svojem sadašnjem obliku ne slijedi nijednu smjernicu očuvanja povijesnih struktura, intervencija u ovom prostoru je poželjna. S funkcijom prodaje (domaćih) poljoprivrednih proizvoda slijedi se poticanje okolne agrarne zone na proizvodnju, a primjerenom izgradnjom karakter

povijesne jezgre se ne mora nužno narušiti, već može poboljšati i funkcionalno potvrditi povijesnu povezanost staroga grada sa svojom agrarnom okolinom.

Omogućeno je graditi zgrade do ukupno 1000 m² tlocrtne površine i to na jednoj podzemnoj i dvije nadzemne etaže visine do 6 m. Budući da je površina građevinske čestice oko 1500 m² te da postotak prirodnog terena nije određen, potrebno je osigurati prostor za zelene zaštitne površine te očuvati postojeće. Planirani zahvat na predmetnoj čestici potrebno je optimizirati na način da se umanju izgrađeni dio, a poveća neizgrađeni dio čestice da zelenom površinom. Također, kao alternativna lokacija za uspostavu nove tržnice predlaže se lokacija izvan zone zaštite A – prostor uz uljaru. U tom slučaju je na predmetnoj čestici potrebno uspostaviti zelenu površinu.

Mjere:

- Odrediti minimalni postotak prirodnog terena. U maksimalnoj mjeri uključiti sadnju zaštitnog zelenila i/ili planirati zelene krovove kako bi se i vizualno sačuvao povijesni karakter područja.
- Umanjiti najveću dopuštenu tlocrtnu površinu svih zgrada s 1.000 m² na 800 m² ili ograničiti koeficijent izgrađenosti na 0,8 kako bi se ostavilo dovoljno prostora za prirodni teren.
- Razmotriti mogućnost dislokacije planirane tržnice izvan zone A zaštite (prijedlog je prostor uz Uljaru) te uspostavu zelene površine na predmetnoj lokaciji.

Slika 31. Crvena linija označava granicu područja zaštićene A zone, zelena linija označava česticu na kojoj je planirana tržnica (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

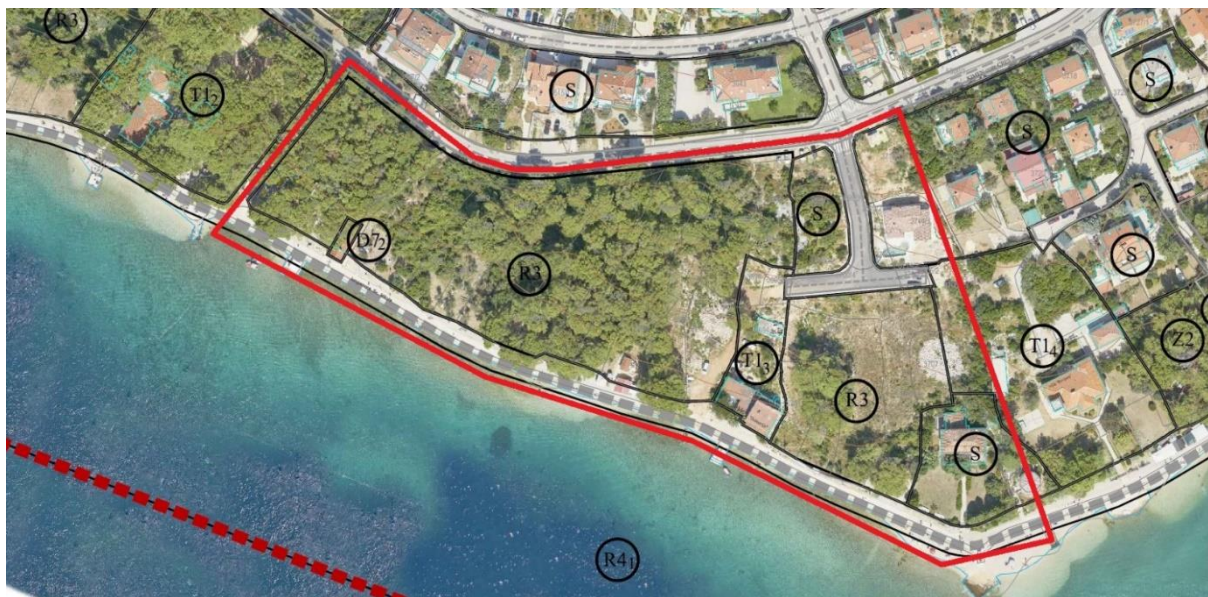
1. Područje uz obalu, od kapele sv. Nikole na zapadu do vile Rivijera na istoku, između Lungomare sv. Mikule i Ulice Melin

Opis:

Radi se o području obalne šetnice s jednim zaštićenim kulturnim dobrom - kapelom sv. Mikule (Slika 33). Kapela je podignuta prije 15. st. i posvećena sv. Mikule iz Baria, zaštitniku pomoraca. Izvornoj je gradnji naknadno dograđena lopica. Kapela je sačuvana i uzorno obnovljena.

Namjena:

U ovoj je zoni, kako je i sugerirano Zahtjevima KO uglavnom, predviđena zona kupališta i rekreacije (R3), sa segmentima stambenih i turističkih zona u području prethodne izgrađenosti. Predviđeno je i uređenje morske plaže – Gradska plaža (R4₁) koja obuhvaća pojas obalnog mora širine 300 m.

Slika 32. Crvena linija označava granicu područja 1 (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Utjecaj:

Prema Odredbama za provođenje, „kod uređenja sportskih igrališta i rekreacijskih površina potrebno je u što većoj mjeri sačuvati postojeće prirodno zelenilo kao i postojeću strukturu krajobraza te ju integrirati u prostorno i krajobrazno uređenje” te je „najmanje 40% površine građevne čestice potrebno hortikulturno urediti”. Zbog neizbježnog umanjivanja zelenih površina uslijed postavljanja sportskih igrališta i ostale rekreacijske infrastrukture. Također, s obzirom da je predviđeno povećanje kupališnog prostora, moguća je intervencija u područje arheološkog podmorskog dobra reg. broja RRI-0179. Utvrđen je moguć negativan utjecaj koji nije značajan (-1).

Mjere:

- Predlaže se planiranje zaštitnog zelenog pojasa neposredno uz kapelu sv. Nikole od barem tri metra, s bočnih strana i sa stražnje strane kapele, kako bi se vizualno odijelila od predviđene kupališno rekreacijske infrastrukture.
- Ograničiti moguću gradnju građevina kupališno rekreacijske površine na minimalnoj udaljenosti od 10 m od čestice kapele.
- Za širenja kupališnog prostora proširenjem i nadosipavanjem plaža u arheološko podmorsko dobro, potrebno je tražiti prethodno odobrenje Konzervatora i po potrebi odraditi arheološko rekognosciranje.

Slika 33. Lungomare i kapela sv. Mikule

2. Područje uz obalu od vile Rivijera na zapadu do kapele sv. Lucije na istoku, između Lungomare sv. Mikule i ulice Melin

Opis:

Radi se o prostoru šetnice (lungomare) i njenog začelja s kućama s okućnicama, zelenim površinama, parkingom natkrivenim borovim stablima. U zapadnom dijelu nalazi se vila Rivijera.

Namjena:

U postojećoj zoni borovih šuma predviđeni su javni park (Z1) te igralište (Z2) uz perivoj Vile rivijere. U preostalom dijelu određene su stambene na površina postojeće izgradnje kuća katnosti P+1 s dvoslivnim krovovima. Prema Odredbama, najveća dopuštena izgrađenosti građevne čestice (T14) – vile Rivijere moguća je rekonstrukcija postojećih građevina s ciljem realizacije građevine ugostiteljsko-turističke namjene, vrste hotel, unutar granica postojeće izgrađenosti. UPU-om se omogućuje proširenje postojećeg parkirališta, odnosno rekonstrukcija s ciljem povećanja parkirališnih mjesta.

Utjecaj:

Negativan utjecaj UPU-a na ovaj segment očekuje se zbog planiranog proširenja parkirališta uz lungomare kojim će se ukloniti postojeći borovi (-1). Radi se o prostoru izrazitih ambijentalnih vrijednosti, čija je vrijednost izgradnjom parkirališta umanjena.

Mjere:

- U zoni povijesne strukture M1-1 potrebno je propisati uvjete gradnje na način da je moguća gradnja isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtne površine 100 m², katnosti P+1, uz udio zelenila min. 50%.
- Između parkirališta i obalne šetnice uspostaviti zeleni zaštitni bojas (postojeća i novoposađena visoka i srednje visoka vegetacija) od minimalno 8 m (mjereno od kamenog rubnog podzida) kojim će se umanjiti vidljivost parkirališta i automobila s obalne šetnice i mora.
- Očuvati postojeće borove koji se nalaze između postojećeg parkirališta i obalne šetnice (Slika 35).
- Broj porušenih stabla potrebno je nadoknaditi sadnjom novih stabala u sklopu novog parkirališta.

- Parkiralište terasasto integrirati unutar zelene površine na način da se postojeći borovi očuvaju maksimalno moguće te da se između površina parkirališta posadi nova visoka i srednje visoka vegetacija.
- Završnu obradu parkirališta planirati u vodopropusnim materijalima koji će se izgledom uklopiti u okoliš.

Slika 34. Crvena linija označava granicu područja 2. Vidljiva je pretežna izgrađenost područja prema namjenama (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 35. Stabla između parkirališta i obalne šetnice koja je potrebno očuvati

3. Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule

Opis:

Radi se o području neposredno uz zapadni rub povijesne jezgre (zone zaštite A). Ovdje se nalaze tri objekta od kulturno-povijesne važnosti: kapela sv. Lucije - jednobrodna kapela iz 16. st., poklonac sv. Trojice smještenih duž suhozidom ili kamenim zidom omeđenim putom koji vode u grad (Slika 37) i mozaični krajolik gradskih vrtova i suhozidnog omeđenih putova.

Namjena:

S iznimkom kapele sv. Lucije (D7₂, vjerska namjena), nacrtom UPU1 ovaj je segment u cijelosti predviđeno za mješovitu, pretežito stambenu (M1) namjenu (Slika 36), s naznačenim posebnim uvjetima gradnje M1-1 (povijesna struktura).

Utjecaj:

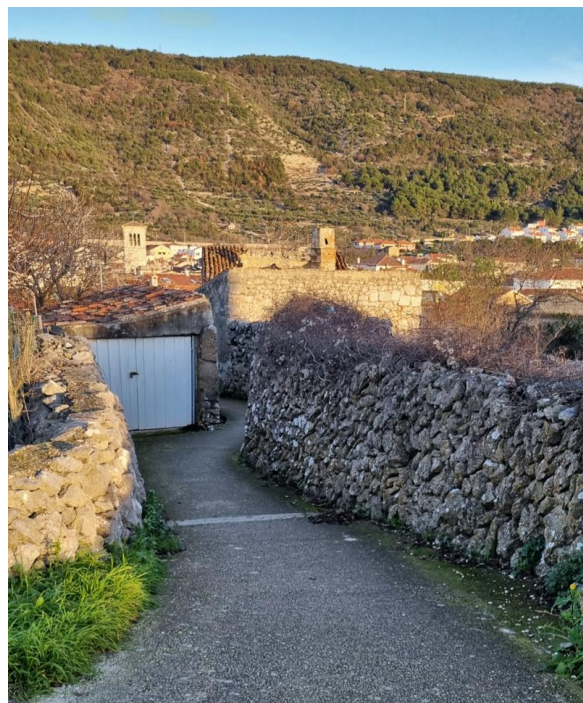
Prema zahtjevima konzervatora, minimalno 40% ovoga područja potrebno je planirati za vrtove koji su povijesno smješteni uz rubove grada, i to duž začelja građevina koje tvore ulični niz uz Zagrebačku ulicu kako bi se prostor povijesnog grada vizualno odijelio od novogradnje i stambene zone Melina. S obzirom na to da unutar ovog područja UPU-om nisu uključene dezignirane zone vrtova, očekuje se negativan utjecaj koji nije značajan (-1) (Slika 36).

Mjere:

- Propisati da se neizgrađena površina građevne čestice namjeni očuvanju postojećih vrtova.
- Uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtne površine 100 m², katnosti P+1., 50% građevne čestice u prirodnom terenu).
- Očuvati sjeverni tradicijski put ovog segmenta u obliku u kojem je zatečen, s naglaskom na suhozidna omeđenja i ulaze u vrtove.
- Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom.

Slika 36. Crvena linija označava granicu područja 3. Vidljiva je pretežna neizgrađenost područja i aktivno korištenje krajolika creskih vrtova. Svijetlo plave linije označavaju povijesne putove (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 37. Uglavnom sačuvani tradicijski putovi koji vode u grad preko gradskih vrata na vrhu ulice Rialto

4. Područje Puntohjep (Melin) sjeverno od gradske kule te zapadno od Ulice Melin do rubova zone B zaštite

Opis:

Područje lokaliteta Puntohjep obilježeno je kulturno-povijesnim krajolikom vrtova i suhozidnih omeđenja. Prisutne su i stare tradicijske prateće gospodarske građevine građene ili u suhozidnoj tehnici ili vezane vapnom. Važniji element ovog područja je suhozidno omeđen križni put (Kalvarija) duž kojeg su postavljene kapelice (Slika 40), kao i tradicijski put s južne strane ovog segmenta s funkcijom spajanja urbane jezgre i vrtova iza kule.

Namjena:

Predmetnim se UPU-om u zapadnom dijelu ovog područja smješta stambeni prostor Melina. Područje u istočnom dijelu uglavnom je određeno kao javni park (Z1) i zaštitne zelene površine (Z).

Slika 38. Crvena puna linija označava granicu područja 4 (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

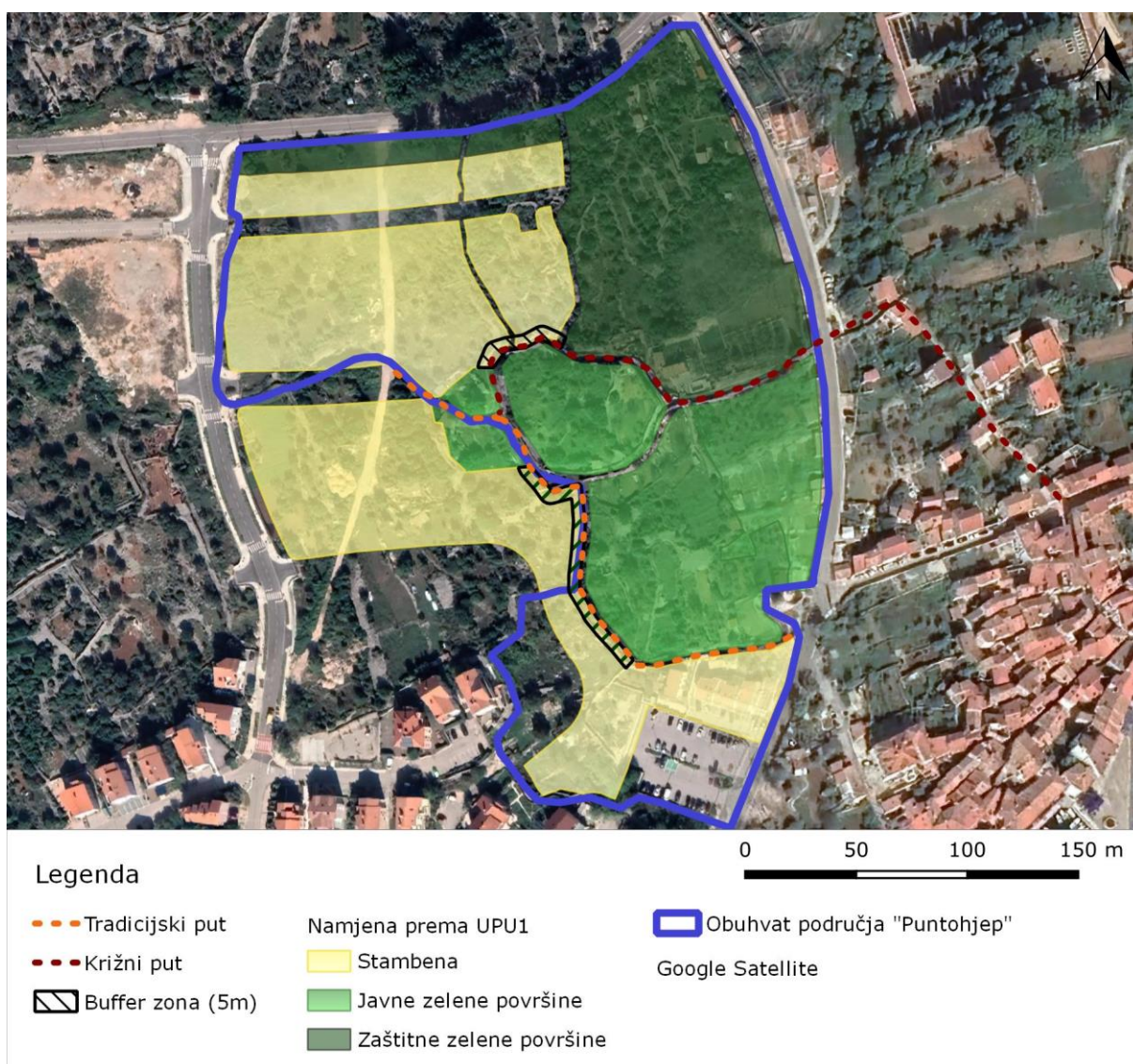
Utjecaj:

Stambeni se prostor širi tik do tradicijskog puta i križnog puta. Ustanovljen je mogući značajan negativan utjecaj (-2) koji se ogleda u izravnim i stalnim utjecajima: narušavanje vizura (iz perspektive puta), kolizija nove gradnje s pripadajućem prostorom kulturnog dobra križnog puta koji osigurava primarnu svrhu tog prostor te posrednim i privremenim: buka za vrijeme radova, potencijalna buka i nakon izgradnje. Također, negativno utječe na perceptivne kvalitete jer pogled s križnog puta potencijalno postaje pogled u prozor

privatne kuće. Zbog svega navedenog, potrebno je vizualno izolirati nove građevine s perspektive predmetnih puteva.

Mjere:

- Na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom moguća je gradnja isključivo obiteljskih građevina.
- Na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom potrebno je osigurati minimalno 5 m širine pojas u kojem je zabranjena gradnja, a u kojem je potrebno planirati visoko i srednje visoko zelenilo koje će zakloniti na izgrađen okoliš tradicijskog i križnog puta.
- Sačuvati postojeće suhozide uz tradicijski i križni put.

Slika 39. Područje zajedničkih obilježja 4. Puntohjep i preporučena mjera ublažavanja osiguravanje *buffer zone* od između povijesnih putova i stambene zone od 5 metara

Slika 40. Ambijent križnog puta na području Puntohjep

5. Područje sjeverno od ulice Put fortece, istočno od ulice Melin, zapadno od ulice Turion, južno od gradskog groblja

Opis:

Vrijednosti ovog segmenta zone zaštite B su očuvanost gradskih vrtova (Slika 42) i suhozidnih omeđenja kao i građevine u nizu koje se protežu duž ulice Put fortece. Recentnije izgrađene stambene zgrade se nalaze u njegovom južnom dijelu, duž ulice sv. Jurja, koja je u ovom segmentu dio križnog puta koji se nastavlja na područje 4. Puntohjep.

Namjena:

Predmetnim je UPU-om ovo područje pretežno homogeno definirano kao područje mješovite, pretežno stambene namjene (M1), s česticama vrtova (Z3) i predviđenom cestom OU 13 (ostale ulice, sa svrhom u funkciji pristupnih putova prema stambenim objektima, s relativno malom količinom prometa), u njegovom sjevernom dijelu. Načini gradnje su specificirani pod kategorijom "povijesna struktura (M1-1)"

Prometnica OU13 je prethodnim UPU-om djelomično već bila predviđena. U predmetnom UPU-om u potpunosti presijeca segment na način da spaja susjedne ceste. Predviđena cesta nalazi se na 75 metara udaljenosti južno od groblja, transversalno siječe postojeće aktivne vrtove što se smatra negativnim učinkom na vizuru prostora (Slika 42) i negativni utjecaj na vizualno odijeljenje povijesne jezgre. Procjenjuju se mogući negativni utjecaji buke na groblje tijekom radova na izgradnji ceste.

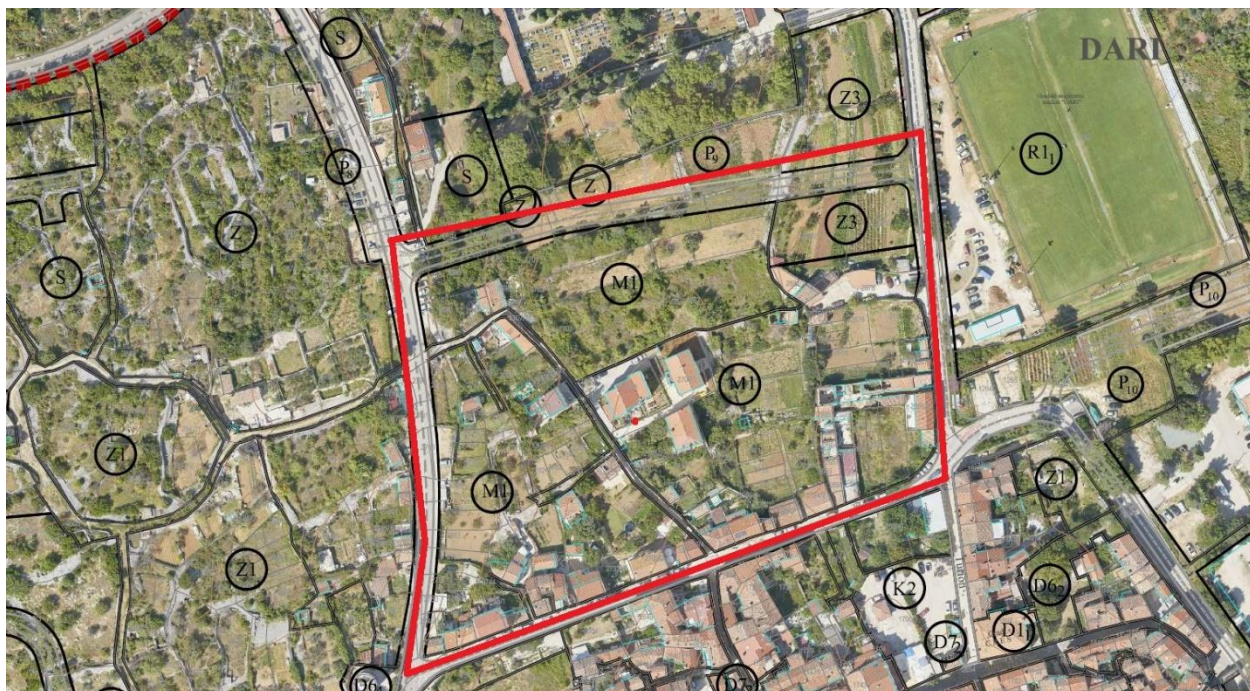
Procjena utjecaja

Očekuje se mogući značajan negativan utjecaj (-2) primarno zbog predviđene prometnice, ali i planirane gradnje mješovitih, pretežno stambenih zgrada. Postojanje i blizina vrtova bitna je tradicijska značajka creskog stanovništva te se radi o jednoj od jedinih preostalih područja gdje ih nalazimo. Ovakav je resurs nakon izgradnje nepovratan. Utjecaj se opisuje kao lokalni, direktan i trajan.

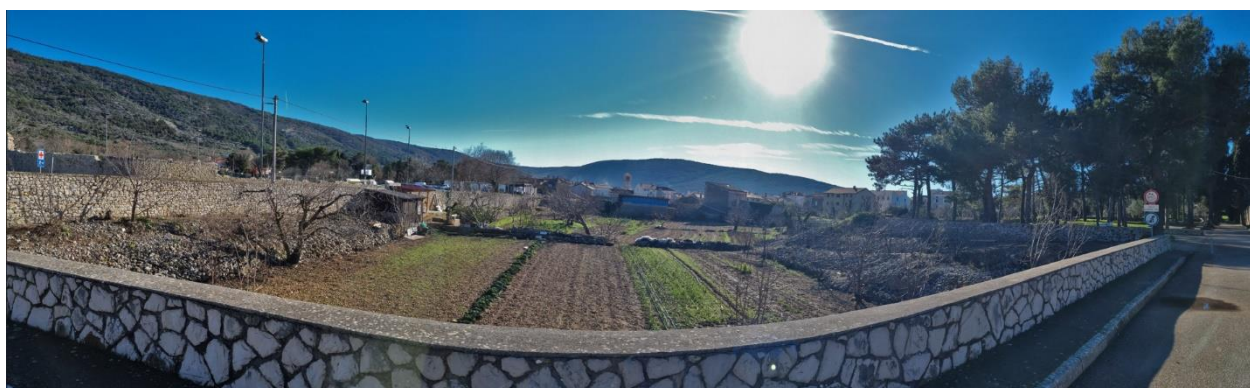
Mjere:

Maksimalno moguće čuvanje vrtova u neizgrađenom dijelu čestice, uz sljedeće prijedloge:

- Planiranu prometnicu OU 13 izmjestiti južnije (kao što je planirano u važećem UPU-u) kako bi se spriječio gubitak i fragmentacija aktivnih vrtova.
- Prometnicu OU 13 planirati kao kolni priključak, slijepu ulicu minimalne moguće širine.
- Izostaviti planirano parkiralište.
- Gradnju u predmetnoj zoni potrebno je razrahliti – minimalno 40 % zone planirati za vrtove, a uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtne površine 100 m², katnosti P+1., 50% građevne čestice u prirodnom terenu).
- Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom.

Slika 41. Segment iz kartografskog prikaza „Korištenje i namjena površina“. Vidljiva je pretežna neizgrađenost područja i aktivno korištenje krajolika creskih vrtova te planirana cesta u njegovom sjevernom dijelu (kartografska podloga iz dokumentacije Izrađivača)

Slika 42. Područje aktivnih vrtova južno od gradskog groblja, a u začelju ulice Put fortece.

6. Područje gradskog groblja

Opis:

Područje groblja (G1), prethodno dio područja izdvojene namjene, priključeno je predmetnim UPU-om u građevinski dio područja naselja Cres. Na njegovoj istočnoj strani nalazi se većinom sačuvan i egzemplaran primjer povijesne popločane prometnice. Dio je povijesnog puta koji je spajao stari grad Cres sa sjevernim dijelom otoka.

Namjena:

Predmetnim se UPU-om, kao i na važećem, predviđa omogućavanje suvremene prometnice na sjevernom segmentu OU 14 (k.č. 5309/2) (Slika 43). Radi se o jednom od zadnjih tradicijskih putova (Slika 44) očuvanog povijesnog popločenja koji spajaju urbanu jezgra grada Cresa sa svojim agrarnim područjem, a danas omogućavaju lokalnom stanovništvu i posjetiteljima dostupnost maslinika, odnosno područja ambijentalne zaštite C pješačkom stazom direktno iz centra grada. Danas je uključen u otočnu transverzalu – Via Apsyrtides mrežu staza.³

Utjecaj:

S obzirom da su istovjetni putovi na području UPU-a već devastirani, zatrpani, prekinuti ili zapušteni (put prema Sv. Salvaduru (k.č. 5299/2, zapadno od groblja), stari put prema Mergu/sv. Bartolomeju (k.č. 1258/1), stari put prema Loznatome (k.č. 5302/1, 7867/2)), očekuje se značajan negativan utjecaj (-2). Osiguranje prometnice na ovom potezu prema suvremenim standardima znači i rušenje suhozidnih omeđenja i potencijalno širenje u vrtove.

Mjere:

- Dio planirane ceste OU 14 između ulice Turion i županijske ceste planirati kao jednosmjernu cestu sa završnom obradom u kamenim oblucima.
- Postojeće suhozide uz gore navedenu trasu planirane OU 14 ceste maksimalno moguće očuvati, a ukoliko dođe do rušenja ili oštećivanja, potrebno ih je rekonstruirati.

³ Projekt VALUE i Via Apsyrtides: <https://viaapsyrtides.hr/>

Slika 43. Put u gornjem desnom dijelu ovog područja dio je povijesnog puta koji je spajao grad Cresa sa sjeverom otoka (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 44. *Kogulani* (popločan kamenim oblucima) povijesni put, na kojem je predviđena prometnica OU 14.

7. Područje Dari

Opis:

Područje Dari je uglavnom neizgrađeno područje, izuzev zgrade Ambulante Doma zdravlja i nogometnog igrališta. Preostalo područje čine vrtovi i maslinici omeđeni i ispresijecani suhozidima (Slika 46). Područje je obilježeno krajolikom još aktivnih povijesnih vrtova i zelenih zona, dok su pojedini vrtovi zarasli. Na području nalaze se i neprimjereni sadržaji kao što su bespravno parkiralište za barke i kokošinjci uz ambulantu.

Namjena:

U važećem UPU-u područje Dari je zona izdvojene namjene - sportsko rekreacijska zona. Većina područja bila je predviđena za rekreaciju (R₁₁), s pripadajućim površinama za parking. Te su površine novim nacrtom UPU-a diverzificirane. U sjevernim se vrtovima smješta višenamjenska poslovna građevina visine do 7 metara (K₁), čestica upravne namjene D₁₃ (zgrada Policije), stambena zgrada (S) (postojeća), zgrada sportske dvorane polivalentne namjene (R₁₂), a u istočnim vrtovima zgrada socijalne D₂₃ (zgrada Doma za starije) i zdravstvene namjene D₃₂ (zgrada poliklinike), čija je dopuštena visina izgradnje sedam ili deset metara. Očuvanje vrtova (Z₃) predviđeno u rubnom zapadnom i istočnom dijelu kao zaštitni zeleni pojas (Slika 45).

Procjena utjecaja:

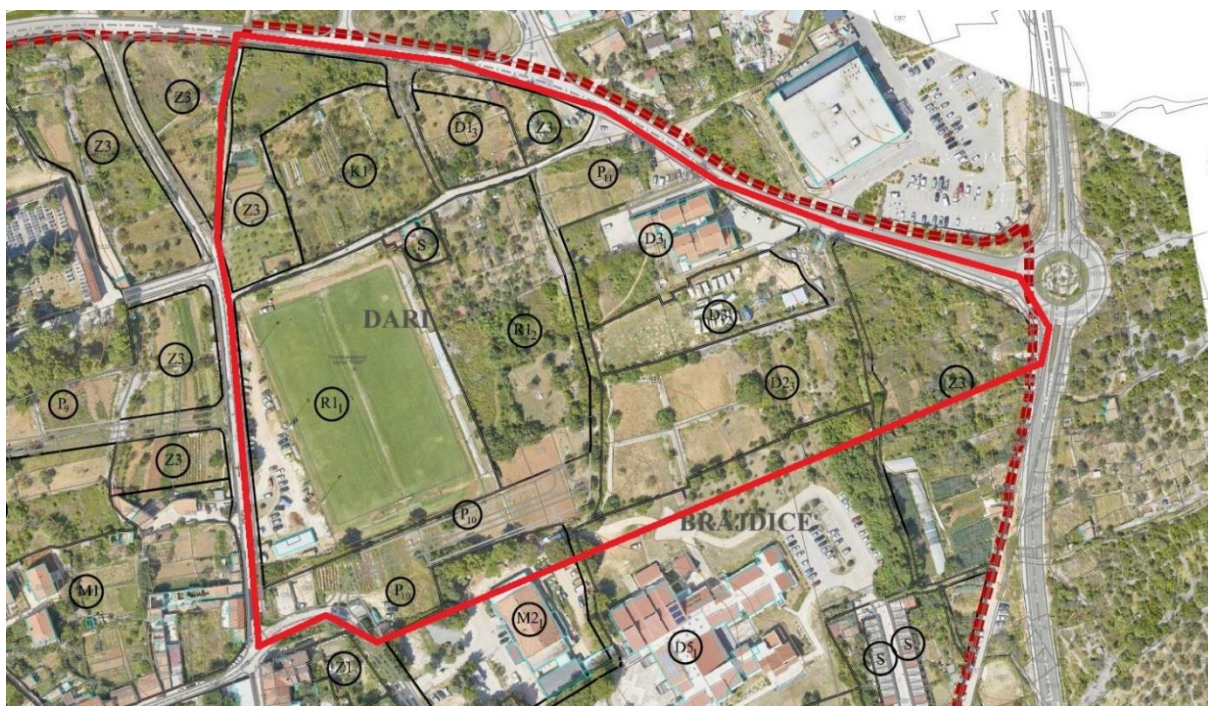
Nacrtom UPU-a planira se izgradnja na većini ovog područja te se očekuje značajan negativan utjecaj (-2) budući da se gradnjom postiže direktan i nepovratan utjecaj na kulturni krajolik creskih vrtova. U zoni namjene D₂₃ (planirani Dom za starije), nalaze se egzemplarni *barbakani* (suhozidi), pravilnog ortogonalnog rastera i uredno održavane konstrukcije.

Nadalje, izgradnjom zgrada na građevinskim česticama K₁ i D₁₃ visine do 7 metara utječe se na vizuru povijesne jezgre iz perspektive – državne ceste D100. Državna cesta D100 je jedan od glavnih perceptivnih pravaca kojima se uvodi u naselje Cres (Slika 47). No, te vizure dijelom su već degradirane zbog izgradnje u industrijskoj zoni Volnik (Slika 48) te trgovačkog centra (Slika 49) koji dominiraju u vizurama prema povijesnoj jezgri.

Mjere:

- Dom za starije (zona namjene D₂₃) potrebno je planirati na način da se postojeći suhozidi uklope u okoliš doma, da se građevina prilagodi terasastom terenu te da se volumen građevine podijeli u više manjih volumena s krovnim vrtovima.
- Polivalentnu dvoranu planirati na južnom dijelu građevinske čestice R₁₂, odnosno maksimalno moguće očuvati aktivne maslinike, vrtove i suhozide u sjevernom dijelu građevinske čestice. Građevinu je potrebno što je više moguće uklopiti na postojeći teren, planirati ju u više manjih volumena s krovnim vrtovima.
- Građevinu u K₁ namjeni potrebno je uklopiti u okoliš i učiniti manje vidljivom u vizurama državne ceste D100 na način da se umanjuje maksimalna visina građevine, odnosno planira najviše jedna nadzemna etaža, umanjuje maksimalna izgrađenost čestice te planira u više manjih volumena s krovnim vrtovima. Parkiralište je u potpunosti potrebno osigurati podzemno. Negrađivi dio čestice potrebno je urediti kao zelenilo.

- Zgradu policije (namjena D1₃) potrebno je ograničiti na maksimalno jednu nadzemnu etažu, umanjiti najveći dopušteni koeficijent izgrađenosti te negradivi dio čestice urediti kao zelenilo.
- Planirati uspostavu zelenih barijera od visokog zelenila uokolo novih građevina - namjene R1₁, R1₂, K1, D1₃, D3₂, D2₃.
- Potrebno je razmotriti mogućnost osiguranja potrebnih parkirnih mjesta podzemno i na taj način sačuvati postojeće vrtove (koji se koriste). Postoje solucije kojima bi se kompromisno moglo adaptirati i zahtjevima očuvanja povijesnog, poljoprivrednog prostora i rastućeg grada, kao što je na Kastavu: <https://www.fiuman.hr/u-centru-kastva-ce-se-napraviti-garaza-s-vinogradom-na-krovu/>

Slika 45. Crvena puna linija označava obuhvat područja 7. Vidljiva je pretežna neizgrađenost područja i aktivno korištenje krajolika creskih vrtova. (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 46. Vrtovi u području "Dari". Iznad: površina s planiranom namjenom zgrade Doma za starije (D2₃)

Slika 47. Ilustrativni prikaz uz pomoć 3D dijagrama izgradnje zgrada (namjene K1, D1₃, S, D3₂, D3₂, D2₃ i R1₂) i potencijalnog narušavanja vizure s glavne otočne prometnice. Navedene su zgrade prikazane sivim kvadrovima s uračunatom najvećom, Odredbama predmetnog plana, dozvoljenom visinom od 7 m i k_{ig} od 40%. Povijesna jezgra je ilustrirana koristeći parametre: 10 metara visine i granice srednjovjekovne jezgre (Ilustracija elaborirana koristeći Google Earth Pro).

Slika 48. Vizura s Državne ceste D100 prema gradu Cresu – trgovački centar u prvom planu (Google street view)

Slika 49. Vizura s Državne ceste D100 prema gradu Cresu – zgrada poslovne zone Volnik u vizuri (Google street view)

8. Brajdice – područje Osnovne škole

Područje 8. Brajdice je uglavnom izgrađeno, a karta namjene i korištenja površina slijedi stvarno stanje (Slika 50). Područje je smješteno uz zonu A zaštite, nasuprot renesansnih gradskih vrata. Budući da su u tom dijelu Šetališta 20. travnja stambene građevine povijesne jezgre smještene uz sam rub prometnice, bez zelenila i drvoreda koji povijesnu jezgru odvaja od okolnog prostora potrebno je predložiti mjere zaštite s ciljem formiranja zaštitnog zelenog pojasa.

Mjere:

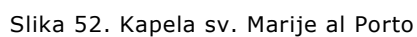
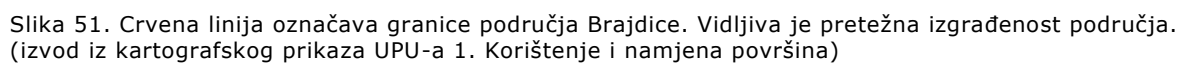
- Na namjeni Z₂G potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom u širini od 5 m te zadržati postojeći drvored uz ulicu Šetalište 20. travnja.
- Na namjeni M₂-1 potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom te u sklopu tog pojasa uspostaviti drvored kako bi se postigao kontinuitet drvoreda prema ulici Šetalište 20. travnja.

Slika 50. Crvena puna linija označava granice područja Brajdice. Vidljiva je pretežna izgrađenost područja (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

9. Područje od Brajdica na sjeveru do Trga sv. Frane na jugu te od Šetališta 20. travnja do ceste D100

Područje 9. je uglavnom izgrađeno, a kapele sv. Katarine i sv. Marija al Porto, jedina dva zaštićena kulturna dobra ovog područja, su već „utopljene“ u okolnu novogradnju (Slika 52). Karta namjene i korištenja površina slijedi stvarno stanje (Slika 51) (Slika 52). Na ovo područje nije ustanovljen utjecaj, no potrebno je povećati udio prirodnog terena na građevnoj čestici na najmanje 50 % kako bi se povećao postotak zelenila i umanjila gustoća izgradnje.

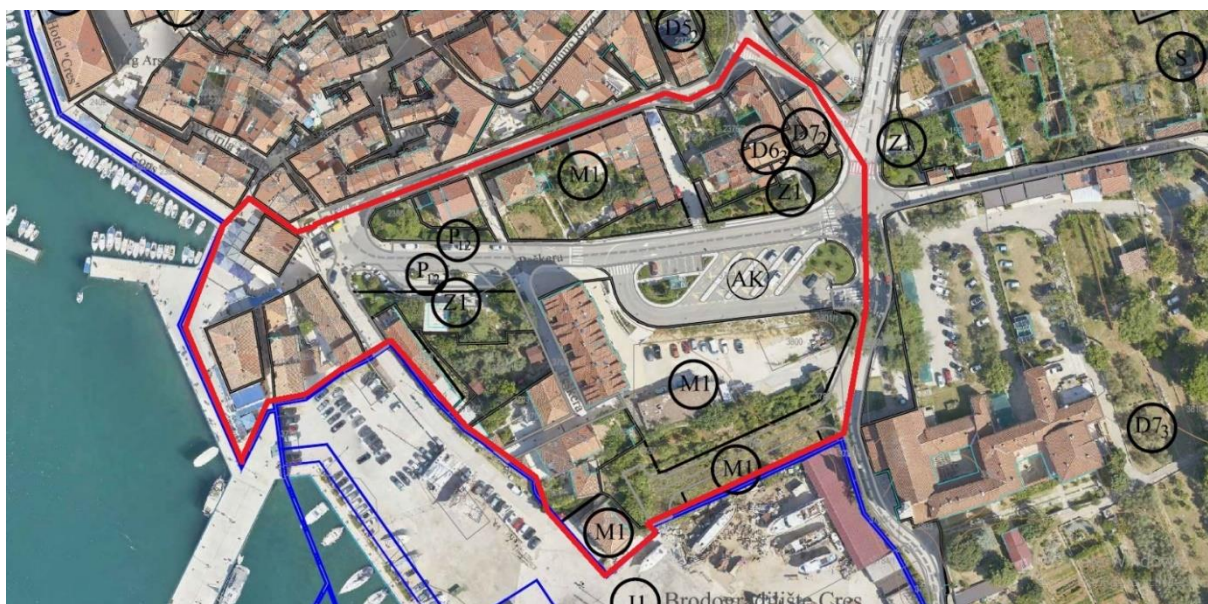
10. Područje Zazid, Cons, Autobusni kolodvor

Opis:

Manje područje smješteno uz južni rub povijesne jezgre. Unutar njega nalazi se zaštićeno kulturno dobro Srednjovjekovni hospicij, a uz istočni rub smješten je franjevački samostan koji zauzima većinu vizure.

Namjena:

Predviđena je uglavnom mješovita namjena, a jedini neizgrađeni dio nalazi se uz jugoistočni rub područja.

Slika 53. Crvena puna linija označava granice područja 10 (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Utjecaj:

Dovodi se u pitanje predviđena višestambena građevina južno od autobusnog kolodvora (M1-2B). Njenom izgradnjom potencijalno se narušava vizura samostana (Slika 54). Ustanovljen je moguć negativan utjecaj koji nije značajan (-1).

Mjere:

- Ograničiti ukupnu visinu višestambene građevine u zoni M1-2B i propisati maksimalno tri nadzemne etaže, ukupne maksimalne visine 8,5 m.
- Odrediti postotak prirodnog terena od minimalno 40 % s visokim zelenilom na dijelu čestice prema Franjevačkom samostanu.
- Planiranu višestambenu građevinu u zoni M1-2B podijeliti u više manjih volumena zgrade.
- Planirati pojas negradive površine u zoni M1-2B u minimalnoj širini od 8 m od istočne granice građevinske čestice (dio uz samostan).
- Zadržati postojeću kotu terena u zoni M1-2B, odnosno kota konačno zaravnatog terena smije odstupati najviše 0,10 m od kote prirodnog terena.

- Planirati formiranje vizualne barijere od vegetacije (stabla u drvoredu i grmlje u podrastu stabala) između autobusnog kolodvora i višestambene zgrade u zoni M1-2B.
- Potrebno je zadržati (i očuvati tijekom izgradnje) vrijedno stablo crnogorice koje se nalazi unutar M1-2B zone na istočnom rubu
- Potrebno je zadržati (ili rekonstruirati nakon izgradnje) kameni zidić na istočnom rubu zone M1-2B uz cestu

Slika 54. Vizura s autobusnog kolodvora (zapadna pozicija) prema samostanu s ilustrativnim prikazom prostora mogućeg smještaja višestambene građevine oznake M1-2B (crveni okvir) (Google street view)

Slika 55. Vizura s autobusnog kolodvora (istočna pozicija) prema samostanu s ilustrativnim prikazom prostora mogućeg smještaja višestambene građevine oznake M1-2B (crveni okvir) (Google street view)

11. Brodogradilište

Opis:

Radi se o manjem obalnom području u potpunosti iskorištenim za predviđenu namjenu brodogradilišta. Malo izvan obuhvata ovog područja nalazi se plivajući dok (u Hrvatskom registru plovila Dok-9), preventivno zaštićen kao pokretno kulturno dobro od 2020. Sagrađen od strane Austro-Ugarske monarhije s namjerom popravka razarača i podmornica. U funkciji je od 1913. godine, a u vizuri creske luke je od 1983.

Namjena:

Člankom 106., stavkom (2) predmetnog UPU-a predlaže se dislokacija doka na drugo, primjerenije mjesto, gdje bi se mogao prezentirati posjetiteljima kao vrijedan dio industrijske baštine.

U području Brodogradilišta (namjena područja jest: Površina proizvodne - pretežito industrijske namjene - brodogradilište (I1)) dopušta se izgradnja građevina, za potrebe proizvodnje, servisa i skladišta, koji su određeni na sljedeći način:

1. najveća dopuštena tlocrtna površina svih zgrada iznosi 4.000 m².
2. najveća dopuštena visina građevina iznosi 11,0 m, a najveći dopušteni broj etaža su dvije nadzemne etaže ($E=Pr+1$)

Također se navodi i da „Oblikovanje građevina treba biti u skladu s točkom 7.2. Mjere zaštite kulturno-povijesnih cjelina i građevina i ambijentalnih vrijednosti ovih Odredbi za provedbu (zona zaštite B).“

Procjena utjecaja:

Dok-9 se svakako može okarakterizirati kao posebno vrijedno kulturno dobro jer se radi o jedinom preostalom plivajućem doku iz doba Austro-Ugarske monarhije te vrste. S obzirom na to da se radi o pokretnom kulturnom dobru i zbog prijetnje potonuća u području luke Cres, činjenice da nije u funkciji, prijedlog njegova izmještanja se smatra prihvatljivim, zbog čega nije ustanovljen negativan utjecaj.

U zoni B je prihvatljiva nova izgradnja (interpolacija), međutim mjere zaštite propisuju da nova gradnja mora biti neupadljiva te da se mora provoditi zaštita vizura. Građevina visine 11 metara će se zasigurno isticati te moguće zakloniti vizuru na samostan s mora, stoga je procenjen negativan utjecaj koji nije značajan (-1).

Mjere:

- U tijeku je izrada konzervatorske podloge. Kao glavna mjera postupanja ističe se sugestija, odnosno požurnica (zbog izrazite dotrajalosti doka), za njegovim čim ranijim primjerenim zbrinjavanjem na alternativnoj lokaciji⁴.
- Ograničiti visinu novih i rekonstruiranih građevina u zoni Brodogradilišta na visinu koja neće zakloniti vizuru na Franjevački samostan s mora – potrebno dokazati vizualizacijama idejnog rješenja.

⁴ Navedeni podaci referiraju se na sadržaj Konzervatorske podloge predmetnog doka, kojoj tek predstoji odobrenje od strane Naručitelja (Brodogradilište Cres d.d.) i nadležnog Konzervatorskog odjela.

Slika 56. Crvena puna linija označava granice područja 11 (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

12. Franjevački samostan

Područje u cjelosti ograničeno i definirano okvirima franjevačkog samostana. Namjena predmetnog plana je u skladu s postojećom namjernom prostora (D7 – vjerska namjena) (Slika 57) te je istaknuto u Odredbama da se iskoristivost nadzemnog prostora u potpunosti usuglašava s konzervatorima. Do negativnog utjecaja može doći izgradnjom javne garaže planirane neposredno uz ogradni zid samostanskih vrtova s južne strane. Kako bi se navedeni utjecaj umanjio, predlažu se mjere zaštite.

Mjere:

- Planirati odmak garaže G2 od ogradnog zida samostana – negradivi dio čestice sa zaštitnim zelenilom (stabla, grmlje) minimalno 10 m širine
- Gornja etaža garaže G2 treba imati krovni vrt te je potrebno omogućiti oblikovanje zelene fasade zgrade.

Slika 57. Crvena puna linija označava granice područja Franjevački samostan (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

13. Obalni pojas između Franjevačkog samostana i Benediktinskog samostana - Jadranska obala, obala sv. Benedikta

Opis:

Pretežito konzumirano područje stambenim višekatnim građevinama. Između Franjevačkog i Benediktinskog samostana, nalaze se dva sakrala objekta od kulturno-povijesne važnosti: kapela sv. Križa i sv. Marije od Zdravlja (D7₂).

Namjena:

Nacrt predmetnog UPU-pretežno prati stvarno stanje, izuzev novog osiguranog prostora za izgradnju građevine mješovite namjene na području sadašnjeg parkirališta, duž ceste Jadranska obala.

Utjecaj:

S obzirom na lokaciju predviđene građevine namjene M1 (višestambena zgrada) u blizini kapela sv. Križa i sv. Marije od Zdravlja, može se očekivati negativan utjecaj koji nije značajan (-1).

Mjere:

- Planirati odmak od obje kapele minimalno 5 m u odnosu na planiranu zgradu
- Umanjiti maksimalnu visinu zgrade
- Maksimalno moguće očuvati postojeći kameni zid koji dijeli kapelice od planirane višestambene zgrade
- Osigurati konzervatorski nadzor pri gradnji zgrade zbog mogućih pojavljivanja pukotina i oštećenja kapela

Slika 58. Obalni pojas do crvene pune linije označava granicu područja 13 (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

14. Benediktinski samostan

Opis:

Ovo je područje u cjelosti definirano okvirima Benediktinskog samostana sv. Petra Apostola iz 15. st. (Slika 59). Radi se o pojedinačnom kulturnom dobru oznake Z-1684.

Namjena:

Planirano je nadohranjivanje plaža i izgradnja pera i školjera ispred benediktinki (R4₂).

Utjecaj:

Očekuje se povremen negativan utjecaj koji nije značajan (-1), u vidu buke i narušavanje vizure na kompleks gledano s mora i obalne šetnice.

Mjere:

- Ograničiti popratne kupališne sadržaje koji narušavaju vizuru na benediktinski samostan s mora te ograničiti buku - uzeti u obzir primarnu funkciju ovo zaštićenog objekta (Slika 60).
- Kupališne sadržaje i opremu treba odobriti nadležni konzervatorski odjel
- Osigurati konzervatorski nadzor pri rekonstrukciji plaže zbog mogućih pojavljivanja pukotina na Benediktinskom samostana sv. Petra

Slika 59. Crvena linija označava granice područja Benediktinski samostan, ispred kojeg je planirana plaža Grabar (R4₂₋₂) (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 60. Crveni pravokutnik označava područje planirane nadohrane plaža, gradnja pera i školjera, postavljanje popratnih sadržaja

15. Brajdi, područje nove stambene izgradnje

Područje gotovo u potpunosti izgrađeno u deziniranoj stambenoj namjeni (Slika 60, Slika 61). Nije ustanovljen utjecaj. No, s obzirom na nedostatak zelenih površina u toj zoni, predlaže se planirati više zelenih zaštitinih površina uz prometnice.

Slika 61. Crvena linija označava granice područja Brajdi (izvod iz kartografskog prikaza UPU-a 1. Korištenje i namjena površina)

Slika 62. Zona Brajdi, gotovo u cijelosti konzumirana novogradnjom

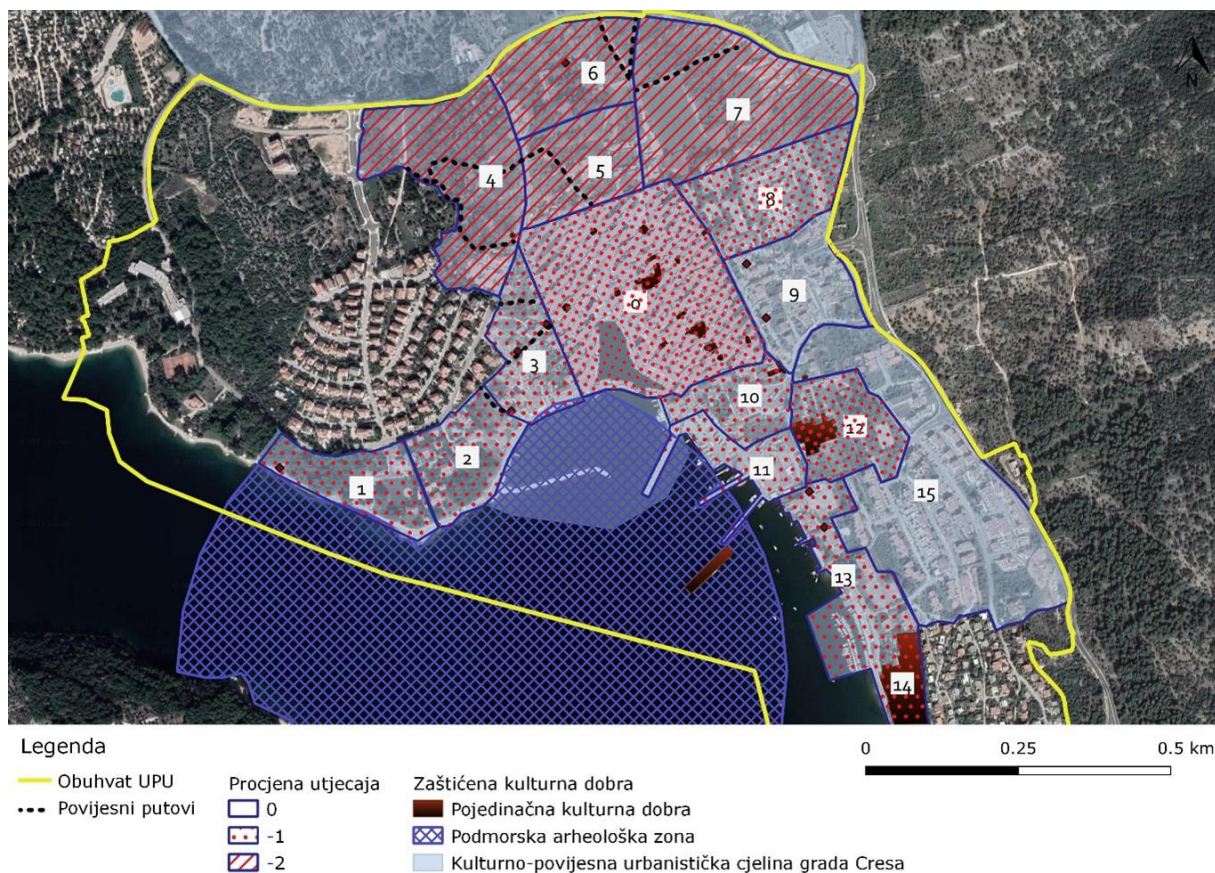
Zaključci

Nacrt novog UPU-a većinski se odnosi na prostor zone zaštite B. Konzervatorski odjel u Rijeci u svojim je zahtjevima dao uvjete za 15 izdvojenih pod-područja unutar zone B, tzv. „područja zajedničkih urbanističkih i arhitektonskih obilježja“. Na temelju ovih područja procjenjivao se i utjecaj nacrta predmetnog UPU.

Ovom se Strateškom studijom procjenjuje utjecaj na kulturna dobra unutar Registra kulturnih dobara, ali i na elemente kulturne baštine izvan formalnog registra, značajnih kao sastavnice cjelokupnog kulturnog krajolika, za koje se smatra da su nedovoljno zastupljeni predmetnim nacrtom UPU-a. To su suhozidno omeđeni tradicijski vrtovi, maslinici, putovi, ambijenti kapelica i vizure. Maslinici i vrtovi unutar građevinske zone zaštite B ne čine samo estetsku, ambijentalnu vrijednost kulturnog krajolika, već su i materijalizacija ostalih nematerijalnih kulturnih praksi: tehnike i umijeća suhozidnog graditeljstva i spone stanovnika Cresa sa svojom ruralnom okolinom koja se i dalje djelomično koristi. Navedene vrijednosti degradirane su zbog građevina pozicioniranih na području visokovrijednih kulturnih vrijednosti, zarastanja i napuštanja poljoprivrednih površina s uznapređovalom te bespravnom gradnjom i dogradnjom te aktivnostima koja nisu primjerena (kokošinji, građevinski otpada i sl.) na poljoprivrednim površinama.

Prema Odluci o izradi UPU-a, jedan od ciljeva jest povećati gustoću stanovništva. Prenamjenom površina izdvojenih namjena (Zakol, Grabar Bernarski, Grabar sjever) iz turističkih u mješovite, s mogućnostima gradnje stanova, otvara se put ka tom rješenju. Zbog toga se na općenitoj razini predlaže rasterećenje postojećih zelenih površina i kulturnih krajolika u okolici gradske jezgre (vrtovi južno i sjeverno od ulice Rialto, vrtovi i raslinje na području Puntohjep, vrtovi u začelju ulice Put fortece, vrtovi u području Dari) i fokusiranje stambenih, mješovitih i poslovnih zona u zonama Zakol-Melin, Grabar Bernarski, Grabar sjever, kako bi se omogućila čitljivost povijesne jezgre, očuvanje u njene povijesne pripadajuće agrarne zone te kako bi se zadržala vizura na starigradsku jezgru i očuvao duh mjesta.

U većoj mjeri se može potvrditi da su uvjeti Konzervatorskog odjela integrirani u odredbe predmetnog UPU-a te da su zorno prikazani na kartografskom prikazu br. 3. „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina“. Međutim, od 15 izdvojenih područja, očekuje se značajan negativan utjecaj načetiri (4. Puntohjep, 5. Fortece, 6. groblje, 7. Dari) te negativan utjecaj koji nije značajan na sedam područja (0. Povijesna jezgra, 1. lungomare sv. Mikule, 3. sv. Lucija-Zagrebačka, 8. Brajdice – područje Osnovne škole, 10. Autobusni kolodvor, 12. Franjevački samostan, 13. Jadranska obala, 14. Benediktinski samostan). U svim slučajevima dane su mjere ublažavanja ili eliminacije negativnog utjecaja (Tablica 20).

Slika 63. Kartogram utjecaja nacrtu UPU naselja Cres na kulturnu baštinu unutar njegova obuhvata. Brojevima 0-15 označena su Područja zajedničkih obilježja i Zona zaštite A.

Tablica 20. Pregled prepoznatog mogućeg negativnog utjecaja na kulturnu baštinu UPU i predloženih mjera zaštite

Značajnost utjecaja	Područje	Opis svojstva utjecaja	Sastavnica kulturne baštine	Mjere
-2	4.Puntohjep (Melin)	Stalan, direktan (novogradnja) Privremen, stalan (buka tijekom i nakon gradnje)	Kulturni krajolik suhozidno omeđenih vrtova i tradicijskih putova Ambijent kapeli križnog puta	<ul style="list-style-type: none"> Na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom moguća je gradnja isključivo obiteljskih građevina. Na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom potrebno je osigurati minimalno 5 m širine pojas u kojem je zabranjena gradnja, a u kojem je potrebno planirati visoko i srednje visoko zelenilo koje će zakloniti na izgrađen okoliš tradicijskog i križnog puta. Sačuvati postojeće suhozide uz tradicijski i križni put.
-2	5.Fortece	Stalan, direktan	Kulturni krajolik vrtova i suhozidnih omeđenja	<ul style="list-style-type: none"> Planiranu prometnicu OU 13 izmjestiti južnije (kao što je planirano u važećem UPU-u) kako bi se sprječio gubitak i fragmentacija aktivnih vrtova. Prometnicu OU 13 planirati kao kolni priključak, slijepu ulicu minimalne moguće širine. Izostaviti planirano parkiralište. Gradnju u predmetnoj zoni potrebno je razrahliti –minimalno 40 % zone planirati za vrtove, a uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtna površina 100 m², katnosti P+1., 50% građevne čestice u prirodnom terenu). Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom.
-2	6.Gradsko groblje	Stalan, direktan	Povijesni put	<ul style="list-style-type: none"> Dio planirane ceste OU 14 između ulice Turion i županijske ceste planirati kao jednosmjernu cestusa završnom obradom u kamenim oblucima. Postojeće suhozide uz gore navedenu trasu planirane OU 14 ceste maksimalno moguće očuvati, a ukoliko dođe do rušenja ili oštećivanja, potrebno ih je rekonstruirati.

Značajnost utjecaja	Područje	Opis svojstva utjecaja	Sastavnica kulturne baštine	Mjere
-2	7.Dari	Stalan, direktan	Kulturni krajolik vrtova i suhozidnih omeđenja Vizura na povijesnu jezgru Čitljivost kulturno-povijesnih zona	<ul style="list-style-type: none"> • Dom za starije (zona namjene D23) potrebno je planirati na način da se postojeći suhozidi uklope u okoliš doma, da se građevina prilagodi terasastom terenu te da se volumen građevine podijeli u više manjih volumena s krovnim vrtovima. • Polivalentnu dvoranu planirati na južnom dijelu građevinske čestice R12, odnosno maksimalno moguće očuvati aktivne maslinike, vrtove i suhozide u sjevernom dijelu građevinske čestice. Građevinu je potrebno što je više moguće uklopiti na postojeći teren, planirati ju u više manjih volumena s krovnim vrtovima. • Građevinu u K1 namjeni potrebno je uklopiti u okoliš i učiniti manje vidljivom u vizurama državne ceste D100 na način da se umanjuje maksimalna visina građevine, odnosno planira najviše jedna nadzemna etaža, umanjuje maksimalna izgrađenost čestice te planira u više manjih volumena s krovnim vrtovima. Parkiralište je u potpunosti potrebno osigurati podzemno. Nagrađivi dio čestice potrebno je urediti kao zelenilo. • Zgradu policije (namjena D13) potrebno je ograničiti na maksimalno jednu nadzemnu etažu, umanjiti najveći dopušteni koeficijent izgrađenosti te nagrađivi dio čestice urediti kao zelenilo. • Planirati uspostavu zelenih barijera od visokog zelenila uokolo novih građevina - namjene R11, R12, K1, D13, D32, D23. • Potrebno je razmotriti mogućnost osiguranja potrebnih parkirnih mjesta podzemno i na taj način sačuvati postojeće vrtove (koji se koriste).
-1	0.Povijesna jezgra	Stalan, direktan	Integritet kulturno-povijesne cjeline	<ul style="list-style-type: none"> • Odrediti minimalni postotak prirodnog terena. U maksimalnoj mjeri uključiti sadnju zaštitnog zelenila i/ili planirati zelene krovove kako bi se i vizualno sačuvao povijesni karakter područja. Umanjiti najveću dopuštenu tlocrtnu površinu svih zgrada s 1.000 m² na 800 m² ili ograničiti koeficijent izgrađenosti na 0,8 kako bi se ostavilo dovoljno prostora za prirodni teren. • Razmotriti mogućnost dislokacije planirane tržnice izvan zone A zaštite (prijedlog je prostor uz Uljaru) te uspostavu zelene površine na predmetnoj lokaciji.

Značajnost utjecaja	Područje	Opis svojstva utjecaja	Sastavnica kulturne baštine	Mjere
-1	1.Lungomare sv. Mikule do vile Rivijera na istoku	Stalan, direktan	Kapela sv. Nikole Arheološko podmorsko dobro	<ul style="list-style-type: none"> Planirati zeleni zaštitni pojas uz bočne i stražnju strane kapele od barem tri metra kako bi se vizualno odijelila od predviđene rekreacijsko kupališne infrastrukture. Ograničiti moguću gradnju građevina kupališno rekreacijske površine na minimalnoj udaljenosti od 10 m od čestice kapele. Za širenja kupališnog prostora proširenjem i nadosipavanjem plaža u arheološko podmorsko dobro, potrebno je tražiti prethodno odobrenje Konzervatora i po potrebi odraditi arheološko rekognosciranje.
-1	2. Područje uz obalu od vile Rivijera na zapadu do kapele sv. Lucije na istoku, između Lungomare sv. Mikule i ulice Melin	Stalan, direktan	Ambijentalna vrijedost (borovi i obodni suhozidi)	<ul style="list-style-type: none"> Između parkirališta i obalne šetnice uspostaviti zeleni zaštitni bojas (postojeća i novoposađena visoka i srednje visoka vegetacija) od minimalno 8 m (mjereno od kamenog rubnog podzida) kojim će se umanjiti vidljivost parkirališta i automobila s obalne šetnice i mora. Očuvati postojeće borove koji se nalaze između postojećeg parkirališta i obalne šetnice (Slika 35). Broj porušenih stabla potrebno je nadoknaditi sadnjom novih stabala u sklopu novog parkirališta. Parkiralište terasasto integrirati unutar zelene površine na način da se postojeći borovi očuvaju maksimalno moguće te da se između površina parkirališta posadi nova visoka i srednje visoka vegetacija. Završnu obradu parkirališta planirati u vodopropusnim materijalima koji će se izgledom uklopiti u okoliš. U zoni povijesne strukture M1-1 potrebno je propisati uvjete gradnje na način da je moguća gradnja isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtne površine 100 m², katnosti P+1, uz udio zelenila min. 50%.
-1	3.Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule	Stalan, direktan	Krajolik vrtova i suhozidno omeđenih tradicijskih putova	<ul style="list-style-type: none"> Propisati da se neizgrađena površina građevne čestice namjeni očuvanju postojećih vrtova. Uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, max. tlocrtne površine 100 m², katnosti P+1., 50% građevne čestice u prirodnom terenu). Očuvati sjeverni tradicijski put ovog segmenta u obliku u kojem je zatečen, s naglaskom na suhozidna omeđenja i ulaze u vrtove.

Značajnost utjecaja	Područje	Opis svojstva utjecaja	Sastavnica kulturne baštine	Mjere
				<ul style="list-style-type: none"> Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom.
-1	8. Brajdice – područje Osnovne škole	Stalan, direktan	Vizura na povijesnu jezgru Čitljivost kulturno-povijesnih zona	<ul style="list-style-type: none"> Na namjeni Z2G potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom u širini od 5 m te zadržati postojeći drvoređ uz ulicu Šetalište 20. travnja. Na namjeni M2-1 potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom te u sklopu tog pojasa uspostaviti drvoređ kako bi se postigao kontinuitet drvoređa prema ulici Šetalište 20. travnja.
-1	10. Zazid, Cons, Autobusni kolodvor	Stalan, direktan	Vizura na franjevački samostan (Z-784)	<ul style="list-style-type: none"> Ograničiti ukupnu visinu višestambene građevine u zoni M1-2B i propisati maksimalno tri nadzemne etaže ukupne maksimalne visine 8,5 m. Odrediti postotak prirodnog terena od minimalno 40 % s visokim zelenilom na dijelu čestice prema Franjevačkom samostanu. Planiranu višestambenu građevinu u zoni M1-2B podijeliti u više manjih volumena zgrade. Planirati pojas negradive površine u zoni M1-2B u minimalnoj širini od 8 m od istočne granice građevinske čestice (dio uz samostan). Zadržati postojeću kotu terena u zoni M1-2B, odnosno kota konačno zaravnatog terena smije odstupati najviše 0,10 m od kote prirodnog terena. Planirati formiranje vizualne barijere od vegetacije (stabla u drvoređu i grmlje u podrastu stabala) između autobusnog kolodvora i višestambene zgrade u zoni M1-2B. Potrebno je zadržati (i očuvati tijekom izgradnje) vrijedno stablo crnogorice koje se nalazi unutar M1-2B zone na istočnom rubu Potrebno je zadržati (ili rekonstruirati nakon izgradnje) kameni zidić na istočnom rubu zone M1-2B uz cestu
-1	11. Brodogradilište	Stalan, direktan	Vizura na franjevački samostan (Z-784)	<ul style="list-style-type: none"> Ograničiti visinu novih i rekonstruiranih građevina u zoni Brodogradilišta na visinu koja neće zakloniti vizuru na Franjevački samostan s mora – potrebno dokazati vizualizacijama idejnog rješenja.

Značajnost utjecaja	Područje	Opis svojstva utjecaja	Sastavnica kulturne baštine	Mjere
-1	12. Franjevački samostan	Stalan, direktan	Vizura na Franjevački samostan	<ul style="list-style-type: none"> Planirati odmak garaže G2 od ogradnog zida Franjevačkog samostana – negradivi dio čestice sa zaštitnim zelenilom (stabla, grmlje) minimalno 10 m širine Gornja etaža garaže G2 pored Franjevačkog samostana treba imati krovni vrt te je potrebno omogućiti oblikovanje zelene fasade zgrade.
-1	13. Jadranska obala	Stalan	Kapela sv. Križa, Kapela sv. Marije od Zdravlja	<ul style="list-style-type: none"> Planirati odmak od obje kapele minimalno 5 m u odnosu na planiranu zgradu Umanjiti maksimalnu visinu zgrade U najvećoj mogućoj mjeri čuvati postojeći kameni zid uz ulicu Jadranska obala Osigurati konzervatorski nadzor pri gradnji zgrade zbog mogućih pojavljivanja pukotina i oštećenja kapela
-1	14. Benediktinski samostan	Povremen (ljeti)	Vizura na Benediktinski samostan	<ul style="list-style-type: none"> Regulirati kupalište predviđeno duž šetnice ispred benediktinskog samostana - ograničiti popratne kupališne sadržaje koji narušavaju vizuru na benediktinski samostan s mora te ograničiti buku, kupališne sadržaje i opremu treba odobriti nadležni konzervatorski odjel Osigurati konzervatorski nadzor pri rekonstrukciji plaže zbog mogućih pojavljivanja pukotina na Benediktinskom samostanu sv. Petra

9.7 Krajobrazna obilježja

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Za predmetno područje krajobraza karakterističan je antropogeni izgrađeni obalni krajobraz u kojem dominira starogradska jezgra te kulturni krajobraz koji čini mreža suhozida omeđenih puteva koja se širi od gradske jezgre, a unutar koje se dominantno nalaze maslinici i vrtovi.

Iako na području UPU-a niti okolnom području nema zaštićenih ili osobito vrijednih krajobraza koji se štite Zakonom o zaštiti prirode i prostorno planskom dokumentacijom, radi se o krajobrazu koji se ističe po očuvanim i vrijednim kulturnim elementima, kao i o pojasu uz morsku obalu koji je vrijedno i osjetljivo krajobrazno područje. Krajobraznom studijom otoka Cresa (2015.) Creska zavalala ocjenjena je kao iznimno osjetljivo krajobrazno područje, a Creski maslinici prepoznati kao iznimni krajobraz. Obalno područje mora štiti se Zakonom o prostornom uređenju. Prema predmetnom Zakonu jedan od ciljeva prostornog uređenja koji se odnosi na obalno područje je stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te razvijanjem zelene infrastrukture uz poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog naslijeđa, a posebice uređenja ugostiteljsko-turističkih područja na obalnom i kopnenom području uz zaštitu užeg obalnog pojasa od građenja. U skladu s tim ciljem predlagane su mjere zaštite krajobraza.

Provedbom UPU-a doći će do prenamjene površina (prvenstveno kultiviranih), negativnih vizualnih utjecaja planiranih građevina (osobito vezano uz visine), promjene fizičke strukture krajobraza uklanjanjem visoke vegetacije za potrebe izgradnje (u manjem dijelu Zakol zone). Sve navedeno će uzrokovati negativne promjene vizualnih vrijednosti na kulturni krajobraz obale Cresa. Negativne promjene umanjit će činjenica da je UPU-om u zonama Zakol i Grabar Bernardski odredbama propisana veća minimalna građevna čestica od uobičajenih s manjom maksimalnom izgrađenošću te uključuju zaštitne zelene površine uz prometnice.

Širenjem naselja prema jugu u zoni Grotice doći će do gubitka terasastih maslinika. No, budući da se ne radi o vrijednim stoljetnim maslinama koje su prisutne na obližnjem području te da se u okolici nalazi još mnoštvo terasastih maslinika, negativan utjecaj neće biti značajan.

Na nekim dijelovima doći će do gubitka krajobraznih elemenata kao što su suhozidi, kamene gomile, terase i povijesni putevi kao temeljnih vrijednosti kulturnog krajobraza ovog područja.

Iako se radi o postojećem naselju i već antropogeniziranom prostoru, provedba UPU-a će u jednom dijelu uzrokovati promjene u izgledu i načinu doživljavanja tog područja te smanjenje vizualnih, ambijentalnih i ekoloških vrijednosti krajobraza. Budući da gubitak površina i uklanjanje postojeće vegetacije nije velik, to neće predstavljati utjecaj od važnosti za krajobraz šireg područja. Utjecaj na krajobraz nije ocijenjen kao značajan, no potrebno je prepoznati negativan utjecaj umanjiti mjerama zaštite krajobraza.

Kao i kod kulturne baštine, negativan utjecaj na krajobraz prepoznat je u zoni Dari koja će u potpunosti promijeniti svoj karakter zbog planirane izgradnje rekreacijskih i javno društvenih sadržaja. Iako su navedeni sadržaji potrebni za razvoj grada i zajednice, a

prostorni resursi u obuhvatu UPU-a ograničeni, potrebno je promisliti o načinima da se očuvaju najvrijedniji elementi kulturnog krajobraza, kao i razmotriti načine oblikovanja planiranih građevina s ciljem uklapanja u postojeći krajobraz i vizure.

Danas u tim vrtovima ima bespravne gradnje i nadogradnje postojećih spremišta, odlaganje građevinskog materijala i sličnih aktivnosti koje umanjuju vrijednost toga kulturnog krajobraza, posebice u vizurama. Dio maslinika je napušten zbog zahtjevnog načina obrađivanja zemlje. Sktivne tradicijske vrtove i maslinike u zoni Dari potrebno je što je više moguće očuvati.

Planirano uređenje kupališno rekreacijskih površina uz Gradsku plažu moglo bi promijeniti karakter obalnog područja u tom dijelu kojeg karakteriziraju vrijedne zelene površine s borovima u zaleđu obalne šetnice. Potrebno je maksimalno moguće očuvanje postojećih zelenih površina i borova. U tu svrhu predlaže se na površinama R3 namjene maksimalno moguće očuvati postojeće borove na način da se kupališno rekreacijski sadržaj oblikovanjem i smještajem prilagode pozicijama borova, posebice rekreativne površine i građevine. Kako bi se umanjio negativan utjecaj u vizurama s mora i sa šetnice, potrebno je planirati 10 metara zaštitne zelene zone u R3 zonama uz obalnu šetnicu, odnosno negradivi dio čestice (nije moguća gradnja rekreativnih površina i građevina što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti i pratećih građevina ugostiteljske, uslužne sportsko-rekreacijske i sl. namjene).

U mjerama zaštite krajobraznih vrijednosti navedeno je da se rekreacijski obalni pojas štiti odredbama UPU-a i da je potrebno štititi postojeće raslinje i sačuvati postojeće prirodno zelenilo kao i postojeću strukturu krajobraza, no to nije u potpunosti tako regulirano odredbama budući da postoji mogućnost izgradnje. Planirane sportske i rekreacijske površine trebaju se uklopiti u postojeće zelenilo bez mogućnosti gradnje sportskih sadržaja većih dimenzija. Očuvanjem zelenih površina s borovima pridonijet će se vizualnoj atraktivnosti obalnog područja, ali i boravišnim kvalitetama krajobraza.

Rekonstrukcija i uređenje plaža pozitivno utjecati na krajobraz, no potrebno je pri oblikovanju koristiti adekvatne materijale i dizajn urbane opreme koji će se uklopiti u postojeći okoliš (planirana pera mogu biti od kamena ili betona, mogu biti ravna i zakrivljena, a površine sunčališta mogu se, osim kao žala, predvidjeti i kao betonska, uz mogućnost oblaganja kamenom ili drvom. Žal treba biti od sitnozrnatog rastresitog kamenog materijala bez primjesa zemlje, pijeska i mulja).

Uređenjem plaža smanjit će se dojam prirodnosti, no ionako se ne radi o prirodnim plažama jer je obala već dugi niz godina antropogenizirana. Pri uređenju plaža potrebna je interpolacija i harmonična integracija novih strukturnih elemenata s očuvanjem prirodnosti.

Rekonstrukcija postojećih objekata i građevina pridonijet će vizualnim i ambijentalnim vrijednostima krajobraza, prema odredbama plana kojima je definirano da se preporuča korištenje građevinskih elemenata i materijala koji su uobičajeni za taj prostor i u skladu su u s okolnim prostorom i krajobrazom.

UPU-om se planiraju javne zelene površine koje obuhvaćaju četiri kategorije – javni park, igralište, vrt i zaštitne zelene površine. S ciljem razvoja održivog grada, glavnog grada na otoku Cresu, potrebno je planirati više zelenih površina koje će imati sve potrebne funkcije - ekološku, estetsku i socijalnu funkciju.

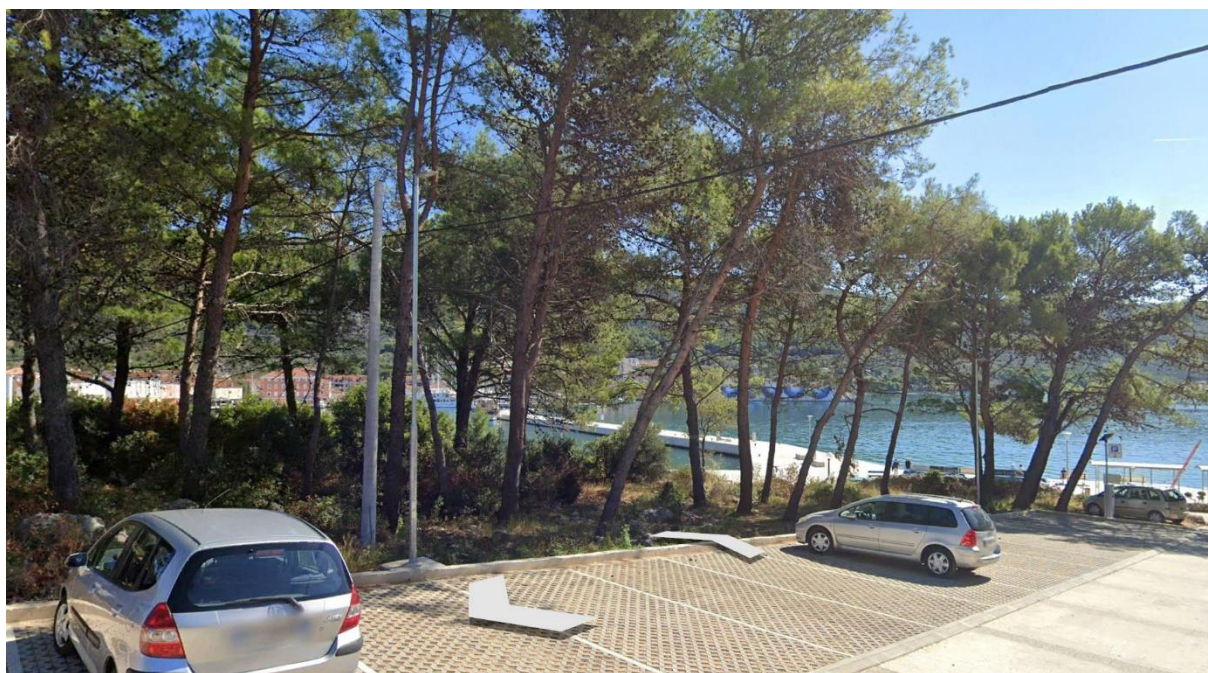
U odredbama UPU-a nije određeno kako se uređuju zone zaštitnog zelenila, stoga bi to trebalo definirati te dodati da je potrebno očuvati postojeću vrijednu, posebice visoku vegetaciju.

Budući da se kulturna baština i krajobraz međusobno isprepliću i nadopunjuju, očuvanjem vrijednosti kulturne baštine prema smjernicama konzervatora koje su uključene u UPU, zaštitit će se i vrijednosti gradskog krajobraza i kulturnog krajobraza.

2. Promet

UPU-om je planirano proširenje i uređenje postojeće obalne šetnice, što može pozitivno utjecati na vizure, no pri oblikovanju je potrebno koristiti adekvatne materijale i dizajn urbane opreme koji će se uklopiti u postojeći okoliš (korištenje dominantno kamena kao materijala za popločavanje šetnice).

Planirano je proširenje postojećeg parkirališta uz obalnu šetnicu čime će doći do negativnog utjecaja s aspekta krajobraznih značajki, a kojim će se dodatno ukloniti postojeći borovi i zauzeti zelene površine na obali. Potrebno je između parkirališta i obalne šetnice uspostaviti zeleni zaštitni bojas kojim će se umanjiti vidljivost parkirališta i automobila s obalne šetnice i mora, maksimalno moguće čuvati postojeće borove te porušena stabla nadoknaditi sadnjom novih stabala u sklopu novog parkirališta. Predlaže se parkiralište terasasto integrirati unutar zelene površine i kao završnu obradu parkirališta planirati u vodopropusnim materijalima koji će se izgledom uklopiti u okoliš.

Slika 64. Zelena površina s borovima na kojoj se planira proširenje postojećeg parkirališta (Google street view)

U gradu je prepoznat nedostatak parkirnih mjesta stoga se planom određuju lokacije za nove garaže i parkirališta. S aspekta krajobraza, nadzemna parkirališta mogu negativno utjecati na vizualne značajke stoga ih je potrebno zakloniti vegetacijom. Planirana parkirališta su velikih površina, a UPU-om je propisano da je javna parkirališta, parkirališta uz prometnice i druga parkirališta na otvorenom potrebno ozeleniti sadnjom stablašica na

način sadnje najmanja 1 stabla/4 PM. Isto je potrebno i za privatna parkirališta, odnosno „promet u mirovanju“. Parkirališta je potrebno i zakloniti sadnjom srednje visoke vegetacije uz rubove parkirališta koja će činiti vizualnu barijeru.

UPU navodi da parkirališne površine treba urediti kao asfaltirane ili ih treba opločiti adekvatnim tipskim elementima dimenzioniranim za predviđeno prometno opterećenje, no s aspekta vizualnih kvaliteta i klimatskih promjena prednost treba dati vodopropusnim popločenjima (sipina, travnate kocke i sl.) gdje god je to moguće.

Rekonstrukcija morske luke, odnosno uređenje nove obale, lukobrana, objekata za privez i ostale lučke infrastrukture neće osobito utjecati na krajobrazne značajke budući da se radi o postojećoj luci i da se tamo već nalaze svi navedeni elementi. Rekonstrukcija bez negativnog utjecaja na krajobraz je moguća prema smjernicama konzervatora koje su ugrađene u UPU. Povećanjem kapaciteta luke, doći će do većeg broja dolazaka plovila i većeg broja ljudi koji će stvoriti pritisak na obalni krajobraz, osobito u vrijeme sezone.

Tradicijski pješački putevi omeđeni suhozidima važni su element krajobraznog uzorka kulturnog creskog krajobraza, zbog čega je nužno očuvanje jednog od zadnjih puteva na kojem se UPU-om planira cesta OU 14, što je već obrazloženo u poglavlju analize utjecaja na kulturnu baštinu.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Gradnja planiranih TK podzemnih vodova uglavnom prate trase postojećih i planiranih prometnica, stoga neće utjecati na krajobrazne značajke. Bazne stanice i atenski sustavi na izgrađenim građevinama mogu negativno utjecati na vizualne značajke, posebice ako se radi o vizualno izloženim pozicijama i kulturno vrijednoj zoni kao što je gradska jezgra. Potrebno je primijeniti konzervatorske smjernice za sve planirane aktivnosti u zaštićenoj zoni A.

4. Energetski sustav

Gradnja nove elektroopskrbne mreže može negativno utjecati na krajobraz. Planirano je šest novih trafostanica koje se mogu graditi kao samostalne građevine ili kao ugradbene u postojećim građevinama. S aspekta krajobraza, poželjna je opcija korištenja već postojećih građevina. Pozicija planirane trafostanice u zonu Melin uz zelene površine i tradicijski put je prepoznata kao najosjetljivija te ju je potrebno uklopiti u planiranu građevinu ili udaljiti od puta i planirati unutar stambene zone prema zapadnoj strani.

Kabeli su planirani podzemno i nadzemno gdje će oni nadzemni biti vidljivi u prostoru, no ne procjenjuje se da će doći do značajnih negativnih utjecaja na krajobraz budući da se radi o pretežito antropogeniziranom području.

Rekonstrukciju i izgradnju nove podzemne mreže potrebno je planirati zajedno s rekonstrukcijama i izgradnjom druge infrastrukture (obnova i gradnja pješačkih površina, cesta, vodnogospodarskog sustava, itd.).

Planiranje sunčanih elektrana na krovovima promijeniti će vizualne značajke građevina gdje će dominirati fotonaponski paneli tamne boje, što je posebice osjetljivo u starogradskoj jezgri gdje se provodi stroga kontrola unošenja novih struktura od strane konzervatora te je potrebno odobrenje Konzervatorskog odjela.

5. Vodnogospodarski sustav

Gradnja i rekonstrukcija sustava vodoopskrbe neće imati utjecaja na krajobraz budući da se radi o podzemnim cjevovodima i hidrantima, no predlaže se izvoditi radove kada se gradi/rekonstruira i druga infrastruktura u toj trasi te pješačke površine i ceste.

Gradnja sustava odvodnje podrazumijeva kanale, crpne stanice, separatori i uređaj za pročišćavanje. U zoni Kimen predviđena je glavna crpna stanica i mehanički tretman sa ispuštanjem u podmorski ispust. Najveća dopuštena visina građevine iznosi 7,5 m, što je previsoko za lokaciju na obalnoj pojasi. Predlaže se smanjenje maksimalne visine građevine na visinu postojeće građevine na toj lokaciji. Crpnu stanicu moguće je planirati kao podzemni objekt, a ispust je također potrebno planirati podzemno kako se ne bi negativno utjecalo na vizualne značajke lokacije. Građevinu je potrebno planirati prema konzervatorskim smjernicama te predvidjeti vizualnu barijeru s vegetacijom kako bi se spriječila vizualna upečatljivost građevine s obalne šetnice i mora.

Planirane retencije potrebno je projektirati u skladu s načelima zelene infrastrukture i, kako je UPU-om navedeno, zbog rijetкости pojave velikih vodnih valova, navedene površine urediti i koristiti kao javne zelene površine ili vrtove koji se i danas tamo nalaze.

6. Postupanje s otpadom

Planiran je smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. koji mogu negativno utjecati na krajobraz starogradske jezgre ukoliko budu neprimjerenog dizajna. Eko-otoke i spremnike je potrebno oblikovati na način da se uklapaju u okruženje. Ukoliko lokacija dozvoljava, potrebno je vegetacijom napraviti vizualnu barijeru.

9.8 Stanovništvo i naseljenost

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Iz analize postojećeg stanja, u usporedbi zadnja tri popisa stanovništva, zaključeno je da je prisutno blago smanjenja broja stanovnika u naselju Cres. Prema Odluci o izradi UPU-a, jedan od ciljeva jest povećati gustoću stanovništva. Prenamjenom površina izdvojenih namjena (Zakol, Grabar Bernarski, Grabar sjever) iz turističkih u mješovite, s mogućnostima gradnje stambenih objekata, pridonosi se tom cilju.

Na stanovništvo i naseljenost pozitivno će utjecati spomenuto povećanje površina koje omogućuju stambenu izgradnju, kao i omogućavanje razvoja poslovne i turističke namjene što će povećati mogućnosti zapošljavanja. Za stanovnike je poželjna i privlačna činjenica da će se povećati površine za sportsko-rekreacijske aktivnosti i uređene javne zelene površine kojih danas nije dostatan broj. Planirana je gradnja objekata društvenog značaja kao što su dom za starije osobe i poliklinika pozitivno će utjecati na život stanovnika u gradu Cresu.

S druge strane, zbog planirane izgradnje svega navedenog u ograničenom obuhvatu UPU-a, doći će do gubitka dijela tradicijskih vrtova u okolici starogradske jezgre koje cresani obrađuju.

Odredbe UPU-a sadrže mjere sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera čime se olakšava kretanje osoba s invaliditetom i smanjene pokretljivosti te roditeljima s djecom u kolicima kretanje po gradu.

2. Promet

Gradnja novih prometnica osigurat će bolju prometnu povezanost u obuhvatu UPU-a, što će zbog realizacije planiranih novih zona izgradnje biti prijeko potrebno, kako ne bi došlo do još većih gužvi na postojećim cestama. Isto tako, nove prometnice rasteretiti će pritisak na postojeće ceste koji je izražen za vrijeme ljetne sezone kada je grad pun turista. Planiranje novih javnih parkirališnih površina i garaža umanjiti će poteškoće s parkiranjem koji su danas prisutni, a izraženi u ljetnim mjesecima. Rekonstrukcija morskih luka pozitivno će utjecati na stanovnike koji tamo vežu svoja plovila. Povezivanje Male i Vele purpurele gradnjom pješačkog mosta te izgradnja i rekonstrukcija niza pješačkih staza za radialno povezivanje prostora unutar obuhvata UPU-a s povijesnom jezgrom olakšati će svakodnevna kretanja gradom.

Za vrijeme pripreme i izgradnje te održavanja prometne infrastrukture očekuje se pozitivan utjecaj na povećanje zapošljivosti stanovnika.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Izgradnja novih TK vodova i rekonstrukcija postojećih te postavljanje novih baznih stanica i atenskih sustava pozitivno će utjecati na stanovništvo zbog funkcionalnije elektroničke komunikacije.

4. Energetski sustav

Rekonstrukcija postojeće infrastrukture energetskog sustava i gradnja nove mreže utjecat će na povećanje kvalitete života stanovništva. Omogućavanjem korištenja obnovljivih izvora energije kao što su solarni kolektori i dizalice topline stanovnici će moći ostvariti uštede u odnosu na konvencionalne načine korištenja energije.

5. Vodnogospodarski sustav

Rekonstrukcija postojećeg i dogradnja nove mreže vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda te gradnja uređaja za pročišćavanje i separatora utjecat će na poboljšanje kvalitete života u zajednici zbog bolje dostupnosti vode i adekvatnog pročišćavanja otpadnih voda. Gradnja nove hidrantske mreže pridonijet će sigurnosnim mjerama u slučaju požara. Dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava umanjit će mogućnost poplave u gradu zbog vodenih bujica te na taj način zaštititi živote i imovinu stanovništva.

6. Postupanje s otpadom

Smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. omogućit će lakše odlaganje otpada stanovnicima grada Cresa.

9.9 Zdravlje ljudi

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Uređenje infrastrukture sportsko-rekreacijske namjene podiže razinu kvalitete života lokalnog stanovništva te potiče sportski način života čime se pozitivno utječe na zdravlje ljudi. Planirane zelene površine služit će za boravak i odmor stanovnika, imati estetsko-dekorativnu funkciju, ali i pridonijet će zaštiti od buke. Dodatne zdravstvene usluge u gradu koje će pružati novoplanirani dom za starije osobe i poliklinika također će pozitivno utjecati na zdravlje ljudi.

Na zdravlje i sigurnost ljudi će pozitivno utjecati i provedba mjera zaštite kvalitete mora i voda, zraka, zaštite od prekomjerne buke, zaštite od požara, poplava, potresa i sl.

Poznato je i kako vrtlarstvo ima pozitivne učinke na psihičko i fizičko zdravlje ljudi, no zbog planirane nove izgradnje doći će do gubitka dijela tradicijskih vrtova koje cresani danas obrađuju.

2. Promet

Uslijed intenzifikacije morskog i cestovnog prometa moguć je negativni utjecaji od potencijalnog onečišćenja mora (obližnja kupališta) i zraka te povećanje buke što će se manifestirati intenzivnije tijekom trajanja u ljetnih mjeseci. Istovremeno, zbog izgradnje novih cesta doći će do boljeg protoka prometa, što može umanjiti zagađenje zraka tijekom ljetne sezone.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Ne očekuje se utjecaj aktivnosti planiranih pod temom pošte i elektroničke komunikacije na zdravlje ljudi.

4. Energetski sustav

Korištenjem obnovljivih izvora energije (solarna energija i dizalice topline) ne stvaraju se emisije štetnih plinova u zrak, što pozitivno se utječe na kvalitetu zraka, a time i zdravlja ljudi koji udišu taj zrak.

5. Vodnogospodarski sustav

Planirana je gradnja uređaja za pročišćavanje i crpnih stanica koji mogu emitirati neugodne mirise. Neugodne mirise potrebno je maksimalno moguće umanjiti propisivanjem konkretnih mjera zaštite prilikom izrade projektne dokumentacije za navedene uređaje.

Rekonstrukcija postojećeg i dogradnja nove mreže vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda te gradnja uređaja za pročišćavanje i separatora utjecat će na poboljšanje kvalitete života u zajednici zbog bolje dostupnosti pitke vode i adekvatnog pročišćavanja otpadnih voda. Izgradnjom planiranih separatora i UPOV-a smanjit će se potencijalna onečišćenja mora i smanjiti rizici po zdravlje kupaca.

6. Postupanje s otpadom

Smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. unaprijedit će sustav gospodarenja otpadom u naselju i umanjiti mogućnost neadekvatnog odlaganja otpada koje može ugroziti zdravlje ljudi preko onečišćene vode (tla).

9.10 Turizam

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Povećanje smještajnih kapaciteta planirano kroz rekonstrukciju postojećih objekata rezultirat će uspostavom čak pet novih hotelskih smještaja (danas je u funkciji samo jedan) što će uvelike pridonijeti turističkom razvoju grada. Planiran je razvoj i turističkih sadržaja kao što su povećanje kapaciteta plaža, obogaćivanje kupališnog prostora sadržajima (opremanje pojasa uz obalu infrastrukturom sportsko-rekreacijske-odmorišne namjene te pratećim sadržajima) što će pozitivno utjecati na povećanje sadašnje turističke ponude

destinacije. Uređenje obale će pozitivno utjecati na smanjenje gužve, posebno za vrijeme turističke sezone te posredno na kvalitetniji turistički doživljaj prostora. Uređenjem javnih zelenih površina povećat će se atraktivnost grada. Sve će to utjecati na rast turističkog prometa, no vjerojatno bez značajnijih produživanja turističke sezone.

Zbog izgradnje stambene i mješovite namjene prepoznat je moguć negativan utjecaj na ambijent povijesnih puteva u naselju koji predstavljaju turističku atrakciju. Također, daljnjom gradnjom i gubitkom vrtova i maslinika sa suhozidima doći će do gubitka kulturnog krajobraza i slikovitih vizura koje danas još postoje u obuhvatu UPU-a, iako već degradirani širenjem naselja, bespravnom gradnjom i napuštanjem poljoprivrednih površina. Potrebno je maksimalno moguće očuvati navedene vrijedne elemente kulturnog krajobraza i kulturne baštine koji su temelj za ostvarivanje cilja produženja turističke sezone.

Kako bi se ostvario kvalitetniji turistički doživljaj i postigla prednost pred drugim turističkim destinacijama, potrebno je očuvati kulturnu baštinu koja dominantno karakterizira prostor obuhvata UPU-a i jedinstvena je na području otoka Cresa.

2. Promet

Planirane aktivnosti u kategoriji prometa pozitivno će utjecati na razvoj turizma. Izgradnja novih prometnica, parkirališta i garaža smanjit će se preopterećenost u prometu tijekom sezone koja je danas prisutna. Također, osigurat će bolja i brža dostupnost do postojećih i novih turističkih sadržaja. Rekonstrukcija pomorskih luka utjecat će na razvoj nautičkog turizma koji dovodi goste više platežne moći. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih pješačkih staza, pješačkog mosta između Male i Vele purpurele olakšat će i učiniti ugodnijim kretanje gradom i turističko razgledavanje.

Realizacijom planirane ceste OU 14 na jednom od zadnjih tradicijskih putova očuvanog povijesnog popločenja koji spajaju urbanu jezgra grada Cresa sa maslinicima gubi se kulturno i krajobrazno vrijedna turistička atrakcija.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Unaprjeđenje mreže elektroničke komunikacije ogleda se u podizanju lokacijske konkurentnosti, kvalitete, dostupnosti i kapaciteta potpornih sustava turizmu. To se može odraziti na povećanje turističke aktivnosti.

4. Energetski sustav

Unaprjeđenje komunalne infrastrukture ogleda se u podizanju lokacijske konkurentnosti, kvalitete, dostupnosti i kapaciteta potpornih sustava turizmu. To se može odraziti na povećanje turističke aktivnosti.

5. Vodnogospodarski sustav

Unaprjeđenje komunalne infrastrukture ogleda se u podizanju lokacijske konkurentnosti, kvalitete, dostupnosti i kapaciteta potpornih sustava turizmu. To se može odraziti na povećanje turističke aktivnosti.

6. Postupanje s otpadom

Smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. unaprijedit će sustav gospodarenja otpadom u naselju i umanjiti mogućnost neadekvatnog odlaganja otpada što će pozitivno utjecati na dojam i sliku grada s perspektive turista.

9.11 Infrastruktura

1. Površine za razvoj i uređenje naselja

Realizacijom planiranih površina za razvoj i uređenje naselja doći će do dodatnog opterećenja već ionako preopterećenu infrastrukturu, no utjecaj će umanjiti to što će se usporedno graditi i sva prateća infrastruktura i/ili rekonstruirati postojeća (cestovni i pomorski promet, elektroničke komunikacije, elektroopskrbna mreža, , sustav vodoopskrbe, sustav odvodnje otpadnih voda).

2. Promet

UPU-om se planiraju pojedine nove prometnice u već izgrađenim dijelovima naselja, dok se veći broj novih prometnica planira izgraditi u novoplaniranim dijelovima naselja, što će utjecati na rasterećenje postojećih prometnica. Analiza postojećeg stanja ukazala je na probleme s intenzivnim aktivnim i pasivnim prometom tijekom turističke sezone, neuređenim parkiralištima i nedostatno razvijenom pješačkom i biciklističkom infrastrukturom. Osim gradnje novih prometnica, UPU određuje nove lokacije parkirališta i omogućuje gradnju javnih garaža što će pozitivno utjecati na promet, smanjiti prometne gužve i stihijsko parkiranje.

Unutar obuhvata UPU-a nisu posebno planirane površine za odvijanje biciklističkog prometa, ali biciklistički promet se odvija u sklopu postojećih i planiranih ulica i kolno-pješačkim površinama ukoliko drugim propisima nije drugačije određeno. Za unaprjeđenje biciklističkog prometa potrebno je uspostaviti biciklističke trase koje su tako i označene (trase za svakodnevno kretanje stanovništva i turističke trase).

UPU-om se omogućuje povezivanje Male i Vele purpurele gradnjom pješačkog mosta, no na način da se ne ugrozi pristup plovilima komunalnom dijelu luke, stoga neće doći do poteškoća u prometu u luci.

3. Pošta i elektroničke komunikacije

Planirana gradnja novih TK podzemnih vodova, rekonstrukcija postojećih vodova te postavljanje baznih stanica i atenskih sustava na građevinama utjecat će na unaprjeđenje sustava elektroničke komunikacije. Omogućeno je unaprjeđenje poštanske mreže uspostavom poštanskih ureda u prizemnim dijelovima građevina u mješovitim, trgovačkim i upravnim namjenama. Prilikom radova na podzemnoj mreži potrebno je poduzeti mjere opreza kako ne bi došlo do oštećivanja druge postojeće podzemne infrastrukture.

4. Energetski sustav

Rekonstrukcija postojeće te gradnja nove elektroopskrbne mreže utjecat će na unaprjeđenje energetskog sustava. Omogućavanjem korištenja obnovljivih izvora energije umanjit će pritisak na konvencionalne energetske sustave. Prilikom radova na podzemnoj mreži potrebno je poduzeti mjere opreza kako ne bi došlo do oštećivanja druge postojeće podzemne infrastrukture.

5. Vodnogospodarski sustav

Rekonstrukcija postojeće te gradnja nove mreže vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda utjecat će na unaprjeđenje vodnogospodarskog sustava. Prilikom radova na podzemnoj mreži potrebno je poduzeti mjere opreza kako ne bi došlo do oštećivanja druge postojeće podzemne infrastrukture.

Kao alternativa konvencionalnom sustavu odvodnje otpadnih voda predlaže se korištenje rješenja temeljenih na prirodi kao što su kišni vrtovi.

Sustav uređenja vodotoka i zaštite od poplava u obuhvatu UPU-a nije u potpunosti realiziran, stoga se ovih UPU-om planira njegova dogradnja (realizacija retencija, preljevne građevine i kanala između njih, kao i odvodni kanal od retencije do mora).

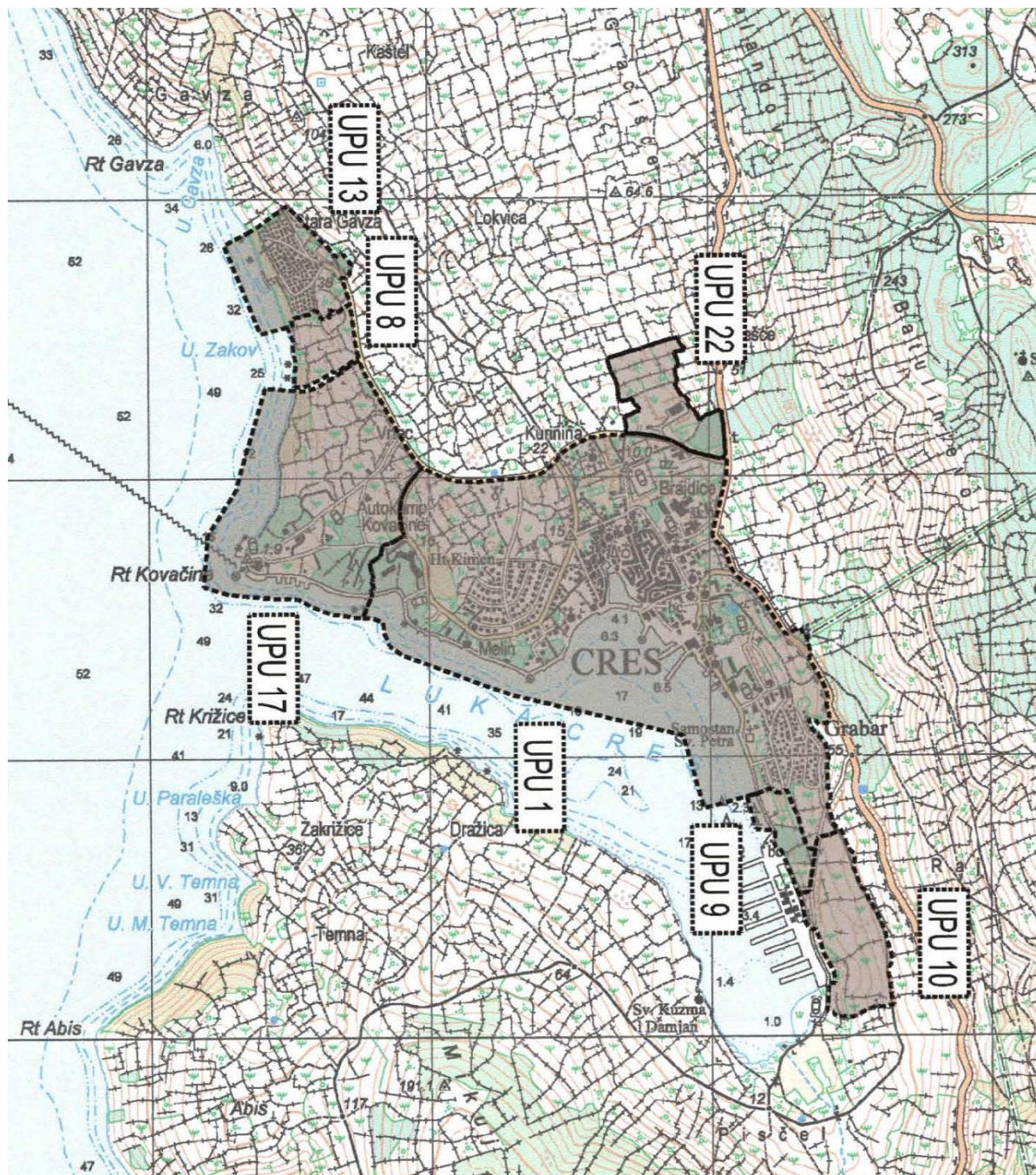
6. Postupanje s otpadom

Smještaj eko-otoka, posebnih spremnika i sl. unaprijedit će sustav gospodarenja otpadom u naselju. Prema odredbama UPU-a, postupanje s otpadom potrebno je provoditi izbjegavanjem i smanjenjem nastajanja otpada, sprječavanjem nenadziranog postupanja s otpadom, iskorištavanjem vrijednih svojstava otpada u materijalne i energetske svrhe, odlaganjem otpada na odlagališta te saniranjem otpadom onečišćenih površina.

9.12 Kumulativni utjecaji

Kumulativni utjecaji definirani su kao ukupni rezultat nekog utjecaja na okoliš nastao iz više aktivnosti. Pojedinačni utjecaji jedne aktivnosti ne moraju biti značajni sami po sebi, ali u kombinaciji s istim utjecajima druge aktivnosti na nekom području, ti učinci mogu postati značajni. Napravljena je procjena kumulativnog utjecaja za prostor naselja Cres, uzimajući u obzir postojeće (realizirane) aktivnosti u prostoru naselja te planirane aktivnosti iz predmetnog UPU-a i važećeg PPUG Cresa.

Prepoznat je mogući kumulativni utjecaj na obalu zbog planirane i postojeće turističke izgradnje na obje strane od starogradske jezgre. Konkretno, radi se o građevinskim područjima gospodarske namjene izvan naselja za koja postoji obveza izrade urbanističkih planova uređenja. Južno od predmetnog UPU-a Cresa, uz obalu, to su UPU 9 i UPU 10, zone ugostiteljsko turističke namjene Grabar Bernarski T1/5-1 i T1/5-2, obje neizgrađene i planirane (u ukupnoj površini od oko 17,5 ha) na području terasastih maslinika gdje se nalaze i vrijedne stoljetne masline te na manjem dijelu šumskog staništa. Na obali sjeverno od predmetnog UPU-a to su UPU 17 kamp Kovačine T3/1 koji je većim dijelom izgrađen, UPU 13 Stara Gavza T2/1 koji je već izgrađeno turističko naselje i UPU 8 tek planirani hotel Kovačine T1/3 koji se nalazi između dviju prethodno spomenutih izgrađenih turističkih zona. Sjeverno od predmetnog UPU-a Cres, uz državnu cestu, nalazi se poslovna zona Volnik K1/1 (UPU 22) koja je djelomično realizirana.

Slika 65. Građevinska područja gospodarske namjene izvan naselja planirana PPUG-om (UPU 13, UPU 8, UPU 17, UPU 22, UPU 9, UPU 10) u odnosu na predmetni UPU (UPU 1) (izvadak iz kartografskog prikaza PPUG-a, 3C. Područja primjene planskih mjera uređenja i zaštite)

Ovom Strateškom studijom prepoznat je moguće značajan gubitak dijelova kulturnog krajobraza (tradicijskih maslinika i vrtova), a realizacijom svih turističkih zona doći će do kumulativnog utjecaja na čitavu obalu uz grad Cres gdje, na pojasu uz more, više neće biti terasastih maslinika. Izgradnjom kampa i turističkih naselja taj scenarij se već djelomično realizirao. Iako otok Cres ima mnoštvo maslinika i prirodne neizgrađene obale, rezultat ovog kumulativnog utjecaja je nepoželjan jer se radi o jedinstvenom spoju starogradske jezgre Cresa i okolnih kulturnih krajobraza kojima dominiraju suhozidne terase s

maslinicima. Istovremeno doći će do kumulativnog utjecaja na poljoprivredu zbog gubitka poljoprivrednih površina, odnosno istih tih maslinika.

Prepoznat je mogući kumulativan utjecaj na kvalitetu mora zbog postojećih pomorskih luka koje mogu biti uzrok onečišćenja mora. Osim luke koja je predmet UPU-a Cres i koja se planira rekonstruirati i povećati prihvatne kapacitete, u creskom zaljevu nalazi se još jedna velika luka (ACI Marina). Budući da je luka Cres podijeljena na dvije lokacije, zajedno s brodogradilištem i ACI Marinom, gotovo čitava istočna obala Creskog zaljeva je pod pritiskom brodova.

Onečišćeno morski okoliš negativno utječe na bioraznolikost za koju je također prepoznat mogući kumulativni utjecaj zbog onečišćenja mora, ali i zbog gubitka podmorskih staništa uz istočnu obalu Creskog zaljeva koja je potpuno antopogenizirana zbog luka, brodogradilišta i umjetnih plaža.

Do kumulativnog utjecaja doći će zbog uklanjanja stabala u obuhvatu UPU-a kojim se planiraju sljedeće aktivnosti: proširenja parkirališta u zelenom obalnom pojasu s borovima, mogućnost gradnje sportskih objekata i pomoćnih građevina u zelenom obalnom pojasu s borovima, nova gradnja na predjelu Zakol gdje će se zelene površine sa stablima u većem dijelu ukloniti. U odnosu na postojeće stanje, UPU-om se veliki dio skupina stabala planira ukloniti, odnosno mali dio zadržati.

Potpuna realizacija poslovne zone Volnik negativno će utjecati na vizure prema starogradskoj jezgri s državne ceste kada se prilazi gradu, a uz planiranu K1 zonu u predmetnom UPU-u doći će do kumulativnog utjecaja. Budući da je dio poslovne zone na Volniku već izgrađen, planiranje K1 poslovne građevine sa sjeverne strane državne ceste pridonijelo bi smanjenju kumulativnog utjecaja UPU-a na kulturnu baštinu.

Rezultat realizacije svih planiranih predmetnih aktivnosti bit će potpuno izgrađena obala sa sjeverne i južne strane starogradske jezgre u kojoj će se ona u pogledima s mora izgubiti i stopiti s ostalim dijelovima naselja i turističke infrastrukture.

Kako bi se umanjio negativan kumulativan utjecaj na još neizgrađene dijelove uz grad Cres, potrebno je provesti procjenu utjecaja na strateškoj razini za novi PPUG i za navedene neizgrađene UPU-e koji će se izrađivati. Umanjenju prepoznatog utjecaja pridonijet će mjere zaštite okoliša predložene ovom Strateškom studijom.

9.13 Prekogranični utjecaj

Naselje Cres nije smješteno u graničnom području Republike Hrvatske. Zbog svojeg geografskog položaja, odnosno udaljenosti od državne granice te s obzirom na karakteristike aktivnosti predviđenih UPU-om, provedbom UPU-a ne očekuju se prekogranični utjecaji na okoliš.

9.14 Pregled prepoznatih utjecaja

Provedenom analizom procijenjeno je kakve utjecaje moguće očekivati provedbom UPU-a. U nastavku dan je tablični pregled utjecaja po svim sastavnicama okoliša analiziranih u poglavlju 9. Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš.

Tablica 21. Pregled vrste, značajnosti i svojstva utjecaja provedbe UPU-a na okoliš

SASTAVNICE I TEME OKOLIŠA	UPU - KATEGORIJE PLANIRANIH AKTIVNOSTI								
	1. Površine za razvoj i uređenje naselja		2. Promet		3. Pošta i elektroničke komunikacije	4. Energetski sustav	5. Vodno- gospodarski sustav		6. Postupanje s otpadom
Vode i more	-1 st i pov/ lok/dir		-1 st/ lok/ dir	+1 pov/ lok/ dir	0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir		+1 st/lok/indir
Zrak	0		-1 pov / lok/ dir	+1 st/ lok/ indir	0	+1 st/lok/indir	-1 pov/lok/dir		0
Ublažavanje klimatskih promjena	+1 st/lok/indir		+1 st/lok/indir		0	+1 st/lok/indir	0		0
Prilagodba klimatskim promjenama	0		0		0	0	+1 pov/lok/dir		0
Biorazno- likost	-1 st/lok/dir		-1 st/pov/lok/di r		0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir		0
Tlo i poljo- privreda	-1 st/lok/dir		-1 st/lok/dir		0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir		+1 st/lok/indir
Kulturna baština	-2 st/lok/dir		-2 st/lok/dir		-1 st/lok/dir	-2 st/lok/dir	-1 st/lok/dir		-1 st/lok/dir
Krajobraz	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir		-1 st/lok/dir
Stanovništvo i naseljenost	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir i indir	+1 st/lok/dir i indir		+1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir		+1 st/lok/dir
Zdravlje ljudi	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	0	+1 st/lok/indir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	+1 st/lok/indir
Turizam	-1 st/ lok/ indi r	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ indi r	+1 st/ lok/ dir	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir		+1 st/lok/indir
Infra- struktura	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	+1 st lok/dir		+1 st lok/dir	+1 st lok/dir	+1 st lok/dir		+1 st lok/dir

Na razini strateške procjene, temeljem postojećeg stanja okoliša i Nacrta prijedloga UPU-a, može se zaključiti da provedbom UPU-a može doći do značajnog negativnog utjecaja na kulturnu baštinu. Utjecaj na stanovništvo i naseljenost, zdravlje ljudi, infrastrukturu, turizam, krajobraz, tlo i poljoprivredu, bioraznolikost, zrak, more i vode ocijenjen je dvoznačno, kao pozitivan koji nije značajan i kao negativan utjecaj koji nije značajan, ovisno o kategoriji planiranih aktivnosti UPU-a. Provedbom UPU-a očekuje se pozitivan utjecaj koji nije značajan na prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena.

Kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji umanjili, predlažu se mjere zaštite okoliša navedene u sljedećem poglavlju.

10 Mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša

Kao što je prethodno obrazloženo, u slučaju kad je za pojedinu sastavnicu okoliša ocijenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. Kad je za pojedinu sastavnicu okoliša procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno, no ovom Strateškom studijom se predlažu mjere i za negativan utjecaj koji nije značajan.

Predložene mjere zaštite primjenjive su na razini UPU-a, a detaljne mjere zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša predlažu se u skladu s prepoznatim utjecajima na razini svakog pojedinačnog zahvata u zasebnim postupcima procjene utjecaja na okoliš. Ovom Strateškom studijom ne predlaže se praćenje stanja okoliša jer se procjenjuje da ono nije potrebno.

Tablica 22. Pregled predloženih mjera zaštite okoliša

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
1. Pri nasipavanju plaža potrebno je koristiti kameni materijal bez primjesa zemlje, gline i mulja.	Vode i more Bioraznolikost
2. Na postojećim ispustima oborinskih voda s prometnih površina u more potrebno je prilikom iduće rekonstrukcije ugraditi separatore.	Vode i more Bioraznolikost
3. Definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more - prijedlog je cijeli Creski zaljev.	Vode i more Bioraznolikost
4. Osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova.	Vode i more Bioraznolikost
5. Osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.	Vode i more Bioraznolikost

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
6. Dizalice topline potrebno je koristiti sukladno važećim propisima i uvjetima koja će izdati nadležna tijela u postupcima daljnjih odobrenja za crpljenje podzemne vode, korištenje (grijanje i hlađenje putem dizalica topline) i njen siguran povratak natrag u podzemne vode.	Vode i more
7. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda i crpne stanice planirati na način da uključuju sustav ventilacije neugodnih mirisa.	Zrak Zdravlje ljudi
8. Regulacije bujičnih tokova potrebno je provoditi isključivo u slučaju značajne opasnosti i rizika od poplava na sigurnost i zdravlje ljudi i imovine, a ukoliko je neophodno, tijekom projektiranja regulacije potrebno je primjenjivati rješenja temeljena na prirodi te načela zelene infrastrukture.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz
9. Retencije je potrebno projektirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi te po načelima zelene infrastrukture, kako bi uz primarnu funkciju obrane od poplava, prostor retencije pružio niz drugih ekoloških, socijalnih i ekonomskih koristi.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz
10. Omogućiti planiranje kišnih vrtova i sličnih elemenata integralne odvodnje za oborinsku odvodnju (prvenstveno se odnosi na novoplanirane dijelove naselja na području Melina i Grabara).	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz Infrastruktura
11. U Odredbama UPU-a propisati mjere zaštite od štetnog djelovanja voda - aktivnosti i mjere za obranu od poplava i zaštitu od erozija i bujica.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Tlo i poljoprivreda
12. Aktivnosti iz UPU-a potrebno je uskladiti s čl. 141. Zakona o vodama u kojem se navode zabrane i ograničenja prava vlasnika i posjednika zemljišta i posebne mjere za upravljanje i smanjenje rizika od poplava	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more
13. Sačuvati postojeću visoku vegetaciju odraslih borova unutar planirane zaštitne zelene površine u zoni Zakol.	Bioraznolikost Tlo i poljoprivreda
14. Prije pokretanja odgovarajućih postupaka za zahvate u moru (rekonstrukcija plaža i pomorske luke) potrebno je provesti istraživanje, odnosno potvrdu prisutnosti živih jedinki plemenite periske na lokaciji zahvata. U slučaju pronalaska žive jedinke plemenite periske, isto je potrebno dojaviti Zavodu za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a, a za daljnje postupanje s utvrđenim živim jedinkama potrebno je ishoditi dopuštenje MINGOR-a.	Bioraznolikost

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
15. Potrebno je ograničiti sidrenje plovila na određenim lokacijama kako ne bi došlo do oštećivanja zajednica morskih cvjetnica	Bioraznolikost
16. Javnu rasvjetu potrebno je planirati sukladno zakonskoj regulativi vezanoj uz Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19) i Pravilniku o zonama rasvjetljenosti, dopuštenim vrijednostima rasvjetljavanja i načinima upravljanja rasvjetnim sustavima (NN 129/2020), koji štite bioraznolikost od svjetlosnog onečišćenja. Potrebno je posebnu pažnju obratiti na osvjetljenje pješačkih i kolnih površina uz more, lungomare i pomorskih luka te ispriječiti osvjetljavanje mora (prirode površine).	Bioraznolikost
17. Budući da se obuhvat UPU-a nalazi na području umjerenog i velikog potencijalnog rizika od erozije potrebno je maksimalno moguće sačuvati prirodni teren i postojeću prirodnu vegetaciju. Predvidjeti i projektirati zaštitu tla od erozije na nagibima većima od 20 % te u tu svrhu koristiti prvenstveno rješenja temeljena na prirodi.	Tlo i poljoprivreda
18. Očuvati najvrjednije tradicijske creske vrtova i maslinike s naglaskom na one koji su danas aktivni u korištenju.	Tlo i poljoprivreda
19. Kod izgradnje planiranih prometnica i ostale infrastrukture, radi sprečavanja erozije tla, prilikom projektiranja i izvođenja radova treba poduzeti mjere kako bi se erozija spriječila.	Tlo i poljoprivreda
20. Prioritetno planirati nove trafostanice u postojećim građevinama čime će se izbjeći dodatni gubitak i zauzimanje tla.	Tlo i poljoprivreda
21. Lokacije novih trafostanica potrebno je planirati izvan vrijednih preostalih poljoprivrednih površina/vrtova. Pozicija planirane trafostanice u zonu Melin uz zelene površine i tradicijski put je prepoznata kao najosjetljivija te ju je potrebno uklopiti u planiranu građevinu ili udaljiti od puta i planirati unutar stambene zone prema zapadnoj strani.	Tlo i poljoprivreda Kulturna baština Krajobraz
22. U zoni povijesne strukture M1-1 potrebno je propisati uvjete gradnje na način da je moguća gradnja isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtna površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
23. U zoni Puntohjep na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom moguća je gradnja isključivo obiteljskih građevina (Slika 39).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
24. U zoni Puntohjep na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom potrebno je osigurati minimalno 5 m širine pojas u kojem je zabranjena gradnja, a u kojem je potrebno planirati	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
visoko i srednje visoko zelenilo koje će zakloniti na izgrađen okoliš tradicijskog i križnog puta.	
25. Sačuvati postojeće suhozide uz tradicijski i križni put.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
26. U zoni Fortece izostaviti planirano parkiralište (uz OU 13).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
27. U zoni Fortece potrebno je razrahliti gradnju - minimalno 40 % zone planirati za vrtove, a uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtne površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
28. Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom – zona Fortece, Putohjep, područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice	Kulturna baština Krajobraz
29. Planiranu prometnicu OU 13 izmjestiti južnije (kao što je planirano u važećem UPU-u) kako bi se sprječio gubitak i fragmentacija aktivnih vrtova. Prometnicu OU 13 planirati kao kolni priključak, slijepu ulicu minimalne moguće širine.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
30. Dio planirane ceste OU 14 između ulice Turion i županijske ceste planirati kao jednosmjernu cestu sa završnom obradom u kamenim oblucima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
31. Postojeće suhozide uz trasu planirane OU 14 ceste maksimalno moguće očuvati, a ukoliko dođe do rušenja ili oštećivanja, potrebno ih je rekonstruirati.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
32. Dom za starije (zona namjene D2 ₃) potrebno je planirati na način da se postojeći suhozidi uklope u okoliš doma, da se građevina prilagodi terasastom terenu te da se volumen građevine podijeli u više manjih volumena s krovnim vrtovima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
33. Građevinu u K1 namjeni potrebno je uklopiti u okoliš i učiniti manje vidljivom u vizurama državne ceste D100 na način da se umanjuje maksimalna visina građevine, odnosno planira najviše jedna nadzemna etaža, umanjuje maksimalna izgrađenost čestice te planira u više manjih volumena s krovnim vrtovima. Parkiralište je u potpunosti potrebno osigurati podzemno. Negrađivi dio čestice potrebno je urediti kao zelenilo.	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
34. Polivalentnu dvoranu planirati na južnom dijelu građevinske čestice R1 ₂ , odnosno maksimalno moguće očuvati aktivne maslinike, vrtove i suhozide u sjevernom dijelu građevinske čestice. Građevinu je potrebno što je više moguće uklopiti na postojeći teren, planirati ju u više manjih volumena s krovnim vrtovima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
35. Zgradu policije (namjena D1 ₃) potrebno je ograničiti na maksimalno jednu nadzemnu etažu, umanjiti najveći dopušteni koeficijent izgrađenosti te negradivi dio čestice urediti kao zelenilo.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
36. Na području Dari planirati uspostavu zelenih barijera od visokog zelenila uokolo novih građevina - namjene R1 ₁ , R1 ₂ , K1, D1 ₃ , D3 ₂ , D2 ₃ .	Kulturna baština Krajobraz Turizam
37. Potrebno je razmotriti mogućnost osiguranja potrebnih parkirnih mjesta na području Dari podzemno i na taj način sačuvati postojeće vrtove.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
38. Planirati zeleni zaštitni pojas uz kapelu sv. Nikole od minimalno tri metra širine, s bočnih i sa stražnje strane, kako bi se vizualno odijelila od predviđene kupališne rekreacijske infrastrukture.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
39. Ograničiti moguću gradnju građevina kupališne rekreacijske površine na minimalnoj udaljenosti od 10 m od čestice kapele sv. Nikole.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
40. Pri rekonstrukciji Gradske plaže, odnosno širenju kupališnog prostora u arheološko podmorsko dobro potrebno je tražiti prethodno odobrenje Konzervatora i po potrebi odraditi arheološko rekognosciranje.	Kulturna baština
41. Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule - propisati da se neizgrađena površina građevne čestice namjeni očuvanju postojećih vrtova. Uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtne površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %).	Kulturna baština Krajobraz
42. Očuvati sjeverni tradicijski put u obliku u kojem je zatečen, s naglaskom na suhozidna omeđenja i ulaze u vrtove (Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule (Slika 36)).	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
43. Ograničiti ukupnu visinu višestambene građevine u zoni M1-2B i propisati maksimalno tri nadzemne etaže. ukupne maksimalne visine 8,5 m.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
44. Odrediti postotak prirodnog terena od minimalno 40 % s visokim zelenilom na dijelu čestice prema Franjevačkom samostanu.	Kulturna baština Krajobraz
45. Planiranu višestambenu građevinu u zoni M1-2B podjeliti u više manjih volumena zgrade.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
46. Planirati pojas negradive površine u zoni M1-2B u minimalnoj širini od 8 m od istočne granice građevinske čestice (dio uz samostan).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
47. Zadržati postojeću kotu terena u zoni M1-2B, odnosno kota konačno zaravnatog terena smije odstupati najviše 0,10 m od kote prirodnog terena.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
48. Planirati formiranje vizualne barijere od vegetacije (stabla u drvoredu i grmlje u podrastu stabala) između autobusnog kolodvora i višestambene zgrade u zoni M1-2B.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
49. Potrebno je zadržati (i očuvati tijekom izgradnje) vrijedno stablo crnogorice koje se nalazi unutar M1-2B zone na istočnom rubu	Kulturna baština Krajobraz Turizam
50. Potrebno je zadržati (ili rekonstruirati nakon izgradnje) kameni zidić na istočnom rubu zone M1-2B uz cestu	Kulturna baština Krajobraz Turizam
51. Kod planirane zone M1-2C planirati odmak od obje kapele minimalno 5 m u odnosu na planiranu zgradu; umanjiti maksimalnu visinu zgrade, očuvati maksimalno moguće postojeći kameni zid uz ulicu Jadranska obala i osigurati konzervatorski nadzor pri gradnji zgrade zbog mogućih pojavljivanja pukotina i oštećenja kapela.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
52. Kod Benediktinskog samostana ograničiti popratne kupališne sadržaje koji narušavaju vizuru na benediktinski samostan s mora te ograničiti buku - uzeti u obzir primarnu funkciju ovog zaštićenog objekta; kupališne sadržaje i opremu treba odobriti nadležni konzervatorski odjel; osigurati konzervatorski nadzor pri rekonstrukciji plaže zbog mogućih pojavljivanja pukotina na samostanu	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
53. Očuvati postojeće zelene površine i borova u planiranoj kupališnoj rekreacijskoj površini na način da se kupališna rekreacijski sadržaj oblikovanjem i smještajem prilagode pozicijama borova, posebice rekreativne površine i građevine. Kako bi se umanjio negativan utjecaj u vizurama s mora i sa šetnice, potrebno je planirati 10 metara zaštitne zelene zone u R3 zonama uz obalnu šetnicu, odnosno negrađivi dio čestice (nije moguća gradnja rekreativnih površina i građevina što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti i pratećih građevina ugostiteljske, uslužne sportsko-rekreacijske i sl. namjene).	Krajobraz Kulturna baština Turizam Prilagodba na klimatske promjene
54. Pri uređenju obale (plaža i šetnica) potrebna je interpolacija i harmonična integracija novih strukturnih elemenata s očuvanjem prirodnosti. Koristiti adekvatne materijale i dizajn urbane opreme koji će se uklopiti u postojeći okoliš (za popločenje šetnice koristiti dominantno kamen; planirana pera mogu biti od kamena ili betona, mogu biti ravna i zakrivljena, a površine sunčališta mogu se, osim kao žala, predvidjeti i kao betonska, uz mogućnost oblaganja kamenom ili drvom; žal treba biti od sitnozrnatog rastresitog kamenog materijala bez primjesa zemlje, pijeska i mulja).	Krajobraz Kulturna baština Turizam
55. Planirati više zelenih površina koje će imati sve potrebne funkcije - ekološku, estetsku i socijalnu funkciju (Z1) (posebice na području stambenih zona Melin i Grabar).	Krajobraz Turizam Prilagodba na klimatske promjene
56. Planirati drvorede uz ceste i pješačke staze.	Krajobraz Prilagodba na klimatske promjene
57. Definirati uređenje zona zaštitnog zelenila, navesti da je potrebno očuvati postojeću vrijednu, posebice visoku vegetaciju.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
58. Parkiralište uz obalnu šetnicu: između parkirališta i obalne šetnice uspostaviti zeleni zaštitni pojas (postojeća i novoposađena visoka i srednje visoka vegetacija) od minimalno 8 m (mjereno od kamenog rubnog podzida) kojim će se umanjiti vidljivost parkirališta i automobila s obalne šetnice i mora.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
59. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Očuvati postojeće borove koji se nalaze između postojećeg parkirališta i obalne šetnice (Slika 35).	Krajobraz Kulturna baština Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
60. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Broj porušenih stabla potrebno je nadoknaditi sadnjom novih stabala u sklopu novog parkirališta.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
61. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Parkiralište terasasto integrirati unutar zelene površine na način da se postojeći borovi očuvaju maksimalno moguće te da se između površina parkirališta posadi nova visoka i srednje visoka vegetacija.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
62. Postojeća i novoplanirana parkirališta potrebno je zakloniti sadnjom srednje visoke vegetacije uz rubove parkirališta koja će činiti vizualnu barijeru.	Krajobraz Kulturna baština
63. Mjeru sadnje 1 stabla/4 PM propisati i za veća privatna parkirališta, odnosno „promet u mirovanju“.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
64. Kod definiranja popločenja za parkirališta prednost treba dati vodopropusnim popločenjima (sipina, travnate kocke i sl.) gdje god je to moguće.	Krajobraz Prilagodba na klimatske promjene
65. Rekonstrukciju i izgradnju nove infrastrukture potrebno je planirati zajedno s rekonstrukcijama i izgradnjom ostale infrastrukture u istom koridoru (obnova i gradnja pješačkih površina, cesta, električni sustav, vodnogospodarskog sustava, itd.).	Krajobraz Kulturna baština
66. Planiranje sunčanih elektrana na krovovima u starogradskoj jezgri isključivo uz odobrenje Konzervatorskog odjela.	Krajobraz Kulturna baština
67. Za zgradu UPOV-a - smanjenje maksimalne visine građevine na visinu postojeće građevine na toj lokaciji, crpnu stanicu i ispust planirati podzemno. Građevinu je potrebno planirati prema konzervatorskim smjernicama te predvidjeti vizualnu barijeru s vegetacijom prema obalnoj šetnici i moru.	Krajobraz Kulturna baština
68. Eko-otoke i spremnike je potrebno oblikovati na način da se uklapaju u okruženje. Ukoliko lokacija dozvoljava, potrebno je vegetacijom napraviti vizualnu barijeru.	Krajobraz Kulturna baština
69. Za unaprjeđenje biciklističkog prometa potrebno je uspostaviti biciklističke trase koje su tako i označene (trase za svakodnevno kretanje stanovništva i turističke trase).	Infrastruktura Stanovništvo i naseljenost Zdravlje ljudi

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
70. Prilikom radova na podzemnoj infrastrukturnoj mreži potrebno je poduzeti mjere opreza kako ne bi došlo do oštećivanja druge postojeće podzemne infrastrukture.	Infrastruktura
71. Dio velike planirane Z1 površine na istočnom rubu Melin zone planirati kao Z3 vrtovi.	Krajobraz Kulturna baština Tlo i poljoprivreda
72. Na području Brajdi planirati više zelenih zaštitnih površina uz prometnice	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
73. Planirati odmak garaže G2 od ogradnog zida Franjevačkog samostana – negrađivi dio čestice sa zaštitnim zelenilom (stabla, grmlje) minimalno 10 m širine.	Krajobraz Kulturna baština
74. Gornja etaža garaže G2 pored Franjevačkog samostana treba imati krovni vrt te je potrebno omogućiti oblikovanje zelene fasade zgrade.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
75. Na području od Brajdica do Trga sv. Frane povećati udio prirodnog terena na građevnoj čestici na najmanje 50 %.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
76. Na području 8. Brajdice na namjeni Z2G potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom u širini od 5 m te zadržati postojeći drvoređ uz ulicu Šetalište 20. travnja.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
77. Na području 8. Brajdice na namjeni M2-1 potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom te u sklopu tog pojasa uspostaviti drvoređ kako bi se postigao kontinuitet drvoređa prema ulici Šetalište 20. travnja.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
78. Na lokaciji planirane tržnice odrediti minimalni postotak prirodnog terena. U maksimalnoj mjeri uključiti sadnju zaštitnog zelenila i/ili planirati zelene krovove kako bi se i vizualno sačuvao povijesni karakter područja. Umanjiti najveću dopuštenu tlocrtnu površina svih zgrada s 1.000 m ² na 800 m ² ili ograničiti koeficijent izgrađenosti na 0,8 kako bi se ostavilo dovoljno prostora za prirodni teren.	Krajobraz Kulturna baština
79. Razmotriti mogućnost dislokacije planirane tržnice izvan zone A zaštite (prijedlog je prostor uz Uljaru) te uspostavu zelene površine na predmetnoj lokaciji.	Krajobraz Kulturna baština

11 Uvjeti zaštite prirode iz Mišljenja Prethodne ocjene prihvatljivosti UPU-a za ekološku mrežu

Budući da se u obuhvatu UPU-a nalaze strogo zaštićene vrste i ugroženi rijetki stanišni tipovi, Ministarstvo je u mišljenju, sukladno članku 48. stavku 4. Zakona o zaštiti prirode dalo sljedeće uvjete zaštite prirode:

1. Kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima;
2. Zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova;
3. Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode;
4. Radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elementa Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka;
5. Komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
6. Sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 1. Kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima potrebno je preuzeti kao takav u UPU i navesti ga u planskim Odredbama.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 2. Zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova analiziran je u poglavlju 9.4. Bioraznolikost, a dio teksta koji se odnosi na uvjet je sljedeći: „*Proširenjem obalne šetnice i plaža doći će do gubitaka površina stanišnogorskog tipa na lokacijama nasipavanjaorskog dna. Radi se o ugroženom i rijetkom stanišnom tipu G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja koji je prisutan na području čitavog Creskog zaljeva te uz gotovo čitavu obalu otoka Cresa. S obzirom na to da je navedeni stanišni tip široko rasprostranjen uz obalu i otoke u Jadranskom moru u boljem stanju očuvanosti, da se radi o antropogeniziranom području na kojem već postoje plaže i koje funkcionira kao kupalište i privez brodica te da će zadiranje u morsko stanište biti samo u užem obalnom pojasu, procjenjuje se da utjecaj neće biti značajan.*” Time se zaključuje da na području UPU-a nema prirodnih plaža.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 3. Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode obrađen u poglavljima 9.4. Bioraznolikost i 9.1. Vode i more na način da je analiziran utjecaj grupe aktivnosti planiranih UPU-om na more i morsko stanište. Mjere zaštite koje su predmetni uvjet s ciljem održavanja povoljne kakvoće morske vode uzele u obzir su:

- Pri nasipavanju plaža potrebno je koristiti kameni materijal bez primjesa zemlje, gline i mulja

- Na postojećim ispustima oborinskih voda s prometnih površina u more potrebno je prilikom iduće rekonstrukcije ugraditi separatore.
- Definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more - prijedlog je cijeli Creski zaljev.
- Osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova.
- Osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 4. Radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elementa Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka potrebno je preuzeti kao takav u UPU i navesti ga u planskim Odredbama.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 5. Komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova analiziran je u poglavlju 9.4. Bioraznolikost, a dio teksta koji se odnosi na uvjet je sljedeći: „Sjeverno od zone Zakol nalaze se kultivirane površine, odnosno maslinici omeđeni suhozidima, a prema Karti kopnenih nešumskih staništa RH i stanište C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone koje pripada ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima. Na tom dijelu planirano je širenje već dijelom izgrađene Melin stambene zone. Prema pregledniku ARKOD u toj zoni nema registriranih pašnjaka, već samo maslinici, a budući da je područje već dijelom izgrađeno, ne procjenjuje se značajan negativan utjecaj na stanište Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone.”

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 6. Sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova potrebno je ugraditi u UPU-u na način da se planska rješenja (planiranja sustava vodoopskrbe) prilagode uvjetu.

12 Razmotrene razumne alternative UPU-a

UPU-om nisu razmatrana varijantna planska rješenja, budući da je UPU provedbeni dokument u kojem se ne mogu predlagati varijantna rješenja. No, Strateškom studijom se predlažu pojedina alternativna rješenja s aspekta zaštite okoliša s naglaskom na planiranje zelene infrastrukture i očuvanje kulturnih krajobrazu.

U odnosu na planiranu konvencionalnu odvodnju oborinskih voda, predlaže se omogućiti planiranje kišnih vrtova i sličnih elemenata integralne odvodnje za oborinsku odvodnju. To se prvenstveno odnosi na novoplanirane dijelove naselja na području Melina i Grabara. Predlažu se i alternativna popločenja za parkirališta koja su vodopropusna što će oteretiti sustav odvodnje i omogućiti procjeđivanje kiša u podzemlje na mjestu gdje je pala. Kod planiranja građevina koje služe zaštiti od poplave predlaže se primjena rješenja temeljenih na prirodi i prema načelima zelene infrastrukture, kako bi uz primarnu funkciju obrane od poplava, ti elementi pružali i niz drugih ekoloških, socijalnih i ekonomskih koristi.

Predložene mjere zaštite kulturne baštine i krajobrazu usmjerene su prema očuvanju kulturnog krajobrazu tradicijskih vrtova, izraženo u zoni Dari, Puntohjep i sjeverno od ulice Put fortece. Navedene mjere predstavljaju alternativni princip u planiranju gradnje gdje se daje prednost kulturnoj baštini (tradicijski putevi i kulturni krajobraz) i vizurama kao resursu i turističkoj atrakciji. S istim ciljem, iako se radi o prostoru izvan obuhvata UPU-a

(stoga ne može prijedlog činiti mjeru zaštite okoliša niti razumno alternativno rješenje), predlaže se da se gospodarske namjene grupiraju u zoni Volnik, gdje se već nalaze slične djelatnosti (sjeverno od državne ceste). Također, predlažu se smanjenja maksimalnih visina pojedinih građevina, intervencije u oblikovanju građevina te povećanje minimalne površine zelenih površina na čestici.

Vidljiv je nedostatak uređenih javnih zelenih površina u gradu, a posebice u stambenim zonama Grabar i Melin koje će se još širiti. S ciljem razvoja održivog grada, glavnog grada na otoku Cresu, potrebno je planirati više zelenih površina koje će imati sve potrebne funkcije - ekološku, estetsku i socijalnu funkciju.

Kao razumna alternativa planiranom turističkom razvoju, predlaže se da se veći fokus stavi na interpretaciji identiteta autentičnosti i očuvanosti kulturne baštine i kulturnog krajobraza. Kao što se navodi u Strategiji razvoja Grada Cresa – planirati razvoj održivog turizma temeljenog na komparativnim prednostima destinacije, a to je na području UPU-a svakako bogata kulturna baština. Predlaže se razvoj novih turističkih sadržaja temeljenih na valorizaciji bogate kulturne baštine. U prilog tome govori i načelo iz Povelje razvoja Grada Cresa „Očuvanje baštine i njenih izvornih vrijednosti“ gdje je istaknuto da je kulturna baština jedan od ključnih elemenata za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog i prostornog identiteta otoka Cresa, s neprocjenjivom gospodarskom vrijednošću i atrakcijskom snagom u kontekstu turističkog razvoja.

Za razvoj turizma svakako je potrebna turistička infrastruktura i sadržaji, posebice na Cresu koji ima nedostatak smještajnih kapaciteta (hotela), no kad se govori o održivom razvoju turizma, to ne bi trebalo rezultirati gubitkom vrijednih prirodnih i kulturnih resursa.

Primjerice, gubitak područja pod visokom vegetacijom kao što je pojas borova uz obalnu šetnicu i zoni Zakol, koja predstavljaju zadnje takve površine u obuhvatu novog UPU-a. Iz tog razloga, Strateškom studijom se predlaže jasnija zaštita zelenog pojasa uz Gradsku plažu i plažu Grabar uz predio Grabar.

13 Izvori podataka

Magaš, D. (2013): Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar

Basch, O., Šikić, K., Brkić, M., Šimunić, A., Pikija, M., Jamičić, D., Galović, I., Pavičić, A., Korolija, B., Hećimović, I., i Šparica, M.: Osnovna geološka karta SFRJ (1981.): list Cres 1:100 000

Basch, O.: Tumač osnovne geološke karte SFRJ (1980.) za list Cres 1:100 000

Bognar, A., 2001.: Geomorfološka regionalizacija Hrvatske, Acta Geographica Croatica, 34/1.

Bogunović, M. i sur (1996): Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske, Agronomski fakultet, Zagreb

Buzjak, N. (1997) 'Krško podzemlje otoka Cresa', Geogr. horizont, 2, pp. 109–117.

Ožanić, N. and Rubinić, J. (1992) 'Hidrologija jezera Vrana na otoku Cresu (Hrvatska)', Građevinar, 44(8), pp. 521–530.

Rubinić, V. et al. (2015) 'Climate and relief influence on particle size distribution and chemical properties of Pseudogley soils in Croatia', Catena, 127, pp. 340–348.

Šegota, T. and Filipčić, A. (1996) Klimatologija za geografe. Školska knjiga.

Stražičić, N. (1981) Otok Cres: prilog poznavanju geografije naših otoka. Samoupravna interesna zajednica kulture općine Cres-Lošinj.

Plan upravljanja vodnim područjem 2016.-2021. (NN 66/16)

Nacionalni plan djelovanja na okoliš (NSPDO) (NN 46/02)

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (NN 2/2023)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)

Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)

Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (2021)

Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)

Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine

Strategija zaštite okoliša Primorsko-goranske županije (2005)

Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2019.-2022. (2019)

Strateški plan razvoja turizma Kvarnera sa strateškim i operativnim marketing planom 2016.-2020. (2016)

Izvešća o inventaru stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske za razdoblje 1990. - 2015. (HAOP, 2016.)

Šesto nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN 18/14)

Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1.), 2017.

Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km (u sklopu Podaktivnosti 2.2.1), 2017.

PORO – Program održivog razvitka otočne skupine Cres, Zeča, Mali Ćutin, Veli Ćutin. Primorsko-goranska županija, Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje, Rijeka, 2005.

Povelja razvoja otoka Cresa (2015.)

Strategija razvoja turizma: Mali Lošinj i Cres (2021.)

Nacionalna klasifikacija staništa (V. verzija)

Karta staništa 2004.

Karta kopnenih nešumskih staništa 2016.

Izvješće o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2021. godinu

Izveštaj o praćenju kvalitete zraka na području Primorsko-goranske županije za 2021. godinu

Krajolik–sadržajna i methodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske. Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja – Zavod za prostorno planiranje, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu

Prostorni plan Primorsko-goranske županije, (Službene novine Primorsko-goranske županije broj 32/13, 7/17-ispr., 41/18 i 4/19-pročišćeni tekst, 18/22 i 40/22-pročišćeni tekst)

Prostorni plan uređenja Grada Cresa, II. ID ("Službene novine Primorsko goranske županije", broj 31/02, 23/06-uskl., 03/11 i 42/18)

Strategija razvoja Grada Cresa za razdoblje od 2015. do 2020. godine [SRGC], AZRA, Varaždin, 2016.

Krajobrazi PGŽ – metodološka podloga za izradu krajobrazne osnove sa posebnim osvrtom na zaštićene dijelove županije, Rijeka, 2013.

Krajobrazi Primorsko-goranske županije – Krajobrazna osnova, analize i razvojni okviri, Rijeka, 2014.

Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko - goranskoj županiji za razdoblje 2019. – 2022.

Studija krajobrazna otoka Cresa (Cres, 2015.)

Europski zeleni plan (2019.)

Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992.)

Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992.).

Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979., stupila na snagu 1982.).

Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979, stupila na snagu 1985).

Konvencija o močvarama (Ramsarska konvencija, 1971.).

Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca 2000.).

Strategija za bioraznolikost do 2030.

Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (NN-MU 12/93. Usvojena: PARIZ, 1972.

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000).

Pariški sporazum (Pariz, 2015).

Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelona, 1976.)

Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Atena, 1980.)

Okvirna direktiva o morskoj strategiji 2008/56/EZ

Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient

Plan gospodarenja otpadom Grada Cresa za razdoblje 2017.–2022. [PGOGC], ECO Consulting j.d.o.o., Zabok, 2017.

Tandarić, N. (2014): Održivi razvoj krških područja Floride s osvrtom na hrvatski krški prostor, Geografski horizont 60 (1), 31-39

Podaci Zavoda za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a za izradu Strateške studije

Konzervatorska podloga za Prostorni plan uređenja Grada Cresa iz 2003. (Konzervatorski odjel u Rijeci)

Konzervatorska podloga za Urbanistički plan uređenja naselja Cres iz 2004. godine (Konzervatorski odjel u Rijeci)

Zahtjevi za izradu Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1) Konzervatorskog odjela u Rijeci, upućeni Naručitelju 28. travnja 2021.

Rješenje o svojstvu kulturnog dobra Povijesne cjeline naselja Cresa Klasa: UP-I-612-08/06-06/0125 od 23. ožujka 2006.

Strategija razvoja poljoprivrede na području Grada Cresa, 2017. Otočna razvojna agencija, Cres.

Borić, L., Gudelj, J. 2019. Uveliko i u malo: Lik i likovnost renesansnog Cresa. Monografije Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru, Knjiga 5.

Ćus-Rukonić, J. 2014. Najnovija arheološka nalazišta u gradu Cresu. Recent archaeological sites in the city of Cres. Mali Lošinj: Creski muzej pri Pučkom otvorenom učilištu, Mali Lošinj.

Fortis, Alberto. (1771) 2014. Ogljed zapažanja o otocima Cresu i Lošinju. Preveo Dubravko Balenović. Književni krug, Split.

Kremenić, T., Andlar, G., Varotto, M. 2021. 'How Did Sheep Save the Day? The Role of Dry Stone Wall Heritage and Agropastorality in Historical Landscape Preservation. A Case-Study of the Town of Cres Olive Grove'. Land 10 (9): 978. <https://doi.org/10.3390/land10090978>.

Solis, I. 2018. Stara creska jezgra i gradska kuća. Creski muzej, Cres.

ICOMOS-ove smjernice za izradu HIA studije, URL: https://www.icrom.org/sites/default/files/2018-07/icomos_guidance_on_heritage_impact_assessments_for_cultural_world_heritage_properties.pdf

Podaci Turističke zajednice Grada Cresa o rezultatima turističkih sezona i smještajnim kapacitetima za 2021. i 2022. godinu. za naselje Cres.

Kakvoća mora na morskim plažama u Primorsko-goranskoj županiji u 2022., Nastavni Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, studeni 2022., Rijeka

Web stranice:

Bioportal, <http://www.bioportal.hr/gis/>

Karta potresnih područja Republike Hrvatske, <http://seizkarta.gfz.hr/hazmap/karta.php>

Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Hrvatske vode, <https://www.voda.hr/>

Registar kulturnih dobara, <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, <http://www.zzjzpgz.hr/>

Javni podaci o šumama, <http://javni-podaci.hrsume.hr/>

GeoCro MOBILNA APLIKACIJA, <https://www.hgi-cgs.hr/geocro-mobilna-aplikacija/>

Arkod preglednik: <http://preglednik.arkod.hr/>

Državni arhiv u Trstu: <https://archivodistatotrieste.it/>

14 Popis propisa

Okoliš i prostor

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
2. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
3. Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)
4. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
5. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
6. Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14, 39/17, 112/18)

Priroda

7. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
8. Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21, 101/2022)
9. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)
10. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19)

Vode i more

11. Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23)
12. Pomorski zakonik (181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19)
13. Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16, 98/19)
14. Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19, 20/23, 50/23)
15. Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13)
16. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20)
17. Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (NN 72/21)
18. Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke (NN 110/04)
19. Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke unutarnjih voda i o mjerilima za njihovo razvrstavanje (NN 102/00)
20. Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (NN 92/08)

Zrak i klimatske promjene

21. Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22)
22. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)
23. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/20)

Šumarstvo i poljoprivreda

24. Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20)
25. Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu (NN 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19, 98/19)
26. Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20)
27. Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21, 152/22)
28. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19, 57/22)
29. Pravilnik o uređivanju šuma (NN 97/18, 101/18, 31/20).
30. Pravilnik o zaštiti šuma od požara (NN 33/14)

- 31. Pravilnik o načinu motrenja oštećenosti šumskih ekosustava (NN 54/19)
- 32. Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja (NN 71/19)
- 33. Pravilnik o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta (NN 47/19)
- 34. Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta (NN 23/19)

Buka

- 35. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/2021)
- 36. Pravilnik o djelatnostima za koje je potrebno utvrditi provedbu mjera za zaštitu od buke (NN 91/07)
- 37. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka (NN 143/21)
- 39. Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru (NN 156/08)

Kulturno-povijesna baština

- 40. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/2022)

Promet

- 41. Zakon o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23)
- 42. Zakon o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18, 98/19, 30/21, 89/21, 114/22)

Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije

- 43. Zakon o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21)
- 44. Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (NN 138/21)

Otpad

- 45. Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21)
- 46. Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 106/2022)
- 47. Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20)
- 48. Uredba o gospodarenju otpadom ambalažom (NN 97/15, 7/20, 140/20)
- 49. Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19)

Akcidenti

- 50. Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)
- 51. Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10, NN 114/22)

Zdravlje

- 52. Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22)

15 Prilozi

Prilog 1) Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Prilog 2) Mišljenje o prihvatljivosti Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) za ekološku mrežu

Prilog 3) Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Prilog 4) Odluka o sadržaju Strateške studije utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Prilog 5) Mišljenje da je Strateška studija utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) cjelovita i stručno utemeljena

Na temelju odredbi članaka 86. stavka 3. Zakona o prostornom uređenju (»Narodne novine«, broj 153/13 i 65/17,114/18, 39/19) i članka 29. Statuta Grada Cresa (»Službene novine Primorsko-goranske županije«, broj 29/09, 14/13, 5/18, 25/18, 22/20), Gradsko vijeće Grada Cresa na sjednici održanoj 22. ožujka 2021. godine donijelo je

ODLUKU **o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7**

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovom se odlukom pristupa izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7, UPU 1 (u daljnjem tekstu: Plan).

Nositelj izrade Plana je Upravni odjel za proračun i financije, komunalni sustav i prostorno planiranje.

PRAVNA OSNOVA ZA IZRADU I DONOŠENJE PLANA

Članak 2.

Pravna osnova za izradu i donošenje Plana je:

- Zakon o prostornom uređenju (»Narodne novine« broj 153/13 i 65/17,114/18, 39/19),
- Prostorni plan Primorsko goranske županije (»Službene novine Primorsko goranske županije“, broj 32/13, ispravak 7/17, 41/18)
- Prostorni plan uređenja Grada Cresa (»Službene novine Primorsko-goranske županije« broj 31/02, 23/06, 03/11, 42/18).

Plan se izrađuje sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (»Narodne novine« broj 106/98, 39/04, 45/04 - ispr. i 163/04).

RAZLOZI DONOŠENJA PLANA

Članak 3.

Razlog za donošenje Plana je činjenica da su II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa usvojenim u prosincu 2018. godine, granice građevinskog područja naselja Cres izmijenjene u odnosu na postojeći Urbanistički plan uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena na način da su građevinskom području naselja priključene turističke zone koje se nalaze uz naselje (T22- Grabar, T14- Grabar (sjever), T12- Zakol i T11- Kimen) te komunalno-servisna zona Cres - Pogonski ured HEP i sportsko rekreacijska zona "Dari". Obzirom na navedene promjene, postojeće odredbe važećeg UPU-a naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena dijelom su neprovođljive te ne udovoljavaju u cijelosti potrebama građana i gospodarstva te su potrebne izmjene odnosno izrada novog Plana, uz istovremeno usklađenje s planom višeg reda.

OBUHVAT PLANA

Članak 4.

Obuhvat Plana, UPU 1, uključuje građevinsko područje naselja Cres NA 7, ukupno 95,7 ha.

Članak 5.

Urbanistički plan uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena usvojen je 2007. godine. Plan je od donošenja izmijenjen i dopunjen u šest navrata; 2011., 2012., 2013., 2016. 2019. i 2020. godine. («Službene novine Primorsko-goranske županije» broj 45/07, 03/11, 53/12, 43/13, 09/16 i 17/19 i 42/20)

Prostornim planom Grada Cresa izmijenjene su granice građevinskog područja naselja Cres u odnosu na postojeći UPU naselja Cres i površina građevinskog područja ukupno iznosi 95,7 ha.

Prostornim planom uređenja Grada Cresa, a temeljem obaveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije, građevinskom području naselja priključene su turističke zone koje se nalaze uz naselje (T22 Grabar, T14 , Grabar (sjever), T12 Zakol i T11 Kimen), Također se naselju priključila Komunalno-servisna zona Cres - Pogonski ured HEP i sportsko rekreacijska zona "Dari" .

Naselje	Oznaka	Neizgrađeni dio ha %	Izgrađeni dio ha %	Površin a ha	Stanovništvo 2011.	Gustoća stanovnika st/ha
Cres	NA7	68,7 71,8	27,0 28,2	95,7	2289	33,3

Postojeći Urbanistički plan uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena («Službene novine Primorsko-goranske županije» broj 45/07, 03/11, 53/12, 43/13, 09/16 i 17/19 i 42/20) osnova je za izradu novog Plana. Novim Planom potrebno je preuzeti već definirane koridore komunalne infrastrukture te uvjete gradnje stambenih/poslovnih i drugih građevina te prilagoditi potrebama zahvata.

Sukladno postojećem planu na neuređenom dijelu predjela Melin, Brajdi i centar već je izrađena projektna dokumentacija prometne i ostale infrastrukture te su ishođene građevinske dozvole za pojedine dionice prometnica i izvode se ili su u pripremi radovi na izgradnji stambenih građevina i prometnica sa pratećom infrastrukturom.

Zahvat Plana obuhvaća:

- centar naselja – registrirana urbanistička zaštićena cjelina – sa pretežito stambenom, stambeno-poslovnom namjenom, ugostiteljsko-uslužnim i trgovačkim sadržajima, kulturnim sadržajima - Creski muzej, Sveučilišni centar, ljetno kino i galerija te vjerskim sadržajima,
- kontaktnu zonu centra sa pretežito mješovitom, stambeno-poslovnom namjenom, društvenom namjenom – (osnovna škola Frane Petrića, srednja škola, Dječji vrtić Girice, Ambulanta Doma zdravlja PGŽ, autobusno stajalište, Dom umirovljenika, Dom za odgoj djece na predjelu Brajdi, groblje na predjelu Dari), kulturni sadržaji (Kulturni centar Susajda, gradska knjižnica i čitaonica Frane Petrića), sportski sadržaji (nogometno igralište na predjelu Dari sa pratećim sadržajima), vjerski sadržaji (Franjevački samostan i Benediktinski samostan)
- zone pretežito stambene izgradnje Brajdi, Grabar i Melin sa pratećim trgovačkim, uslužnim sadržajima te rekreacijskim i zelenim površinama,
- lučko područje luke otvorene za javni promet Cres sa izdvojenim bazenom lučicom Grabar
- lučko područje luke posebne namjene – Brodogradilište Cres,
- obalni pojas Lungomara od granica lučkog područja do hotela Kimen gdje prevladavaju djelatnosti ugostiteljstva i turizma s dopunjujućim djelatnostima, javnom gradskom plažom, šetnicom, rekreacijskim i pratećim uslužnim djelatnostima
- obalni pojas od Brodogradilišta Cres do predjela Grabar sa javnom gradskom plažom i šetnicom

Naselje Cres registrirana je urbanistička cjelina upisana u registrar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem 180, broj rješenja:259/1-67 od 1967 godine.

Unutar obuhvata postojećeg Urbanističkog plana uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena određene su slijedeće zone zaštite:

- Zona A – potpuna zaštita povijesnih struktura
- Zona B – djelomična zaštite povijesnih struktura
- Zona C – ambijentalna zaštita

Na području zaštićene kulturno-povijesne cjeline grada Cresa se uvjeti gradnje određuju prije svega u skladu s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra, odnosno uvjetima prethodnog odobrenja a koje u postupku izdavanja lokacijske dozvole, odnosno rješenja o uvjetima građenja, izdaje nadležni Konzervatorski odjel.

Unutar povijesne jezgre kao i izvan nje nalazi se niz vrijednih objekata koji su pojedinačno registrirani.

Popis pojedinačnih objekata upisanih u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske:

- župna crkva Sv. Marije Velike
- kapela sv. Izidora
- kapela sv. Duha
- franjevački samostan
- palača Arsan-Petris
- Venecijanska kula
- gradska loggia
- srednjovjekovni hospicij
- kapela sv. Jakova
- kapela sv. Marije Magdalene
- kapela sv. Marije Magdalene s pomoćnom južnom građevinom
- kapela sv. Šimuna
- palača Rodinis (sjeverna i južna kuća)
- benediktinski samostan u Cresu
- palača Moise
- gradski toranj sa satom
- porta Marcella
- porta Bragadina

CILJEVI I PROGRAMSKA POLAZIŠTA PLANA

Članak 6.

Naselje Cres je administrativno, upravno, gospodarsko, društveno i turističko središte Grada Cresa.

Prostornim planom uređenja Grada Cresa određene su slijedeće smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja za građevinsko područje naselja Cres (NA7):

- Postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju.
- Razgraničiti kopneni i morski dio naselja- pojedina namjena prostora uz obalnu crtu mora treba biti odgovarajuće određena na moru s jasnim razgraničenjem kopnenog i morskog dijela pojedine namjene.
- Na razini građevinskog područja naselja Cres postignuti minimalnu gustoću od 30 st/ha.
- Poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja.
- Poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina u naselju.
- Osigurati prostor za komunalne građevine i površine, određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo).
- Osigurati minimalno 10 m²/stanovniku parkovnih površina.
- Osigurati javna parkirališna pretežito.
- Osigurati prostor za komunalni privez plovila, sukladno namjeni na obalnom dijelu naselja.

- Osigurati proširenje pojasa gradskih plaža, obalne šetnice, biciklističkih staza.
- Uspostaviti lokalni pomorski promet.
- Usporedo graditi/ rekonstruirati sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom/rekonstrukcijom vodovoda, te rješavati oborinsku odvodnju.
- Prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela.
- Osigurati minimalne sadržaje javne i društvene namjene (obrazovni, zdravstveni, zabavni, kulturni, upravni, pravosudni, vjerski i drugi slični sadržaji).

Preporuča se za planirati:

- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) min. 10% naselja,
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko turistička namjena) max. 30% površine naselja,
- udio površina namijenjenih prometu do 20% naselja.

Uz opće smjernice iz Prostornog plana novim Planom potrebno je:

- Planirati sportsko rekreacijske sadržaje, predviđa se izgradnja otvorenih i poluotvorenih igrališta (mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka i dr.), polivalentna sportska dvorana i ostalih pomoćnih građevina (svlačionice i sl.), bazena, te smještaj rekreacijskih, pratećih, zabavnih i uslužnih (ugostiteljsko-trgovačkih) djelatnosti.
- Redefinirati sportske i rekreacijske sadržaje uz osnovnu školu.
- Sagledati mogućnosti redefiniranja namjene i sadržaja unutar zahvata Brodogradilišta sa uklanjanjem plivajućeg doka.
- Utvrditi mogućnosti i uvjete gradnje/rekonstrukcije na užem pojasu Lungomara Sv. Mikule do hotela Kimen za sportsko rekreacijske i turističko/ ugostiteljske sadržaje.
- Predvidjeti mogućnost korekcije postojeće obalne linije za pješačku i biciklističku komunikaciju te dohranjivanje odnosno povećanje novih sunčališta, te proširivanje postojećih mulića kako bi se zadovoljila povećana potreba za novim sunčalištima na gradskim plažama.
- Planirati dislokaciju postojeće benzinske stanice, policijske postaje te vatrogasnog doma na za to primjereniju i pristupačniju lokaciju u široj kontaktnoj zoni naselja Cres.
- Planirati lokaciju za Dom umirovljenika.

POPIS SEKTORSKIH STRATEGIJA, PLANOVA, STUDIJA I DRUGIH DOKUMENATA PROPISANIH POSEBNIM ZAKONIMA KOJIMA, ODNOSNO U SKLADU S KOJIMA SE UTVRĐUJU ZAHTJEVI ZA IZRADU PLANA

Članak 7.

Strateška procjena utjecaja na okoliš

24. veljače 2020. donesena je Odluka o započinjanju postupka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7.

Temeljem navedene odluke Grad Cres je proveo postupak Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja Plana na okoliš i u postupku Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja Plana na okoliš, s naglaskom na kulturnu baštinu i krajolik, uvažavajući mišljenje koje je u postupku dalo Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci.

Primorsko - goranska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša nakon razmatranja kriterija za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja plana na okoliš izdalo je mišljenje da bi za izradu Plana bilo potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš te je temeljem istog Mišljenja 08. srpnja 2020. godine donešena Odluka kojom se utvrđuje da je potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU1).

Strateške studije i podloge

Plan se izrađuje na topografsko katastarskoj podlozi u mjerilu 1:2000.

Izrada novih sektorskih strategija, planova, studija i sl. nije predviđena već će se koristiti raspoloživa dokumentacija prostora koju iz područja svog djelokruga osiguravaju tijela i osobe određene posebnim propisima, te raspoloživa dokumentacija lokalne samouprave.

Stručna podloga za izradu novog Plana je Urbanistički plan uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena («Službene novine Primorsko-goranske županije» broj 45/07, 03/11, 53/12, 43/13, 09/16 i 17/19 i 42/20)

Za potrebe izrade važećeg Urbanističkog plana uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena Konzervatorski odjel u Rijeci izradio je Konzervatorsku podlogu, br. Elaborata A4 655 iz prosinca 2004. godine koja sadrži povijesni pregled arhitektonske baštine naselja Cres, ocjenu stanja, valorizaciju i smjernice uređenja, te prijedloge načina revitalizacije i očuvanja cjeline kao i pojedinih objekta. U postupku izrade novog Plana potrebno je uvažiti smjernice obnove, očuvanja i revitalizacije za definirane zone zaštite.

NAČIN PRIBAVLJANJA STRUČNIH RJEŠENJA

Članak 8.

Stručna rješenja za izradu Plana izrađuje stručni izrađivač Plana, ovlašten za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

POPIS JAVNOPRAVNIH TIJELA ODREĐENIH POSEBNIM PROPISIMA KOJA DAJU ZAHTJEVE ZA IZRADU PROSTORNOG PLANA TE DRUGIH SUDIONIKA KORISNIKA PROSTORA KOJI TREBAJU SUDJELOVATI U IZRADI PROSTORNOG PLANA

Članak 9.

Utvrdjuje se popis tijela i osoba određenih posebnim propisima koji će sudjelovati u izradi Plana iz područja svog djelokruga rada:

- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ulica Republike Austrije 20, Zagreb,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Radnička cesta 80, Zagreb
- Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ-a, Ispostava Mali Lošinj, R.I.kapetana 7, 51550 Mali Lošinj
- PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Riva 10/I, 51000 Rijeka,
- JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Splitska 2/II, Rijeka,
- MINISTARSTVO KULTURE, KONZERVATORSKI ODJEL U RIJECI, Užarska 26, Rijeka,
- MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, Sektor upravnih i inspekcijskih poslova civilne zaštite, Protupožarna inspekcija, Žrtava fašizma 3, 51000 Rijeka,
- MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, PODRUČNI URED CIVILNE ZAŠTITE RIJEKA, Riva 10, 51 000 Rijeka,
- HRVATSKA REGULATORNA AGENCIJA ZA MREŽNE DJELATNOSTI, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb,
- HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, Operator distribucijskog sustava d.o.o., DP Elektroprimorje, Rijeka, Viktora Cara Emina 2, 51000 Rijeka,
- HRVATSKE CESTE, Nikole Tesle 9, 51000 Rijeka,
- ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE PGŽ, Nikole Tesle 9/IX, 51000 Rijeka,
- HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernoga Jadrana, Đure Šporera 3, Rijeka,

- VODOOPSKRBA I ODVODNJA CRES LOŠINJ d.o.o., Turion 20/A 51 557 Cres,
- KOMUNALNE USLUGE CRES LOŠINJ d.o.o. Cres, Turion 20/A ,51 557 Cres,
- ŽUPANIJSKA LUČKA UPRAVA CRES, Jadranska obala 1, Cres,
- LUČKA KAPETANIJA, Jadranska obala 1, Cres,
- Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze, PGŽ, Slogin kula 2/VI, 51000 Rijeka.

ROK ZA IZRADU PLANA

Članak 10.

Rokovi za izradu pojedinih faza izmjena i dopuna Plana:

- dostava zahtjeva za izradu Plana javnopravnim tijelima i drugim sudionicima u izradi (podaci, planske smjernice i propisani dokumenti) - u roku od 30 dana;
- izrada prijedloga plana u roku od 60 dana od dostave posebnih zahtjeva iz prethodnog stavka,
- javna rasprava u trajanju od 30 dana,
- izrada izvješća o javnoj raspravi u roku od 30 dana od isteka roka za davanje pisanih mišljenja, primjedbi i prijedloga,
- izrada Nacrta konačnog prijedloga plana 30 dana od pismenog očitovanja gradonačelnika o prihvatanju izvješća o javnoj raspravi,
- usvajanje Plana u roku od 30 dana od zaprimanja suglasnosti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja.

IZVORI FINANCIRANJA

Članak 11.

Financiranje izrade Plana osigurat će Grad Cres u Proračunu Grada Cresa.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

KLASA:350-01/19-1/3

URBROJ:2213/02-01/01-21-51

Cres, 22. ožujak 2021. godine

GRAD CRES
GRADSKO VIJEĆE

Predsjednik
Marčelo Damijanjević

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO
UREĐENJE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD CRES

2213/02

1983

Primljeno: 1.0-06-2020		
Klasifikacijska oznaka	Organ. jed.	
Urudžbeni broj	Prij.	Vrij.
2170/1-03-08-20-		

KLASA: 351-01/20-04/29
URBROJ: 2170/1-03-08/7-20-13
Rijeka, 26. svibnja 2020.

Primorsko-goranska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, temeljem članka 46. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), povodom zahtjeva Grada Cresa, Creskog statuta 15, Cres, za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1), daje

MIŠLJENJE

Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1) prihvatljiv je za ekološku mrežu, te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu, uz primjenu sljedećih uvjeta zaštite prirode:

- kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima;
- zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova;
- očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode;
- radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elemenata Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka;
- komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
- sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova.

Obrazloženje

Grad Cres, Creskog statuta 15, Cres, podnio je ovome tijelu 27. veljače 2020. zahtjev za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1) (u daljnjem tekstu: Plan).

Uvidom u zahtjev ovo je tijelo utvrdilo da isti sadrži sve podatke propisane odredbom članka 48. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), i to: podatke o nositelju izrade Plana, podatke o Planu te mišljenje ovog Upravnog odjela KLASA: 351-01/20-04/6, URBROJ: 2170/1-03-08/7-20-3 od 3. veljače 2020. da bi za Plan bilo potrebno provesti postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš.

Nakon što je utvrdio da je zahtjev podnositelja uredan, ovaj je Upravni odjel temeljem članka 48. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode, zatražio prethodno mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Ministarstvo je 10. travnja 2020. elektroničkim putem dostavilo dopis KLASA: 612-07/20-38/299, URBROJ: 517-20-2 kojim se navodi da su uvidom u Plan uočene nejasnoće, te da je isti, u cilju isključivanja mogućih značajnih negativnih utjecaja Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže potrebno dopuniti kartografskim prikazima s objašnjenjima. Dana 15. travnja 2020., Gradu Cresu upućen je dopis kojim je on pozvan na dopunu podataka u skladu s dopisom Ministarstva.

Postupajući po dopisu ovog Upravnog odjela, dana 28. travnja 2020. Grad Cres je u spis predmeta dostavio kartografski prikaz i objašnjenja koja su zatražena, a koji su proslijeđeni u Ministarstvo na nadležno postupanje.

Ministarstvo je 6. svibnja 2020. ovome tijelu elektroničkom poštom dostavilo mišljenje KLASA: 612-07/20-38/299, URBROJ: 517-20-4 kojim se navodi da se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, te da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu. Također, u mišljenju je naveden i prijedlog uvjeta zaštite prirode.

U provedenom postupku ovaj Upravni odjel razmotrio je predmetni zahtjev, priloženu dokumentaciju, podatke o ekološkoj mreži i mišljenje Ministarstva, te je utvrdio sljedeće:

Nositelj izrade Plana je Grad Cres, Upravni odjel za proračun i financije, stambeno komunalni sustav i prostorno planiranje.

Razlog za donošenje Plana je činjenica da su u II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa granice građevinskog područja naselja Cres izmijenjene u odnosu na postojeći Urbanistički plan uređenja naselja Cres na način da su građevinskom području naselja priključene turističke zone koje se nalaze uz naselje (T22 Grabar, T14 Grabar (sjever), T12 Zakol i T11 Kimen) te komunalno-servisna zona Cres – Pogonski ured HEP i sportsko rekreacijska zona „Dari“.

Obuhvat Plana uključuje građevinsko područje naselja Cres NA7, površine ukupno 95,7 ha od čega izgrađeni dio iznosi 27 ha, a neizgrađeni dio 68,7 ha.

Prostornim planom uređenja Grada Cresa određene su sljedeće smjernice za izradu novog Plana:

- postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju;
- razgraničiti kopneni i morski dio naselja – pojedina namjena prostora uz obalnu crtu treba biti odgovarajuće određena na moru s jasnim razgraničenjem kopnenog i morskog dijela pojedine namjene;
- na razini građevinskog područja naselja Cres postignuti maksimalnu gustoću od 30 st/ha;
- poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja;
- poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina u naselju;
- osigurati prostor za komunalne građevine i površine, određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo),
- osigurati minimalno 10 m²/stanovniku parkovnih površina;
- osigurati javna parkirališna mjesta;
- osigurati prostor za komunalni privez plovila, sukladno namjeni na obalnom dijelu naselja;
- osigurati proširenje pojasa gradskih plaža, obalne šetnice, biciklističkih staza;
- uspostaviti lokalni pomorski promet;

- usporedno graditi/rekonstruirati sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom /rekonstrukcijom vodovoda te rješavati oborinsku odvodnju;
- prilikom izgradnje/rekonstrukcije linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela;
- osigurati minimalne sadržaje javne i društvene namjene (obrazovni, zdravstveni, zabavni, kulturni, upravni, pravosudni, vjerski i drugi slični sadržaji);
- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) min. 10% naselja;
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko turistička namjena) max. 30% površine naselja;
- udio površina namijenjenih prometu do 20% naselja.

Uz opće smjernice iz Prostornog plana uređenja Grada Cresa novim Planom potrebno je:

- planirati sportsko rekreacijske sadržaje - predviđa se izgradnja otvorenih i poluotvorenih igrališta (mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka i dr.), polivalentne sportske dvorane i ostalih pomoćnih građevina (svlačionice i sl.), bazena te smještaj rekreacijskih, pratećih, zabavnih i uslužnih (ugostiteljsko-trgovačkih) djelatnosti;
- redefinirati sportske i rekreacijske sadržaje uz osnovnu školu;
- sagledati mogućnosti redefiniranja namjene i mogućih sadržaja unutar zahvata Brodogradilišta s uklanjanjem plivajućeg doka;
- utvrditi mogućnosti i uvjete gradnje/rekonstrukcije na užem pojasu Lungomara Sv. Mikula do hotela Kimen za sportsko rekreacijske i turističko/ugostiteljsko sadržaje;
- predvidjeti mogućnost korekcije postojeće obalne linije za pješačku i biciklističku komunikaciju te dohranjivanje odnosno povećanje novih sunčališta te proširivanje postojećih mulića kako bi se zadovoljila povećana potreba za novim sunčalištima na gradskim plažama;
- planirati dislokaciju postojeće benzinske stanice, policijske postaje te vatrogasna doma na za to primjereniju i pristupačniju lokaciju u široj kontaktnoj zoni naselja Cres.

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“ br. 80/19) na području obuhvata Plana nalaze se područja ekološke mreže, i to: Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001358 Otok Cres te Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000033 Kvarnerski otoci.

~~Vezano za osiguravanje prostora za komunalne građevine i površine te određivanje standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zabrinjavanje otpada, i ostalo) radi se o postojećim i planiranim parkovnim površinama, dječjim igralištima, postojećem tržnom centru predviđenom važećim Urbanističkim planom uređenja naselja Cres (UPU), kao i postavljanju posuda za odvojeno prikupljanje otpada u cijelom naselju. U dostavljenoj nadopuni navodi se da su postojeća i planirana parkirališna mjesta planirana važećim UPU-om te da ih treba planirati i ovim Planom uz mogućnost povećanja s obzirom na potrebe.~~

Važećim UPU-om definirana su lučka područja koja je potrebno uskladiti s obzirom na podatke i namjenu unutar luka kojima upravlja Županijska lučka uprava Cres te sa zahvatima koji su se u međuvremenu izgradili. Lokalni pomorski promet već

je planiran važećim UPU naselja Cres. Elementi Plana nalaze se unutar POP HR1000033 Kvarnerski otoci u površini oko 6,4 ha. Sukladno karti staništa (Karta staništa RH, Oikon d.o.o. za Ministarstvo kulture, 2004.) lokacija planiranih elemenata Plana obuhvaća stanišne tipove G.3.2. (Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja) i G.3.6. (Infralitoralna čvrsta dna i stijene) te mozaik stanišnih tipova J.1.1./J.1.3. (Aktivna seoska područja/Urbanizirana seoska područja). Lokacija elemenata Plana predstavlja pogodno stanište za vrstu morski vranac (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), no s obzirom da je područje pod velikim antropogenim utjecajem te imajući u vidu široku zastupljenost odgovarajućih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan.

Vezano za sagledavanje mogućnosti redefiniranja namjene i mogućih sadržaja unutar zahvata Brodogradilišta s uklanjanjem plivajućeg doka, s obzirom na obvezu usklađenja namjene Brodogradilišta s županijskim Prostornim planom uređenja potrebno je uskladiti odredbe kako je planirano važećim UPU-om te planirati premještanje plivajućeg doka u morskom dijelu zahvata Brodogradilišta. Morski dio Brodogradilišta nalazi se unutar POP HR1000033 Kvarnerski otoci u površini oko 1 ha. Sukladno karti staništa lokacija planiranog elementa Plana obuhvaća stanišni tip G.3.2. (Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja). Budući da je lokacija elemenata Plana pod velikim antropogenim utjecajem te s obzirom na široku zastupljenost odgovarajućih prirodnih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan.

Lungomare sv. Mikule obalna je šetnica, biciklistička i pješačka poveznica između turističkih zona (turističko naselje Gavza, kamp Kovačine, hotel Kimen) s jezgrom grada Cresa. Šetnica je širine 4,5-5 m, a neposredno u pojasu uz šetnicu smještene su plaže (gradska plaža, plaža Kimen i plaža kampa Kovačine). Proširit će se i uredit šetnice i plaže koje će kvalitetno razdvojiti pojedine funkcije (plaža, šetnice, biciklistička staza) i zadovoljiti potrebe grada. Također se planira urediti te proširiti šetnicu i plažu Grabar. Planira se mogućnost korekcije postojeće obalne linije za pješačku i biciklističku komunikaciju te dohranjivanje plaža, odnosno povećanje površine i uređenje novih sunčališta, te proširivanje postojećih i izgradnja novih mulića kako bi se zadovoljila povećana potreba za novim sunčalištima na gradskim plažama. Planirana šetnica Lungomare sv. Mikule te plaža nalaze se unutar POP HR1000033 Kvarnerski otoci u površini oko 1,4 ha. Sukladno karti staništa lokacija planiranih elemenata Plana obuhvaća stanišne tipove G.3.2. (Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja), G.3.6. (Infralitoralna čvrsta dna i stijena) i I.8.1. (Javne neproizvodne kultivirane zelene površine). Lokacija elemenata Plana predstavlja pogodno stanište za vrstu morski vranac (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), no s obzirom da je područje pod velikim antropogenim utjecajem te na široku zastupljenost odgovarajućih prirodnih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan.

Za zonu uz Lungomare Sv. Mikule novim UPU-om se planira utvrditi detaljne uvjete gradnje postojećih i novih odnosno planiranih turističko-ugostiteljskih sadržaja i razgraničiti zelene i rekreacijske površine u navedenom pojasu jer važećim UPU-om uvjeti gradnje nisu detaljno definirani. Navedeni elementi Plana ne nalaze se unutar područja ekološke mreže te se za njih može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s ispustom je izgrađen. Sustav otpadnih i oborinskih voda, kao i sustav vodoopskrbe izgrađen je za cijelo naselje, a planira se proširenje na neizgrađene dijelove naselje (Zakol, Grabar – neizgrađeni dio). Naselje

Zakol nalazi se unutar POVS HR2001358 Otok Cres u površini oko 2,7 ha, a Grabar-sjever unutar POP HR1000033 Kvarnerski otoci u površini oko 0,7 ha. Prema Karti prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske lokacija naselja Zakol obuhvaća stanišni tip E. (Šume) i mozaik stanišnih tipova I.5.2./C.3.5.1. (Maslinici/Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone). Stanišni tipovi ne pripadaju ciljnim stanišnim tipovima POVS HR2001358 Otok Cres, ali predstavljaju pogodna staništa za ciljne vrste. Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POVS, s obzirom na široku zastupljenost odgovarajućih prirodnih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan. Prema Karti prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske lokacija naselja Grabar-sjever obuhvaća stanišni tip J. (Izgrađena i industrijska staništa) te mozaik stanišnih tipova I.5.2./E./C.3.5.1. (Maslinici/Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone). Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POP, s obzirom na široku zastupljenost odgovarajućih prirodnih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan.

Važećim UPU-om u zoni Dari planirani su sportsko rekreacijski sadržaji te je izgrađeno nogometno igralište sa svlačionicom. Planira se izgradnja otvorenih i poluotvorenih igrališta (mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka i dr.), polivalentne sportske dvorane i ostalih pomoćnih građevina (svlačionice i sl.), bazena te smještaj rekreacijskih, pratećih, zabavnih i uslužnih (ugostiteljsko-trgovačkih) djelatnosti. Planirani element Plana nalazi se unutar POP HR1000033 Kvarnerski otoci u obuhvatu oko 1,1 ha. Prema Karti prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske lokacija planiranih sportsko rekreacijskih sadržaja obuhvaća stanišni tip J. (Izgrađena i industrijska staništa) te mozaik stanišnih tipova I.2.1./I.5.2./I.1.8. (Mozaici kultiviranih površina/Maslinici/Zapuštene poljoprivredne površine). Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POP, s obzirom na široku zastupljenost odgovarajućih prirodnih staništa unutar navedenih područja ekološke mreže u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan.

Planira se premještanje postojeće benzinske stanice, policijske postaje te vatrogasnog doma na za to primjereniju i pristupačniju lokaciju u široj kontaktnoj zoni centra naselja ili izvan granice naselja Cres. Postojeće lokacije u samom centru grada nemaju odgovarajući kolni pristup te ih je potrebno premjestiti na primjernu lokaciju. Navedeni elementi Plana ne nalaze se unutar područja ekološke mreže te se za njih može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

~~Budući da se u obuhvatu predmetnog Plana nalaze strogo zaštićene vrste i ugroženi i rijetki stanišni tipovi, Ministarstvo je u mišljenju, sukladno članku 48. stavku 4. Zakona o zaštiti prirode dalo i prijedlog sljedećih uvjeta zaštite prirode:~~

- kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima;
- zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova;
- očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode;
- radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elemenata Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka;

- komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
- sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova.

Slijedom svega navedenoga, s obzirom na obilježja i smještaj planiranih sadržaja, ovo upravno tijelo je u postupku prethodne ocjene isključilo mogućnost značajnog negativnog utjecaja Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, te je utvrdilo da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu, uz primjenu u ovom obrazloženju navedenih uvjeta zaštite prirode, pa je stoga temeljem odredbe članka 48. stavka 10., a u vezi s odredbom članka 48. stavka 5. Zakona o zaštiti prirode, dalo obvezujuće mišljenje kao u izreci.

Procelnica

 izv. prof. dr. **sc. Koralka Vahtar-Jurković, dipl. ing. građ.**

DOSTAVITI:

1. Grad Cres, Upravni odjel za proračun i financije, stambeno komunalni sustav i prostorno planiranje, Creskog statuta 15, 51557 Cres, N/p pročelnice Nade Kremenić, dipl.oec.
2. U spis

Na temelju članka 66. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ broj 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18), članka 5. stavak 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 03/17), članka 47. Statuta Grada Cresa (Službene novine Primorsko-goranske br. 29/09, 14/13, 5/18, 25/18), Gradonačelnik Grada Cresa donosi

ODLUKU

o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU1)

Članak 1.

Donošenjem ove Odluke započinje postupak Strateške procjene utjecaja Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU1) (dalje u tekstu: Plan) na okoliš.

Stratešku procjenu utjecaja na okoliš iz stavka 1. ove Odluke provodi Upravni odjel za proračun i financije, stambeno komunalne poslove i prostorno uređenje Grada Cresa (u daljnjem tekstu: Upravni odjel).

U postupku Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja Plana na okoliš utvrđeno je da će predmetna izrada Plana imati vjerojatno značajan utjecaj na okoliš i to s naglaskom na sastavnicu okoliša: kulturna baština na osnovu čega je utvrđeno da je potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

Primorsko - goranska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša (KLASA:351-01/20-04/29, urbroj:2170/1-03-08/7-20-14, Rijeka, od 26. svibnja 2020.) nakon razmatranja kriterija za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja plana na okoliš iz Priloga III. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš izdalo je mišljenje da bi za izradu Plana bilo potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.

Članak 2.

Razlozi izrade Plana

Razlog za donošenje Plana je činjenica da su II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa usvojenim u prosincu 2018. godine, granice građevinskog područja naselja Cres izmijenjene odnosno prenamjenjenje u odnosu na postojeći urbanistički plan uređenja naselja Cres na način da su građevinskom području naselja priključene postojeće zone izvojene namjene-turističke zone koje se nalaze neposredno uz granice naselja (T22 Grabar, T14 Grabar (sjever), T12 Zakol i T11 Kimen) te komunalno-servisna zona Cres - Pogonski ured HEP i sportsko rekreacijska zona "Dari" sve u cjelovito građevinsko područje naselja. Obzirom na navedene promjene, postojeće odredbe važećeg UPU-a naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena dijelom su neprovedljive te ne udovoljavaju u cijelosti potrebama građana i gospodarstva te je potrebna izrada novog Plana, uz istovremeno usklađenje s planom višeg reda.

Ciljevi i programska polazišta Plana

Prostornim planom uređenja Grada Cresa određene su slijedeće smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja za građevinsko područje naselja Cres (NA7):

- Postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju.
- Razgraničiti kopneni i morski dio naselja- pojedina namjena prostora uz obalnu crtu mora treba biti odgovarajuće određena na moru s jasnim razgraničenjem kopnenog i morskog dijela pojedine namjene.
- Na razini građevinskog područja naselja Cres postignuti minimalnu gustoću od 30 st/ha.
- Poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja.
- Poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina u naselju.
- Osigurati prostor za komunalne građevine i površine, određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo).
- Osigurati minimalno 10 m²/stanovniku parkovnih površina.
- Osigurati javna parkirališna,
- Osigurati prostor za komunalni privez plovila, sukladno namjeni na obalnom dijelu naselja,
- Osigurati proširenje pojasa gradskih plaža, obalne šetnice, biciklističkih staza
- Uspostaviti lokalni pomorski promet.
- Usporedo graditi/ rekonstruirati sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom/rekonstrukcijom vodovoda, te rješavati oborinsku odvodnju.
- Prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela.
- Osigurati minimalne sadržaje javne i društvene namjene (obrazovni, zdravstveni, zabavni, kulturni, upravni, pravosudni, vjerski i drugi slični sadržaji),

Uz opće smjernice iz Prostornog plana novim Planom potrebno je:

- Planirati sportsko rekreacijske sadržaje, predviđa se izgradnja otvorenih i poluotvorenih igrališta (mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka i dr.), polivalentna sportska dvorana i ostalih pomoćnih građevina (svlačionice i sl.), bazena, te smještaj rekreacijskih, pratećih, zabavnih i uslužnih (ugostiteljsko-trgovačkih) djelatnosti.
- Redefinirati sportske i rekreacijske sadržaje uz osnovnu školu,
- Sagledati mogućnosti redefiniranja namjene i mogućih sadržaja unutar zahvata Brodogradilišta sa uklanjanjem plivajućeg doka,
- Utvrditi mogućnosti i uvjete gradnje/rekonstrukcije na užem pojasu Lungomara Sv. Mikule do hotela Kimen za sportsko rekreacijske i turističko/ ugostiteljske sadržaje,
- Predvidjeti mogućnost korekcije postojeće obalne linije za pješačku i biciklističku komunikaciju te dohranjivanje odnosno povećanje novih sunčališta, te proširivanje postojećih mulića kako bi se zadovoljila povećana potreba za novim sunčalištima na gradskim plažama,
- Planirati dislokaciju postojeće benzinske stanice, policijske postaje te vatrogasnog doma na za to primjereniju i proistupačniju lokaciju u široj kontaktnoj zoni naselja Cres.

Članak 3.

Rezultati prethodne ocjene prihvatljivosti plana za ekološku mrežu

Na temelju prethodnog mišljenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike (KLASA:612-07/20-38/299, urbr:517-20-2 od 10.travnja 2020.godine) o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja izrade Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko - goranska županija (KLASA: .351-01/20-04/29, urbroj:2170/1-03-08/7-20-13 od 26. svibnja 2020.) dalo je mišljenje da je izrada Plana prihvatljiva za ekološku mrežu uz primjenu slijedećih uvjeta zaštite prirode:

- Kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima;
- Zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova;
- Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode;
- Radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elementa Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka;
- Komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
- Sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova.

Članak 4.

Radnje koje će se provesti u postupku Strateške procjene utjecaja plana, provest će se sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18), Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 03/17) i odredbama posebnih propisa iz područja iz kojeg se prostorni plan donosi, redosljedom kako je utvrđeno u Prilogu I. ove Odluke.

Članak 5.

U postupku strateške procjene prema ovoj Odluci sudjelovat će tijela i osobe koje su navedene u Prilogu II. ove Odluke.

Članak 6.

Upravni odjel je o ovoj Odluci dužan informirati javnost sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i odredbama Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“ broj 64/08) kojima se uređuje informiranje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

Članak 7.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Primorsko-goranske županije“

KLASA: 350-01/19-1/3
URBROJ:2213/02-01-02-20-52
Cres , 06. travnja 2021.godine

Gradonačelnik

Kristijan Jurjako, struč.spec.oec.

PRILOG I.

Redosljed radnji koje će se provesti u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU1)

1. Sukladno članku 6. stavak 1. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 03/17) (Uredba), određuje se Ovlaštenik izrade Strateške studije.

2. U svrhu određivanja sadržaja Strateške studije Upravni odjel će od tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima zatražiti mišljenja o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji vezano na područje iz djelokruga toga tijela i/ili osoba te od jedinica lokalne samouprave te eventualno područne (regionalne) samouprave na čija područja provedba Plana može utjecati.

Obzirom da Strateška studija izrađuje za potrebe Plana – zahtjevom za mišljenje u postupku određivanja sadržaja strateške studije smatra se poziv za dostavu zahtjeva za izradu prostornog plana prema posebnom propisu kojim se uređuje prostorno uređenje. Sastavni dio toga poziva je odluka o započinjanju postupka strateške procjene prostornog plana. - članak 8. Tijela i/ili osobe određene posebnim propisima dužni su dostaviti mišljenje o sadržaju strateške studije u roku od 30 dana od primitka zahtjeva Upravnog odjela. Ako mišljenje ne dostave u tom roku smatra se da prema posebnim propisima nema dodatnih zahtjeva vezanih za zaštitu okoliša koje je potrebno uvažiti .

3. U postupku određivanja sadržaja Strateške studije, sukladno odredbama članaka 5., 6. i 12. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“ broj 64/08), Upravni odjel objavljuje na službenim mrežnim stranicama Grada Cresa (www.cres.hr) informaciju o izradi Strateške studije te informira javnost o načinu sudjelovanja u postupku Strateške procjene utjecaja Plana na okoliš.

4. Nakon pribavljanja mišljenja tijela iz točke 2. ovog Priloga, te mišljenja javnosti u postupku informiranja iz točke 3. ovog Priloga, Upravni odjel utvrđuje konačan sadržaj Strateške studije i donosi Odluku o sadržaju strateške studije, koju objavljuje na službenim mrežnim stranicama Grada Cresa (www.cres.hr) sukladno člancima 9. i 10. Uredbe.

5. Upravni odjel u roku 8 dana od donošenja Odluke o utvrđivanju sadržaja strateške studije istu dostavlja odabranom Ovlašteniku koji će izraditi Stratešku studiju, sukladno članku 11. Uredbe.

6. Nakon što Ovlaštenik (pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša) izradi Stratešku studiju i Stručni izrađivač izradi Nacrt prijedloga Plana, sve zajedno

dostavlja se na uvid Povjerenstvu kojeg imenuje Gradonačelnik. Povjerenstvo ocjenjuje Stratešku studiju i donosi mišljenje o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti Strateške studije. Ove radnje obavljaju se prema člancima 14. – 21. Uredbe.

7. Stručni izrađivač Plana dovršava Nacrt prijedloga prostornog plana nakon što zaprimi cjelovitu i stručno utemeljenu Stratešku studiju.

8. Gradonačelnik donosi Odluku o upućivanju Strateške studije i Prijedloga Plana na javnu raspravu koju objavljuje na službenim mrežnim stranicama Grada Cresa (www.cres.hr), sukladno članku 23. Uredbe.

9. Postupak sudjelovanja javnosti u javnoj raspravi o Strateškoj studiji i Prijedloga Plana provodi se prema odredbama članaka 96. - 101. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13), sukladno članku 23. stavak 4. Uredbe.

10. Sukladno članku 24. Uredbe, nakon završetka javne rasprave, u roku od 15 dana, ovlaštenik dostavlja očitovanja na primjedbe i prijedloge iz javne rasprave na Stratešku studiju te sudjeluje u izradi izvješća s javne rasprave sukladno članku 102. i članku 103. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19). Svojim očitovanjem Ovlaštenik će predložiti i konačne mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša vezano za Plan.

11. Sukladno članku 26. Uredbe Program praćenja stanja okoliša, te ukoliko se utvrdi rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i energetike, i praćenje stanja očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sastavni je dio prostornog plana.

12. Prije izrade Nacrta konačnog prijedloga Plana, sukladno članku 25. Uredbe, Upravni odjel obavezan je pribaviti:

- mišljenje nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji o provedenoj Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš.

13. Nakon ishoda mišljenja iz točke 12., Upravni odjel sukladno članku 24. Uredbe priprema Konačni prijedlog Plana i dostavlja nadležnom tijelu na donošenje.

14. Nakon donošenja odluke o usvajanju prostornog plana Upravni odjel u roku od 30 dana izrađuje izvješće o provedenoj strateškoj procjeni Strategije, sukladno odredbama članka 27. Uredbe, o čemu informira javnost i tijela koja su sudjelovala u postupku strateške procjene sukladno članku 6. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša. vrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije

PRILOG II.

Popis tijela koja će sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU1) na okoliš:

- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ulica Republike Austrije 20,Zagreb,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Radnička cesta 80, Zagreb
- Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ-a, Ispostava Mali Lošinj, R.I.kapetana 7, 51550 Mali Lošinj
- PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA,Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša,Riva 10/I, 51000 Rijeka,
- JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Splitska 2/II, Rijeka,
- MINISTARSTVO KULTURE, KONZERVATORSKI ODJEL U RIJECI, Užarska 26, Rijeka,
- MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, Sektor upravnih i inspekcijskih poslova civilne zaštite, Protupožarna inspekcija , Žrtava fašizma 3, 51000 Rijeka,
- MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, PODRUČNI URED CIVILNE ZAŠTITE RIJEKA,Riva 10, 51 000 Rijeka
- HRVATSKA REGULATORNA AGENCIJA ZA MREŽNE DJELATNOSTI, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb,
- HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, Operator distribucijskog sustava d.o.o., DP Elektroprimorje Rijeka, Viktora Cara Emina 2, 51000 Rijeka,
- HRVATSKE CESTE,Nikole Tesle 9, 51000 Rijeka,
- ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE PGŽ, Nikole Tesle 9/IX, 51000 Rijeka,
- HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernoga Jadrana, Đure Šporera 3 , Rijeka,
- VODOOPSKRBA I ODVODNJA CRES LOŠINJ d.o.o., Turion 20/A 51 557 Cres,
- KOMUNALNE USLUGE CRES LOŠINJ d.o.o. Cres, Turion 20/A ,51 557 Cres.
- ŽUPANIJSKA LUČKA UPRAVA CRES,Jadranska obala 1, Cres
- LUČKA KAPETANIJA, Jadranska obala 1, Cres
- Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze, PGŽ, Slogin kula 2/VI, 51000 Rijeka
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Radnička cesta 80, Zagreb

Na temelju članka 68. stavak 3. Zakona o zaštiti okoliša ("Narodne novine", broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i članka 10. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš ("Narodne novine", broj 3/17) te članka 45. Statuta Grada Cresa (Službene novine, broj 29/09, 14/13, 5/18, 25/18), Gradonačelnik Grada Cresa dana 06. travnja 2022. godine, donio je

O D L U K U

O SADRŽAJU STRATEŠKE STUDIJE O UTJECAJU NA OKOLIŠ URBANISTIČKOG PLANA UREĐENJA NASELJA CRES NA7 (UPU 1)

Opća odredba

I.

Ovom Odlukom utvrđuje se sadržaj Strateške studije o utjecaju na okoliš Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1) (u daljnjem tekstu: Strateška studija).

Razlozi, ciljevi i programska polazišta te obuhvat izrade Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1)

II.

Razlozi, ciljevi, programska polazišta i obuhvat Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1) (u daljnjem tekstu: Plana) definirani su Odlukom o izradi Plana donesenoj na sjednici Gradskog vijeća Grada Cresa održanoj 22. ožujka 2021. godine, Klasa: 350-01/19-1/3, Ur. broj: 2213/02-01/01-21-51

Razlog za donošenje Plana je činjenica da su II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa usvojenim u prosincu 2018. godine, granice građevinskog područja naselja Cres izmijenjene odnosno prenamijenjene u odnosu na postojeći urbanistički plan uređenja naselja Cres na način da su građevinskom području naselja priključene postojeće zone izvojene namjene-turističke zone koje se nalaze neposredno uz granice naselja (T22 Grabar, T14 Grabar (sjever), T12 Zakol i T11 Kimen) te komunalno-servisna zona Cres - Pogonski ured HEP i sportsko rekreacijska zona "Dari" sve u cjelovito građevinsko područje naselja.

Obzirom na navedene promjene, postojeće odredbe važećeg UPU-a naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena dijelom su neprovođljive osnovni cilj izrade plana je postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju uz istovremeno usklađenje s planom višeg reda.

Programsko polazište za izradu novog Plana je postojeći Urbanistički plan uređenja naselja Cres - građevinskih područja naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena («Službene novine Primorsko-goranske županije» broj 45/07, 03/11, 53/12, 43/13, 09/16 i 17/19 i 42/20).

Prostorni obuhvat određen je planom višeg reda, odnosno podudara se s obuhvatom određenim u II. izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Cresa (Službene novine Primorsko-goranske županije, broj 42/18.). Obuhvat Plana, uključuje građevinsko područje naselja Cres NA 7, ukupno 95,7 ha.

Obvezni sadržaj Strateške studije

III.

Strateška studija sadrži:

- kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva Plana i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima,

- podatke o postojećem stanju okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Plana,
- okolišne značajke područja na koja provedba Plana može značajno utjecati,
- postojeće okolišne probleme koji su važni za Plan, posebno uključujući one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice područja određena u skladu s posebnim propisima o zaštiti prirode,
- ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na Plan te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade Plana,
- vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) na okoliš, uključujući bioraznolikost, stanovništvo i zdravlje ljudi, tlo, vodu, more, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir njihove međudnose,
- mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe Plan na okoliš,
- kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih razumnih alternativ, obrazloženje najprihvatljivije razumne alternative Plana na okoliš uključujući i naznaku razmatranih razumnih alternativ i opis provedene procjene, uključujući i poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju potrebnih podataka,
- opis predviđenih mjera praćenja,
- ne-tehnički sažetak Strateške studije te naznaku razmatranih razumnih alternativa.

Temeljem Mišljenja Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije, KLASA: 351-01/20-04/29, URBROJ: 2170/1-03-08/7-20-13, od 26. svibnja 2020., Plan je prihvatljiv za ekološku mrežu, te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti na ekološku mrežu, uz primjenu uvjeta zaštite prirode navedenih u Mišljenju.

Popis tijela i/ili osoba određenih posebnih propisima koja su sudjelovala u postupku određivanja sadržaja Strateške studije

IV.

U svrhu određivanja sadržaja Strateške studije, zatraženo je od sljedećih nadležnih tijela - sudionika u postupku određivanja sadržaja strateške studije da dostave mišljenja o sadržaju i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji vezano na područje njihovog djelokruga:

1. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ulica Republike Austrije 20, Zagreb,
2. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Radnička cesta 80, Zagreb
3. Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ-a, Ispostava Mali Lošinj, R.I.kapetana 7, 51550 Mali Lošinj
4. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Riva 10/I, 51000 Rijeka,
5. JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Splitska 2/II, Rijeka,
6. MINISTARSTVO KULTURE, KONZERVATORSKI ODJEL U RIJECI, Užarska 26, Rijeka,
7. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, Sektor upravnih i inspekcijskih poslova civilne zaštite, Protupožarna inspekcija, Žrtava fašizma 3, 51000 Rijeka,
8. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, PODRUČNI URED CIVILNE ZAŠTITE RIJEKA, Riva 10, 51 000 Rijeka
9. HRVATSKA REGULATORNA AGENCIJA ZA MREŽNE DJELATNOSTI, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb,
10. HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, Operator distribucijskog sustava d.o.o., DP Elektroprimorje
1. Rijeka, Viktora Cara Emina 2, 51000 Rijeka,

11. HRVATSKE CESTE, Nikole Tesle 9, 51000 Rijeka,
12. ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE PGŽ, Nikole Tesle 9/IX, 51000 Rijeka,
13. HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernoga Jadrana, Đure Šporera 3, Rijeka,
14. VODOOPSKRBA I ODVODNJA CRES LOŠINJ d.o.o., Turion 20/A 51 557 Cres,
15. KOMUNALNE USLUGE CRES LOŠINJ d.o.o. Cres, Turion 20/A, 51 557 Cres.
16. ŽUPANIJSKA LUČKA UPRAVA CRES, Jadranska obala 1, Cres
17. LUČKA KAPETANIJA, Jadranska obala 1, Cres
18. Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze, PGŽ, Slogin kula 2/VI, 51000 Rijeka
19. Ured Državnog inspektorata, sanitarne inspekcije, Riva 10, 51000 Rijeka

U postupku strateške procjene utjecaja na prostorni plan, zahtjevom za mišljenje o sadržaju strateške studije smatra se poziv na dostavu zahtjeva za izradu prostornog plana. Tijekom zakonom utvrđenog roka za tijela i/ili osobe određene posebnim propisima mišljenja i/ili prijedloge na sadržaj Strateške studije dostavili su:

R.br.	Klasa i Urbroj	Javnoopravno tijelo/osoba
1.	4012/3608/21GG	HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., D.P. Elektroprimorje Rijeka, Viktora Cara Emina 2, Rijeka
2.	KLASA: 612-08/21-10/0178 URBROJ: 532-05-02-11/8-21-3	Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci, Užarska 26, 51000 Rijeka
3.	KLASA: 350-02/21-01/0000145 URBROJ: 374-23-3-21-4	Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernoga Jadrana, Đure Šporera 3, Rijeka
4.	KLASA: 351-01/21-04/44 URBROJ: 2170/1-03-08/3-21-3	Primorsko-goranska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Riva 10, 51000 Rijeka

Prema Mišljenju Konzervatorskog odjela u Rijeci Strateška studija će integrirati svu postojeću konzervatorsku i stručnu dokumentaciju te u mogućoj mjeri koristiti metodološki okvir procjene utjecaja na kulturnu baštinu HIA. Strateška studija treba obuhvatiti procjenu na cjelokupno prostiranje kulturnog dobra unutar koje će se razraditi sljedeće:

- Opis, povijest i valorizacija lokaliteta – prema važećoj konzervatorskoj dokumentaciji
- Sažeti opis predloženih promjena
- Procjena učinka predloženih promjena na svojstva kulturnog dobra
- Mjere za izbjegavanje, reduciranje, kompenzaciju utjecaja

Strateška studija će se, osim na kulturno-povijesnu cjelinu, osvrnuti i na pojedinačno zaštićena kulturna dobra koja se nalaze unutar cjeline.

Prema Mišljenju Hrvatskih voda Strateška studija će se izraditi u skladu s Zakonom o vodama (NN 66/19), provedbenim propisima i planovima donesenih na temelju njega (Strategija upravljanja vodama, Plan upravljanja vodnim područjima, Plan upravljanja rizicima od poplava, Pravilnik o izdavanju vodopravnih akata), Odlukom o odvodnji otpadne vode na području jedinice lokalne samouprave odnosno pripadajuće aglomeracije, Odlukom o zaštiti izvorišta jezera Vrana na otoku Cresu (S.N. PGŽ 12/19) i drugim važećim zakonima i propisima iz područja vodnog gospodarstva.

Nadalje, Strateška studija će obraditi postojeće i planirane vodne površine i glavne ponore, sustav uređenja vodotoka i voda te zaštitu od štetnog djelovanja voda, rizike od poplava, odnosno poplavna područja uslijed nedovoljnog kapaciteta korita vodotoka i ponora, kao i zaštitu tla od erozije.

HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. i Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije su se očitovali kako nemaju zahtjeve za sadržaj Strateške studije.

Sukladno članku 9. Uredbe, Upravni odjel za proračun i financije, stambeno komunalni sustav i prostorno planiranje Grada Cresa organizirao je 23.3.2022. godine u 13,00 konzultacije sa Konzervatorskim odjelom u Rijeci u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju Strateške studije.

Informiranje javnosti

V.

U svrhu informiranja javnosti, a sukladno članku 8. stavku 7. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš ("Narodne novine", broj 3/17, u daljnjem tekstu: Uredba) i članku 5. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, broj 64/08), Obavijest javnosti o provedbi postupka za dostavom mišljenja o sadržaju strateške studije utjecaja Plana na okoliš objavljena je na internetskim stranicama Grada Cresa (<https://www.cres.hr/>) 15.travnja 2021. godine.

Podaci o izrađivaču Plana

VI.

Nositelj izrade Plana je Upravni odjel za proračun i financije, stambeno komunalni sustav i prostorno planiranje, a izrađivač Plana je tvrtka Urbanistica d.o.o. iz Zagreba.

Nadležnost za izradu Strateške studije

VII.

Stratešku studiju izrađuje tvrtka VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba. Navedeni ovlaštenik ima suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i energetike za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša – poslova stručne izrade studije o značajnom utjecaju plana i programa na okoliš, sukladno članku 4. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN, broj 57/10).

Objava Odluke o sadržaju Strateške studije

VIII.

Sukladno odredbama članka 160. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša, članka 8. stavka 7. Uredbe te članka 5. stavka 1. točke 2. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, Upravni odjel će objaviti ovu Odluku na internetskim stranicama Grada Cresa (<https://www.cres.hr/>) u svrhu informiranja javnosti.

KLASA: 350-01/19-1/3

URBROJ: 2213/02-01-02-22-90

Cres, 06. travnja 2022. godine

GRADONAČELNIK
Marin Gregorović, mag.polit.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD CRES

Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš
za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)

Klasa: 350-01/19-01/3
Ur. broj: 2170-02-02-01-23-140
Cres, 19.srpnja 2023.

Na temelju čl. 72. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), a u skladu s čl. 21. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 3/17) (u daljnjem tekstu: Uredba), Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) nakon provedenog postupka u skladu s odredbama Uredbe, 19. srpnja 2023. godine u Cresu, donosi

MIŠLJENJE

**Strateška studija utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1)
cjelovita je i stručno utemeljena.**

1. OPIS NAJPRIHVATLJIVIJE VARIJANTE Urbanističkog plana uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) (u daljnjem tekstu: UPU Cres)

UPU-om Cresa je obuhvaćen prostor građevinskog područja naselja Cres - NA7 i izdvojeno građevinsko područje groblja, određeni Prostornim planom uređenja Grada Cresa te pripadajuća površina mora, unutar koje su planirani dijelovi uređenih plaža, kao i dijelova luka - luke otvorene za javni promet Cres i luke posebne namjene - brodogradilišta. Površina područja UPU Cresa iznosi 131,2 ha.

UPU-om nisu razmatrana varijantna planska rješenja, budući da je UPU provedbeni dokument u kojem se ne mogu predlagati varijantna rješenja. No, Strateškom studijom se predlažu pojedina alternativna rješenja s aspekta zaštite okoliša s naglaskom na planiranje zelene infrastrukture i očuvanje kulturnih krajobrazu.

Predložene mjere zaštite kulturne baštine i krajobrazu usmjerene su prema očuvanju kulturnog krajobrazu tradicijskih vrtova, izraženo u zoni Dari, Puntohjep i sjeverno od ulice Put fortece. Navedene mjere predstavljaju alternativni princip u planiranju gradnje gdje se daje prednost kulturnoj baštini (tradicijski putevi i kulturni krajobraz) i vizurama kao resursu i turističkoj atrakciji. S istim ciljem, iako se radi o prostoru izvan obuhvata UPU-a (stoga ne može prijedlog činiti mjeru zaštite okoliša niti razumno alternativno rješenje), predlaže se da se gospodarske namjene grupiraju u zoni Volnik, gdje se već nalaze slične djelatnosti (sjeverno od državne ceste). Također, predlažu se smanjenja maksimalnih visina pojedinih građevina, intervencije u oblikovanju građevina te povećanje minimalne površine zelenih površina na čestici.

Vidljiv je nedostatak uređenih javnih zelenih površina u gradu, a posebice u stambenim zonama Grabar i Melin koje će se još širiti. S ciljem razvoja održivog grada, glavnog grada na otoku Cresu,

potrebno je planirati više zelenih površina koje će imati sve potrebne funkcije - ekološku, estetsku i socijalnu funkciju.

Kao razumna alternativa planiranom turističkom razvoju, predlaže se da se veći fokus stavi na interpretaciji identiteta autentičnosti i očuvanosti kulturne baštine i kulturnog krajobraza. Kao što se navodi u Strategiji razvoja Grada Cresa – planirati razvoj održivog turizma temeljenog na komparativnim prednostima destinacije, a to je na području UPU-a svakako bogata kulturna baština. Predlaže se razvoj novih turističkih sadržaja temeljenih na valorizaciji bogate kulturne baštine. U prilog tome govori i načelo iz Povelje razvoja Grada Cresa „Očuvanje baštine i njenih izvornih vrijednosti“ gdje je istaknuto da je kulturna baština jedan od ključnih elemenata za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog i prostornog identiteta otoka Cresa, s neprocjenjivom gospodarskom vrijednošću i atrakcijskom snagom u kontekstu turističkog razvoja.

Za razvoj turizma svakako je potrebna turistička infrastruktura i sadržaji, posebice na Cresu koji ima nedostatak smještajnih kapaciteta (hotela), no kad se govori o održivom razvoju turizma, to ne bi trebalo rezultirati gubitkom vrijednih prirodnih i kulturnih resursa.

Primjerice, gubitak područja pod visokom vegetacijom kao što je pojas borova uz obalnu šetnicu i zoni Zakol, koja predstavljaju zadnje takve površine u obuhvatu novog UPU-a. Iz tog razloga, Strateškom studijom se predlaže jasnija zaštita zelenog pojasa uz Gradsku plažu i plažu Grabar uz predio Grabar.

2. UTJECAJ UPU-a NA OKOLIŠ

Kao prvi korak analize utjecaja UPU-a na okoliš napravljena je preliminarna analiza čiji je cilj izdvojiti one sastavnice okoliša na koje bi provedba UPU-a mogla imati značajan utjecaj, od onih za koje se smatra da se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja.

Sastavnice za koje se smatra da se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja izdvojene su na temelju karakteristika UPU-a i/ili na temelju karakteristika okoliša. Primjerice, na području obuhvata UPU-a niti u široj okolini ne nalaze se površinska vodna tijela, zaštićena područja prirode, geolokaliteti i sl. U nastavku su navedene sastavnice za koje se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja:

- Georaznolikost
- Šume i šumarstvo
- Divljač i lovstvo
- Zaštićena područja
- Gospodarenje otpadom

Sastavnice/elementi okoliša za koje se ne može isključiti mogućnost značajnog utjecaja su: podzemne vode površinske, podzemne) i more, zrak, klimatske promjene, bioraznolikost, tlo i poljoprivreda, kulturna baština, krajobrazna obilježja, stanovništvo i naseljenost, zdravlje ljudi, turizam, infrastruktura. Za navedene sastavnice napravljena je detaljnija analiza i procijenjen karakter i značaj mogućeg utjecaja, čiji su rezultati prikazani u tablici u nastavku:

Pregled vrste, značajnosti i svojstava utjecaja provedbe UPU-a na okoliš

SASTAVNICE I TEME OKOLIŠA	UPU - KATEGORIJE PLANIRANIH AKTIVNOSTI					
	1. Površine za razvoj i uređenje naselja	2. Promet	3. Pošta i elektroničke komunikacije	4. Energetski sustav	5. Vodno- gospodarski sustav	6. Postupanje s otpadom

SASTAVNICE I TEME OKOLIŠA	UPU - KATEGORIJE PLANIRANIH AKTIVNOSTI								
	1. Površine za razvoj i uređenje naselja		2. Promet		3. Pošta i elektroničke komunikacije	4. Energetski sustav	5. Vodno- gospodarski sustav		6. Postupanje s otpadom
Vode i more	-1 st i pov/ lok/dir	-1 st/ lok/ dir	+1 pov/ lok/ dir		0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	+1 st/lok/indir	
Zrak	0	-1 pov / lok/ dir	+1 st/ lok/ indir		0	+1 st/lok/indir	-1 pov/lok/dir	0	
Ublažavanje klimatskih promjena	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir			0	+1 st/lok/indir	0	0	
Prilagodba klimatskim promjenama	0	0			0	0	+1 pov/lok/dir	0	
Biorazno-likost	-1 st/lok/dir	-1 st/pov/lok/di r			0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	0	
Tlo i poljo- privreda	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir			0	-1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	+1 st/lok/indir	
Kulturna baština	-2 st/lok/dir	-2 st/lok/dir			-1 st/lok/dir	-2 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	
Krajobraz	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	-1 st/lok/dir	
Stanovništvo i naseljenost	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir i indir	+1 st/lok/dir i indir		+1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	+1 st/lok/dir	
Zdravlje ljudi	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	0	+1 st/lok/indir	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	+1 st/lok/indir
Turizam	-1 st/ lok/ indi r	+1 st/ lok/ dir	-1 st/ lok/ indi r	+1 st/ lok/ dir	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir	+1 st/lok/indir	
Infra-struktura	-1 st/ lok/ dir	+1 st/ lok/ dir	+1 st lok/dir		+1 st lok/dir	+1 st lok/dir	+1 st lok/dir	+1 st lok/dir	

Na razini strateške procjene, temeljem postojećeg stanja okoliša i Nacrta prijedloga UPU-a, može se zaključiti da provedbom UPU-a može doći do značajnog negativnog utjecaja na kulturnu baštinu. Utjecaj na stanovništvo i naseljenost, zdravlje ljudi, infrastrukturu, turizam, krajobraz, tlo i

poljoprivreda, bioraznolikost, zrak, more i vode ocijenjen je dvoznačno, kao pozitivan koji nije značajan i kao negativan utjecaj koji nije značajan, ovisno o kategoriji planiranih aktivnosti UPU-a. Provedbom UPU-a očekuje se pozitivan utjecaj koji nije značajan na prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena.

Kako bi se mogući značajni negativni utjecaj umanjio, predložene su mjere zaštite okoliša navedene pod naslovom br. 3.

2.3. PREKOGRANIČNI UTJECAJ UPU-a

Naselje Cres nije smješteno u graničnom području Republike Hrvatske i provedbom UPU-a ne očekuju se prekogranični utjecaji na okoliš u tom smislu.

3. PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE OKOLIŠA

Predložene mjere zaštite primjenjive su na razini UPU-a, a detaljne mjere zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša predlažu se u skladu s prepoznatim utjecajima na razini svakog pojedinačnog zahvata u zasebnim postupcima procjene utjecaja na okoliš. Ovom Strateškom studijom ne predlaže se praćenje stanja okoliša jer se procjenjuje da ono nije potrebno.

Pregled predloženih mjera zaštite okoliša

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
1. Pri nasipavanju plaža potrebno je koristiti kameni materijal bez primjesa zemlje, gline i mulja.	Vode i more Bioraznolikost
2. Na postojećim ispuštima oborinskih voda s prometnih površina u more potrebno je prilikom iduće rekonstrukcije ugraditi separatore.	Vode i more Bioraznolikost
3. Definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more - prijedlog je cijeli Creski zaljev.	Vode i more Bioraznolikost
4. Osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova.	Vode i more Bioraznolikost
5. Osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.	Vode i more Bioraznolikost
6. Dizalice topline potrebno je koristiti sukladno važećim propisima i uvjetima koja će izdati nadležna tijela u postupcima daljnjih odobrenja za crpljenje podzemne vode, korištenje (grijanje i hlađenje putem dizalica topline) i njen siguran povratak natrag u podzemne vode.	Vode i more
7. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda i crpne stanice planirati na način da uključuju sustav ventilacije neugodnih mirisa.	Zrak Zdravlje ljudi

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
8. Regulacije bujičnih tokova potrebno je provoditi isključivo u slučaju značajne opasnosti i rizika od poplava na sigurnost i zdravlje ljudi i imovine, a ukoliko je neophodno, tijekom projektiranja regulacije potrebno je primjenjivati rješenja temeljena na prirodi te načela zelene infrastrukture.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz
9. Retencije je potrebno projektirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi te po načelima zelene infrastrukture, kako bi uz primarnu funkciju obrane od poplava, prostor retencije pružio niz drugih ekoloških, socijalnih i ekonomskih koristi.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz
10. Omogućiti planiranje kišnih vrtova i sličnih elemenata integralne odvodnje za oborinsku odvodnju (prvenstveno se odnosi na novoplanirane dijelove naselja na području Melina i Grabara).	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Krajobraz Infrastruktura
11. U Odredbama UPU-a propisati mjere zaštite od štetnog djelovanja voda - aktivnosti i mjere za obranu od poplava i zaštitu od erozija i bujica.	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more Tlo i poljoprivreda
12. Aktivnosti iz UPU-a potrebno je uskladiti s čl. 141. Zakona o vodama u kojem se navode zabrane i ograničenja prava vlasnika i posjednika zemljišta i posebne mjere za upravljanje i smanjenje rizika od poplava	Prilagodba na klimatske promjene Vode i more
13. Sačuvati postojeću visoku vegetaciju odraslih borova unutar planirane zaštitne zelene površine u zoni Zakol.	Bioraznolikost Tlo i poljoprivreda
14. Prije pokretanja odgovarajućih postupaka za zahvate u moru (rekonstrukcija plaža i pomorske luke) potrebno je provesti istraživanje, odnosno potvrdu prisutnosti živih jedinki plemenite periske na lokaciji zahvata. U slučaju pronalaska žive jedinke plemenite periske, isto je potrebno dojaviti Zavodu za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a, a za daljnje postupanje s utvrđenim živim jedinkama potrebno je ishoditi dopuštenje MINGOR-a.	Bioraznolikost
15. Potrebno je ograničiti sidrenje plovila na određenim lokacijama kako ne bi došlo do oštećivanja zajednica morskih cvjetnica	Bioraznolikost
16. Javnu rasvjetu potrebno je planirati sukladno zakonskoj regulativi vezanoj uz Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19) i Pravilniku o zonama rasvjetljenosti, dopuštenim vrijednostima rasvjetljavanja i načinima upravljanja rasvjetnim sustavima (NN 129/2020), koji štite bioraznolikost od svjetlosnog onečišćenja. Potrebno je posebnu pažnju obratiti na osvjetljenje pješačkih i kolnih površina uz more, lungomare i pomorskih luka te ispriječiti osvjetljavanje mora (prirode površine).	Bioraznolikost

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
17. Budući da se obuhvat UPU-a nalazi na području umjerenog i velikog potencijalnog rizika od erozije potrebno je maksimalno moguće sačuvati prirodni teren i postojeću prirodnu vegetaciju. Predvidjeti i projektirati zaštitu tla od erozije na nagibima većima od 20 % te u tu svrhu koristiti prvenstveno rješenja temeljena na prirodi.	Tlo i poljoprivreda
18. Očuvati najvrjednije tradicijske creske vrtova i maslinike s naglaskom na one koji su danas aktivni u korištenju.	Tlo i poljoprivreda
19. Kod izgradnje planiranih prometnica i ostale infrastrukture, radi sprečavanja erozije tla, prilikom projektiranja i izvođenja radova treba poduzeti mjere kako bi se erozija spriječila.	Tlo i poljoprivreda
20. Prioritetno planirati nove trafostanice u postojećim građevinama čime će se izbjeći dodatni gubitak i zauzimanje tla.	Tlo i poljoprivreda
21. Lokacije novih trafostanica potrebno je planirati izvan vrijednih preostalih poljoprivrednih površina/vrtova. Pozicija planirane trafostanice u zonu Melin uz zelene površine i tradicijski put je prepoznata kao najosjetljivija te ju je potrebno uklopiti u planiranu građevinu ili udaljiti od puta i planirati unutar stambene zone prema zapadnoj strani.	Tlo i poljoprivreda Kulturna baština Krajobraz
22. U zoni povijesne strukture M1-1 potrebno je propisati uvjete gradnje na način da je moguća gradnja isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtne površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
23. U zoni Puntohjep na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom moguća je gradnja isključivo obiteljskih građevina (Error! Reference source not found.).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
24. U zoni Puntohjep na parcelama koje graniče s tradicijskim i križnim putom potrebno je osigurati minimalno 5 m širine pojas u kojem je zabranjena gradnja, a u kojem je potrebno planirati visoko i srednje visoko zelenilo koje će zakloniti na izgrađen okoliš tradicijskog i križnog puta.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
25. Sačuvati postojeće suhozide uz tradicijski i križni put.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
26. U zoni Fortece izostaviti planirano parkiralište (uz OU 13).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
27. U zoni Fortece potrebno je razrahliti gradnju - minimalno 40 % zone planirati za vrtove, a uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtne površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %).	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
28. Potrebno je sve obodne zidove okućnica graditi suhozidnom tehnikom – zona Fortece, Putohjep, područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice	Kulturna baština Krajobraz
29. Planiranu prometnicu OU 13 izmjestiti južnije (kao što je planirano u važećem UPU-u) kako bi se sprječio gubitak i fragmentacija aktivnih vrtova. Prometnicu OU 13 planirati kao kolni priključak, slijepu ulicu minimalne moguće širine.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
30. Dio planirane ceste OU 14 između ulice Turion i županijske ceste planirati kao jednosmjernu cestu sa završnom obradom u kamenim oblucima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
31. Postojeće suhozide uz trasu planirane OU 14 ceste maksimalno moguće očuvati, a ukoliko dođe do rušenja ili oštećivanja, potrebno ih je rekonstruirati.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
32. Dom za starije (zona namjene D2 ₃) potrebno je planirati na način da se postojeći suhozidi uklope u okoliš doma, da se građevina prilagodi terasastom terenu te da se volumen građevine podijeli u više manjih volumena s krovnim vrtovima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
33. Građevinu u K1 namjeni potrebno je uklopiti u okoliš i učiniti manje vidljivom u vizurama državne ceste D100 na način da se umanjí maksimalna visina građevine, odnosno planira najviše jedna nadzemna etaža, umanjí maksimalna izgrađenost čestice te planira u više manjih volumena s krovnim vrtovima. Parkiralište je u potpunosti potrebno osigurati podzemno. Negradivi dio čestice potrebno je urediti kao zelenilo.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
34. Polivalentnu dvoranu planirati na južnom dijelu građevinske čestice R1 ₂ , odnosno maksimalno moguće očuvati aktivne maslinike, vrtove i suhozide u sjevernom dijelu građevinske čestice. Građevinu je potrebno što je više moguće uklopiti na postojeći teren, planirati ju u više manjih volumena s krovnim vrtovima.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
35. Zgradu policije (namjena D1 ₃) potrebno je ograničiti na maksimalno jednu nadzemnu etažu, umanjiti najveći dopušteni koeficijent izgrađenosti te negradivi dio čestice urediti kao zelenilo.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
36. Na području Dari planirati uspostavu zelenih barijera od visokog zelenila uokolo novih građevina - namjene R1 ₁ , R1 ₂ , K1, D1 ₃ , D3 ₂ , D2 ₃ .	Kulturna baština Krajobraz Turizam
37. Potrebno je razmotriti mogućnost osiguranja potrebnih parkirnih mjesta na području Dari podzemno i na taj način sačuvati postojeće vrtove.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
38. Planirati zeleni zaštitni pojas uz kapelu sv. Nikole od minimalno tri metra širine, s bočnih i sa stražnje strane, kako bi se vizualno odijelila od predviđene kupališne rekreacijske infrastrukture.	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
39. Ograničiti moguću gradnju građevina kupališno rekreacijske površine na minimalnoj udaljenosti od 10 m od čestice kapele sv. Nikole.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
40. Pri rekonstrukciji Gradske plaže, odnosno širenju kupališnog prostora u arheološko podmorsko dobro potrebno je tražiti prethodno odobrenje Konzervatora i po potrebi odraditi arheološko rekognosciranje.	Kulturna baština
41. Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule - propisati da se neizgrađena površina građevne čestice namjeni očuvanju postojećih vrtova. Uvjeti gradnje trebaju biti istovjetni zoni povijesne strukture M1-1 (mogućnost gradnje isključivo obiteljskih kuća, maksimalne tlocrtne površine 100 m ² , katnosti P+1, uz udio zelenila minimalno 50 %).	Kulturna baština Krajobraz
42. Očuvati sjeverni tradicijski put u obliku u kojem je zatečen, s naglaskom na suhozidna omeđenja i ulaze u vrtove (Područje uz obalu od kapele sv. Lucije do Zagrebačke ulice te na sjeveru do gradske kule (Error! Reference source not found.)).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
43. Ograničiti ukupnu visinu višestambene građevine u zoni M1-2B i propisati maksimalno tri nadzemne etaže. ukupne maksimalne visine 8,5 m.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
44. Odrediti postotak prirodnog terena od minimalno 40 % s visokim zelenilom na dijelu čestice prema Franjevačkom samostanu.	Kulturna baština Krajobraz
45. Planiranu višestambenu građevinu u zoni M1-2B podijeliti u više manjih volumena zgrade.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
46. Planirati pojas negrađive površine u zoni M1-2B u minimalnoj širini od 8 m od istočne granice građevinske čestice (dio uz samostan).	Kulturna baština Krajobraz Turizam
47. Zadržati postojeću kotu terena u zoni M1-2B, odnosno kota konačno zaravnatog terena smije odstupati najviše 0,10 m od kote prirodnog terena.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
48. Planirati formiranje vizualne barijere od vegetacije (stabla u drvoredu i grmlje u podrastu stabala) između autobusnog kolodvora i višestambene zgrade u zoni M1-2B.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
49. Potrebno je zadržati (i očuvati tijekom izgradnje) vrijedno stablo crnogorice koje se nalazi unutar M1-2B zone na istočnom rubu	Kulturna baština Krajobraz Turizam
50. Potrebno je zadržati (ili rekonstruirati nakon izgradnje) kameni zidić na istočnom rubu zone M1-2B uz cestu	Kulturna baština Krajobraz Turizam

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
51. Kod planirane zone M1-2C planirati odmak od obje kapele minimalno 5 m u odnosu na planiranu zgradu; umanjiti maksimalnu visinu zgrade, očuvati maksimalno moguće postojeći kameni zid uz ulicu Jadranska obala i osigurati konzervatorski nadzor pri gradnji zgrade zbog mogućih pojavljivanja pukotina i oštećenja kapela.	Kulturna baština Krajobraz Turizam
52. Kod Benediktinskog samostana ograničiti popratne kupališne sadržaje koji narušavaju vizuru na benediktinski samostan s mora te ograničiti buku - uzeti u obzir primarnu funkciju ovog zaštićenog objekta; kupališne sadržaje i opremu treba odobriti nadležni konzervatorski odjel; osigurati konzervatorski nadzor pri rekonstrukciji plaže zbog mogućih pojavljivanja pukotina na samostanu	Kulturna baština Krajobraz Turizam
53. Očuvati postojeće zelene površine i borova u planiranoj kupališnoj rekreacijskoj površini na način da se kupališna rekreacijski sadržaj oblikovanjem i smještajem prilagode pozicijama borova, posebice rekreativne površine i građevine. Kako bi se umanjio negativan utjecaj u vizurama s mora i sa šetnice, potrebno je planirati 10 metara zaštitne zelene zone u R3 zonama uz obalnu šetnicu, odnosno negradivi dio čestice (nije moguća gradnja rekreativnih površina i građevina što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti i pratećih građevina ugostiteljske, uslužne sportsko-rekreacijske i sl. namjene).	Krajobraz Kulturna baština Turizam Prilagodba na klimatske promjene
54. Pri uređenju obale (plaža i šetnica) potrebna je interpolacija i harmonična integracija novih strukturnih elemenata s očuvanjem prirodnosti. Koristiti adekvatne materijale i dizajn urbane opreme koji će se uklopiti u postojeći okoliš (za popločenje šetnice koristiti dominantno kamen; planirana pera mogu biti od kamena ili betona, mogu biti ravna i zakrivljena, a površine sunčališta mogu se, osim kao žala, predvidjeti i kao betonska, uz mogućnost oblaganja kamenom ili drvom; žal treba biti od sitnozrnatog rastresitog kamenog materijala bez primjesa zemlje, pijeska i mulja).	Krajobraz Kulturna baština Turizam
55. Planirati više zelenih površina koje će imati sve potrebne funkcije - ekološku, estetsku i socijalnu funkciju (Z1) (posebice na području stambenih zona Melin i Grabar).	Krajobraz Turizam Prilagodba na klimatske promjene
56. Planirati drvorede uz ceste i pješačke staze.	Krajobraz Prilagodba na klimatske promjene

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
57. Definirati uređenje zona zaštitnog zelenila, navesti da je potrebno očuvati postojeću vrijednu, posebice visoku vegetaciju.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
58. Parkiralište uz obalnu šetnicu: između parkirališta i obalne šetnice uspostaviti zeleni zaštitni pojas (postojeća i novoposadena visoka i srednje visoka vegetacija) od minimalno 8 m (mjereno od kamenog rubnog podzida) kojim će se umanjiti vidljivost parkirališta i automobila s obalne šetnice i mora.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
59. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Očuvati postojeće borove koji se nalaze između postojećeg parkirališta i obalne šetnice).	Krajobraz Kulturna baština Turizam
60. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Broj porušenih stabla potrebno je nadoknaditi sadnjom novih stabala u sklopu novog parkirališta.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
61. Parkiralište uz obalnu šetnicu: Parkiralište terasasto integrirati unutar zelene površine na način da se postojeći borovi očuvaju maksimalno moguće te da se između površina parkirališta posadi nova visoka i srednje visoka vegetacija.	Krajobraz Kulturna baština Turizam
62. Postojeća i novoplanirana parkirališta potrebno je zakloniti sadnjom srednje visoke vegetacije uz rubove parkirališta koja će činiti vizualnu barijeru.	Krajobraz Kulturna baština
63. Mjeru sadnje 1 stabla/4 PM propisati i za veća privatna parkirališta, odnosno „promet u mirovanju“.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
64. Kod definiranja popločenja za parkirališta prednost treba dati vodopropusnim popločenjima (sipina, travnate kocke i sl.) gdje god je to moguće.	Krajobraz Prilagodba na klimatske promjene
65. Rekonstrukciju i izgradnju nove infrastrukture potrebno je planirati zajedno s rekonstrukcijama i izgradnjom ostale infrastrukture u istom koridoru (obnova i gradnja pješačkih površina, cesta, električni sustav, vodnogospodarskog sustava, itd.).	Krajobraz Kulturna baština
66. Planiranje sunčanih elektrana na krovovima u starogradskoj jezgri isključivo uz odobrenje Konzervatorskog odjela.	Krajobraz Kulturna baština

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
67. Za zgradu UPOV-a - smanjenje maksimalne visine građevine na visinu postojeće građevine na toj lokaciji, crpnu stanicu i ispušt planirati podzemno. Građevinu je potrebno planirati prema konzervatorskim smjernicama te predvidjeti vizualnu barijeru s vegetacijom prema obalnoj šetnici i moru.	Krajobraz Kulturna baština
68. Eko-otoke i spremnike je potrebno oblikovati na način da se uklapaju u okruženje. Ukoliko lokacija dozvoljava, potrebno je vegetacijom napraviti vizualnu barijeru.	Krajobraz Kulturna baština
69. Za unaprjeđenje biciklističkog prometa potrebno je uspostaviti biciklističke trase koje su tako i označene (trase za svakodnevno kretanje stanovništva i turističke trase).	Infrastruktura Stanovništvo i naseljenost Zdravlje ljudi
70. Prilikom radova na podzemnoj infrastrukturnoj mreži potrebno je poduzeti mjere opreza kako ne bi došlo do oštećivanja druge postojeće podzemne infrastrukture.	Infrastruktura
71. Dio velike planirane Z1 površine na istočnom rubu Melin zone planirati kao Z3 vrtovi.	Krajobraz Kulturna baština Tlo i poljoprivreda
72. Na području Brajdi planirati više zelenih zaštitnih površina uz prometnice	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
73. Planirati odmak garaže G2 od ogradnog zida Franjevačkog samostana – negrađivi dio čestice sa zaštitnim zelenilom (stabla, grmlje) minimalno 10 m širine.	Krajobraz Kulturna baština
74. Gornja etaža garaže G2 pored Franjevačkog samostana treba imati krovni vrt te je potrebno omogućiti oblikovanje zelene fasade zgrade.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
75. Na području od Brajdica do Trga sv. Frane povećati udio prirodnog terena na građevnoj čestici na najmanje 50 %.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
76. Na području 8. Brajdice na namjeni Z2G potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom u širini od 5 m te zadržati postojeći drvodred uz ulicu Šetalište 20. travnja.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene
77. Na području 8. Brajdice na namjeni M2-1 potrebno je planirati zeleni pojas s visokom i srednje visokom vegetacijom te u sklopu tog pojasa uspostaviti drvodred kako bi se postigao kontinuitet drvoreda prema ulici Šetalište 20. travnja.	Krajobraz Kulturna baština Prilagodba na klimatske promjene

Mjera zaštite okoliša	Sastavnica/tema okoliša
78. Na lokaciji planirane tržnice odrediti minimalni postotak prirodnog terena. U maksimalnoj mjeri uključiti sadnju zaštitnog zelenila i/ili planirati zelene krovove kako bi se i vizualno sačuvao povijesni karakter područja. Umanjiti najveću dopuštenu tlocrtnu površina svih zgrada s 1.000 m ² na 800 m ² ili ograničiti koeficijent izgrađenosti na 0,8 kako bi se ostavilo dovoljno prostora za prirodni teren.	Krajobraz Kulturna baština
79. Razmotriti mogućnost dislokacije planirane tržnice izvan zone A zaštite (prijedlog je prostor uz Uljaru) te uspostavu zelene površine na predmetnoj lokaciji.	Krajobraz Kulturna baština

4. UVJETI ZAŠTITE PRIRODE IZ MIŠLJENJA PRETHODNE OCJENE PRIHVATLJIVOSTI UPU-a ZA EKOLOŠKU MREŽU

Budući da se u obuhvatu UPU-a nalaze strogo zaštićene vrste i ugroženi rijetki stanišni tipovi, Ministarstvo je u mišljenju, sukladno članku 48. stavku 4. Zakona o zaštiti prirode dalo sljedeće uvjete zaštite prirode:

1. Kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima;
2. Zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova;
3. Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode;
4. Radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elementa Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka;
5. Komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
6. Sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 1. Kontrolirati širenje invazivnih stranih vrsta te po potrebi provoditi eradikaciju u morskim staništima potrebno je preuzeti kao takav u UPU i navesti ga u planskim Odredbama.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 2. Zabraniti nasipavanja prirodnih plaža, odnosno nasipavanje ugroženih i rijetkih morskih stanišnih tipova analiziran je u poglavlju 9.4. Bioraznolikost, a dio teksta koji se odnosi na uvjet je sljedeći: „*Proširenjem obalne šetnice i plaža doći će do gubitaka površina stanišnog morskog tipa na lokacijama nasipavanja morskog dna. Radi se o ugroženom i rijetkom stanišnom tipu G.3.2. Infralitoralni sitnih pijesci s više ili manje mulja koji je prisutan na području čitavog Creskog zaljeva te uz gotovo čitavu obalu otoka Cresa. S obzirom na to da je navedeni stanišni tip široko rasprostranjen uz obalu i otoke u Jadranskom moru u boljem stanju očuvanosti, da se radi o antropogeniziranom području na kojem već postoje plaže i koje funkcionira kao kupalište i*

privez brodica te da će zadiranje u morsko stanište biti samo u užem obalnom pojasu, procjenjuje se da utjecaj neće biti značajan.“ Time se zaključuje da na području UPU-a nema prirodnih plaža.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 3. Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode obrađen u poglavljima 9.4. Bioraznolikost i 9.1. Vode i more na način da je analiziran utjecaj grupe aktivnosti planiranih UPU-om na more i morsko stanište. Mjere zaštite koje su predmetni uvjet s ciljem održavanja povoljne kakvoće morske vode uzele u obzir su:

- Pri nasipavanju plaža potrebno je koristiti kameni materijal bez primjesa zemlje, gline i mulja
- Na postojećim ispustima oborinskih voda s prometnih površina u more potrebno je prilikom iduće rekonstrukcije ugraditi separatore.
- Definirati zone u kojima nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda s plovila u more - prijedlog je cijeli Creski zaljev.
- Osigurati adekvatnu infrastrukturu za prikupljanje krutog otpada i otpadnih voda s brodova.
- Osigurati pročišćavanje otpadnih voda iz luka.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 4. Radove uklanjanja vegetacije za potrebe izgradnje pojedinih elementa Plana izvoditi izvan sezone gniježđenja većine ptica, odnosno od 15. kolovoza do 31. ožujka potrebno je preuzeti kao takav u UPU i navesti ga u planskim Odredbama.

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 5. Komunalne građevine i površine te parkirališna mjesta planirati izvan obuhvata ugroženih i rijetkih stanišnih tipova analiziran je u poglavlju 9.4. Bioraznolikost, a dio teksta koji se odnosi na uvjet je sljedeći: „*Sjeverno od zone Zakol nalaze se kultivirane površine, odnosno maslinici omeđeni suhozidima, a prema Karti kopnenih nešumskih staništa RH i stanište C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone koje pripada ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima. Na tom dijelu planirano je širenje već dijelom izgrađene Melin stambene zone. Prema pregledniku ARKOD u toj zoni nema registriranih pašnjaka, već samo maslinici, a budući da je područje već dijelom izgrađeno, ne procjenjuje se značajan negativan utjecaj na stanište Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone.*“

Uvjet zaštite prirode pod rednim brojem 6. Sustav vodoopskrbe planirati unutar koridora postojećih cesta, poljskih i šumskih putova potrebno je ugraditi u UPU-u na način da se planska rješenja (planiranja sustava vodoopskrbe) prilagode uvjetu.

5. PRIJEDLOG PROGRAMA PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

Strateškom studijom se ne predlaže praćenje stanja okoliša jer je procijenjeno da ono nije potrebno.

O b r a z l o ž e n j e

Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA 7 (UPU 1) (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je postupajući po Odluci o imenovanju Povjerenstva (KLASA: 350-01/19-1/3, URBROJ: 2213/02-01-02-22-91 od 13. travnja 2022. godine) i prema postupku propisanom odredbama Uredbe, održalo dvije (2) sjednice 19. travnja 2023. godine i 12. srpnja 2023. godine.

Povjerenstvo je na sjednicama radilo kako je utvrđeno zapisnikom sa svake utvrđene sjednice. Zapisnici se nalaze u spisu predmeta.

Na prvoj sjednici Povjerenstva zaključeno je da strateška studija i nacrt prijedloga Plana sadrži nedostatke koje je potrebno ukloniti odnosno prijedlog dopuniti sukladno dostavljenim primjedbama

Povjerenstva. Članovi Povjerenstva su iznijeli svoje primjedbe usmenim i pisanim putem, od kojih je većina prihvaćena odnosno djelomično prihvaćena i u tom smislu je nadopunjena Strateška studija i nacrt prijedloga Plana.

Na drugoj sjednici Povjerenstvo je većinom glasova prisutnih članova Povjerenstva utvrdilo da je Strateška studija cjelovita i stručno utemeljena uz izmjene i primjedbe članova Povjerenstva koje su iskomunicirane mailom nakon dostave dorađene Strateške studije.

Slijedom izloženog odlučeno je kako stoji u izreci ovog Mišljenja.

Predsjednica Povjerenstva
Dubravka Fak

Dostaviti:

1. Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Rijeci, Užarska 26, Rijeka, n/p Tea Sušanji Protić, mag.pov.umj.
2. JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Splitska 2/II, Rijeka, n/p Vedran Radić dipl.ing.građ.
3. Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Rijeka, Riva 10/I Rijeka, n/p Vjekoslava Hrvatin Bakić, dipl.san.ing.
4. Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernog Jadrana, Đure Šporera 3, Rijeka, na pažnju Sandra Sablić Mitrović, dipl.ing.građ.
5. Urbanistica d.o.o. Zagreb, Gajeva 2A
6. Vita projekt d.o.o., Zagreb, Ilica 191C
7. Arhiva